

050(498)
1134

B. PETRICEÎCU-HĂJDÊŨ.

ARCHIVA ISTORICĂ A ROMÂNIEI.

SUB AUSPICIELE MINISTERIULUI JUSTIȚIEI, CUETELORŨ ȘI ALLŨ
INSTRUCȚIUNII PUBLICE.

65930

Collectione critică de documente asupra trecutului român, începând dela
timpul cei mai depărtați și pînă la anul 1800.

Tom 1. Partea 1.

PRETUL UNUI VOLUM 7 SFANȚI.

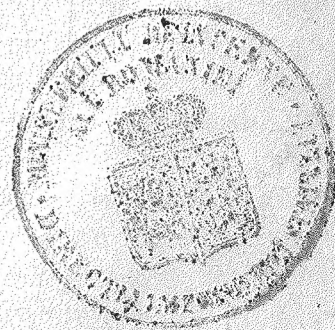
362-368

BUCURESCI.

IMPRIMERIA STATULUI.

1865.

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ
"B.P. HASDEU"
ACHIZIȚIE

Dare de sémă din partea redactorului pentru primul semestru allu publicațiunii:

„ARCHIVA ISTORICĂ A ROMÂNIEI.”

Trei cauze ne îndemnă de a publica în volum separat primul semestru allu „Archivei istorice”: de'ntâi, pentru a presinta publicului uă mai grabnică ocaziune de a aprecia această cullegere, datorită sollicitudinii guvernului actuale; allu duoilea, pentru a înlesni consultarea ei de către erudiți români și românofili din străinătate, precum și de către elevii cursului nostru de „Archeologia figurată” la Școala de belle-arte; în fine, allu treilea, pentru a publica semestrela viitoare deja într'unu modu omogenu, cu mai multe îmbunătățiri, inspirate treptat, una după alta, prin practica semestrului expirat.

Duo publicațiuni periodice concurg, în momentul de față, pe callea de a grămădi și a limpeți materialulu, din care se va clădi uă dată, mai târziu, doritul edificiu allu istoriei române: *Tesaurulu de monumente* allu D-lui Papiu-Ilarianu și această a noastră *Archivă istorică*. Ambele publicațiuni apparu în Bucuresci, ambele offerescu lectoriloru sei câte patru côle pe lună, ambele scot la lumină remășițe inedite sêu rare alle trecutulu naționale . . . totă diferența constă numai în deosebitulu punctu de vedere individuale allu fie-cărui redactoru în parte.

Istoria română e plină de povestî și de lacune: pentru a îndrepta unele și a astupa ce cele-l'alte, se cere unu studiu basatu pe documente, érá de locu pe compilațiuni. Epistole, acte officiali, călătorie, memorie, adecă lucruri descrise sub impressiunea evenimentulu, acesta e programmulu „Archivei istorice,” pecându în „Tesaurulu de monumente” s'au admisu, pe lângă documentele celle mai prețioase, mai multe alte piese, lipsite de valórea istorică, precum, bună-óră: De Thou, Bissel, etc.

Pone astăzi istoria română ne era cunoscută numai după povestirile străiniloru, și chiaru

cronicarii nostri nu încetéză de a se plânger asupra lipsei materialulu internu; căci documentele celle antice, appesate sub oboroculu monastiriloru și allu familielor particulare, remâneau de totu neștrăbătute. *Archiva istorică* adună, mai cu sémă, unele așa misterioase revelațiuni alle Românilor despre ei însiși, pe cându *Tesaurulu de monumente*, în cea mai mare parte, urmăze a reproduce narrațiuni fórté interessanți, dar totuși esterne.

Nu mai vorbim nemicu despre preferința sistemulu nostru de a însoți fie-care documentu de câte unu summariu detaliatu, pentru a înlesni lectorulu căutarea și înțelegerea documentelor, cea ce lipsesce cu deseversire „Tesaurulu de monumente”; nu mai vorbim nemicu despre registruri, prin cari se va încheia fie-care tomu allu „Archivei istorice” și în cari se va cupprinde resumtul analiticu allu annulu întregu . . . singurul defectu allu publicațiunii nostre este vițioasa essecuțiune tipografică, pe cându aceea a d-lui Papiu se distinge, din contra, prin uă frumșețe esemplariă: a cui să fie vina, déca Imprimeria Statulu ne înzestréză cu littere vechie, sterse, mâncate?!

Pe longă caracterulu sêu documentale și mai cu sémă internu, pe longă summariele și registrele sêlle, *Archiva istorică* mai are meritulu de a îmbrățișa în sine tóte epocel istoriei române din tóte punturile de vedere; încatú chiaru în acestu primu volumu, pe ce-va ca 200 de pagine, lectorulu găsesce 300 de piese, din cari nu este nici una, care să nu possédă măcaru unul din următoriele aspecte: politicu, sociale, juridicu, administrativu, ecclesiasticu, militariu, comerciale, topograficu, cronologicu, limbisticu, biograficu, eraldicu, etnograficu, litterariu, artisticu.

Sciéndu vr'uă dece limbe antice și moder-

- XXXIX. *Vasluu*, 1452, februară 24.
Alessandru-vodă în Moldova: orașul Tighinea în arendă, pescăriele din Besarabia . . . . . 141.
- XL. *Sucéva*, 1452, aprilă 8.
Genealogia lui Alessandru-vodă, modul strîngerii decimeî vinului . . . . . 101.
- XLI. *Sucéva*, 1453, genariu 26.
Mulțimea viilor în Moldova: Cotnar, Hărlău, etc.; origina săsescă a municipalităților române; Țigani și Tătarii; moneda rublii de argint, boierii-hotarnici; more . . . . . 102.
- XLII. *Némțu*, 1453, aprilă 3.
Tătarii sclavi; diacii domnesci . . . . . 142.
- XLIII. *Tergovisce*, 1456, aprilă 15.
Vladisla-vodă în Țerra-Românescă; origina lui; satul Corbi . . . . . 142.
- XLIV. *Petra*, 1456, septembrie 8.
Stefan cel Mare în Moldova: vamele dela Bacău și Tazlău, cuvinte comerciale tătăresci, duo feluri de sigillie domnescă . . . . . 154.
- XLV. *Sucéva*, 1459, mai 20.
Sate ungurești în Moldova; episcopul catolic; darea vlădicescă; jurisdicțiunea monastică; tribunalul superior dela Bacău; decima de albine; pripașuri; moneda minimă groș . . . . . 113.
- XLVI. *Sucéva*, 1466, iulă 9.
Genealogia lui Stefan cel Mare; consiliul ecleziastic și laic; decima de miere; Tătarii domnesci, etc. . . . . 114.
- XLVII. *Putna*, 1471, august 15.
Vama dela Țuțora; comerțul de export allă Kiliei . . . . . 115.
- XLVIII. *Sucéva*, 1472, august 19.
Glóbe pentru omor; glóbe pentru răpire de fete; jurisdicțiunea monastică; fii lui Stefan cel Mare . . . . . 124.
- XLIX. *Cetatea-albă*, după 1475.
Stefan cel Mare fortifică Cetatea-albă; arhitectul Grecu . . . . . 178.
- L. *Sucéva*, 1480, octombrie 5.
Rebellul lui Stefan cel Mare cu Muntenii lui Țepelluș-vodă și cu Turcii; rolul megieșilor în procese . . . . . 116.
- LI. *Sucéva*, 1481, februară 1.
Prețul moșielor; zloțul tătăresc; mențiunea unui Dragoș vitezul din secolul precedent . . . . . 75.
- LII. *Tergovisce*, 1483, iunie 5.
Origina satelor moșnenesci: darea de call către fisc pentru transacțiuni teritoriale . . . . . 37.
- LIII. *Sucéva*, 1489, martă 13.
Modul delimitării teritoriale; mențiunea unui tergu antic Sarata; forma gramaticale „Rumăr” în loc de „Român”; mai multe cuvinte românesce . . . . . 154.
- LIV. *Fără loc*, 1490, genariu 7.
Instituțiunea juraților în Țerra-Românescă: 12 jurați, 24 jurați . . . . . 69.
- LV. *Bucuresci*, 1490, iulă 26.
Darea de call către fisc pentru transacțiuni teritoriale; formarea satelor moșnenesci; Bucuresci—capitală . . . . . 5.
- LVI. *Sucéva*, 1490, octombrie 15.
Familia Balșu . . . . . 156.
- LVII. *Sucéva*, 1491, februară 26.
Origina porecelor ereditare la Români . . . . . 156.
- LVIII. *Mosca*, (1498—1499).
Politica lui Stefan cel Mare cu vecinii; ideea unei mari alianțe contra Turcilor . . . . . 81.
- LIX. *Fără loc* (1498—1499).
Relațiunile Lituaniei cu Moldova . . . . . 81.
- LX. *Fără loc* (1498—1499).
Diplomația Moldovei cu Polonia, Moscovia și Crimulă; rollul diacilor domnesci; starostia Hotinului; ocupațiunile Ovirelor în Moldova . . . . . 82.
- Documentele posterioare, adică din secolii XVI, XVII și XVIII, presintă în colecțiunea noastră uă nu mai puțină importanță istorică, deși ele, în genere, se rapportă deja la uă epocă mai bine cunoscută și pot fi adunate într'un număr mult mai considerabile. Ne vom mărgini de a cita următoarele câte-va:
- I. Discursul politic allă lui Luca Cărjea din 1523 asupra necesității unei lige anti-mohametane: model de elocuență, de judecată, de logică!

II. Documentulă dela Vladislău-vodă din 1524, din care appare, că străbunii nostri scieau deja a utiliza monastirile prin fundarea ospiciilor pentru săraci și altor ospiciuri pentru străini, duo instituțiuni corresponsdătorie cu un gradă înaltă de civilizațiune.

III. Documentulă dela Radu-vodă Călugărulă din 1546 despre vitejia visterniculă Radu Golesecu, foarte importantă pentru istoria artei militare la Români.

IV. Documentulă din 1567, prin care ni se desmască dramaticcele terrori alle suffletulăi lui Alessandru-vodă Lăpușenulă, cândă în adjunulă morții illă persecutau umbrele victimelor sêlle, mai cu sêmă alle stinsei familie a lui Petru-Rareșu.

V. Scrisôrea vizirială din 1574, cuprindetôria de noțiuni prețioase și necunoscute pone astădi assupra revoltei lui Ionașcu-vodă cellă Cumplită contra Turciloră.

VI. Documentulă din 1577, care descrie curiosulă ceremonială allă frăției de cruce; una din celle mai frumoase și mai vechie instituțiuni alle străbuniloră nostri.

VII. Documentulă fără dată dela Alessandru-vodă Mircea cu poetica descrițiune a eroismulăi frățiloră Goleseci, și cu detallie de totă noă assupra invasiunii lui Ionașcu cellă Cumplită în Terra-Românescă.

VIII. Epistola din 1627 dela mitropolitulă transilvană Dositeu, din care se descoperă unele deosebite legături bisericesci între Români din Ardelă cu acei din Moldova.

IX. Documentulă din 1628 dela Mironă-vodă Barnoski, din care ne convingemă despre anticitatea votulăi universale la Români!

X. Documentulă din 1649 dela Mateiu Basaraba cu ună viă tablou de desordini, pentru cară poporulă română accusa și desprețuia clerulă monastică.

XI. Autografulă din 1649 allă mitropolitulă Dositeu, prin care ne luminămă assupra originei și primeloră studie alle acestui mare poetă și ierară moldovenescă!

XII. Sublima epopeă din 1684 a lui Mironă Costină assupra istoriei române, considerate din punctulă de vedere cellă mai unionistă, fără mărșave antipatie locali.

XIII. Nota din 1689 a Francesulăi Neuville assupra aventuriloră celebrulăi Nicolăiu Milescu, ună boieră moldovenescă ambassadoră pe lîngă imperatulă Chinei!

XIV. Testamentulă din 1732 allă lui George Petriceico-Hăjdeu, cellă mai patriotică monumentă allă dureriloră unăi Română instrăinată!

Affară de aceste, vomă atrage atențiunea

lectoriloră assupra unăi mare numără de altele, cară, la prima vedere, se pară a fi de uă mai mică însemnătate, deși elle arruncă uă viuă lumină tocmai assupra vieței intime alle vechiloră Români; noi vorbimă despre scurtele și trecătorie transacțiunii, din cară se lămurescă prețurile lucruriloră pône și alle celloră mai ordinare, precum, bună ôră: în 1683 uă vedră de vină custa 30 bani, numerându-se 150 bani într'ua costandă; în 1650 ună mără arbure custa 1 leu; în 1636 ună boă custa 6 galbeni și 15 potroinică, uă mertă de grău—4 potroinică; în 1622 ună callă custa 600 bani, uă oca de ferră—15 bani, ună foă de faură—1 galbenă; în 1620 uă dulamă de grană cu vulpi custa 4300 aspri, ună callă murgă cu frău și cu șea turcască—4500 aspri, ună cotă de tulpană 54 aspri; în 1612 ună boă custa 6 zloți, uă vacă cu vițellă—5 zloți, ună cojocă—1 galbenă, uă zeghiă țerrânescă—2 zloți; etc. etc.

Pentru a arreta acumă modulă, în care colecțiunea noastră pôte și trebui a fi utilizată, prin ună studiă comparativă allă documenteloră cupprinsse în ea, vomă aborda, de pildă, cestiunea municipalitățiloră române: care e origina loră? cară aă fostă attributele loră? care fu procedura loră? personallulă? și altele.

Mironă Costină afirmă, cum că Ungurii și Sașii în Moldova, éra Ungurii, Sașii și Serbi în Terra-Românescă, introducându cărciumele, dederă nascere municipalitățiloră (1).

Din tôte documentele vedemă, că municipalitățile române se compuneaă din câte trei-spredece membri: duoî-spre-dece *purgari* și ună capă numită în Moldova *șoltuză*, éro în Terra-Românescă *sudțu* séu *județu*.

Aceste numiri justifică afirmațiunea lui Mironă Costină; căci cuvântulă *purgari* e ungarsăssescă, modificată din cuvântulă germană *buerger*; cuvântulă *șoltuză* e de asemenea săssescă: *schultheiss*; cuvântulă *sudțu* e serbescă; încătă chiară numai de pe aceste cuvinte se recunôsce elementulă sasso-serbescă allă municipalitățiloră muntensesci și elementulă sasso-maghăriă allă municipalitățiloră moldovene.

Documentulă dela Alessandru-vodă Iliășă din 1453, genariă 12, dovedesce, în adevără, sasso-nismulă municipalitățiloră moldovene: ellă numesce lămurită „Sași“ pe șoltuzulă și pe purgariă dela Baea. (2)

Acellași documentă probéză, că municipalitatea, cellă puțină în secolulă XV, era autonomă în cerculă proprietățiloră orășenesci: voindă a că-

(1) Pagina 168 și 172.

(2) Pagina 102.

peta dela ea vre-unu lucru, guvernul nu poruncia, ci intra în benevole „tocmélă“. (3)

Deși cele mai multe documente menționează totu-d'a-una complectul municipalității în număr de 13, totuși chiar singur județul său șoltuzul era câte-ua-dată îndestulător pentru a reprezenta pe toți colegii sei, fiind numai ellu responsabil pentru sigiliul municipal, precum se vede din documentul din 1665, maiu 7. (4).

În affaceri de uă mare importanță, bună-ora vînzarea vre-unei proprietăți orășenesci, către municipalitatea ordinariă se mai adaugeau alți membri ad-hoc, și anume preuții și diaconii domnesci, său veri-ua căți-va „orășeni betrâni“, precum vedem din documentul din 1591 octombre 4 (5), din acellu din 1649 august 30 (6), din acellu din 1665 (7), etc.

Fie-care municipalitate avea câte-unu sigiliu propriu, care se întipăria cu fum: sigiliul Tergoviscei era unu vultur bizantin, allu Troțușului—un braț cu ciocan (8), allu Petrei—ua capră (9), allu Botoșanilor—un păun etc., în giurul cărora se scriea, slavonesce său românesce: „pecetea orașului cutare.“

În Suceva, pe lîngă municipalitatea română figura uă altă municipalitate armenescă, precum arretă documentul din 1669, (10): nu scim, deca și Armenii din celle-lalte orașe se bucurau de unu asemenea privilegiu.

Sfera acțiunii municipalităților nu se mărginea numai în cercul propriu allu orașelor respective, ci și affară din orașe assupra întregului teritoriu dependente său „ascultătorin“, în care se copprindeau mai multe sate, precum se vede din documentul din 1591 octombre 4 (11).

Indatoririle municipalităților erau:

De a appera teritoriul orășenesc contra usurpațiunilor, precum se vede din generalitatea documentelor.

De a cerceta și, deca se pôte, de a împăca procesele pentru viie, case, etc., precum se vede din documentul din 1679, aprile 27 (12).

De a certifica sub sigiliul municipal tranșacțiunile de proprietăți între orășeni, precum se vede din generalitatea documentelor.

De a ține unu registru de toți proprietarii orașului, precum se vede din documentul din 1620 martiu 15. (13)

De a priveghia assupra approvisionării orașului în condițiuni stricte, cerute de obiceiile țerei, precum se vede din documentul din 1525, septembre 20. (14)

De a aduna și a responde fiscului dările cuvenite din partea orașului, precum se vede din documentul din 1608—9 (15)

De a forma din orășeni contingintele de ôste cerut în timp de resbellu, precum se vede din documentul din 1665 (16).

Forma legale, deși nu totu-de-una urmată, a actelor emanate dela municipalitate, era următoră:

„În anul . . . . . a lunei în a . . . di.

„În dillele pré-piosului și pré-cuviosului

„domn allu nostru Ionu (cutare) cu mila lui

„D-deu domn țerei (cutare) și în dillele șoltuzului său județului (cutare) cu 12 purgari

„(făcendu-se lucrarea cutare), deci noi, înscriendu

„transacțiunea în catastihul orașului (cutare), de-

„liberăm totu-d'ua-dată acestă scrisore a noastră

„de încredințare, sub sigiliul municipal, fiindu

„feta ômenii bunii anume (veri-ua căți-va marturi)“

Acestă elegante formă se vede din documentul din 1620, martiu 15 (17).

Casa șoltuzului său județului servia dreptu pretoriul municipalității, precum urmează din documentul din 1665 noembre 10 (18).

Lucrările municipalităților se scrieau slavonesce aprôpe pone la jumetatea secolului XVII; totuși se afflă acte municipale scrise românesce încă din secolul precedent, precum, de pildă, este acellu din 1591 octombre 4.

Atăta de uă cam dată: documentele ulterioare ne voru descoperi mai multe detalii.

Credem că ne-am realizat deplin intențiunea de a justifica într'unu mod palpabile suprema importanță istorică a publicațiunii noastre.

Bucuresci,

1865, genariu 29.

B. Petriceicu-Hăjdêu.

(3) Ibid.

(4) Pagina 79.

(5) Pagina 105.

(6) Pagina 106.

(7) Pagina 79.

(8) Pagina 105.

(9) Pagina 79.

(10) Pagina 139.

(12) Pagina 60.

(13) Pagina 181.

(14) Pagina 57.

(15) Pagina 70.

(16) Pagina 79.

(17) Pagina 181.

(18) Pagina 79.

Abonamentele
se fac la Tipografia
Statului.

ARCHIVA ISTORICĂ A ROMÂNIEI.

Esse uă dată pe
septemână cu prețulu
de 1 galbenă pe annu.

SUB AUSPICIELE MINISTERIULUI JUSTIȚIEI, CULTELORU ȘI INSTRUCȚIUNII PUBLICE.

Annulă I.

Redactor: B. PETRICEȚCU-HĂJDEU.

Annulă I.

ex-professor superior de istoriă și statistică, ex-bibliotecar, ex-membru allu Commissiunii documentali.

INTRODUCEREA.

Archiva istorică a României este menită a reproduce cu timpul, treptat, unul câte unul, toate documentele inedite seu publicate, pământene și străine, priivitorie la istoria română, de la epoca cea mai vechiă și pôně la anulul 1800 esclusiv.

Pentru a satisface unu planu atât de vastu, și care ori-și-cum necesită uă lungă seriă de anni, redacțiunea se cređu datoria de a adopta următoriele regule de classificațiune, cari sâ-î permittă de a utiliza precăt se pôte mai multu micul spațiu allu acestei publicațiuni.

1. DOCUMENTE INEDITE NE-ROMÂNE.

Unele atari se voru publica în testu și în traducere.

În priivința documentelor slave, cari facu cea mai mare și cea mai importante parte a acestei secțiuni, suntem siliți de a urma essemplulu lui Venelin, substituându lectura întrégă abbreviațiunilor și supra-litterelor, întrebuintate în ortografia cirilică: ne scusă lipsa miđu-lócelor tipografice.

Documentele slave din arhivele nostre sunt de multe ori însoțite de traduceri officiali, făcute în diferite timpuri pentru limpedirea proceselor, pentru trebuința proprietarilor seu pentru confecționarea codicilor monastiresci. Nu ne-am cređut iertat de a ne basa pe unele asemenea, mai totu-d'a-una neglijinți, ca ori-ce lucrare circumstanțială; ci ne-am împussă datorita de a retraduce testul.

2. DOCUMENTE INEDITE ROMÂNE.

Acestea voru fi reproduse cu slove cirilice, întocmai dupe ortografia originală, înse fără abbreviațiuni și supra-littere, esclusiv pôně la anulul 1700; pentru ca astu-feliu să putem ju-deca mai cu ușurință despre ideele grammaticali și pronunțarea străbunilor nostri, în deosebite epoce și provincie.

Documentele de ntre 1700—1800 se voru transcri cu ortografia modernă latino-română, ca unele ce nu mai presintă interessul anticității.

3. DOCUMENTE PUBLICE NE-ROMÂNE.

Imprăstiate în diferite și numeroase colecțiuni și scrieri ruse, polone, germane, etc., acestu felu de documente sunt pré-pučin cunoscut Românilor în genere, și chiar istoricilor nostri în speciă, cari nu pré sunt poligloți.

Așa déră, redacțiunea socotesce, că va face unu serviciu vederat și însemnat, vulgarisându prin traduceri toate acelle documente, fôră înse ca să aibe nevoia de a reproduce și testurile lor, deja publicate uă dată și cari se voru pute consulta ori-și-când în cărțile respective.

4. DOCUMENTE PUBLICE ROMÂNE.

În respectul acestor ne vom mărgini de a cita edițiunea lor, fără a le mai retipări, cărțile române fiind pré-bine cunoscute.

Ne vom abbatte de la acéstă regulă numai în duo casuri:

Déca documentul e publicat într'ua carte

română vechiă și rară, și nu s'a mai reproducu de atunci încôce;

Déca ne va fi cu puțință de a proba, prin inspecțiunea originalului, greșellile și neessactitățile reproducerei.

5. FRAGMENTE DOCUMENTALĂ

Mai multe documente străine, fôră a se relata în întregul lor la istoria română, totu încô cupprind în elle passagie, mai multu séu mai puțin întinse, de prima însemnătate pentru studiul trecutului nostru.

Redacțiunea a luat de principiū de a nu reproduce din unele atari documente, decâtu numai cea ce se află în veriuă legătură, mediată séu imediată, cu ținta acestei publicațiuni.

Uă colecțiune de documente este ca și oricare altă colecțiune: ca unū cabinetu numismaticu, ca unū erbariū, ca unū museu. . . . Nu adunge de a aduna unū numărū cătu de mare într'ua ordine potrivită și într'unū spațiu comparativeminte fôrte micu, ci încô, și mai cu sémă, se cere de a arreata sensulū și importanța obiectelor adunate.

Ce pôte fi unū cabinetu numismaticu, în care monetele și medaliele nu vorū fi descifrate și înscrise? ce pôte fi unū erbariū, în care veți vedé schelette botanice neesplicate? ce pôte fi unū museu fôră catalogū, fôră cuvenită lumină, fôră unū bunū *cicerone*?

Așa dérô, a duoa îngrijire principale a redacțiunii trebue să fie, firesce, commentațiunea documentelor, suppusse publicării. Inse, tocmă aci este și greutatea cea mai mare. Illustra-vomū edițiunea noastră prin nesce note benedictine, făcêndu dissertațiunī assupra fie-cării virgule? Dêrô attuncī nu număi că se va perde economia spațiului, ci mai allessū attuncī persôna redactoriului, cu tótă faillibilitatea sea, va supplanta monumentele epocelor: pentru uă pagină de documêntu veți căpeta șapte pagine de observațiuni individuali!

Crede-mū, că amū reușitū a înlătura cu de-seversire acéstă neconveniință, adoptândū unū sistemū commentativū, alle căruī punturi cardinali sunt următoriele:

1.

Uniculū miđū-locū autenticū de a studia limba română în formele sêlle pônē la diumătatea secolului XVI, sunt crisóvele slave, în cari străbunii nostri furișau tot-d'a-una câte unū cuvêntu românū, mai cu sémă reproducêndu numile proprie personali séu locali.

Astū-feliu, bună-óră, într'unū documêntu slavū de la Alessandru cellū Bunū, găsiți numele unū boeriu: ЛИМЕА ДСАВЕ; într'unū documêntu de la Stefanū cellū Mare vē întimpină numele unei localități: ФЖНТЖНА ЛАСИШОРА; și așa mai departe.

Publicândū originalile slave, redacțiunea va attrage atenziunea assupra unor atari remășite limbistice prin tipărirea lor cu littere *rărite*. În așa chipū, chîarū unū lectorū lipsitū de cunnoscînța limbei slave, totu încô va fi pussū în stare de a puté utiliza citirea testurilor, basându-se pe unū simplu indice tipograficu, pe uă distincțiune curatū plastică.

2.

Documentele nôstre cupprindū uă summă de noțiuni assupra instituțiunilor, obiceielor, evinementelor istorice străbune, prețioase materialuri pentru uă enciclopedia națională, cari cu a-nevoiă s'arū puté cullege de pe aîurea.

Tôte passagiele de acestū caracterū, le vomū destinge în publicațiunea nôstră, în testurile și traduceriile române, tipărindu-le cu littere *cursive*, încătū cititoriulū să fie înlesnitū în meditațiunile sêlle assupra trecutului țerei, sciêndū unde a-nume cată să-și oprêscă și să-și concentre atenziunea.

Commentarie lungi assupra unor atari passagie arū fi cu atâtū mai de prisosū, că, affară de spațiulū zădărnicitū, elle arū mai trebui mereū repetite, cu monotoniă, la totū documêntulū, în care ne-arū înelni nesce circumstanțe identice.

3.

Acellu-și temeiu, ce ne face d'a tipări cu littere *rărite* cuvintele românesce din documentele slave, și cu littere *cursive* passagiele etnografice din documentele românesce originali și tradusse; acellu-și temeiu ne îndemnă de a deosebi în aceste

din urmă, prin littere *compacte*, toate numile proprii personale şi locale, cari nu pot să nu fi de o mare importanţă pentru istoria biografică şi topografică a României.

4.

Singurul punct, unde va appare, de necesitate, individualitatea redacţiunii, sunt summariele documentelor, din a căroră inspecţiune lectorul va căpeta o idee sintetică despre cuprinsul actului, unde se găseşte, locul emanării, data lunară şi anuală, materia pe care e scrisă: pergamenă, hârtie, etc.

Redacţiunea creşu inopportună de a comunica pînă şi măsura documentului în centimetre sau numărul rîndurilor, precum se face în unele colecţiuni: nu ni este dat de a putea înţelege utilitatea unei asemenea geometrie, afară numai de două cazuri extreme de curiositate: cînd documentul e prea mic, sau cînd este prea mare.

Publicaţiunea noastră va prezenta pe tot anul câte un tom de documente, al cărui volum, ce-va ca de 420 de pagini, va avea trebuinţă naturalmente, de index, pentru a înlesni consultarea lui în împrejurări speciale.

Acele index, coordonate în şirul alfabetului şi cu arătarea paginilor respective, vor fi redese, se înţelege de la sine, pe baza regulilor, specificate mai sus, şi anume:

1. Un index limbistic, cu enumeraţiunea cuvintelor române din documentele slave;

2. Un index onomastic, cu enumeraţiunea tuturor numelor proprii personale şi locale;

3. Un index etnografic (*index rerum*), cu enumeraţiunea tuturor instituţiunilor, obiceiurilor, evinimentelor istorice;

4. Un index cronologic, prin care se va corege neajunsul de a se publica documentele fără ordinea datelor. . . .

Credem că, edificată pe unele asemenea principii, publicaţiunea noastră va fi departe de a admite superioritatea oricărei alte colecţiuni documentale europene, din câte ni sunt cunoscute.

Vom încheia adăugându, că planul, pe temeiul cărui am contractat cu Ministeriul Justiţiei, Cultelor şi Instrucţiunii Publice, rede-

gerea acestei colecţiuni, este curat testuale, fără nici un amestec de paleografie, care ar necesita deosebite cheltuieli *litografice*. Aşa dăre, pînă la o dispoziţiune ulterioară specială, cu toată părerea de rău din parte-ne, suntem împedecaţi de a orna această ediţiune cu modeluri de scris în diferite timpuri, cu iscăliturile domnilor şi omenilor mari, cu semnele de fabrică ale hârtiilor, cu reproducerea pecetilor, etc.

Documente inedite în limbă străină.

No. 1.

Fără loc şi dată, pergamenă.

Mircea cel Mare scutesce de vami pe neguţitorii poloni şi litvani, afară de o singură vamă la descărcare în Târgovişte, permittându-le o liberă circulaţiune prin toate oraşele, schellele, căile muntoase, încât chiar acolo unde vamele sunt arendate particularilor, vameşii să se mulţumescă d'a appretui marfa, lăssându summa de plătit pe socotela domniei.

(Originalele se păstrează la Archiva municipale de la Leopole, fascicul 517, Nr. 8.)

† Язз Іу Мирча великий воивода и господинъ. всен земли сѣгровладинской. и западинскимъ странамъ. даватъ господство ми върж и дшжъ господствами. въскмъ кспцемъ, и прѣгаремъ въ землю родителъ и брата господства ми Владислава краля въ Левъ. и прѣгаремъ въ землю брата господствами, великого князя Витолта. іако хто требуетъ. да приндетъ свободно на вържъ и на дшжъ господствами. съ премножествомъ двыткомъ, макар да донесетъ безчисла безчисла, тысяща тысящъ тзмъ. тзкъмо на единомъ мѣстѣ где си хтатъ кспжъ развезати, съ Трговице. тѣ да си платятъ вамъ и цю полюба да си кспя. а господствами сицетъ кспитъ. цю ли не кспимъ. а уни да съ свободно ходити по всен земли. и власти господствами. продавати и кспвати, по всѣхъ трговахъ. по всѣхъ бродовыхъ поднаварскихъ. почавше въ желъзныхъ вратъ. дори до самого Бранова. ешежъ, и по всѣхъ пѣтевахъ прѣспалинскихъ. нигде да не дастъ вамъ ни на комъ трзгѣ. ни на комъ брваѣ, где еждетъ вамъ а продадена въ господствами. а тзи си ва мѣшъ господствами да сокоитъ на мене. а еже вамъ жъ да не смѣетъ съзати, а где нѣстъ продадена. тѣзи да си не-

ПОГЛАДАТ. КТО. ЛИ БЫ ПОСРАМОТИЛ, СЫН ХРИСОВЪА ГОСПОДСТВАМИ, ТАКЪВЫИ, ИМАТ ПРІАТИ ВЕЛИКЪУ ЗЛАУ, И ВР-
ГНЖ УТ ГОСПОДСТВАМИ КАКО И НЕВЪРНИК СІЕМЪ ХРИСОВЪА
ВЪАЪ ГОСПОДСТВАМИ.

† ІСЪ МІРЧА ВОЕВОДА МИЛОСТІА БОЖІА
ГОСПОДИНЬ.

† Еу Іонне Mircea, mare voevodă și domnău
a totă țerra ungro-română și allă părților de
peste munți.

Da'ta domnia mea credința și suffletulă domniei melle tuturoră neguțitoriloră și purgariloră din țerra părintelui și fratelui domniei melle Vladislavă regele de la Leopole și purgariloră din țerra fratelui domniei melle marele principe Vitoldă, cumcă să aibe voiă de a veni în țerra domniei melle cu mărfurile loră, fiindu-le venirea slobodă pe credința și suffletulă domniei melle, cu uă avere câtă de multă, fie măcară cu nenumeratele nenumeratele, cu mițele mițeloră de întinerice; și numai într'ună locă, unde le va fi deslegarea mărfuriloră, la Tergovisce, acolo să plătescă vamă, și apoi să-și cumpere ce voră pofti; eră din marfa loră domnia mea își va cumpere ce-și va allege, și după aceia ei să fie slobodă de a îmbla în totă țerra și provincia domniei melle, vindendă și cumperandă, prin toate orașele, prin toate schellele de pe Dunăre, incependă de la Porțile-de-ferră și chiară pănă la Brăila, și prin toate căile din munți, și nicăiri să nu plătescă vamă, nici într'ună tîrgă și nici într'ua schelle; și unde vama va fi arendată de către domnia mea, acolo vameșulă să nu cude a-î vămui, ci să pună pe socotellă domniei melle, eră unde nu va fi arendată, acolo nici să caute mărfurile loră. Ori cine ară necinsti acestă crisovă allă domniei melle, va sufferi multă mânia de la domnia mea, ca neascultătoriu acestui crisovă allă domniei melle.

† Іонне Mircea Voevodă cu milla lui D-deu Domnău.

No. 2.

Suceva, 1438, Februară 17, pergamena.

Domni-frăți Іlia vodă și Stefană-vodă remunerază serviciile boierului Comariț, hărăzindu-î duo sate de lăngă movila lui Іacșa, anume Jidesci și Aversci, cu

hotarele loră cele vechi; și întărescă această daniă cu numile loră, alle copiiloră loră și alle mai multoră boieră cu frații și copii loră.

(Se află în Archiva Statului).

† Милостію кожію мы Іліа воевода господарз
земан молдавскон и брат господствами Стефан вое-
вода, знаменито чиним ис сѣмъ листом нашим всѣмъ
кто наниз, зхрит. или его чтичи слышитъ. вже то-
тѣ истинный, нашъ вѣрны сазга и кодрин пан Ко-
маричъ сазжила нам правую и вѣрною. сазжею. тѣмъ
мы. видѣвше его. право. вѣрною его сазжес. до
нас. жаловали есми его оскною нашею. милостію. и
дали есми емъ. два села. с нашею. землею. с мол-
давском, подли мовили Іакша на имѣ Жидеши е
и Аверещине, цюкы емъ были зрик и сз сѣмъ
доходом. и дѣтем его. и братамъ его. и зснчатом
его и прѣснчатом его и прѣцисретом его, и всемъ
племени его. наближним. непоршненно им николи
на вѣки вѣчного. и сз всѣми своими старими хо-
тари. кда из вѣка живали. а на то ест вѣра на-
ша господства вишписанных. Ііана воевод. и бра-
та нашего Стефана воевод. и вѣра прѣвзлюбленна-
го сына господствами. Романа и вѣра всѣх дѣтей на-
ших. и вѣра кодръ наших. вѣра пана Жсржа Фра-
товскаго. и дѣтей его. вѣра пана Блчи и дѣтей
его. вѣра пана Ісаію и дѣтей его. вѣра пана Пе-
тра Гсдича дворника. и дѣти его. вѣра пана Крсти
и дѣти его. вѣра пана Брлича. вѣра пана Мхіаила
Попши. и дѣти их. вѣра пана Шефсла Жсма-
татевич и брата его пана Мзндри и дѣти их.
вѣра пана Дзмъ Дсаческсла и брата его пана
Мирчи. и дѣти их. вѣра пана Іазора и брата его пана
Станчсла постелника. и дѣти их. вѣра пана Пидтрѣ.
вѣра пана Дзмъ Чорного дворника. и дѣти их. вѣра пана
Петра спатарѣ. вѣра пана Форова. вѣра пана Козми
Шандровича. вѣра пана Манона Грѣчина. вѣра пана
(sic) вѣра пана Бѣлоша чашника. вѣра пана Бериндѣа
стоаника. вѣра пана Ілександра спатарѣ. вѣра пана Стан-
чсла комиса. вѣра кодръ наших молдавских и великих и
малых. а по нашим животѣ кого Богъ изберетъ вы-
ти господарз ут дѣтей наших. или ут... (gosŭ)
или ут нашего племени. или... (gosŭ) цюкы им не
поршнилъ нашего даанія и потврзженія але цюкы
им потврздил и скрѣпилъ. занж дали есми им за
их правѣрною сазжес. а на ешашего (sic) крѣпост
всевышписанномъ. велѣли есми сазгѣ нашемъ вѣр-

НОМЪ. ДЕННЕС ЛОГОДЕТЪ. ПИСАТИ. И ПРИВЪСНТИ. НАШЕ
ПЕЧАТЪ К СЕМС. ЛИСТЪ НАШЕМС. С СЧАСТЪ. К АКТО
/СИМС ФЕР. ЗІ†.

† Cu mila lui D-deu noi **Ilia** voevodă domnului țerei **Moldovei** și fratele domniei mele **Stefan** voevodă.

Facem cunoscută cu această carte a noastră tuturor cine o va vedea și o va auzi citindu-se, cumcă acestă adevărată allă nostru credinciosă servă și boieru pană **Comarici**, ni-a slugit cu dreptă și credincioasă slujbă; pentru acea și noi, vedându-i dreptă-credincioasă slujbă cōtra noi, miluitu-l'amă cu deosebită noastră milă, și i-am dată lui duo sate în țerra noastră a **Moldovei**, pe lōngă movila lui **Iacșa**, anume **Jidescii** și **Averescii**, ca să-i fie lui uric și cu totă venitulă, și fiiloră lui, și frațiloră lui, și nepoțiloră lui, și strănepoțiloră lui, și prestrănepoțiloră lui, și la totă nēmulă lui, *cine se va alege mai de aproape* nestrămutată nici uă dată în vecii veciloră, cu tōte *hotarele* *betrāne* *celle din vechime locuite*; și spre acēsta este credința domnieloră noastre celloră mai susă scrisse **Ilia** voevodă și fratele nostru **Stefan** voevodă, și credința preiubitului *fii allă domniei melle Roman*, și credința tuturoră copiiloră nostri, și credința panului **Giurgiu Fratovschi** cu copiii lui, credința panului **Velcea** cu copiii lui, credința panului **Isaia** cu copii lui, credința panului **Petru Gudiel** vornic cu copiii lui, credința panului **Cristea** cu copiii lui, credința panului **Berlici** și credința panului **Mihail Popșa** cu copiii loră, credința panului **Stefan** fiulă lui **Junetate** și a fratelui său pană **Măndru** și a copiiloră loră, credința panului **Duma Dulcescul** și a fratelui său pană **Mircea** cu copiii loră, credința panului **Lazor** și a fratelui său pană **Stanciu** postelnic cu copiii loră, credința panului **Pietrea** și credința panului **Duma Cerni** (negrulă) vornic cu copiii loră, credința panului **Petru** spatariu, credința panului **Foru**, credința panului **Cosma** fiulă lui **Sandru**, credința panului **Manoil Greciu** (Greculă), credința panului (sic) credința panului **Bielos** cîșnic, credința panului **Berindei** stolnic, credința panului **Alexandru** spatariu, credința

panului **Stanciu** comis, credința boieriloră nostri moldovenesci mari și mici; éro după mōrtea noastră pe cine va allege D-deu a fi Domn, dintre copiii nostri, său dintre . . . . său din nēmulă nostru, său . . . . să nu strămute dania și întăritura noastră, ci s'o mai confirme și s'o mai întărescă, pentru că datu-le-am noi pentru a loră dreptă-credincioasă slujbă; și spre mai mare tariă poruncit'am slugei noastre, credinciosului **Denis** logofet, de a anina pecetea noastră către acēsta carte a noastră. În **Sucēva** anulă 6946 februară 17. †

No. 3.

Bucuresci, 1490, Iulă 26, pergamē.

Vladu-vodă Tepeșu întăresce boierului Lațco dania sateloră Topescii, $\frac{1}{2}$ Ohaba și $\frac{1}{2}$ Petrenii la nepoții sei de frate Andrian și Lupulă, ca să le fie avere frățescă nedespărțită, oprită de a eși prin vîndare din nēmulă loră, scutită de ori-ee obligațiuni cōtra domniă, și supussă numai la darea de ună callă bună veră de cāte ori va muri unulă din membrii nēmului, trecēndă astă-feliu partea lui la membrii remași.

(Se află în Archiva Statului.)

† ВЪ Христа Бога благоверни и благочестивни и христолюбиви. и самодржавни. Івн Влاد воивода и господинъ синъ великаго Влад воиводе, милостию божию и божиим дарованіемъ владѣющимъ и господствующимъ всеѣхъ землеѣ Ѹгровлахиноскѣ, ещѣ и запалинскимъ странамъ Ямлашъ и Фаграшъ Херцегъ, благопроизволи господствомъ, своимъ благимъ произволеніемъ чистимъ и свѣтлымъ сердцемъ господствами и даровахъ си въсечестни и благоверзни и прѣпочитанни иже надъ всеѣми чистими даровъ настожи снѣ хрисъва господствами прѣпочитанномъ правителю господствами, иже въ кзѣхъ господствами, жѣпанъ Лацко съ синонимъ, и съ кратичеди имъ жѣпанъ Андреіан и жѣпанъ Лѣпѣлъ съ синови имъ, іако да имъ сѣла зовомъ Ѹхава половина конъ Тисмѣна, и Пьетрѣни половина, понежъ имъ сѣтѣ старѣ и правѣ учинѣ дѣдинѣ, и паки да имъ естъ Топеци въси, понежъ заменише жѣпанъ Станиславъ ключарѣ, съ жѣпанъ Станъ столникъ, та даде жѣпанъ Станиславъ ключаръ, Станъ столникъ Мъхилеци и съ место Топецимъ, ещѣ въ днѣ Радъла воиводе, и паки потомъ нѣхъ ипокси (sic) жѣпанъ Лацко въ Мѣнѣ синъ Парѣзавъ, за лѣт аспри, потомъ

прінде жһпан Лацко пред господствами, та си сложи братичеди им жһпан Андриан и жһпан Лѡба над пша вт Охаба кон Тисмана и над пша вт Пие-трѣни, и над взси Топеци, како да си сѡ братие неразделени и варз комѡ се прилѡчи прѣжде сзмер-тѡ, а вз них прѣдѡлжю да нѣст, нѡ да ест вст-тавшним и господствами кон доврз, того ради им дадѡх и господство ми, іако да им сѡт вз вчинѡ и вз вхѡбѡ тем и синовом им внѡчетом им и прѣвнѡ-четом им, и ни вт кожеже непотѡжковено, по вриг-мо господствами. Почевши его вт вѡчи вам, и вт свиннего вам, и вт пчеларства и вт кжеларства вт дижми вт винарч вт глоби вт повоз вт под-вод, рекши вт взсѡх сѡжже и дажѡх великихже и малих, елико се нахѡдит вз самодржѡвни земли и вѡласти господствами, и нитко да их не смѣет ван-товати, тѣх селах ни сѡдци ни бирчи ни гло-беници, ни ни нитко вт колѣри и вт правители господствами, послаемих по милостих и по работах господствами, понеж тко се би покѡси вантовати их или позѡбавити их, аще и вѡс един, то та-кови имат възприѡти велико зло и вргне вт гос-подствами, како невѣрник и прѣстѡпник сие повелѣ-ние господствами. Вше и закланние поставѣ гос-подствами, по смерти господствами, кого произволит госпѡдѡ Богз вѡти госпѡдинѡз вѡашкои земли, или вт сердѡчнаго плода господствами, или вт сзродник гос-подствами, или по грѣхом нашем вт иноплеменик, да аще почтет и поновит и стѡрждит сие повелѣние господствами, того госпѡдѡ Богз да почтет и да стѡ-врждит, и сзхранил вз госпѡдствѣ его, аще ли не почтет и не поновит и не стѡрждит, нѡ поперет и расипет сие повелѣние господствами, тѡго госпѡдѡ Богз да порази и да сѡнет зде тѣлом, а вз вѡ-дѡщих вѣцѣ дѡша его, и да имат вѡчастіем сѡ Іюда и сѡ Ірием и сѡ внемн Іюдѡне еже възвѡнше на Христа Бога спаса нашего, крѡвѡз его на них и на чѡдох их еже ест и вѡдет в вѣки. Амин. Сведѣте-лие жһпан Драгомир Зарниѡе, жһпан Пѣгов Борчев, жһпан Драгич Стонкев, жһпан Прѡвѡ дворник, жһ-пан Станко лѡгодѡт, Данѡул комис, Алѡвѡ столник, Дѡмитрѡ пѡхарник, Вѡлдисѡв спатар, Станко вѡсти-іар, Пѣг и Драгомир стрѡторник, и азз Корѡлѡт еже писах вз столпи градѡ Бѡкѡреци мѡсѡца іюл кѡ денѡз в лѣто сѡччи.

† Іѡ ВЛАД ВОЗВОДѡ МИЛОСТИѡМ БО-ЖІѡМ ГОСПѡДИНѢ.

† Întru Cristă D-zeu pré-credinciosulă și pré-piosulă și de Cristă-îubitoriu, și *autocrată* **Ionne Vladă** voevodă și Domnă, fiulă marelui **Vladă** voevodă, cu mila lui D-zeu și cu d-đe-ésca grățiă stăpânindă și domnindă totă țerra **Ungro-română**, încă și allă părților de peste munți, allă **Amlașului** și allă **Făgrașului** *duce*.

Am bine-voită domnia mea, cu a mea bună-voință, din pura și luminata animă a domniei melle, și dat'am acestă de faciă pré-cinstită și pré-frumosă și pré-respectată crisovă allă domniei melle, care este mai pre susă de ori-și-cari alte cinstite daruri, respectabilelă dregutoriu allă domniei melle, *afflătoriu la curtea domniei melle*, jupânului **Lațco** cu fiilă lui, și cu nepoții lui de frate, jupânulă **Lupulă** și jupânulă **Andriană** cu fiilă loră, ca să le fiă loră satele anume: din **Ohaba** ocolulă **Tismenei** uă jumetate, și din **Petreni** uă jumetate, cari le suntă loră moșie vechi și drepte; éró satulă **Topescii** să le fie întregă, fiindă-că illă schimbăse uă dată jupânulă **Stanislavă**-cluciară cu jupânulă **Stană**-stolnică, dându-i în schimbă satulă **Mihăilescii** încă în ȃllele lui **Radu**-voevodă, și apoi însuși jupânulă **Lațco** illă *cumperă dreptă 1300 aspri* de la **Manea** fiulă lui **Barbu** (*), mai pe urmă a venită jupânulă **Lațco** înaintea domniei melle de și-a regulată pe nepoții seilă de frate jupânulă **Andriană** și jupânulă **Lupulă**, dându-le jumetatea **Ohabei** ocolulă **Tismenei** și jumetatea **Petreniloră**, și totă satulă **Topescii**, *ca să fie frați nedespărțiți, éré ori-cui din ei se va prileji a muri mai nainte de cei-l'alți, să nu se vinđă partea lui, ci să trecă la cei remași, dându-se domniei melle ună callă bună*; decă dérá le-amă dată și domnia mea ca să le fie loră moșă ohavnică, loră, și fiiloră loră, și nepoților loră, și strănepoților loră, de nemine atinsă, duple otărireă domniei melle, *scutindu-se de vama oiloră și de vama porciloră, și de albinărită, și de galetărită, de decime, de vinăriciu, de globe, de podveđi, de olace, mai pe scurtă de orice shybe și dări mari și mici, câte se obicinuescă în autonoma țerră și provinciă a domniei melle*; și nemine să nu cutede a bântui acelle sate, nici

(*) Crisovulă nu lămuresce aci, în ce modă satulă Topescii tre-cu de la Stanislavă-cluceșulă către Manea fiulă lui Barbu.

judeci, nici birari, nici globași, nici oricare altul din boierii și dregătorii domniei melle, cari se trimittu după adjutorințele și trebile domniei melle; căci oricine s'arū încerca a le bântui, seu a le zădărnici măcarū cātū unū firū de pērū, acellū-a va sufferi multū reū și multă mânia de la domnia mea, ca unū necredinciosū și călcătorū allū acestei porunce a domniei melle. Mai pune blăstemū domnia mea, că pe oricine illū va allege D-șeū de a fi domnū Terrei Româneșci, fiă din rodulū ânimei domniei melle, fie din nēmuliū domniei melle, fie chūrū din peccatele nōstre unū altū nēmū, acella să socotēscă și să rennoēscă și să întărăscă acēstă poruncă a domniei melle, pentru ca astū-feliū și D-șeū să-lū socotēscă și să-lū întărăscă și să-lū păstreze în domnia lui; ērō de nu va socoti și nu va rennoi și nu va întări, ci va lovi și va rāsipi acēstă poruncă a domniei melle, attunci și D-șeū să-lū pērdă și să-lū ucciđă, aici cu trupulū ērō în vēcūlū viitorū cu suffletulū, și să aibe totū uă parte cu Iuda și cu Ariū, și cu acei Oyrei, ce strigară contra lui Cristū, D-șeū și Mântuitorū allū nostru: sângele lui assupra lorū și assupra copiilorū lorū, cea ce și este și va fi în veci. Amin. Marturi: jupânulū **Dragomirū Udrisce**, jupânulū **Nēgoe** allū lui **Borce**, jupânulū **Drăghiei** allū lui **Stoica**, jupânulū **Pērvulū** vornicū, jupânulū **Staico** logofetū, **Danciulū** comisū, **Albulū** stolnicū, **Dimitru** păharnicū, **Vladislavū** spatariū, **Staico** vistiiariū, **Nēgū** și **Dragomirū** stratornici, și eū **Corlatū** care am scrissū în capitalēa *Bucuresci*, în luna Iuliū 26 dille annulū 6998.

† Iōnne Vladū Voevodū cu mila lui D-șeū Domnū.

No. 4.

Hărlēū, fără annū, Genariū 15, hărtiă.

Bogdanū vodă cellū Orbū însciințēză municipalitatea de la Leopole despre mēssura luatā pentru îndestullarea marelū logofetū Isacū, care, fiindū încō numai vameșū în Sucēva, plătise ca garante pentru unū Antoniū summa de 87 galbeni unguresci, socotiți în cursulū vāmii cāte 57 lei galbēnuli, și apoi ne mai putēndū scōte acei bani, nici prin unū triplu recursū la municipalitatea leopolēnă, nici prin porunca regelū Poloniei, miđū-loci de căpetā autorisațiunea domnēscă de

a-ī implini dela orī-și-care altū Leopolēnū petrecetōriū în Moldova, și anume dela unū Bartoșū.

(Se află în Archiva municipale din Leopole, fasciculū 509.)

† Богдан воевода. божію милостию господарз земли молдавской. пишем. панъ. бургомистръ и снм радцем старшим ливским. пріателем нашим милым даем вашей милости знати. аж ишче. коли биа пан Исак. митником съчавским. а он сѣ имил порѣк... (il-lisibile) въ Ливъ. за Янтоніа тиж въ Лива. за пз. златъ сгрзскихъ. или по пз аспра. за. а. сгрзс. так ходат на мито. ино. пан. Исак. прислаал. до вас нашими. листми. а ваша милость. ни жадаш. справедливост есте емс не сдилали а затим. он ходил въ нас. в посолство до кралю. и принес до вас. лист. въ краля. а ви ни тогди есте емс заплаатс не сдилали ино. ми есмо велики и приволили. пана Исака логофета. аки нам брал тоти. пинѣзи въ кого едет мочи ино он теми рази. нашел Бартзша сына пана Мартина въ Лива, та нам брал въ него. тоти вишеписанни пинѣзи. пз. златъ сгрзски. але ссе. по. пз. аспра. так ходат на мито. про то ваша милости. рачете. сдилати. справедливост мешчанниш вашимъ. Бартзшъ сынъ пана Мартина. аки сѣ емс. сдилаал заплаата въ того коснарѣ. аки не биа шкоден. бѣ и ваша милость знаете. аж биа нам дважонъ. тот коснар. и пан Исак прислаал до ваша милости. и жадашю. справедливост. не имал. ани заплаата. † писъ Хрѣлавъ. ген. еи.

† Bogdanū voevodū, cu mila lui D-șeū Domnulū țerei Moldovei.

Scrimū cōtră panulū burgmistru și cōtră toți consiliarii mai mari din Leopole, dragi nostri amici. Însciințămū pe grațiile vōstre, că încō de cāndū era panulū Isacū vameșū în Sucēva, garantat'a ellū lui . . . . din Leopole pentru Antoniū totū din Leopole summa de 87 zlofi unguresci, socotiți cāte 57 aspri zlotulū, dupre cursulū vāmei; dupō aceia panulū Isacū de și nu înceta de a trimitte la vōi scrisori alle nōstre, dērō grațiile vōstre totū nu i-ați făcutū nici uă dreptate; mai pe urmă mers'a ellū singurū din parte-ne ambassadorū la regele și v'a addussū uă poruncă de la însuși regele, și vōi nici atunci n'ați pussū la calle implinirea datōriei; decī acuma nōi amū poruncitū și amū învoitū panulū logofetū Isacū ca să-și implinēscă ellū banii de la

orî-cine îi va da mâna; şi aşa dero, găsind de uă cam dată pe **Bartoşu** fiul panului **Martinu** de la **Leopole**, panul logofetă apucată de la ellu acei bani 87 zlofi unguresci socotiţi câte 57 aspri zlotukū, duple cursulū vamei. Deci, să bine-voiţi graţiile vóstre de a îndestulla înşi-vă pe cetăţenulū vóstru **Bartoşu** fiul panului **Martinu**, ca să nu remănă păgubaşu din pricina acellui coşcarū, despre care sciţi şi graţiile vóstre, cum ne era datoriu şi cum în trei rânduri venisse panulū **Isacu** la graţiile vóstre cu scrissori alle sélle proprie şi altele din parte-ne, fără ca să i se fi făcutu plată. Scrissū în **Hărlău**. Genariū 15.

Documente inedite române.

No. 5.

Fără locū, 1610, Maiū 25, hărtiă.

Zapisulū lui Toderū din Voinesci, prin care se recunosce datorū jupânului Mihaiū suma de 7700 aspri, cu soroculū de multū trecutū, şi se obligă de a se libera la sf. Dimitrie, iar în casū contrariū se robesce creditorulū seū, ellū şi cu totă casa.

(Se află la Comisiunea Documentale.)

Скписам еѣ ТѢДОРЪ ДЕ БОИНСКИИ ЧЕСТА АА МЕСЪ ЗАПИСЪ КЪМЪ СЪСЪЩЪ ЦЪІЕ КЪМЪ СИНТЪ ДЕТОРІСЪ ЖЪПЪНЪСАВІ МИХАИЪ АСПРИ 7700) ШИ И СИНТЪ ДЕТОРІСЪ ДЕ МЪАТЪ ВРѢМЕ ДЕ СИНТЪ АА И (8) АНИ ДЕ КЪНЪСЪ И СИНТЪ ДЕТОРІСЪ АЧЕЦІ АСПРИ ШИ МІАЪ ПЪСЪ ЗИ ДЕ МЪАТЪКЪ УРН. ІАР АКСЪ ІАР МАМЪ РЪГАТЪ ДЕ МІА ПЪСЪ ЗЪА. АА СВЕТИ ДИМИТРИЕ. СЪІ ПЪАТЪСЪ АСПРИ АА ЗИ. ІАР СЪ ІЪІ ВОІЪ ПЪТЪКЪ ПЪАТИ АСПРИ АА ЗИ. ІАР Еѣ СЪІ ФІЪ РЪМЪНЪ КЪ ФЕЧОРІИ МЕИ ШИ КЪ ТОАТЪ МОШІА МЪ. ШИ МЪРЪТЪРІЕ АМ ПЪСЪ. ШИ АМ СКРИСЪ ДЕНАИТЪКЪ ЧЕСТОРЪ ВАМЕНІ КЪНИ. АНЪМЕ РЪСЪА ДЕ БОГЪТЪЦІИ И ПРЪЕА ДЕ ЖЪГЪРЪ. И ТѢДОРЪ АУГЪАТЪА ДЕ ВЛЪДЪНИ. И ГЪРГЪ. И ПАИ АРМАШ ШИ СКРИШЪ Еѣ ДЪМИТРЪ АУГ. ДЕ СЪАТЪРЪК. ПИСЪ МЪСА МАІЪ КЕ (25) ДЕН АЪТЪ ІЪРИІ (1610).

No. 6.

Tergovisce, 1627, Iuliū 24, hărtiă.

Dobra, fêta Pêrvulū, vinde logofetulū Hrizea totă partea sea din Voinesci, pe preţū de 6000 bani, cuscireea tuturorū megiaşilorū.

(Se află la Comisiunea Documentale.)

Din pecetşi se cunosch mai bine duo: acea a lui Udrisce Nas-turellū, cu iniţialele S. H., înfeţişeză unū scutiū, cu lambrechine, cu coronă, cu uă figură, întocmai duple regulele blasonulū, fără a se putē descifra detaliile; acea a armaşulū Pană are în scutiunū animale şi de-assupra scutiulū uă cruce între duo crângi seū cōrne.)

† АДЕКЪ Еѣ ДОБРА ФАТА БЯРЪАЛЪІ ДЕ БОИ-
НСКИИ, СКРИШЪ ШИ МЪРЪТЪРІЕСЪ. КЪ АЧЕСТА АА МІЕЪ ЗА-
ПИСЪ, КЪМЪ СЪ СЕ ЦЪІЕ КЪ АМ ВЪНЪСТЪ ЖЪПЪНЪСАВІ ХРІ-
ЗЪІ МАРЕЛЕ ЛОГОФЪТЪ. ТОАТЪ ПАРТЕА МЪ ДЕ ВЪИИЪ ДЕ
А БОИНСКИИ ДЕ А ХОТАРЪ ПЪНЪ А ХОТАРЪ. ДЕРЕПТЪ
Ъ (6000). ДЕ БАНІ, ШИ В АМ ВЪНЪСТЪ ДЕ А МЪ БЪ-
НЪ ВОЕ ФЪРЪ ДЕ НИЧІ В СИЛЪ. КЪ ШІРЪКЪ ТЪТЪРОРЪ
МЕЦІАШИЛОРЪ. ДЕ А СЪСЪ ШІ ДЕ А ЖОСЪ. ШІ ДЕ
А ПРЪЖЪРЪА ЛОКЪАВІ, КА СЪІ ФІЕ ДОМЪІЕІ АВІ МО-
ШІЕ ВЪАКНИКЪ, ШИ АЪ ФОСТЪ АА АЧАСТЪ ТОКМЪАЪ МЪАЦІ.
ВАМЕНІ КЪНИ МЪРЪТЪРІЕ АНЪМЕ ДЕ А СЪТЪНИ ШИКЪ-
ША ВІНТИЛЪ. ШІ ДЕ А ТЪРЪГОВИЦЪ ПАИЪ АР-
МАША ШИ ФЕЧОРЪА АВІ ДЪМИТРЪ. ШІ ДЕ А ПІСТРАРЪ
ПОПА ПЪТЪРЪ. ШІ ПОПА НЪКЪАІ. ШІ ПОПА РІАДЪА.
ШІ СТРОЪ. ШІ ДЕ А КЪНЪДЪЦІИ ІОНЪА СЪРЪЕ-
АВІ. ШІ ДЕ А ЦЪМЪЕНЪАЪ ІЪАН. ШІ ДЕ А ТРЪ-
ГОВИЦЪ ЗЛАТЪ ЧІЗМАРЪА. ШІ ДЪКЪА. ШІ ДЕ
А БОИНСКИИ ТЪАТЪА. ШІ АМ СКРИСЪ Еѣ ДЪРИЦЪ НЪ-
СЪТЪРЪА ДЕ ФІЪРЪЦІИ. А ОРАШЪ А ТЪРЪГОВИЦЪ А
АВНА АЪ ІУАЕ А. КА. (24) ДЕ ЗІАЕ. ВЪ АЪТЪ ІЪРАЕ (1627).
ВІНТИЛЪ УТЪ СЪТЪНИ. НЪАДЪАКЪ ПОРТАРЪА. Еѣ
ДОБРА ФАТА БЯРЪАЛЪІ. ПАИЪ АРМАША. Еѣ ПОПЪ
ВАСІЛІЪ ДРЪНЪСЪКЪА МЪРЪТЪРІЕ. Еѣ МИИЪ ЗЪ-
ГРАФЪ АНЪКЪ ШІ Еѣ.

FRAGMENTE DOCUMENTALĬ.

No. 7.

Cracovia, 1511, Aprilū 2.

Porunca regelui Sigismundū de a nu se lăssa po-
piū rusneci să visitese Moldova sub motivū de hirotō-
niă, ca unii ce trădeză acollo interesele Poloniei.

(Testulū latinū e publicatū în Acta Tomiciana, t. 1, p. 154.)

Regele Sigismundū cōtră Iōnne Wil-
czek, archiepiscopulū Leopolei.

Aflămū, că popiū Rusneclilorū (popones
Ruthenorum), sub pretestulū luării hirotōniei, avū
obiciū de a face escursiuni în Moldova şi în alte
părţi străine, povestindū acollo duşmanilorū fe-
lurite lucruri despre starea Poloniei, şi trădândū
astū-feliu regatulū. Credēndu-se una ca asta a
fi periculosū patriei, cată a se lua mēsurī, ca a-
cei popi să nu se sacreze duple ritulū lorū aiū-
rea, decâtū numai de la vladiciū (apud vladicas)
locuitori în Polonia. De acea vē îndemnāmū
de a pune la calle în diocesea pré-sânţiei vóstre,
ca nemine să nu mai cuteđe de a lua hirotōnia în
străinătate, sub pedēpsa perderii darulū şi chiarū
a capulū. ....

Abonamentele
se fac la Tipografia
Statului.

ARCHIVA ISTORICĂ A ROMÂNIEI.

Esse uă dată pe
septemână cu prețul
de 1 galbențu pe annu.

SUB AUSPICIELE MINISTERIULUI JUSTIȚIEI, CULTELORU ȘI INSTRUCȚIUNII PUBLICE.

Annulă I.

Redactor: B. PETRICEICU-HĂJDEU.

Annulă I.

ex-professor superior de istoriă și statistică, ex-bibliotecar, ex-membru ală Comissiiunil documentali.

Documente publicate în limbe străine.

No. 8.

Cracovia, 1523, fără dată lunară.

Discursulă ambassadorulă moldovenă Luca Cârje către regele polonă Sigismundă I assupra necessitățil unei alianțe creștine universală contra Turcilor; arrătândă ultimele cuceriri ottomane, mai cu sémă luarea Belgradulă în Ungaria; descriendă greutatea cu care domnulă Moldovei se putu sustrage prin stratageme de a adjuta sultanulă, care illă amenințase în mai multe rânduri; prevestindă pericolulă ce așteptă pe creștini îndată după luarea insulei Rodosă de către Turci; povestindă tristelevinăminte alle țerei muntenesci; comunicandă secretulă storsă din gura unui Turcă despre uă currândă invasiune ottomană în Polonia; și îndemnândă pe regele de a lua assuprăși organizarea alianțel anti-mahometane prin înțelegere cu papa și alți principil creștini.

(Acestă prețiosă monumentă allă elocuințel-politice a străbuniloră noștri e publicată în dialectulă rutenă, în Acta Tomiciana, t. 6, p. 226—231).

Domnulă meă **Stefană** vodă, *prietenulă măriei vōstre*, precum în rendurile trecute, astūfelu și acuma, vē trimmitte vorbă și ammintire despre păgāni, cum battū creștinēitatea, cum o appēsă, cum îi răpescū pāmēnturi, lovescū și cupprindū orașe; pe cândū noi, creștinimea, nici că ne gāndimū la uneltirile lorū.

Adduceți-vē a minte, bună-ōră, celle întemplate annū regatulă ungurescū. Venindū **Turcū** cu multe puteri, încungiurarō și dobāndirō cetatea **Belgradulă**, care ne era ca uă pōrtă in-chissă contra păgānilorū, și pe care deschidēnd'o lorū D-deū pentru pedēpsa peccatelor nōstre, étă că-i vedemū acum stāpānindū și alte orașe, robindū țerra serbēscă și mai căte alte locuri de prin pregiurū.

Totuși, apperarea arū fi fostū cu puțință, să se fi pregătīt și să fi fostū cu pază regele un-

gurescū cu consiliariil seil; căci măria sea Domnul meă, cum afflasse de mișcarea **Turcilor** assupra regatulă ungurescū, îndată a și începutū a da sciri peste sciri la măria sea regele, și la voevodulă **Transilvaniei**, îndemnāndū-i să fie gata și luātoril-a-minte, să-și întărăscă oștile și cetățile, să insciințeze și pe cel-l'altidomni creștini rugāndū-i pentru adjutōrie... și adjutōrie le-arū și fi venitū; dērō nu voirō să ne credă, și de aceia sciri la ce sferșitū addusserō pe mările lorū nepesarea și imprudința!

Ambassadorulă Domnulă meă se affla la curtea sultanulă tocmai attuncī cândū acestū-a se gātia cu resboiū assupra **Belgradulă**. Mai'nainte de a-lū congedia, vorbitū-i-a Peri-pașa în urmātorilū chipū: „spune Domnulă teă **Stefană** „ca să essecute orī-ce poruncă îi va da sultanulă, „și numai așa se va bucura de grația imperātēscă.“ Înțelegēndū fōrte bine ce scopū potū avē unele atari cuvinte, Domnulă meă și cu totū divanulū (hospodarowy nasemy y radzie yeho) statură pe gānduri: ce-i de făcutū? Apoi în grabă strinseră oștea de o spediāră contra **Tātarilorū** pentru ca astūfelu măria sea să aibă scusă înaintea sultanulă de lipsa omenilorū.

Curēndū dupe aceia sultanulă se mișcă spre **Belgradū**, trimittēndū la domnulă meă unū olăcarū să-i dea de scire, și scriēndū în scrisōre așa: „ērō tu, Stefane voevode, să ne sprijinesci „nāvāllindū assupra țerei secuesci, de'npreună cu „**Basaraba** domnulă muntenescū și cu **Mahometū** sangiaculū **Nicopolei**.”

Multū se māhni și se turburā Domnulă meă și cu divanulă seil, și începurā a se gāndi la chipurile de a scăpa din nāpaste. De'n-tāiu respunse măria sea că țerra stā în resboiū cu **Tātaril**, apoi orbi pe trimisulū turcescū cu

daruri, caftane, bani, cai (datki kaphtany y haspri y kony)... nemică nu crută pentru creștinătate!

Așa dero olăcariul părăsi **Moldova** fără să fi făcută veri-uă treabă. Numai **Basaraba**-voda singur porunci boierilor și ostașilor să se însoțescă pe **Mohamet** asupra **Secuilor**.

După veri-uă două săptămâni sosese de la sultan un alt olăcar, cu uă scrișore assemenea celei de nău, grăbindu-ne să dămă adiutorie contra **Secuimii**. Domnul se afla în tabără. Cuprins de întristare, *ellu recurse la consiliul divanului*; suciră și resuciră, pona ce și astă dată se mântuiră de **Turci**, amăgindu-l cu vorbe și cu peșcheșuri; apoi scrișorea sultanului o repediră pe dată la regele unguresc și consiliarii lui și la voevodul **Transilvaniei**, ca măriile lor să o vedă și să-și tocmescă trebele; dero ei nu ne-au dat credemintă, nu s-au apucat a se întări și a fi gata de apperare... singură măriă voastră cunnosceți bine nepăsarea și desunirea, ce domnesce acolo!

Acum vodă își congediasă oștea și plecă la **Suceva**, de unde, dupe uă ședere ca de două săptămâni, purcede spre **Hârleu**. Aci în drum, tocmai lăngă podul **Siretului**, illu adjuge un *imblătoriu de la vornicul țerei de jos* (honiecz od dolyeschnehô starosty); adducându-i vestea despre venirea unui ambasadur turcesc. Aușindă asta, Domnul *espediă în pripă porunce domnesci pe la boieri și pe la țerrani, chiamându-i la oște* (po wsym panvm y ziemanum ysch wsbyl ych na voynv) contra **Tătarilor**. **Turcul** fu trăgănat în cale, cu una cu alta, în cătă sosisi deja dupo stringerea unei părți de oște, și de Domnului următoria scrișore de la sultan, plină de estrema mânia: „E trădător cine se abbatte de la voința imperătescă; prin urmare, nu cum-va să cutezi a nu asculta, ci din contra, fără zăbavă, sub ochii și priveghiarea acestui allu meu credincios și cinstit **Sinan**-**Celebiu**, să ocupi, să pradi, să suppu țerra secuască.”

Multă se întristase Domnul și cu divanul său și, după felu de felu de încercături, fu silit a răspunde d'adrepul: „nu mă pot batte cu Secuii, de nău pentru că avem legături de pace cu regele unguresc; allu duoile, pentru

„că regele unguresc fiind nepot regelui polon, apoi **Polonia** ține cu **Ungaria**, ăro **Litva** ține cu **Polonia**, și ne voru cotropi țerra vedându-ne în **Secuime**; allu treilea, pentru că ne amenință și **Tătarii**. Fi-va plăcut sultanului să ni se pustiască și să ni se părădă țerra? dero atunci cine îi va plăti tributul?”

Înse ambasaduril turcesc nu se pleca la aceste vorbe; încăt, înțelegându greutatea situațiunii și pericolul de a fi despărțiți silnic de interesele creștinătății, *multu măhnitu-s'a măriă sea, și lăcrind, și cuvintă astu-feliu către consiliarii săi și cei betrâni și cei tineri*: „Jupânilor! ore cum să facem mai bine? să ținem cu păgânii contra creștinilor? seă să ne unim prin pace și prin amiciă cu creștinii contra păgânilor?” Și apoi întrebă măriă sea în speciă pe consiliarii cei betrâni, *divanul bunicul său Ștefanu, cum sta pământul moldovenesc mai nainte vreme în nesce asemeni împregurări?* (pythal swoyv radu staruy, dzieda swoyeho Ștefana rady...) „Și răspuseră boierii cei betrâni: „sta pământul nostru moldovenesc în legătură cu sântul regat unguresc și polon.” Atunci disse măriă sea: „să fie dero cum, a fost sub predecesorii nostri, sub bunicul nostru și sub tatăl nostru; adju-te-ne D-deu și Maica Domnului, și să fim una cu creștinii, și să respingem pe păgânii cu orice miș-lăce!”

După aceea trimisese Domnul meu în secret la ambasaduril turcesc pe vtori-logofet și pe vtori-vistariu ca să se înțellă. De nău **Turcul** se făcea surd, dero mai pe urmă disse așa: „voiu lua eu totă greutatea de pe capul vostru assupra spetelor melle; numai să ne dați uă sută mî de aspri peste cele-lalte daruri.” Stătură la miș-lăce acei duo boieri de făcură să fie numai șesșe-deci mî de aspri și cinci-sute cārłani, peste cele-lalte daruri, adecă caftane aurite, patru-sute de aspri, ca și blăni (oprocz ynschych darow, kawtany ve sloczie a czo-thiry stha tysaczy haspr, y kony y schuby). Și asfelu, cu mila lui D-deu și cu norocul creștinilor, ne-a scăpat din nevoia acell **Sinan**-**Celebiu**, care și ellu ăra Moldoveni de nascere, din nemă boeresc, prinsu rob din țerra de jos.

Tóte astea lucră Domnulă meu pentru crestinătate și nici că adjută păgânilor contra crucii!

După aceia sangiaculă **Silistriei**, a căru autoritate se întinde d'alungulă **Dunării** în fația țerrelor muntenească și a noastră, trimisse la Domnulă meu ună solă, purtătoră unei scrisori de la sultană, și se ruga să i se dea ajutoriu și să i se învoească trecerea prin țerra noastră, ca să mērgă contra măriei vóstre; ci Domnulă meu vodă nu se înduplecă și respunse așa: „să ne ierte „sultanulă, căci nu putemă face dupe voia lui; de'n- „tău că avemă pace și amiciă cu regele polonă; allă „duoilea că țerra noastră e închisă între **Ungaria** și „**Polonia**; allă treilea că însiși **Turcii** oră să „facă stricăciune țerei nóstre; așa dērō, pentru „ca să nu perimă din cauza sultanului, illă ru- „gămă să-și allēgă uă altă calle.“ După ună așa respunsă, *măria sea Domnulă chiāmă divanulă seă, pinu sfētū, și în fine, atātū pentru în-* verșunarea acellui sangiacă contra creștiniloră, precum și pentru strimbătățile ce ne făcea pe la otare, trimise cu tânguiri la **Constantinopole** pe vorniculă **Jurie**, care, după multe allergări și după ce plătise la patru pași câte trei-deci mă de aspri la fie-care, reuși cu mila lui D-deū să se destitue acellū sangiacă.

Vē este cunoscută măriei vóstră, că **Turcii**, trāsnească-i D-deū, assediēză acum **Rodosulă**, care este ca uă cheiă seū ca unū zidū de pétră pentru tótă creștinătatea. Fiți sigură măria vóstră, că, de-i va lăssa D-deū pentru peccatele nóstre să dobîndescă **Rodosulă**, apoi tótă creștinătatea o să cadă sub mână loră, ferescă-ne D-deū! Domnulă meu are pe lōngă sultană unū ambassadoră, *trmissū duple obiceiū cu șoimă; măi avemă acolo trei imblători, trimiși încă de annū fără să se fi întorsū; așa dērō, îndată ce va fi so-* sitū verī-urulă din ei, Domnulă meu nu va întârđia de a comunica noutăți măriei vóstre.

Ce se attinge de țerra și domnia muntenească, apoi scimă că **Turcii** o stricară, ș'o vătēmară, ș'o risipiră, și-i *pusseră în capū unū Turcă pe nume Ma-* homedū, și tăiară boierimea, și jupănese, și copū, și robiră averile, și arseră și devastară satele. Uă sēmă de **Munteni**, neputēndū a se pleca păgâniloră, și-au fostū allessū domnū pe unū **Radu-vodă**; inse acellū **Mahomedū** ellū adjunse

cu óstea, ellū înfrânse în câte-va băttălii, făcu multū reū și mórte între **Munteni**, și-lū allungă în țerra ungurēscă.

După aceia voevodulă **Transilvaniei** strinse uă puternică armată, ca la optū-deci mii de ómeni alleși, și întră cu **Radu-vodă** în țerra muntenească asupra lui **Mahomedū**, care nu cutedă să-i astepte, ci fugi peste **Donăre**. Voevodulă **Transilvaniei** se mulțimi să trimittă în gónă după ellū numai pucintei *drabanī*, cari trecēndū **Dunărea** în șaițe (na dubassiech), arseră trei sate turcesci. Domnulă meu este însciintatū că, după retragerea voevodului **Transilvaniei** din țerra muntenească, **Mohamedū** arū fi revenitū la **Donăre** cu patru sangiaci, nu scimă încă cu ce scopū.

În privința regelui ungurescū să sciți, că de câte orī Domnulă meu voia să însciinteze pe măria sea, ca și pe a vóstră, despre mișcările păgâniloră, ambassadori nostri nu-lū putură găsi: nu se scie pe unde petrece, lăssāndū în nepăsare creștinătatea, pe cāndū tocmai măria sea măi multū de câtū orī-cine arū trebui să-și caute de țerră și de domniă, ca să n'o măi pațe de la păgāni cea ce a pățit'o uă dată prin neîngrijirea și indolința sea și a consiliariloră seī.

Cu acēstă ocasiune Domnulă meu imi recomandă de a vē spune în taină măriei vóstre, că cu verī-uă dece dille (pultori nyedele) înainte crăciunului, aflāndu-se vodă în taberă, sangiaculă care înlocuise pe acellū destituitū prin stāruințele măriei sēlle, trimisse unū solă la vodă, după obiceiū și din ordinea sultanului; căci *asa este obiceiulă și ordinea sultanului, ca orī-care nouă sangiacă allū Silistriei să trimittă la domnulă Mol-* dovei uă ambasadă de amiciă. Sferșindū solia sea, acellū ambassadoră se rugă lui vodă să rețină în ședința divanului măi pucini consiliari, căci are să-i comunice ce-va măi secretū din partea sangiacului. Făcēndu-se dupe voia lui, rugă ambassadorulă pe vodă să-i spună: cum se împacă principatulă **Litvaniei** cu regatulă **Poloniei**? ce fluvie le despartū? ce codri? ce munți? seū în care parte hotarulă e deschisū? Multū se minună Domnulă meu și divanulă seū auđindū aceste întrebări, și pe locū respunse vodă așa: „ce nevoiă are fratele nostru „sangiaculă să ne cerceteze despre țerre și dom-

„nie străine, pe cându noi nu cunnóscemū impre-
„giurările lorū, ci ne cunnóscemū numai țerra noastră,
„érő despre regatulū polonū și principatulū lit-
„vanū scimū numai atăta, că elle își aū unū stă-
„pānū allū lorū, care le cărmuesce, și in a căruī
„domniā noi nu ne ammetecāmū, avēndū cu mă-
„ria sea buna pace și amiciā.” Éró ambassadorulū
întinpinā: „inse ómenii vostri imblā in acea țerrā
„și o cunnoscū.” „Veđi bine că imblā,— respun-
„se vodā,—dérő imblā pentru trebuințele lorū,
„érő nu ca să spioneze starea lucrurilor de acol-
„lo; și îndestulāndu-și trebuințele, se'ntorcū fără
„zābavā inapoī.”

După ce se retrasse **Turculū** la hanū (do
hospodii), Domnulū meū și divanulū măriiē selle
stăturā la înduocellā, și se puserā pe gânduri, și
se dumerirā să trimittā la hanū la **Turcū** pe
unū boierū *sā-lū cinstescā, și sā-lū inbete, și se
afile adevērulū*. Atunci **Turculū** dise curatū așa:
„Domnulū vostru nu vrēa să implinēscā rugā-
„mintea fratelū seū sangiacū, dérő degiaba! căci
„noi singuri scimū cum megieșesce principatulū
„litvanū cu regatulū polonū, de cândū imblasserāmū
„cu **Malcociū** assupra țerreī polone érna și vé-
„ra pōnē la **Leopole**, ba adjunsesē **Malcociū**
„și mai departe de **Leopole**, pōnē la **Chory-**
„**pakow**.”

Întellesse din astea Domnulū meū că se în-
cērcā păgānulū sā-lū desbine de crestinēitatea și
de măriiē vóstrā, ferēscā-ne D-đeū; și multā ne-
mulțumire simți măriiē sea și divanulū măriiē selle;
și espediarő fără zābavā către sangiaculū, ca res-
punsū la solia, cu daruri amicali, pe vorniculū
Iurie (Juryeho Marschalka), *care fuse și la mă-*
ria vóstrā, dāndu-i învățaturā să afile și să cer-
ceteze despre cele descoperite din gura solulū;
ca apoi îndatā ce vomū căpeta sciri, să nu întâr-
điāmū de a însciința și pe măriiē vóstrā despre
tóte căte vomū sci; ca astū-feliū să fiți incre-
dințatā măriiē vóstrā, mare și bunū amicū allū
nostru, că noi și divanulū nostru nu vremū a ne
despărți de crestinēitate și de măriiē vóstrā, cătū
timpū vomū fi vii și ne vomū putea lupta din vo-
ia lui D-đeū; căci altū-feliū însăși măriiē vóstrā
întellegeți, ce assuprirī suffere Domnulū meū din
partea păgānilorū!

Așa dérő, bunulū și marele nostru amicū,

sā cătați măriiē vóstrā ca prin domnia și regatulū
măriiē vóstre să se redice crestinēitatea. **Đeū!** a-
veți măriiē vóstrā uā domniā și crāiā mare, și unū
divanū mare și numerosū; și puteți să cumpēniți
lucrurile despre păgāni, și să vē sculați și să vē
apperati contra dușmanulū de'mpreună cu tótā
crestinēitatea, deșteptāndū pe *sāntulū părinte papa*,
și pe cesarele, și pe regi și pe toți domni cre-
știni, să înfrunte cu forța pe necredincioșii vrāj-
mași ai crestinēității; căci amū arrētatū măriiē vó-
stre ce făcurā păgāni cu țera ungurēscā; și cum
de curēndū rāsipirā și stricarā domnia și țerra
muntenēscā, punēndū acollo domnū pe **Turculū**
Mahomedū; și cum însuși sultanulū cu tóte pu-
terile selle assediază pe mare și pe uscatū Rodo-
sulū, sā nu-i ajute D-đeū, ca nu cumva dobān-
dindu-lū, D-đeū ferēscā! sā punā apoi mână pe
tótā crestinēitatea. De acea veghiati măriiē vóstrā
pōnē ce păgānulū, ocupatū in alte regiuni, nu s'a
întorsū încă cu facia spre noi; căci attunci vai
crestinēității! Domnulū meū, amicū allū măriiē vó-
stre, vē face cunnoscutū pericolulū crestinēității, și
vē îndēmnā sā vē sculați una cu tótā crestinē-
tatea contra păgānulū. *nedesbinați și alpiți ca un-*
ghia de degetū (iako stoy nohocz ka paleczv).

De asemenea, Domnulū meū, amiculū mări-
ei vóstre, rógā pe măriiē vóstrā și pe toți domni
creștini, ca sā nu-lū lāsati pe ellū affarā din mi-
la creștinilorū; de vreme ce măriiē sea doresce cu
tótā credința și cu tótā dreptatea să fie cu cre-
stinēitatea intru cătū îi vorū ierta puterile, și sā
mērgā cu măriiē vóstrā contra dușmanulū; nu-
mai măriiē vóstrā și crestinēitatea sā nu ne res-
pingeți din sinulū vostru; căci scie D-đeū ce mari
assuprirī păgānesce are Domnulū meū, amiculū mă-
riei vóstre, din cauza crestinēității; și o sciți și
măriiē vóstrā.

Sā vē mai spuū măriiē vóstre, că *Domnulū*
meū, amiculū măriiē vóstre, finu acum sfētū cu
consiliariū seī despre regū și domni creștini, pen-
tru ca sā otārēscā, care din ei arū fi atātū de
vrednicū și înfelleptū, in cătū să fie in stare de a
incepe, de a întocmi, de a conduce marea afface-
re a împāciurī creștinilorū contra dușmanilorū
pāgāni ai creștinēității; și nici Domnulū meū, nici
consiliariū seī nu se puturā dumeri de a gāssi unū
rege și domnū atātū de vrednicū și înfelleptū pen-

tru această treabă, affară numai pe măria voastră, care, decă ați voi s'o faceți cu divanul măriei vóstre, *chiámându-ve în ajutoriu pe D-deu și pe Maica Domnului*, deū că ați fi unū mare și al-lessū hatmanū, capū și povățuitoriu pentru totă crestinătatea; căci în adevērū, din câți domni crestinī cunnósce Domnulū meū și divanul măriei sēlle, nu este altulū în demnitate ca măria vóstră: *unū sunt pré-tineri, alți necunnoscuți nouē, alți ne-capabili pentru facerea unorū lucruri și legături atātū de măreje.*

În fine, rugămū pe măria vóstră de a băga în sēmă cuvintele nóstre, gândindu-vē bine mai 'nainte de tóte să nu péră crestinătatea tocmai în dillele măriei vóstre; căci decă astădī D-deū va pedepsi țerra nóstră **Moldova**, să nu vē induoiți măria vóstră că mână o să vină rendulū și pentru alte domnie crestine. Nu treceți cu ușorință asupra ambassadei nóstre, fiindū ea de cea mai mare importanță. Măria vóstră aveți uă domniā mare, și unū divanū mare și numerosū: consultați-vē și chibzuiți!

No. 9.

Bruxella, 1555, 23 Noembre.

Iacobū Basilicū Despota, mai în urmă domnū allū Moldovei, serie uă scrissóre de amabilitate către Filippū Melanchton, salutându totū uă dată pe Casparū Peucer.

(Originalele grecescū e publicatū în Crusius, Turco-graecia; veți scrierea mea: Analyse litteraire esterne, p. 72).

Iacobū Basilicū marchesele, despota Samosului, cavalerū allū neinvinsulū Cesare, comitele-palatinū; către pré-intelleptulū și bine-credinciosulū bărbatū, domnul **Filippū Melanchton**, cu salutare.

Este deja multū timpū, pré-piosule **Filippe**, de cândū nu vēduū de la tine nici cea mai mică scrissóre, de și îți scrissei de 2 ori și de 3 ori *dupe plecarea mea din Mansfeld*. Acestă tăcere mă îngrijia fórte multū, temēdu-mē neincetatū ca nu cum-va și **Melanchton**, allū meū făcētorū de bine și amicū, să fi plătitū și clū datorīa omenescă. Afflāndū însă că ești viū și sănētosū cu mila lui D-deū, amū mulțumitū Mântuitorulū nostru că totū te păstrează în viēță, învrednicindu-mē să te mai potū vedea uă dată.

Serisóre de faciā o trimittū prin **Fianzing**, clarissimulū și doctissimulū consiliarū allū neinvinsulū Cesare, pentru ca ea să nu se retăcēscă ca celle-l'alte. Cu această ocasiune îți trimittū și uă scrisóre din partea *némului (ἀνταγώνιον) meū pré-măritulū domnū allū Doridei, care venindū acum din Grecia la Cesare*, m'a auditū pove-stindū în tóte dillele sublimele tēlle virtuți și fapte bune. Te rogū, să saluți din parte-mi pe pré-intelleptulū între urmașii lui **Asclepiade d. Casparū Peucer**. Fii sănētosū și respunde acellui ce te iubescē cu ānima curată. *Despota nenorocitulū și pustitulū Samosū, care fu într'ua vreme fericitū și plinū de locuitori* 23 Noembre, 1555. **Bruxella.**

Allū tēū **Basilicū.**

Documente inedite române.

No. 10.

Iasi, 1617, februarū 19, hārtiā.

Radulū-vodā respunde diregătorulū, șoltazulū și pūgarilorū din Tērgulū-frumosū la tenguirea lorū contra vorniculū Urechea și monastirii Seculū pentru im-pressurarea unorū proprietăți preținse municipali: uă mōrā, uă casā și unū locū de odaia în țerrinā.

(La Archiva Statulū).

† Іѡ ПАДЪЛ БОГВОДІ БОЖІЮ МНОГОСТІЮ ГОС-ПОДАРЪ ЗЕМАН МѡЛАВСКОН.

СКРІЕМ ДОМНІА МѢ ДИРЕТЪ ТОРІА СІ, ШН ШОЛ-ТЪЗЪ СІ. ШН ПРЪГАРНЛОР ДНН ТРЪГЪЛ ФРЪ-МОГ, ДЗМ БОЛѡ ЦИРЕ ДЕ ѡ КАРТЕ ЧАЦ ТРНМІС ЛА ДОМНІА МѢ, ПРЕ ѡМЪЛ ВОСТРЪ, КЪ ПЪРЪ ПРЕ ШРЪКЪ ЧАС ФОСТЪ ВОРНИК, ШН ПРЕ КЪАЪГЪРН ДЕ ЛА МЪНЪСТІ-РЕ ДЕ ЛА СЪКЪЛ, ЧНЧЕЦ КЪ ВАС АЪАТ ѡ МОЛ-РЪ, ШН ѡ КАСЪ, ШН ШН ЛОК ДЕ ѡДЛЕ ДН ЦА-РННЪ АКОЛО, ДЕЧ ВОРНИКЪА ШРЪКЪ, ЧНЧЕ КАС ФОС-ТЪ ДАТЪ, АЧЪ МОЛРЪ ШН АЧЪ КАСЪ, ШН АЧЕЛ ЛОК ДЕ ѡДЛЕ, ДЕ ШРЪМІА ВОДЪ, ГЪЦІ ЧАС ФОСТЪ ШЪКР, ДЪНЪ МОЛРЪ ГЪЦІ ДАТЪАКЪС ФРЪЦІНЕСЪС МОГЪЛ-ДІ ЧАС ФОСТЪ ВОРНИК. ДЕЧІ МОГЪЛАДЪ ЛА МОЛРЪ СІ, ДАТАЪ АЧЪ МОЛРЪ ШН АЧЪ КАСЪ, ШН АЧЕЛ ЛОК ДЕ ѡДЛЕ, СЪНТЕІ МЪНЪСТІРЕІ СЪКЪЛІ, КА СЪА СКРІЕ, ЛА ПОМЪННІК ШН СІ. . . . . ПАМЕНЦІ, ШН ПЕРЪШЕНТЪ АЪ ФОСТЪ, ШН ДЕ АЦІ ДОМНІ, КАРІН АЪ ФОСТЪ МАИ ДН КОАЧЕ, АЧЪ ТОКМАЪ, ПЕНТРАЧЪ ВОІ АКМЪ НЪ ЧЪС ЧЕ ДНБЛАЦІ МЕСТЕКЪНЪС, СПРЪ ЧЪІА ДЪКА ВЕЦІ ВЕДЪ, КАР-

тѣ домніи мѣле, нар воі фолрте сѣ даці паче сѣ
цїе, кѣлѣгѣрїи де ла СѢРѢЛ, кѣм аѣ цѣнѣт ши пѣ-
нѣ прѣкѣмѣ, ши лѣтрѣ немикѣ, сѣ нѣ вѣ мѣстѣкаці,
лѣаннтѣ кѣрѣїи домніи мѣле, нѣнї маї мѣатѣ жа-
ловѣ сѣ вїе, лѣтраат кнп сѣ нѣ фачеці.

† Господинѣ велѣла. 8 ІАС вѣкто ѣзрке фѣ аї.

† ГІАНГѢ ВЕЛ АМГФ 84.

(Iscălită:) ГІАНГѢ ЛОГОФЕТ ИСКЛАХ.

† ІОН.

No. 11.

Iași, 1627, Februară 27, hărtiă.

Mironu vodă mustră pe purcalabii de Némțu pen-
tru că cuteclară a globi și a se amesteca în judecările
satului Petricani, suppusă prin privilegiu numai juris-
dicțiunii monăstirii Seclui; precum de asemenea opre-
sce pe olăcari, podvodari și alte slugi domnesci de a
essercita misiunea lor în cupprinsul acellui sat.

(Se află la Archiva Statului).

† ІѠ МИРОН БАРНОВСКИ МОГИЛА РОЕРО-
ДА БОЖІЮ МИЛОСТІЮ ГОСПОДАРѢ ЗЕМАН МѠЛАВСКОН.

Скрїѣ домніа мѣла сѣзѣнїе ноастре пѣрѣзѣлїи де
НѢАМЦѢ, даѣвѣ лн шїре кѣ сѣѣ жѣлѣнт лѣаннтѣа
домніен мѣле, рѣгѣторїи ношїри, егѣмѣнѣа ши тот сѣ-
ворѣа де ла сѣзѣнтѣ мѣнѣстїре де ла СѢРѢЛ, пре
вон зѣкѣнѣѣ кѣ аѣ ен аколо ла цѣнѣт 8н сѣт аѣмѣ
ПѢТРИКАНИИ ши нѣї лѣсѣаці лн паче, че мѣатѣ не-
вое ле фачеці, ши асѣпрѣлѣ, де нѣ пот вѣнѣхнн мн-
шеїи де рѣѣтѣтеа вѣлѣстрѣ, че де се вѣ сѣзѣн
вѣре 8н вѣм кѣ аѣтѣ вѣм, вон шї мѣѣрѣцї де н
прѣдѣаці, ши ле фачеці рѣѣтѣте мѣатѣ, де
каре аѣкрѣ нѣ сѣре кѣдѣ сѣ фачеці вон 8-
нѣле, ка ачѣстѣ, пѣнтрачѣа дѣка вѣці вѣдѣкар-
тѣ домніен мѣле нар вон сѣн лѣсѣаці фолрте лн
паче, лѣтрѣ немикѣ сѣ нѣн лѣнѣзѣлїиці ши ла неми-
кѣ сѣ нѣ вѣ аѣмѣстѣкаці, нїче лн сѣт сѣ нѣ лѣнтра-
ці фѣрѣ де испѣрѣвѣ, че сѣ лѣсѣаці фолрте лн паче
мншеїи, сѣ нѣ маї вїе жалѣвѣ пре вон, нар де
се вор аѣла нескѣре вѣменї рѣн фѣрї сѣѣ
тѣлѣхѣрї, де сѣ вор аѣла де фѣацѣ пре 8-
нїи ка ачѣла, сѣн прїнѣдеці ши сѣн лѣгѣаці
ши сѣн трїмїтѣеці ла домніа мѣла нарѣман
мѣатѣ немикѣ сѣ нѣ шнѣ домніа мѣкѣвѣ
аѣмѣстѣкаці, де аѣ фн ши нескѣре гѣлѣке аколо
лѣнѣкѣсѣнн лѣнѣзѣлїиці, кѣам лѣсѣатѣ домніа мѣ
сѣ хнѣ де трѣѣа сѣннтѣї мѣнѣстїри, пѣн-

трачѣа ши вон тоате сѣзѣнїе ноастре кѣці вѣці
лѣмѣла кѣ сѣѣжѣлѣе домніен мѣла ла ачѣла цѣнѣтѣ,
лѣнтраѣ немикѣ сѣ нѣн лѣнѣзѣлїиці нїче кѣсѣатѣле
сѣ нѣ ле аѣаці пѣнтраѣ аѣте сѣте, ши вон
вѣлѣкарї ши поѣвѣлѣарї лѣнтраѣ немикѣ сѣ
нѣн лѣнѣзѣлїиці, нїче кѣїи де вѣлѣче сѣ нѣ
ле аѣаці нїче кѣїи ла поѣвѣлѣе, че сѣ хнѣ
фолрте лн паче, ннѣме лѣнтраѣ немикѣ сѣ нѣ кѣтѣѣ
.... лѣнѣзѣлїи прѣсте картѣа домніен мѣла.

† Сам господинѣ велѣла. 8 Іас вѣкто ѣзрѣе
ФѢВ КЗ.

ІѠ МИРОН ВОЕВОДА.

† ШАНДИР.

No. 12.

Petrară, 1627, Iulă 21, hărtiă.

Armașul Pană cu totă familia sea vinde logofe-
tului Hrișea, cu scirea tuturor megiașilor, partea sea
din Voinesci, pe prețu de 4000 bani.

(Se află la Comissiunea Documentale).

Pe pecetea logofetului Sima vedem vulturul imperiale cu
legenda împregiur: + ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΜΝΗΝΟΣ ΧΩΝΙΑΤΗΣ.)

† ІѠЕКѢ ЕѢ ПАНѢА АРМАШѢА ДЕ Л ТРѢГОВІ-
ЦѢ. шї кѣ тоатѣ фѣмѣла мѣла. скрїѣ шї мѣртѣ-
рїескѣ кѣ ачѣста ла мїѣѣ зѣпїс. кѣм ам вѣнѣѣт тоа-
тѣ партѣ мѣла де л сѣт де л вѣнѣѣцї. кѣтѣ ам
лѣѣѣт. кѣмѣпѣрѣтѣлѣре. де л хѣтар пѣнѣз л хѣтар. кѣ
вѣлѣла де молѣрѣ. кѣ тот вѣнѣѣла шї кѣ 8н рѣмѣн а-
нѣме ѢАНА кѣ фѣчѣрїї лѣї жѣпѣнѣлѣї ХРїѢІ ма-
рѣле лѣгѣфѣт. дѣрѣпт а. (4000) де банї гѣта
шї їам вѣнѣѣт де а мѣл вѣнѣз вѣе. шї кѣ шїрѣ тѣ-
тѣрѣр мѣѣїашїлѣр. шї де л сѣс ши де л жѣс
ши ачѣст рѣмѣн ѢАНА фѣстѣѣ фѣѣїт л цѣѣра ѢН.
ГѢРѢСКѢ. нар жѣпѣнѣла ХРїѢІ лѣгѣфѣтѣла лаѣскѣс
де л цѣѣла ѢНГѢРѢСКѢ. ши лаѣс лаѣс л цѣѣрѣ. шї
лѣкѣ лаѣс лѣт жѣпѣнѣла ХРїѢІ лѣгѣфѣтѣла ши лѣтрѣ
мѣнѣа рѣмѣнѣлѣї. банї. ла. (1000) дѣрѣпт ачѣла їам
фѣкѣт зѣпїсѣла мїѣѣ. кѣм сѣ і фїѣ мошїѣ некаїнтїтѣ.
шї де нїмѣла де лѣтрѣ вѣменї мїѣї невое сѣ нѣ лїѣз.
кѣ їам вѣнѣѣт еѣ де а мѣл вѣнѣз вѣе шї кѣ зѣпї-
сѣла мїѣѣ сѣ лїѣзѣа шї фѣаѣѣрѣ шї картѣа дом-
нѣскѣ де мошїѣ. ши мѣртѣрїѣ лѣкѣ лаѣс фѣст вѣ-
менї вѣнї аѣмѣ. де л ПѢТРАРІО. поѣа ПѢТРѢ.
шї нар поѣа ПѢТРѢ. шї поѣа РѢДѢЛ. шї поѣа НѢ-
ВѢЛ. шї зѣнїашѣа СТРОѢ. шї РѢДѢЛ ВѢѣТѢ.
шї ДОБРОТѢ ВѢЛѢ. шї НѢВѢЛѢА нех фѣчѣрѣла
поѣїѣ БѢЛѢІ дѣ БРѢШѢѢ. ши СІАНА лѣгѣфѣтѣла де

ТРЪГОВИЩЕ. шѣ КРЪСТЪ фечорѣа ас БИТИЛЪ ДЕ
СТЪННІ. шѣ НЕГОЩЪ ПЕХ МѢСѢТЪ ДЕ БЕРѢ-
ЛѢШІ. шѣ НІСТОР ЛОГОФЪТЪ ДЕ ТРЪГОВИЩЕ. шѣ
ам скріс ес БДРЩЕ НѢСТЪРЪЛ ДЕ ФІВРЪЩІ. а
сат а ПІСТРАР. а аснѣ ас юліе а ка. де зїае, вѣ
лѣто, з҃рае.

Попа ПѢТРЪ. Попа РЯДЪЛ. Попа ПѢТРЪ. По-
па НѢКЪЛІ. ПАНЪ армаш (pecete) СТРОѢ (pe-
cete). СИМІА лог. (pecete). НѢКЪЛІ ПЕХ. (pecete)
НИСТОР лог. (pecete). КРЪСТЪ (pecete).

No. 13.

Fără locū, 1627, Augustū 10, hărtiă.

Preda vinde păharnicului Socolū partea sea din
Gemenele pe prețū de 6000 banī.

(La Comissiunea Documentale.)

† Ес ПРѢДІА сынѣ ПРѢВЪЛЪІ скрисам аа мѣс
запис аа мѣна ас СОКОЛ ПЪХ. кѣм сѣ се цїне кѣ
їам вѣнѣшт тотѣ партѣ мѣ кѣтѣ ам авѣшт ден сат
де ЦЕМѢНЪЛЪ шѣ де прѣсте тот локѣа шѣ де кѣмп
шѣ де пѣдѣре шѣ де апѣ шѣ де силѣцїе сатѣаї шѣ
кѣ сн рѣмѣн анѣме КРЪСТЪ шѣ кѣ фечорїи асн кѣцї
аре шѣ кѣцї и ка маи аа аснѣзѣе шѣ ам вѣнѣшт
де вѣнѣз вое а мѣ дерепт шасе мѣе де банї
гата ка сѣ и фїе мошїе ас СОКОЛ ПЪХ. шѣ фе-
чорїлор асн шѣ мѣртѣрїе ам пѣс фракїи мѣе, МИ-
ХАЮ и СТОІКІА шѣ ам скріс ес МИХАЮ мѣсѣа
агѣст аїи ї вѣ аїат з҃рае. ес ПРѢДІА.

No. 14.

Fără locū, 1629, Augustū 25, hărtiă.

Postelnicellul Preda de la satulū Lazure vinde pă-
harnicului Socolū duo părți alle sēlle din satulū Geme-
nele, cu totū loculū și cu duoī rumānī, pe prețū de
30000 banī.

(În Comissiunea Documentale.)

† Ес ПРѢДІА пост сынѣ ПРѢВЪЛЪІ лѣгѣ вт
ЛАЗЪРЪ скрисам шѣ мѣртѣрїескѣ кѣ ачѣст аа мѣс
запис кѣм сѣ се цїне кѣ ам вѣнѣшт ес ас СОКОЛ
ПЕХ вчїнѣ шѣ мошїе а сат а ЦЕМѢНЪЛЪ асѣ
ден партѣ мѣ кѣт ам авѣшт доѣ пѣрцї де прѣсте тот
локѣа шѣ ден кѣмпѣ шѣ ден апѣ шѣ ден пѣдѣре шѣ
де нтрамѣнѣ доѣ силѣцїи ае сатѣаї шѣ де прѣ-
сте тот локѣа шѣ кѣ дои рѣмѣнн анѣме БОІКО ГЛЪ-
БІ кѣ фечорїи асн шѣ РОМАН кѣ фечорїи асн пѣн-

трѣ кѣ ачѣст мошїе шѣ рѣмѣнѣ мѣ скріс маи сѣс
фостѣмїаѣ де мошїе де аа татѣ мѣс ПРѢВЪЛЪ лѣгѣ
дечїи мамѣ скѣлат ес де вѣнѣз вое а мѣ шѣ фѣрѣ де
нїчїи в силѣ де ам вѣнѣшт ас СОКОЛ ПЪХ дереп-
тѣ, аа (30000) де банї гата ка сѣи фїе мошїе
асн шѣ фечорїлор асн аснѣнѣс сѣ се цїне партѣ нѣ-
стрѣ а мѣ шѣ а фракїлорѣ мѣе анѣме НѢДЪЛКО
шѣ МИХАІ шѣ СТОІКІА кѣтѣ ам авѣшт мошїе а
сат а ЦЕМѢНЪЛЪ партѣ ас НѢГРЪ тѣт шѣ партѣ
ас БОІКО тѣт дїчїи де атрачѣсте ас пѣрцї де аа
чѣцїи дои мошїи ес ам авѣшт а патра партѣ іарѣ трѣи
пѣрцї ас рѣмѣс аа фракїи мѣе карѣи скріс маи сѣс
анѣме дечїи ден партѣ мѣ ес мам скѣлат де ам вѣнѣ-
шт доа пѣрцї шѣ кѣ дои рѣмѣнн шѣ кѣ фечо-
рїи лор ас СОКОЛ ПЪХ дерептѣ ачѣст прѣцѣ чїи скріе
маи сѣс ка сѣи фїе мошїе ерѣ в партѣ шѣ кѣ сн
рѣмѣн анѣме КРЪСТЪ. ес мѣи в ам асѣат сѣ мѣи
фїе мѣе мошїе шѣ ам вѣнѣшт кѣ цїнрѣтѣторор фра-
кїлорѣ мѣе дерептѣ ачѣе ам фактѣ шѣ записѣа
мѣс ка сѣ фїе де кредїнѣцѣ аа мѣна ас СОКОЛ ПЪХ
шѣ мѣртѣрїе ам пѣс вмени вѣнїи прѣ нѣме СТАН
лѣгѣ вт СЪВЪЩІ шѣ НѢГЪЛ пост вт НЕГОВЩІ
шѣ ГѢРГѢ пѣт шѣ ПЪДЪРЪ ПЪХ вт ЛАЗЪРЪ шѣ
НѢДЪЛКО пост шѣ МИХАЮ пост шѣ СТОІКІА пост
вт ЛАЗЪРЪ ачѣста мѣртѣрїескѣ кѣ записѣа мѣс шѣ
ам скріс ес МИХАІ пост кѣ мѣна мѣ, пїс мѣсїца
агѣста аїи кѣ вѣ лѣт з҃раѣ.

Ес МИХАІ пост. ес ПРѢДІА пост. (pecete) ес
СТОІКІА пост.

No. 15.

Tergovisce, 1636, Iunie 29, hărtiă.

Membrii municipalității de la Tergovisce întărescū
banulū Hrizea cumpărătura unei vīi suburbiane cu prețū
de 110 galbenī ungurescī de la șoimariulū Stanculū,
arretândū hotarele și însușirile acelei vīi.

(În Comissiunea Documentale.)

† Вѣи мѣк втѣа и сынѣ и сѣкѣтаго ас-
ха тронїи едїносѣїїна и нерѣзѣа аа мѣи.
(În numele Tatălui, Fiului și Duhului Sântū, tre-
ime consubstanțiale și nedespărțită amin)

† Язѣ ес ТѢДОРІА сѣдѣс. и. вї. пѣрѣ-
гарн вт ТЪРГОВИЩІ. скрисам ачѣстѣ а нѣстрѣ
карте жѣпан ХРИЗІ вѣл бан крѣлевескїи. кѣм сѣ се
цїе кѣ ас кѣмпѣрат в кїе де аа СТАНЧЪЛ шѣи.
марѣа де ТЪРГОВИЩІ. асѣ вїа а фѣцѣ а де-

ЛСА ТЪРГОВЩИЕ. ДЕ АЛЪ ДЕ Л ПИКА ЮЗ (?)
 ПАН Л ДІАКОНА ТЪДОР МЪЧЕ. ШІ КС ПОМЕТЪА ШІ
 КС ТОТ ЛОКЪА КЪТ СЕ ВА АЛЪЦЕ Л ПРЕЖЪРА, ШІ Л АН-
 ГЪА АЧЕІ ВІН. ДЕРЕПЪТЪ, 8Г. РІ (110). КАНН ГАТА
 ШІ АС КЕЛТЪНТЪААААДЪМАШ 8Г. (locu desertu)
 ШІ УМ ВЪНДЪТ ЕШ СТАНЧІОЛ ДЕ АЛЪ КЪНЪ КОЕ ШІ
 КС ЦИРЕ А ТВАТЕ РЪДЕНІАЛЕ МЪЛЕ. ШІ КС ЦИРЕ ТЪ-
 ТЪРОР ВЕЧІННОР МІЕІ ШІ ДЕ Л ЖУС ШІ ДЕ Л СС. А-
 ШІШДЕРЕ ШІ АСМНЕЛІ УБ КСМПЪРАТ ДЕ А АСМНЕЛІ
 КЪНЪ КОЕ. ШІ АС ДАТ АІ АСМНЕЛІ ДЕРЕПЦІ ВАНІ ГАТА
 ЧЕ СКРИС МАІ СС. КА СЪ ФІЕ АСМНЕЛІ МОШЕ УХАЕ-
 НЕКЪ Л ВЕЧЕ ШІ АА ТОКМЪЛЪ АСМНЕЛІ КЪНЪ СЪС ТОК-
 МИТ ДЕ КЪНЪ КОЕ. ПОСТАВ МЪАЦІ КОІАРИ ШІ ПРЕ-
 ОЦИ ШІ ВЪТЪРЪНІН ВРАШЪЛІ МЪРТЪРІЕ НАИМЪ
 (anume) ПЪРІНТЕЛЕ БАРЛАМ УТ ДЪЛ. ПОП ТАНАСІЕ
 КЛІСІАРХ. ПОП КІР ФОТЪ. ПОП ІАНЪ. УТ СВЪТА
 ПЪТКА (Paraschiva). ПОП ИВАН. ДІАКОН ПІМІЕ.
 УТ СВЪТИ НИКОЛАЕ. ПОП ВАСІЛІЕ. ПОП ТАТЪЛ. ПОП
 ДЪМІТРЪ. ПОП ІАНАКЪ СЫНЪ ПОПА ТАНАСІІЕ. И
 ЦАНДРЪ КЪПІТАНЪА. ПОП ВЛАДІКЪ АА ВЛАДІКЪ.
 НИКАЮЗ (?) ДОБРЪ АУГ. РАДЪЛ ПЕХ. НИКА НЕ-
 ГЪЦТОРЪА. И ВРАТ ЕГО (și fratele său) ПРОКА.
 ПАРЯСКО НЕГЪЦТОРЪА. ДЪМІТРЪ НЕГЪЦТОРЪА.
 ІАНЪ ІАТРО. ІАНЪШ КЪПЦЪА. ФОТЪ ВЕЛ (cellu
 mare) ДАПЧЪЛ УТЕЦЪ (părinte) ГЪРІЕ АУГ. ДЪМІ-
 ТРАШКО АУГ. ЛАЗАР АА НЕДЪЛОЕ. ДРАГЪЛ ПОСТ.
 ФОТЪ МАЛ (cellu micu) ИВАНЪШ ПОСТ. ГЪРІЕ ПОСТ.
 ПЪРЪЛ ГРАМ. РЪДІЧ БРАТ (fratele) ФОТЪІ,
 ВЛАДЪЛ СЫНЪ ВЪРЪМ АУГ. ВЪТЪМІЕ. ШІ АЦІ
 МЪАЦІ УМЕНИ КЪНН. ШІ ВЪТЪРЪНІН МЪРТЪРІЕ. ШІ СЪС ДАТ
 ВАНІ Л КАС АС ДЪМІТРАШКО АУГ. ШІ ПЕНТЪС КРЕ-
 ДІНЦА ААМ СКРИС ЕШ ПОП ВАСІЛІЕ ДРЪНЧЕСКЪЛ ШІ
 МЪРТЪРІЕСКЪС. ПІС МЕСИЦА ЮН КО. ПЕТРОВИ ДЕНЪ ВА
 КЪТ ІЗРМА.

Pecete.

Documente publicate române.

No. 16.

Fără locu, 1134, Maiu 20

Ivanco Rostislavovič, principele Berladului sub suzeranitatea regelui Galiciei, scutesce pe neguțitorii din Mesembria de plata vamei la descărcarea mărfurilor de peste Dunăre în orașul Galici-mic, dându-le latitudinea de a o plăti în Tecuci, său în Berladu, său

în alte orașe; și-i scutesce de asemenea de plata vamei la încărcarea mărfurilor pământene, ungare, ruse și boeme, în ori-care altă poliție, afară numai de Galici-mic, unde se va solvi după așteptuirea ce va face voevodul.

(Acest document, descoperit în Podolia, s-a publicat în originalele slavă și cu traducerea română în *diariul: Instrucțiunea publică, revista săptămânară din Moldova*, No. 1, p. 8).

Fragmente documentali

No. 17.

Pressel (Silesia), 1527, Maiu 20.

Scrisoarea agentului diplomatic englez John Wallop către cardinalul Wolsey despre trebele Ungariei în genere, și despre relațiunile ei cu Moldova în parte.

(Originalele engleze e publicat în *Monumenta Hungariae historica*, t. 5, p. 304).

... Să știți grația voastră că se află aici un ambasadur de la voevodul Moldovei (Waywda of Muldavia), țerră situată între Polonia și Turcia; care ambasadur îmi spusese ellu singur prin tălmăciul său, că Domnul lui propune regelui Boemiei ori-ce serviciu și îndatoriri din toate puterile selle (all service and pleasure to the uttermoste of his power) . . . . .

Avisu.

Acestu număr se împarte gratis la toți abonații *diariului Buciumulă*. Ori cine va dori să se aboneze, în capitale său pentru județuri, se va adresa de-a-dreptul la Tipografia Statului, în localul Sf. Sava. Abonnementele se priimesc numai pe unu annu. Ori-ce comunicațiune de documente pentru a fi publicate în *Archiva istorică a României* să se adreseze pe numele redactorului, Otelu de Orientu, No. 18.

Imprimeria Statului.

Abonamentele
se fac la Tipografia
Statului.

ARCHIVA ISTORICĂ A ROMÂNIEI.

Esse uă dată pe
septemână cu prefulă
de 1 galbenă pe annă.

SUB AUSPICIELE MINISTERIULUI JUSTIȚIEI, CULTELORU ȘI INSTRUCȚIUNII PUBLICE.

Annulă I.

Redactor: B. PETRICEȚICU-HĂJDEU.

Annulă I.

ex-professor superior de istoriă și statistică, ex-bibliotecar, ex-membru ală Comissiunii documentali.

Documente inedite în limbe străine.

No. 18.

Fără locu, 1391, Decembre (?), indictionu 14
(*) ; *pergamena.*

Despota Stefanu, domnulă părței dunărene a Serbiei, întăresce monăstiriloră Tismena și Vodița din Terra-Românească, allu căroru ctitoru fu părintele seŭ Lazaru, dece metoșe în Serbia: Tri-brodi, Napovți, Drajevți, Crușevița, Duhovți, Izvoreŭi, Barici, Bichin, Ponieva și Poporate; deschidându în elle uă liberă primire nu numai pentru vechiiloră locuitori, imprăstiați în timpulă resbóieloră, ci și pentru ori-care individă, affară numai de criminali nesufferiți; cu scutella de globe și dări domnesci.

(Se află la Archiva Statului).

Милостіѣ вѣсѣдржителя Бога, азъ Стефанъ. вѣ Христа благоучастиво вѣроу. по вѣсходѣ власти прѣжде бывшими деспотъ. многоу теготоу вѣдрѣжимъ вѣт езыкѣ. людѣ мали и велици, кѣпноже и монастырѣ инноци. кѣпно скрѣжи вѣдржжми вѣхъ, а-кожеи азъ. егдаже благоузволи благои Богъ поскѣтити люди свои, иже вѣт тѣсноти на пространство. и вѣт немоши вѣ силѣ. и вѣт скрѣжи на веселѣе прѣводе. прѣведе и мене по своей благости, вѣт повинковѣна на свободу, и вѣт мѣншаа прѣстола на высочайшій. тогда и азъ свободу подахъ монастырѣмъ, и коемѣждо свое достоинство. вѣ. ниже вѣрѣтохъ и монастыре вѣ влашкѣи земан, иже помощію блаженнаго родителя моего сздашесе. храмъ пречистѣи Богородици на Тисменѣи. и великаго Яндоніа на Водици. метѣхъ иже имахоу вѣ власти царствами. по-добно иже и инаа вѣт закѣтѣи и запѣстѣние коньчѣно прѣложенаа. иже благоволи царствомъ поновивъ пакы приложити, прѣждереченнымъ монастырѣмъ. именаже сѣи. Триброды. Хаповци. Дражевци. Крѣшевица з Духовци. Изворци. Баричъ. Бикинь. Поникѣа. Попорате. иже и вѣрѣс дахъ, иже

(*) Amă verificatū annulū prin calcululū indictionulū.

вѣхъ человекѣи церковны прѣжде запѣстѣніа. гдѣ се вѣрѣтаю, или з земли царствами. или на Оугрехъ, да нѣстѣ свободно кѣждо на свое мѣсто. и никто вѣт властѣи царствами да не има никомѣ завѣстити, ни да мѣ шо задржѣи. и да соу свободны вѣт главарѣ, и вѣт всакѣ наезде властѣаске. кѣ сѣмъ. аще кто поскѣгне вѣт земанѣ царствами, оу оугрѣскѣи земан, или оу вѣлгарскѣи. или мон человекѣ. или моего властѣина. прѣвѣи тамо три лѣта. или двѣ. или едино. и вѣсхочѣтъ вѣзвратитѣсе оу прѣдреченнаа, сѣла церковнаа, свободнѣ да естѣ да прѣидѣтъ. тѣчю кромѣ кинѣ сѣхъ. аще вѣдетѣ царствѣми шо испакостѣи. или вѣде властѣина моего покрадѣ. или вѣдетѣ оуѣица. или свѣщеннокрадѣ. или е робѣ кѣ-плѣнѣ на имѣніи. или девицѣпохищитѣлѣ. таковыма свобода не даветѣсе пописанныхъ. аще ли оуѣдетѣ кто кромѣ сѣхъ прѣдреченныхъ. да приходѣтъ кѣ царствѣи инкомъ кто вѣудѣ оу прѣдреченныхъ сѣлѣхъ. вѣроу и повелѣніемъ потвѣржда царствѣи. да оуѣдетѣ непрѣложна и непоколѣвѣма при животѣ по-па кур Никодима. таже и по смѣрти его, вса лѣта живота царства моего. по прѣложеніи же моего царства, по повелѣніи вѣжю. егоже аще Богъ благо-волитѣ моего прѣстола сздажѣтель быти. молю да сздажѣнѣ сѣа прѣдреченна. да не и самѣ грѣхъ на-слѣдѣтъ. и нашѣ память оугаситѣ вѣт тѣхъ монасты-рѣхъ вѣ вѣчное лѣто. сѣа вса написашесе повелѣ-ніемъ господина деспота Стефана. вѣ лѣто 1391 (sic), индиктиѣи дѣ:†

МИЛОСТІѢ БОЖІЕЮ ГОСПОДИНѢ ВѢСѣ-МЪ СРЕЛІЕМЪ И ПОДЪНАВІѢ ДЕСПОТѢ СТЕ-ФАНѢ:†

Cu mila a totu-șitorului D-deu, eu Stefanu către Cristu cu pre-pioșă credință.

Pe la începutulă domniei melle, mai 'nainte de a deveni eu despotu, fui foarte multă assuprită și

appesatū de către străini, éró de'mpreună cu mine sufferiaū necazuri și cei mari, și cei mici, și călugării de pe la monastiri. După aceea bine voi bunul D-deu a visita pe ómenii sei, și a-i scóte din strîmtóre la largire, și din slăbiciune la putere, și din tristeță la veselie, și încă și pe mine m'a addusū prin bunetatea sea din suppunere la libertate și de pe tronulū cellū mai micū la cellū mai înaltū. Atunci și eū amū eliberatū monăstirile, dândū fiecării duple a sea demnitate, *între cari monăstiri amū găssitū și pe acele din țerra Romănescă, zidate cu adjutoriulū fericitulū meu părinte, anume templulū Pré-curatei de D-deu născătorie la Tisména, și allū marelui Antonii la Vodîta. Și așa dérő, metósele lorū cele din provincia domniei melle fündū adjunse, ca și altele, la uă deseversită uitate și pustiire, m'amū milostivitū domnia mea de a le innoi și, întărindu-le cu credința mea, a le înapoia disselorū monastiri, și anume metósele: **Tribrodi, Hapovți, Drajevți, Crușevita cu Duhovți, Izvoreț, Barici, Bichin, Ponieva, Poporate.** Iarő acei ce aū fostū ómeni bisericesci mai 'nainte de pustiire, ori-unde s'arū fi aflândū ei, seū în pământulū domniei melle, seū la **Unguri**, să mERGă în libertate fie-și-care la loculū seū, și nemine din dregutoriū domniei melle să nu aibe a-i bantui seū a le lua ceva; și să fie scūtiți de globași și de tóte dările dregutoresci; éró decă cine-va va fi fugitū din pământulū domniei melle la țerra unгурescă seū în **Bolgaria**, seū allū meu omū, seū allū veri-unui dregutoriū allū meu, și va fi petrecutū acolo trei ani, seū duoī, seū unulū, și va voi a se întorce în dissele sate bisericesci, acellū-a să fie liberū a trece, affară numai de cei osândiți pentru crimele urmátore: decă va fi lucratū contra domniei melle, seū va fi jefuitū pe dregutoriulū meu, seū va fi uccidașū, seū furū de cele sacre, seū este robū cumpăratū cu pământū, seū răpitoriū de feciőră, unora ca acestia nu li se accórdă libertatea aci făgăduită; éró de va fi cine-va osânditū pentru uă altū-feliu de crimă, atunci să-mi raporteze despre ellū economulū disselorū sate ca să-i daū credința mea. Acestea tóte de mai susū se întărescū cu credința și cu porunca domniei melle, ca să fie nestrămutate și neclintite pentru *cătū timpū va trăi popa kyr Nicodimū, asijdere și dupe mór-**

tea lui în toți annii vieței domniei melle, éró după reposarea domniei melle, după porunca D-dec-scă, pe ori-cine va allege D-deu a-mi urma pe tronū, illū rogū să păzescă tóte acestea, ca să nu mostenescă peccatulū stingendū pentru eternitate pomenirea noastră în acele monastiri. Tóte de mai susū s'aū scrissū cu porunca domnului despotū **Stefanū**. În anulū 6900, de (Decembre?), indictionulū 14:†

Ca mila lui D-deu Domnū a tótă Serbia și pe Dunăre Despotū Stefanū:†

No. 19.

Romanū, 1392, Martiū 30, pergamenă.

Romanū-vodă, cu fiii sei Alessandru și Bogdanū, hărăzescă lui Ianășū Vitezulū trei sate pe Siretū: Ciursaciouți, Vladimirovici și Bucurovici, descriendū tóte hotarele lorū.

(La Comissiunea Documentale. Pecetea, foarte bine conservată, pe céra negră, presintă ornamentațiuni de stilū goticū. Cronicării nostri citéză acestū prețiosū crisovū, care se afla atunci la monastirea Probata seū Pobrata. Veđi *Letopiseșile*, t. I. p. 100. — *Cipariu, Analecte seū Hrestomathia*, p. 234-5. — *Engel, Geschichte der Moldau*, t. 2. p. 212. — *Cantemir, Hroniculū Romano-Moldo-Vlahilorū*, t. 2. p. 400).

Из велики самодержавни милости божи господинъ ив Романъ воєвода. обладаа земаєю моладвзкою въ планины до мора. далъ есмъ. ис своимъ сыномъ Олександро и Богданъ. сазгѣ нашимъ Иванышю Битазю. за его вѣрнью сазжеб. г. села на Серетѣ. есмъ оу рѣкѣ со оуѣмъ доходомъ. оу вѣкы. и дѣтемъ его. и оучатомъ его. и прооучнатомъ его. и пращуратомъ его со оуѣмъ правомъ. имена селомъ Чюрсачевци и Владимировци. и Бѣковци. а хотаръ имъ. нижни въ Марышевци. вѣлѣ что поперекъ пола до Серета. и на тѣхъ сторонѣхъ Серета. оу нижнимъ коньци поланы могила. а вътола простѣ чересь лѣгъ оу крыници могила. а вътола простѣ оу вѣковинѣ могила. а вътола простѣ на край вѣковинѣ горѣ. до шер... овьского хотара, оу липы могила. вътола в теплицѣ тѣхъ могила. а вътола к Серету середнаа могила. а вътолѣ... Серетъ горѣ до велики вѣковины. кде вышелъ пѣтъ въ Одоверѣн... на коньцѣ пола. а вътола по край вѣковины дѣломъ доловъ до вѣлѣ. то есмъ хотаръ все о... на то вѣкра моа. и моихъ сыно вѣкра. вѣкра жѣпана Юги Жоржевича. вѣкра жѣпана Стецкова и сѣ вратиамъ его. вѣкра Братѣлова и тѣ дѣла ора. вѣкра Станиславова, вѣкра пана

Драгоева. вѣра Индриашева и пана Жюржева. вѣра пана Драгша Бѣтажева. вѣра... вѣра пана Оуладова. пана Гидевова. пана Грозина. вѣра пана Костин... вѣра Оришева. вѣра оуцѣхъ коарз молада (sic) моладавскихъ. ан крѣпостъ томъ и на память велѣхъ есма напѣю печатъ. великую привѣстити штору непорѣшено. то николаже на вѣка. писанъ листъ оу лѣто шестотисачное полно. а сотъ мѣсца марта оу а ден оу нашемъ городѣ оу Романа воеводы.

Eu marele *autocrat* cu mila lui D-deu domnă Ioană Romană voevodă *stăpânindă țerra Moldovei dela munte pînă la Mare; din preună cu fiii mei Alecsandru și Bogdan, am dată slugii noastre lui Ianășu Vitezul, pentru a lui credincioasă slujbă, trei sate pe Siret, în mîna lui cu totu venitul în veci; și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și prestrănepoților lui, cu tot dreptul; anume satele: Ciursăcenții și Vladimiroșii și Bucuroșii; erō hotarul lor: mai jos de Marășenți șanțul ce tăie cîmpul în curmeziș pînă la Siret; și apoi dincolo de Siret movila cea din capătul de jos al poenei; și apoi drept peste luncă pînă la movila cea de lîngă puț; și apoi în sus pe marginea fagetului pînă la hotarul Șer....lor, unde stă movila cea de lîngă teiu; și apoi pînă la movila de lîngă bordeu(?), și apoi movila mijlociu pe calcea Siretului; și apoi... în sus pînă la fagetul cellă mare, pe unde se arrătă drumul de la Odobren... la capătul cîmpului; și apoi pe marginea fagetului de pe delu la valle pînă la șanț; acesta e totu hotarul: drept care este credința mea, și credința fiilor mei, credința jupânului Iuga fiu Giurgiu, credința jupânului Stețeo cu frații sei, credința lui Bratū Netedul, credința lui Stanislau, credința panului Dragoe, credința lui Andrieșu și a panului Giurgiu, credința panului Dragușu Vitezul, credința lui Ostravici (?), credința panului Vladu, a panului Ghidea, a panului Groze, credința panului Costin... credința lui Orișu, credința tuturor boierilor moldovenesci; erō pentru tăriă și pomenire, ca să se păzescă această purure în veci, am poruncit a se anina pecetea noastră cea mare. Scrisu-s'a cartea în an-*

nul șesse-mii noă-sute deplin, a lunei lui Martiu în 30, în *allu nostru orașu allu lui Romanu-vodă*.

No. 20.

Fără loc, 1424, August 5, pergamenă.

Dan-vodă întăresce toate daniile domnesci anteriorie alle monastirilor Tismena și Vodița, mai adăugîndu altele dela sine.

(La Archiva Statului).

† Понеже азъ въ Христа Бога, благовернии. Іу Дан воевода. миаостіа кожіа господни възсеземан, сгровлахискои. въ началѣ благодарстванаго ми господства. верѣтохъ монастырѣ въ земанъ господствами на мѣстѣ рекомѣ, Тисмѣна. егже свѣтопочивши дѣдъ господствами. Іу Радъа воевода вѣснованіа въздвиже. и свѣтопочивши родителъ господствами. Іу Дан воевода. многими вещими покрѣни. сего ради благозволѣи господствами, іако же господствъ снче и семъ възпримникъ бити. и вѣновити сво помысли родителѣ господствами. животаже ради господствами и спасеніа. съ храмъ прѣсвѣтѣа владычницѣ, богородицѣ и приснодѣвы Маріа. оукрѣпити възскимъ прилогы. и доходици. и недосъврѣшеное испазнити. не тѣчѣ же сей. нѣ елика дѣдъ мой. и родителъ мой приложиша сей монастырю. вѣкъ поудѣржити и скрѣпити славы ради кожіа. въ хвалы же радѣ и чьстѣ прѣславны владычницѣ нашѣ богородицѣ. іако да сіа вѣраца въ животѣ господствами скрѣпителѣ, и помощницѣ въ страшныи день. жизни вѣчныа ходатанцѣ. прѣвѣ потврѣжда господствами приложена въ свѣтопочившихъ родителехъ господствами. село Ксмански брѣдъ с Топорномъ и в а ма на Каллафат. и влато Бистрецъ. въ Топлаца до Брѣзого грѣла выше Ковачица. и при немъ село Хрѣска съ Салчишоромъ. и Тисмена елика вѣ Лигачешко и Рѣшешко. и жито въ жѣлешкога сѣдства. в ѣжелѣ на възскѣ лѣто. и сиренне, ле, мѣхѣ. и і сирѣ. и і мѣхѣ меда. и і поставъ гѣниці. и і поставъ холѣв. къ симъ прилагаѣ господствами. село Чаѣрин. и Ашени. и Бѣренъ съ цю еже прикѣни въ дни господствами попъ крѣ Ягати въ Станюла Махерина сына, и даде мѣ кон докрѣ. и в чѣши. и в лѣжици. и поасъ сребрѣнѣ. и Платина. и Лѣзда. и Чирешелѣ. и Тѣрчинеци. и Жарковецъ с потокомъ. и Сѣшице съ Новоселци. и на Блатинци. село Пестичево цю естъ приложила аѣлѣ господствами господжа

Калиникиа. и село Согои цю е кна приложна Лска-
кан. и Бистрицъ съ царинъ. и Саговец цю ест к-
пил поп Никодимъ въ Дан воеводъ. и водиницъ въ
Бистрици цю ест приложила лелѣ господарствами по-
сим потврждамъ цю ест приложила свѣтопочивши
стриц господарствами Владислав воевода, свѣтомъ Ан-
тонію на Водици. село Жидовици. и воденица
въ Бистрици. и виръ срѣдни вес на Желѣзна врат.
и вътъ всмъ врѣшци і ток. и Дснав вътъ Ёрѣхове
падине до хотара Рзшавскаго. и голема Водница вътъ
Дснав съ Бахнинѣмъ селищомъ съ врѣшци и съ ли-
вадне. и Влховица въск. и Церовец. и село Ва-
ровник и с хотаремъ цю приложи господарствами. и се-
ло Подѣни съ хотаремъ. сѣ въскъ прилагает, и пот-
врждаеть господарствами. съ всѣмъ повелѣніемъ и
потвржденіемъ да вѣдетъ неподвижима. и непрѣ-
ложна, до живота господарствами. и въ животѣ сзрод-
ник господарствами. такожде и села имъ да съ свобода-
на вътъ въскѣхъ работ. и Дцигане. м. челѣди. да
съ свободни вътъ въскѣхъ работ и данквѣ. и доходокъ
господарствами. къ симъ повелѣваетъ господарствами само-
власно жити. инокомъ вътъ въскоу монастырѣхъ. и по сз-
мерти начеатвѣщаго ихъ. начеаника ништо да не по-
ставлатъ. ни самъ азъ воевода Дан. ни инъ кто вътъ
ниже по мнѣ. тѣмъ же егоже благоволатъ. ниже да се
разоритъ чинъ и прѣданіе Никодимово. и мое повелѣ-
ніе. кто ли дрзнетъ. макаръ и само господарствами.
или кто хоцетъ настати господинъ по моемъ тра-
гѣ. и поиметъ разорити сѣ потвржденіе и повелѣ-
ніе господарствами. и прѣданіе Никодимово. таковаго да
поразитъ господъ богъ на страшнимъ сѣдѣ и да мѣ естъ
сзпостатъ прѣсвѣтлаа владычица когородица. и да естъ
проклетъ вътъ свѣтѣхъ. и въселенскихъ зъ сѣборѣ. и да
естъ причестенъ Ісѣмъ и Яриѣ. и всѣмъ вътѣрѣхнѣхъ го-
сподѣ. и съ ними Іудеи еже възъпише на спаса на-
шего Ісуса Христа крѣвъ его на нихъ. и на чедѣхъ
ихъ еже естъ и вѣдетъ вътъ въскѣ амин. и писъ вътъ
ѣцавъ. ендиктѣи въ мѣсницѣ августъ е день:†

† ІО ДАНЪ ВОЕВОДА МИЛОСТІА БОЖІ-
БА ГОСПОДИНЪ.

Fiindă-că eu, cellă întru Cristă D-șeu bine-
credinciosul **Iónne Dan** voevodă, cu mila lui
D-șeu domnă a totă țerra ungroromână, la în-
ceputul de D-șeu mie dăruitei domnii, amă gă-
sită în țerra domniei melle uă monăstire la lo-
cul de se dice Tisména, pe care sântă-rēposa-

tulă moșă allă domniei melle **Iónne Radulă** vo-
evodă *din temelliă a înălțat* o, și sântă-rēposatulă
părinte allă domniei melle **Iónne Dan** voevodă
cu multe lucruri a întărit-o; de aceea bine-a-
voită domnia mea, precum domniei, așa și ace-
stora urmașă și îndeplinitoră a fi, și a înnoii
pomenirea părintelui domniei melle, pentru vié-
ța și mântuirea domniei melle, și acestă hramă
allă Pré-santei Stăpânei Născetorei de D-șeu și
pururea Feciorei Mariei a lă întări cu tôte a-
daussurile și veniturile, și cele neseversite a le
îndeplini; și nu numai acestea, ci și câte moșulă
meuă și tatălă meuă adăugată acestei monastiri
tôte a le întemeia și a le întări pentru slava lui
D-șeu, și întru lauda și cinstea Pré-slăvitei stă-
pânei năsture Născetorei de D-șeu, ca pre acesta
să o află în viéta domniei melle sprijinitoriă și
adjutatoriă, și la înfricoșata și pentru viéta veci-
nică mediū-locitoriă. Mai întâiă întăresce dom-
nia mea celle adăogate de către sântă-rēposatii
părinți ai domniei melle: satulă **Vadulă-Cumani-**
loră cu **Toporna**, și **vama dela Calafat**, și **Balta**
Bistretului, **dela Toplita** până la **Gârla-răpide**
mai susă de **Covăcița**, și pe lîngă d'ênsa satele
Hersova cu **Sălcisora**, și **Tisména câtă a**
fostă Ligășescă și Rușescă, și **grău din județulă**
Jaleșului câte 400 de găleți pe totă annulă, și câte
35 burdușe de brîndă, și câte 10 cazuri, și 10
burdușe de miere, și 10 buccăți de haine lungi, și
10 buccăți de haine scurte; către acestea adau-
gă și domnia mea satulă **Ceaurii**, și **Dușe-**
știi, și **Ugureii**, cu totă ce a mai cumpărată
în dillele domniei melle popa chiră **Agatonă**
de la **Stanciulă** fiulă lui **Macher dându-i**
ună callă bună; și **duo pahare**, și **duo lingure**, și
ună brău de argintă; și **Ploștina**, și **Leurda**
și **Cireșellulă**, și **Turcinescii**, și **Jarcovē-**
țulă cu perelă, și **Sușița** cu **Novoseltii**; și la
Blatnița satulă **Pesticetulă**, cellă adăogată
de către mătușă domniei melle **Dómna Callinichia**;
și satulă **Sogoi**, ce l'a fostă adăugată **Luca-**
ciulă Banulă, și **Bistrița** cu țerrina, și **Sago-**
vățulă ce l'a cumpărată popa **Nicodimă** de
la **Dan** voevodă, și mōra pe **Bistrița** ce a
adăogată mătușă domniei melle. După acestea
întărescă și ce a adăogată sântă-rēposatulă unchiū
allă domniei melle **Vladislavă** voivodă sântă-

lui **Antoniū** la **Vodița**, satulū **Jidovscîța** și uă móră pe **Bistrița**, și ochiulū de mediu-locū totū la **Pórta de ferrū**, și decănielā din optū vîrșū, și **Dumărea** de la **Padina Nucului** pōnē în hotarulū **Rușavei**, și **Vodița** mare de la **Dunăre** cu siliștea **Bahnei** cu nuci și cu livezile; și **Elhovița** tótă, și **Terovețulū**, și satulū **Varovniculū** și cu hotarulū cellū ce a adăogatū domnia mea, și satulū **Podeni** cu hotarele. Acestea tóte le adaugă și le întăresce domnia mea cu tótă porunca și întărirea, ca să fiă neștrămutate și neschimbate în viēta domniei melle și în viēta rudenielorū domniei melle; asemenea satele lorū să fiă slobode de tóte slujbele; și 40 sālase de **Țigari** să fie slobodi de tóte slujbele și dăjdiele, și de venitulū domniei melle. Către aceste poruncesce domnia mea, ca să fiă călugerū de sine stăpânitori în amēnduo monăstirile, și după mórtea povēșitorulū lorū, pe altū povēșitorū neminea să nu le așede, nici eū însu-mī **Danū** vovodū, nici altū cine-va din cei ce vorū fi după mine, ci numai pe care ei 'lū vorū binevoi, și nici să se strice orēnduielā și întocmirea lui **Nicodimū** și porunca mea; căci cine va fi a sta domnū în urma mea, și va voi să strice acēstă întărire și porunca domniei melle și întocmirea lui **Nicodimū**, pe unulū ca acela să 'lū pérđă Domnulū **D-deū** la înfricoșata judecată, și să 'i fie protivnică **Présanta Stăpână Născetóreă** de **D-deū**, și să fie blăstematū de celle șapte sante sobóre ecumenice, și să fiă părtașū cu **Iuda** și cu **Ariū** și cu toți cei ce s'au lapēdatū de Domnulū, și cu acei **Iudei**, ce au strigatū asupra Mântuitorulū nostru **Isusū Christosū**: sângele lui assupra lorū și assupra copiilorū lorū, ceea ce este și va fi în veci. Amin. Și s'a scrissū în anulū 6932, **Indictionulū** 2, a lunei **Augustū** în 5:†

† **Iōnne Danū** cu mila lui **D-deū** Domnū.

No. 21.

Iașni, 1665, 28 Martiū, hartiă.

Istratiū vodă cere de la municipalitatea din **Leopole** de a se scóte la vindare casa giuvaergiulū **leopolēnū** **Trscinski** pentru plata banilorū, ce dătoresce pentru nesce mīere boieriulū **Stati**, dupre cum a recunoscutū însăși municipalitatea.

(Se află la Archiva municipale din **Leopole**, fasciculū 509).

Milosciwi Panowie Rayce **Miasta Lwowa** **Moi milosciwi Panowie** y **Przyiaciele**.

Staty **Suldziar Boia**:zyn moy przelozył mi to, isz pewny dług za miody ma u sławetnego **Trzscinskiego** zlotnika mieszanina **Lwowskiego**, co z samey membrany iego patet na siedm set złotych polskich. Isz tedy ten zlotnik w oddaniu tego dlugu tergiversuiac udal sie do prawnych terminow, a z decisiey sprawiedliwego sadu **Wmcioiw M.M.** Pw **Gawryłowi Ciecienkowi** sludze tego boiarzyna mego kamienice **Trzscinskiego** w zastawe, poniewaz gotowizna in instanti niemogl zaplacic, podaliscie; smiem wnosic instantia moie do **Wmcioiw M.M.** Pw aby one mogli sprzedac, albo zastawic ktoby nalezaca summe onemu oddal. Niemniey y o to upraszam aby koszt na prawo lozony, to iest złotych polskich trzy sta ex vi iustitiae wrocony mu byl, gdysz przeciw iawney prawdzie i membranie reka swa podpisaney, smial tego sluge Boiarzyna mego do tak znacznego kosztu przyprowadzac. Ta tedy instantia moia iezeli miesce u **Wmcioiw M.M.** Pw otrzyma, reciproca w podaiacych sie podobnych occasiach to nagradzac zechce facultate mea. Zatytm sie przyiazni **Wmcioiw M.M.** Pw zalecam. W **Jassiech** die 28 Martij 1665. **Wmcioiw M.M.** Pw zyczliwy **Przyiaciel** usluzye gotow **Istraty Dabiza Woiewoda** y **Hospodar Ziem Moldawskich**.

(Iscăllitū:) **ІГО ІСТРАТИВ ДАНИЖЕ РОСБОДА.**

Milostivii domni consiliari ai orașului **Leopole**, **milostivii mei domni** și **amici**!

Boierulū meū **Stati** slugerulū mi s'a jeluitū că are uă datoriă pentru mīere la cinstitulū **Trscinski** giuvaergiulū, tērgovețū din **Leopole**, summa de șapte zloți poloni, precum se vede din zapisulū seū. Fiindū inse că acellū giuvaergiū sucia cu plata datoriei, boierulū nostru se adressă la instanțele judecătorești și, prin hotărîrea dreptei judecări a d-lorū vóstre, se dede zalogū în mănecile lui **Gavrilū Ciecienca**, sluga disulū boierū, casele de pētră alle lui **Trscinski**, căci nu putea să-i plătescă în bani gata. Vē adducū dērō rugămintea mea ca acelle case să se pótă scóte la vindare, seū să se amaneteze cui-va pentru summa datoriei. Vē rogū de asemenea, ca banii cheltuiți pentru judecată, adecă trei sute

zloți poloni, să fie înapoiați, precum se cuvine după dreptate, de vreme ce acellu giuvaergiu, contra zapisului seü autografu, cutedă a aduce pe sluga boierului meu la nesce cheltuele atât de mari. Déca veți bine-voi a împlini acéstă a mea cerere, apoi și eu din parte-mi voi întru- buința facultatea mea pentru a vă îndatora în alte assemeni casuri. Mă recomandă amiciei d- loră vóstre. În Iași, 28 Martiu 1665. Allu d- loră vóstre amicü bine voitorü și gata a. vă servi **Istratiu Dabija** vodă, domnul țerreloră moldovenesci.

(Iscălitu:) **ІСІ ІСТРАТІС ДАВІЖЕ БОС- БОДІ.**

Documente inedite române.

No. 22.

Trupesci, 1610, Iuliu 6, hărtiă.

Mitropolitul Sucevei Anastasiu, camarășul Sekeli, și mai mulți alți boieri și mazi, reportază Domnului despre rezultatul cercetării și allu împediri hotarelor între sa- tele Petricani și Ingăresci, pentru cari se judecău vornic- ul Urechia cu călugări de la Agapia.

(La Archiva Statului).

† Мнѡстивѣ ши аѡмѣте (sic). до а- мнѣ. рѡгѡм мнѡстивѣ а дѡмнѣ зѡх. ши а аѡн невинѡватѡ манѡ. сѡ а флѣпре мѡрѡ та частѡ пѡцинѡ скрѡсоаре де а а нѡі. кѡ кѡнѣ пѡчн. ши кѡ сѡнѡтѡте пѣтрѣкѡнѡ. мнѡстивѣ доамнѣ дѡм цѡре мѡ- ріѣн тѡлѣ. ши а тот сѡтѡлѡ мѡріѣн тѡлѣ. кѡ нѣс венѡт чѡнѡстѡ картѡ мѡріѣн тѡлѣ а нѡі. дѡн- дѡнѣ цѡре. кѡ нѣс похѡнт. кредѡнѡс ѡтарѡнѡ мѡ- ріѣн тѡлѣ. **ѢРѢКѢ** ѡрѡнкѡ. а мѡрѡ та, кѡ сѡн хѡтѡрѡм. а сѡт а **ПѢТРИКАНИ**. кѡ кѡлѡгрѡн де- ла **ЯГѡНИ**. де кѡтрѡ сѡтѡ лѡр **ИНГѢРѢЦИ**. прѡн- трѡ ѡ ѡкѡтѡ де хѡтар нѡ мѡлѡт пѡцин аѡкрѡ. дѡмѡкѡсѡ ѡрѡнкѡ **ѢРѢКѢ**. цѡчѡ кѡ е ачѡл лѡк- шѡр а **ПѢТРИКАНИЛОР**. кѡлѡгрѡн де **ЯГѡНИ** цѡ- чѡ кѡ фѡст а лѡр. а хѡсѡтѡ сѡс дѡнѣ пѡрѡцѡ- лѣ. ши ѡрѡнкѡ **ѢРѢКѢ**, ши кѡлѡгрѡн де **ЯГѡНИ**. прѣстѣ ѡмѡнѡн ѡнѡ, ши кѡ- трѡнѡ. дѡн мѡцѡнѡнѡ. аѡсѡмѡ **ВАСИЛѢ** дѡн **ѢРѢКѢ**. ши **ПѢТРИКА** аѡрѡдѡ де аѡлѡ ши **ПѢЧѡ** чѡл мѡі ѡтрѡн де аѡлѡ. кѡрѣлѣ аѡ ѡнѡдѡт ѣл кѡ рѡдѣлѣ сѡлѣ ачѡл сѡт **ИНГѢРѢЦИ** **ЯГѡНИ**.

НИЛОР. шѡс похѡнт ши ѡрѡнкѡ **ѢРѢКѢ**. кѡ кѡ- лѡгрѡн сѡн де а **СѢКѢЛ**. ши ши **ЯГѡНИ**. сѡн цѡрѡм кѡ мѡрѣ цѡрѡмѡнѡт. ши кѡм ѡр дѡ еѡ кѡ сѡфлѣтелѣ сѡлѣ. прѣ ѡнѡ аѡ фѡст хѡ- тарѡ чѡл кѡтрѡн. прѣ аѡлѡ сѡ хѡ ши де аѡмѡ хѡ- тарѡ. цѡрѡтѡм дѡчѡнѡтѡ а тот нѡрѡ- дѡл чѡнѣ еѡ аѡлѡ. шѡс мѡрѡс ѣс прѣ ѡнѡ аѡ фѡст де ѡлѡ хѡтарѡ ши кѡм аѡ цѡнѡт ѣл кѡ сѡ- флѣтелѣ сѡлѣ. прѣ аѡлѡ аѡ мѡрѡс. ши мѡлѡн мѡцѡнѡнѡ. аѡ фѡст де прѣ дѡрѡрѡ а ачѡл хѡтар. тѡ цѡн кѡ тотѡ аѡ зѡс кѡн прѣ аѡлѡ прѣ ѡнѡ аѡ мѡрѡс ачѡн ѡмѡнѡн кѡтрѡнѡ, ши нѡн. аѡнѡдѡрѡлѣ ши кѡ мѡлѡн ѡтарѡ. чѣ сѡс тѡмѡлат кѡ нѡн а а- чѡл хѡтар. аѡ ѡнѡт кѡн прѣ аѡлѡ хѡтарѡ чѡл кѡ- трѡн. кѡ фѡст ѡнѡ гѡрѡдѡ кѡтрѡн а **ПѢТРИ- КАНИЛОР**. дѡрѡнѡ кѡ а **ИНГѢРѢЦИЛОР**. де ѡлѡ. тот прѣ лѡкѡстѡнѡ. де еѡ тѡрѡн фѡ- кѡтѡ. прѣ аѡлѡ мѡрѡсѡрѡ ши ачѡн кѡтрѡнѡ. кѡ сѡ кѡнѡцѡ кѡн прѣ аѡлѡ. дѡчѡнѡтѡ рѡдѡнѡт прѣ аѡлѡ сѡтѡп. ши аѡсѡ сѡмѡнѡт лѡ- кѡлѡ тот. де кѡтрѡ тѡлѣ пѡрѡнѡлѣ дѡн прѡрѡрѡ. ши сѡс тѡкѡнѡт ѡнѣ. кѡм аѡ фѡст де ѡлѡ. тѡрѡ де сѡрѣ ши мѡі сѡлѡ **ЯГѡНИ** сѡ фѡкѡ ѡрѡ пѡрѡ ши сѡ нѡ сѡ цѡе де аѡчѡ. мѡрѡнѡ тѡ сѡ нѡ кѡрѡнѡ. кѡ аѡмѡнѡлѡ нѡ сѡ ѡлѡ. тѡрѡ дѡрѡ гѡі чѡлѡ прѡтрѡнѡ ѡрѡкѡ дѡлѡ **ЯГѡНИЛОР** ѡдѡ чѣ нѡс ѡрѡ- тѡт. ши аѡм аѡлѡт дѡлѡ **ЯГѡНИ** кѡ чѣ ачѡл ѡрѡкѡ нѡ еѡ а лѡр. нѡчѡ скрѡнѡ лѡр. чѣ скрѡнѡ ѡнѡнѡ **ПѢТРѢ ГРѢК** ѡнѡрѡлѡ. чѡс фѡст аѡ **ЯГѡНИ- ДРѢ** ѡдѡ. ши ѡм дѡрѡлѡт аѡ еѡ ѡрѡчѡ. сѡс нѡ- пѡсѡчѡ сѡс нѡсѡрѡ зѡпѡсѡ. прѣ ачѡл сѡт сѡ лѣ сѡлѡжѡ. ши сѡ лѣ нѡс де фѡцѡ сѡ ѡдѡм кѡ чѣ цѡн ачѡл сѡт. ши дѡлѡ чѡнѣ аѡн ачѡл сѡт. ѣл сѡс тѡгѡдѡнѡт. кѡ нѡс. нѡчѡ ѡнѡрѡсѡ. нѡчѡ ѡрѡкѡ. ѡнѡчѡ ѡнѡсѡк. чѡс зѡс кѡс пѡрѡт. шѡс цѡнѡт кѡ чѡст ѡ- рѡкѡ чѣ аѡм аѡлѡт. ши ѡрѡкѡ нѡн а лѡр. чѣ еѡл цѡн дѡтѡтѡрѡ дѡлѡ **КЛѡНЦѡ** чѡл кѡтрѡнѡ. чѣ сѡс фѡкѡт кѡлѡгрѡ аѡлѡ ши дѡлѡ нѡнѡ рѡдѡнѡн а **КЛѡНЦѡ** аѡсѡмѡ **БѢЧѢ**. чѣ мѡн сѡс скрѡіѣ. чѣ аѡ кѡмѡлѡт де аѡ дѡнѡнѡ. дѡрѡп аѡчѡ сѡ аѡрѡ еѡ ши аѡ дѡчѣ нѡс- кѡрѡ ѡрѡчѡ. сѡс аѡтѣ ѡнѡсѡчѡ. мѡрѡнѡ тѡ сѡ нѡ лѣ кѡрѡнѡ. кѡ аѡ нѡн аѡсѡ тѡгѡдѡнѡт кѡ нѡс. нѡчѡ ѡнѡ дѡ- рѡс. тѡрѡ дѡчѡнѡ нѡі аѡ гѡнѡт. шѡм рѡгѡт прѣ ѡрѡ- нѡкѡ. сѡ лѣ ши мѡн аѡсѡ де дѡтрѡчѡлѣ пѡмѡнѡтѡрѡ. ши аѡсѡ аѡсѡт дѡнѡ шѡнѡтѣ пѡмѡнѡтѡрѡ. дѡн пѡртѡ **ПѢТРИКАНИЛОР**. де прѣ ѡнѡ мѡрѡчѡ кѡтрѡ- нѡн. ши дѡн хѡтарѡ чѡл кѡтрѡн прѣ ѡнѡ аѡ фѡстѡ

ДЕ АЧАСТА ДЪМ ШИРЕ ШИ МЪРТЪРСИМ
МЪРІЕН ТАЛЕ. МНОСТИВЪЛ ДЪМНЕЗЪС.
СЪ ДЪРЪТАСКЪ МЪРІЕН ТАЛЕ. БЪНЕ ПЪЧИ
ШИ МЪАТЪ СЪНЪТАТЕ. КЪ ДОМНІЕ ДЪЕ-
ЛЪНГАТЪ. ДЪРЪ ЦАРА МЪРІЕН ТАЛЕ ДЕЛА
ХРИСТОСАМИН. ПИСЪ СЕЛО ТРЪНІЩІ В ЛЪ-
ТО ЗРІІ. ЮЛ. 8.

† СМЕРИТЪЛ АНАСТАСІЕ МИТРОПОЛИТЪЛ ДЕ СЪ-
ЧАВЪ. РЪГТОРЮЛ МЪРІЕН ТАЛЕ † ШИ РОБЪЛ МЪРІЕН
ТАЛЕ СЪКИЛИ. ЧАВ ФОСТ КЪМЪРАШ. КЪ ПЛЕКАРЕ
НЕ ДЪКНИЖЪ МЪРІЕН ТАЛЕ. ШИ СВАТЪЛ ШИ
ТЪРІЕН ТАЛЕ.

(Iscăllitū): † СЪКИЛИ КЪМЪРАШ ИСКАЛ.

† НОИ МЪРЪШ МАІ МИЧІ РОБІН МЪРІЕН
ТАЛЕ. КОІАРИ ШИ МАШИЛ. ЧЕ НЪМ ТЪМПАЛАТ А-
КОЛЪ. ЛА АЧЕЛ ХОТАР. НЪВРЪПЪСКЪЛ ВОРНИКЪЛ. ШИ
ДЪБИЖЪ ЧАВ ФОСТ ВОРНИКЪ. ШИ ІОЪНАШКО БОЛЪ
ЧАВ ФОСТ ЛОГЪФЪТ. ШИ ТОДЪР ЧЕХАН ЧАВ ФОСТ
ПОСТЕЛНИКЪ. ШИ ІОЪНАШКО ЯВРАМ ЧАВ ФОСТ СТАРО-
СТЕ. ШИ ВРАБІЕ ЧАВ ФОСТ СТАРОСТЕ. ШИ КОСТЯН-
ТИН ЧИМЕАЛА. ЧАВ ФОСТ ВЪТАХЪ МАРЕ. ШИ ЛАЗОР
КИШЕНЕЪ. ШИ МЪАЦИ КОІАРИ ШИ СЛЪЦІ ДОМ-
НЕЦІ ШИ АШИЖДЕРЕ МЪРТЪРСИМ КЪС ФОСТ АШЪ КЪ А-
ДЪВЪРАТ. КЪС ФОСТ ДЪРЕСЪРЪНД АЧЕЛ ЕКАТЪ ДЕ ВЪН-
НЪ ЯГЪПЪШНИИ ФЪРЪЛЪЦЕ ШИ ФЪРЪ ИСПРАВЪ.

(Iscăllitū): ЧЕХАН. КОСТИН ЧИМЕАЛА. ВРА-
БІА. ДЪБИЖЪ ДВОРНИКЪ БІВ.

No. 23.

Fără locū, 1638, Decembre 11, hărtiă.

Armașul Marco, cu scirea fraților și a megieși-
lorū, vinde vornicului Hrizea uă casă de rumâni cu
partea sea de pământū din satulū Gemenele, cu prețū
de 12 galbeni unguresci.

(La Comissiunea Documentale).

† ЯДЕКЪ ЕЪ МАРКО АРМАШЪЛ ВЪТ ДРАГОДЪ-
НЪЩІ ДЕНРЕВНЪ КЪ ФЕМАТЪ МЪ КЪ МАРІИ СКРІЕМ ШИ
МЪРТЪРСИМ КЪ АЧЕСТЪ ЗАПИСЪ ЛА НОСТРЪ СЪ ФІЕ ДЕ МА-
РЕ КРЕДИНЦЪ ЛА МЪНА ЖЪПЪНЪСАІ ХРІЗЪІ РЕА ДВОРНИКЪ.
КЪМ СЪ СЕ ЦІЕ КЪ ЛАМ ВЪНДЪТ ДЪМНЪКЪСІ СЪНРЪ-
МЪН ЛА МІЕЪ ДЕН ЦЪМЕНЕЛЕ АНЪМЕ САВА КЪ
ФЕЧОРІІ АСІ КЪЦІІ ВА ДА ДЪМНЕЗЪС. ШИ КЪ
ДЪЛАНИЦА АСІ. КЪТЪ СЪ ВАЛАЦЪЕ. ПАРТЪ АСІ.
ДЕН КЪМНЪ. ДЕН ПЪДЪРЕ. ДЕН АПЪ. ДЕН ШЪ-
ЗЪТЪЛ САТЪЛ АСІ. ДЕ ПРЕСТЕТОТЪ ХОТАРЪЛ. КЪТЪ
СЪ ВАЛАЦЪЕ ПАРТЕА АСІ. ДЕ ВЪНЪ. ДНЪСЪ РЪ-

МЪНЪЛ. АНЪМЕ САВА. ШИ МЪАРЪ АСІ. АНЪМЕ СТАНА.
ШІ КЪ ФЕЧОРІІ ЧЕ ЛЕ ВА ДА ДЪМНЕЗЪС. ШІ КЪ ДЪЛАНИЦА
КЪМ СКРІЕ МАІ СЪС ДЕРЕПЪ. СЪ ВІ. ШІ АМ ВЪНДЪТ НОІ
АЧЕСТЪ РЪМЪН ДЕ БЪНЪ КОІА НОАСТРЪ. КЪ ЦІРЪ ТЪ-
ТЪРЪР ФРАЦІЛОР НОЦІРН. ШІ А МЕЦІАШІЛОР.
ДЕН СЪС ШІ ДЕН ЖОС. ДЕН ПРЕЖЪРЪЛ АМЪКЪЛ АСІ.
КА СЪ І ФІЕ ДЪМНЪКЪСІ РЪМЪНІ ШІ ВЪНЪ СЪТЪТЪТОАРЕ
ВЪХЪВНЕКЪ, ШІ ФЕЧОРІАЛОР ДЪМНЪКЪСІ. ШІ НЕПОЦІЛОР. ШІ
СТРЕНЕПОЦІЛОР. ШІ МЪРТЪРІІ ТЪДЪР В ДВОРНИКЪ, ШИ
АНДРЪІ В ДВОР. ШІ БОІЧИЛЪ В ДВОР ШІ ЖЪПЪНЪСА
СТАНАЦІОЛ КЪНЦЪ. ШІ СТАТЪ ГРЕКЪЛ. ШИ МЪАЦІ
ВАМЕНИ БЪНІ. КАРІИШ ВОР ПЪНЕ ПЕЧЕЦЕЛЕ. ШИ ИСКЪЛІ-
ТЪРІЕ МАІ ЖОС ШИ АМ СКРІС. ЕЪ МАНОЛЪ АМЪ. МЕ-
СІЦА ДЕК АІ ВА ЗЪРМЪ. МАРКО АРМАШ. МАРІА. ТЪ-
ДЪР ВЪТ РЪТЪЩІ В ДВОР. † СТАТІ КОКОШ.

No. 24.

Fără locū și annū, Septembre 28, hărtiă.

Stoica vinde vornicului Hrizea unū rumânū din
satulū Petrariu și unū rumânū din satulū Gemenele, pe
amēduoi pentru 30 galbeni gata, dāndu-i facultatea, la
casū de fuga acellorū rumâni, de a-și allega alți duoī.
(La Comissiunea Documentale).

† СКРІСАМ ЕЪ СТОІКА АЧЕСТЪ ЛА МІЕЪ ЗАПИСЪ. КЪМ
СЪ СЕ ЦІЕ КЪ ЛАМ ВЪНДЪТ ВОРНИКЪСАІ ХРІЗЪІ СЪН РЪ-
МЪН ДЕН ЦЪМЕНЕЛЕ КЪ ДЪЛАНИЦА АСІ АНЪМЕ. НЪГЪ
ШІ ФЕЧОРЪЛ АСІ. ВЕНТІЛЪ. ШІ ДЕН ПІСТРАЮЛ.
ДЪПЪДАТ КЪ ДЪЛАНИЦА АСІ. ШІ ЛАМ ВЪНДЪТ ЕЪ ДЕ БЪ-
НЪ ВОЕ А МЪ. ДРЕПЪ. А. ДЕ ГАЛКЕНІ ГАТА. МЪРЪ.
ДЕ НЪ ВОР ФІ АЧЕЦІ РЪМЪНІ СЪТЪТЪТОРИ СЪ-
ШЪ ЛА ВОРНИКЪЛ ДОІ РЪМЪНІ ДЕ СЪНДЕ І ВА
ПЪЦЪКЪ. ШІ МЪРТЪРІЕ. НЪНЦІОЛ ВОРНИКЪЛ. І НАН
ПОСТЪ. ДЕ БЪРЪЕЦЪЩІ. І СЪПРЪ ДЕ СЪТЪНІ. І Н-
ХРІЗАН ПОСТЪ. І ПОП ІВАН. І НІСТОР АМЪ ШІ МЪА-
ЦІ КОІАРИ. ПЕНТРЪ КЪ ЛАМ ВЪНДЪТ ДЕ БЪНЪ ВОЕ А МЪ
ФЪРЪ ДЕ НИЧІ СЪН КЪВЪНТЪ. ПІС МЕСІЦА СЕПЪ КИ ДНІ. НЪН-
ЦІОЛ ДВОРНИКЪ.

No. 25.

(Tergovisce?), 1640, Iunū 21, hărtiă.

Armenca și cu fiia sea Mușă vinde egumenulū
Atanasiū unū locū din Tergovisce, cūperatū de către
ea cu 5 galbeni unguresci, și vindutū acum cu 700 bani
gata, adecă cu uă scădere de 300 bani, pentru pomēnă.
(La Comissiunea Documentale).

† АДЕКА ЕС АРМЕНКА. ШИ К8 ФИНА МЪ. МЪ-ШИ. СКРИСМ АЧЕСТА ЗАПИС АА НОСТР8 СЪ ФІЕ ДЕ МА-РЕ КРЕДИНЦЪ АА МЪНА ПЪРИНТЕЛ8І НГЪМЕН8А8І ФАНАСІЕ ДЕ АА СВЪНТА ТРОИЦЪ. К8М СЪ СЕ ЦІЕ КЪ ААМ ВЪНД8Т8. 8Н АМК ЧЕМЪВ88Т (sic) ПРЕЛЪНГЪ АМК8А МЪНЪСТІРІЕ ДІН ТРЪ-ГОВИЩЕ ШІ АЧЕСТЪ АМК. ААМ К8МЪЗРАТ НОІ ДЕ АА ДЪ-МИТРЪ КОЖОКАРЮА ДЕРЕПТ 8Г. Е. ІАР НОІ ААМ ДАТЪ ПЪРИНТЕЛ8І. ФАНАСІЕ ДЕРЕПТВАНІГА-ТА. Ψ. ІАР ПЪНТР8-Т ДЕ ВАНІ ААМ АЗСАТ СЪІ ФІЕ ПОМЪНЪ ПЪНТР8 МЪНІЕ. ПЪНТР8 КЪЧІ А8 ФО-СТЪ ЛОКЪА МЪНІЕ. ЦІНЕРЕМЕ8. ШІ АА ТОКМЪЛА. НОА-СТРЪ А8 ФОСТЪ ПЪРИНТЕЛЕ ПОП ІСЯРЪ. ШІ ІФТЪ-МІЕ. СЪВГА ВЕА ДВОЛНІК. ШІ ФІЛЪП К8МНЪ-ТЪСЪ8 Н СТОКЪ СЪВГА ВЕА ДВОЛНІК. Н ГЛІ-ГОРІЕ СЪВГА ВЕА ДВОЛНІК. Н ВАСИЛІЕ МОЛ-ДОВЕНЪЛ. ШІ ПЪНТР8 КРЕДИНЦЪ НЪМ П8С ШІ ДЪЦЕ-ТЕЛЕ. ПИС ДЪМИТРАШКО АМК УТ ТРЪГОВИЩЕ. ПИС ЮН КА ВА ЗРМИ.

No. 26.

Fără locū și dată, (1642), hărtiă.

Diaconul Lariou de Rătesci și Haritonu de Ingăresci cu brazda în capu mărturisescū lui vodă despre vechiele hotare alle moșielorū Petrecani și Urecheni.

(În Archiva Statului).

† МИЛОСТИВЕ ШИ АЗМННАТЕ ДАМНЕ, МЪР-ТЪРИСИМ МЪРІН ТАЛЕ, НОН К8 СЪФЛЕТЕЛЕ НОСТРЕ. КЪНД АН ТРИМИС МЪРІА ТА. ПРЕ КРЕДИНЦЪСА МЪРІН ТАЛЕ. ПРЕ ЧОГОЛЪ ПЪРЪЗЛАЕ8А. ПЕНТР8 ХОТАР8А ПЕТРЪ-КАНИЛОР ШИ К8 А ЗРЪКАНИЛОР, ДЪ8 СТЪН-СЪ. СЪТЕЛЕ ДЕ ПРЕВАЛЪ ТЪПОЛИЦІН. ДІН ЦОС ШИ ДІН СЪС, СЪ АТЪРЪКЕ ДЕ ВАМЕНІ КЪТЪРЪ-МІ ПРЕ 8НДЕ АН СЪ ДЕСПАРТЕ ХЪТАР8А. ДЕЧІ НОН СИМТЕМ МАИ КЪТЪРЪНІ ДІКЪТ ТОЦІ КЪЦІ СЪМТ8 ПРЪ-ИЧЪ. ШИ ЦІМ ВІНЕ. ШИ АМ АРЪТАТ ШИ КРЕДИНЦЪСА-Л8І МЪРІН ТАЛЕ. ПЪРЪЗЛАЕ8А8И ЧОГОЛИ ДІН ДРЪМ8А А8И СЯМОИЛЪ. ПРЕ МЪКА ДЪЛА8А8И А СЪС. ТОТ ПРЕ ДРЪМ. ПРЕ МЪКЕ ДЪЛА8А8И ПЪНЪ А ПОАНА А8И ДРЪ-ГИЧ ДІН ПОАНА. ТОТ МЪКА ДЪЛА8А8И, К8М8 СЪ СЪ8Р АПЕЛЕ. ДІН МЪКА ДЪЛА8А8И СПРЕ ПЕТРЪКАНИ. ІАСТЕ ХЪ-ТАР8А ПЕТРЪКАНИЛОР. ПЪНЪ А ВЕЗРШІЕ СЪТЪР-ЗІНЦОС8И. АШЪ МЪРТЪРИСИМ НОН. К8 ТРЪ8А. ШИ К8 СЪФЛЕТ8А НОСТР8. ДНАННТЪ А8И ДЪМНЪЗЪ8, ШИ ДНА-ННТЪ МЪРІН ТАЛЕ. МИЛОСТИВЕ ДАМНЕ. КЪ ХОТАР8А З-РЪКАНИЛОР ІАСТЕ ДІН ДРЪМ ДЕ ПРЕ МЪКА ДЪЛА8А8И ДКОЛО. ІАР А ПЕТРЪКАНИЛОР ІАСТЕ ДІН ДРЪМ ДЕ ПРЕ МЪКА ДЪЛА8А8И АА ВАЛЕ СПРЕ ПЕТРЪКАНИ. АШЪ МЪР-

ТЪРИСИМ НОН. К8 СЪФЛЕТЕЛЕ НОСТРЕ. ШИ К8 БРАЗДА А КАП ДНАННТЪ МЪРІН ТАЛЕ. МИЛО-СТИВЕ ДАМНЕ. . . . МИЛА МЪРІН ТАЛЕ ФІРЪМ ВЕНИТ, ШИ НОН. ДНАННТЪ МЪРІН ТАЛЕ. ІАР НОН СИМТЕМ СЛАКИ Н8-МАИ КЪТ СИМТЕМ К8 СЪФЛЕТЕ. ІАР ДЕ НИ СА ТЪМПАА МОРТЕ. ТОТ АШЪ МЪРТЪРИСИМ. СПРЕ МАИ МАРЕ. КРЕДИН-ЦЪ АМК8 НЪМ П8С ШИ ПЕЧЕЦИЛЕ. ДЪЧАСТА МЪРТЪРИСИМ ДНАННТЪ МЪРІН ТАЛЕ МИЛОСТИВЕ ДАМНЕ.

Ларион (punerea degetului).

† ШЪРЪІН МЪРІН ТАЛЕ МИЛОСТИВЕ ДАМНЕ. ДІ-АКОН8А ЛАРИОН ДЕ РЪТЪЦІ. ШИ К8 ХАРИТОН ДЕ ІНГЪРЪЦІ НОІ К8 КЪТЪРЪНІЦЕЛЕ НОСТРЕ МЪРТЪРИСИМ МЪРІН ТАЛЕ.

No. 27.

Fără locū, 1642, Decembrie 13, hărtiă.

Mironu Ciogolea, purcălabulū Némțului, reporteză Domnului despre hotarele între Urecheni și Petrecani, mărturi- site de către diaconul Lariou și Haritonu, după cum și-le adducū ei a-minte încă din timpulū lui Petru-vodă.

(Detaliile acestui documentu se cunoscū din documentul pre- cedinte, 60 limbagiulū său nu presintă nemicū remarcabile. Se af- flă totū la Archiva Statului).

Documente publicate în limbe străine.

N. 28.

Iassi, 1611, Octombrie 16.

Constantinū vodă Movila recomandă cancellariu- lui litvanū Leone Sapieha pe ambadoriī seī vorniculū Nistorū Urechea și păharniculū Constantinū Bēciočū, trimiși către regele polonū cu instrucțiuni secrete.

(Textulū polonū e publicatū în cartea: Zycia slawnych Pola- ków, wydanie Bobrowicza, t. 4, Lipsk, 1837, p. 244.)

Pre-luminate grațiose domnule cancellariū allū Litvaniei, domnulū și amiculū nostru grațiosū.

Ne grăbimū a vē propune bine-voitoriele nōs- tre servicie, grațiosulū nostru domnū și amicū. Trimittemū către M. S. Regescă iubitulū nostru bine- făcătorū pe ambadoriī nostri, în trebī alle nōstre și alle țerrī nōstre, nobiliī domni Nistorū Urechiā vel- vornicū allū țerrī nōstre, și Constantinū Bēciočū păharnicū allū nostru, cărorā amū recommendatū, ca pe lōngă propunerea bine-voitorielorū nōstre servicie, să vē mai ureze în numele nostru, gră- țiosulū nostru domnū și amicū, buna sănătate, de care dorimū ca, să vē bucurați în mulți anni cu bine-cuvintarea lui D-deū. Totū-d'ua-datā poftimū fōrte multū, ca d-vōstrā, incredințandu- vē deplinū acellorū ambadoriī, să aveți bunetatea, prin ad- jutoriū și prin consiliū, de a le înlesni uā grab- nică și bună reușită, cu care ne veți indatora. Re- mânemū dēro etc. Datū în Iași, 16 Octombrie, 1611.

Allū grațiosulū nostru bine-voitorū amicū și servū.

Constantinū Domnū.

Imprimeria Statului.

Abonamentele
se fac la Tipografia
Statului.

ARCHIVA ISTORICĂ A ROMÂNIEI.

Esse uii dată pe
septemână cu prețul
de 1 galbenă pe an.

SUB AUSPICIELE MINISTERIULUI JUSTIȚIEI, CULTELOR ȘI INSTRUCȚIUNII PUBLICE.

Annulă I.

Redactor: B. PETRICEICU-HĂJDEU,

Annulă I.

ex-professor superior de istorie și statistică, ex-bibliotecar, ex-membru al Comisiunii documentale.

Documente publicate în limbe străine.

No. 29.

1673, (Septembrie?), fără loc.

Scrisoarea comună din partea domnului moldoveanesc Ștefan Petriceicu și a domnului muntenesc Grigoriu Ghica, prezentată regelui polon de către ambasadorul lor la 8 Octombrie în tabăra din câmpii de la Mogiel; în care scrisoarea pe de o parte se comunică scrisorile despre mișcările și intențiile Turcilor și despre modul cel mai potrivit de a-i ataca, ero pe de altă parte se supună primirii regesci condițiile principale ale unei alianțe între țările române și Polonia.

(Textul polon e publicat în colecțiunea d-lui A. Grabowski, *Ojezyste spominki, Kraków, 1845, t. 2, p. 264—267*).

Pentru mila lui D-deu rugăm pe M. V. R., domnul nostru grațios, de a nu desvulga secretul înaintea nimănui, căci chiar acum patru **Turci** fugiseră în **Polonia**, cari pribegind de acolo înapoi și venind la **Hotin**, ne pârîr înaintea lui **Husein-Pașa**, afirmându cumcă noi am fi îndemnându pe **Poloni** de a lovi asupra **Turcilor**. Așa dero, avendu în vedere pericolele noastre, v rugăm cu stăruință de a păstra toate astea numai pentru știința proprie a M. V. R. d. n. g. *Opiniunea noastră este, că messura cea mai nemerită ar fi, ca M. V. R. d. n. g. să trimitte șteea de năun în Ucraina, pentru a se asigura de Cozaci, ceea ce pe loc va lipsi pe Turci de marea lor aripă de speranță, și totu-dună-dată va include șlahul (drumul) tătarească. Ce-i dreptul, Cozaci promittu ascultare M. V. R. d. n. g., dero cată a nu se increde în nesce omeni, cari sunt în stare de a înșela pe însuși dracul și prin a căror perfidiă pere creștinătatea. Ar fi mai bine, ca M. V. R. d. n. g. să-i luați în armata voastră, ținendu-i de aproape, ca să nu ve potă trăda, ero pe veri-uă căți-va*

din capii lor să opriți ostatic. **Doroszenko** nu contenesce de a accuza **Moldova** și **Valachia** ca unite cu **Poloni**, și la sultan, și la vizir, și la cainacam, și aici la **Husein-Pașa**, care ne dă scrisorile lui pentru citire. Ne minunăm de unde are ellu aceste științe, și rugăm eroși pre-mult de a se păzi taia.

Doroszenko stă în **Cihirîn**, pândind în toate părțile, ca **Iuda** vindetoriul Domnului Cristu, pentru a trece în partea celor mai tari: să nu-l credeți M. V. R. d. n. g. Oștea lui se mișcă în sus în direcțiunea **Bisericei-Albe** (**Bialacerkiew**) la **Motylowka**. A fostu acolo cu ei și unu trimissu al nostru. Diceau unu dintre **Cozaci** c'oru să țină cu **Poloni**, ero altu aretau dorința de a merge la intimpinarea lui **Dumitrașcu Raicea** (*), colonel trans-dneprian, care se apropiă cu oștea moscovită, și să-l împedece de a se uni cu d. **Hanenko**, cea ce trebu să fie mai bine cunoscutu M. V. R. d. n. g. **D. Hanenko** sta la monăstirea de la **Pecera**. Dea va adjuge treba la închiăriarea tractatului de pace, M. V. R. d. n. g. să bine-voiți a nu uita aceste duo domnie, **Moldova** și **Valachia**, și a nume ca domni să nu se schimbe a-dessea și să nu se facă mari încărcări (aggrawacyi), ci să se dea sultanului numai ce i se cuvine, fără alte appesări.

Să bine-voiți a sci M. V. R. că sultanul se află la **Oblucita**, unde făcuse pod. Sosi acolo la 29 Septembrie, petrece în venătorie, dero are și uă armată de 30,000, din cari 10,000 omeni alleși. Bani răsipesce, oști totu mereu adună: în cursul iernei va să concentreze în **Dobrugia** uă putere mare, ca să fiă gata de a se mișca în primăvera. Dero cu ajutoriul lui D-deu, aru tre-

(*) Moldoveanu de origină.

bui chiaru' acum ierna să aduceți osti la **Dunăre**, aședându-le în orașul dunărenu **Reni** și de acolo în susu' d'a-lungul **Prutului**, *incunguratu' totu' cu orașe și sate avute*, unde armata se pôte mânține în totă mulțumirea, avendu' pâne multă și destullă hrană pentru cai. Pe dată s'arū putē cupprinde tôte orașele, **Cetatea-albă** (Bialogrod), **Tehină**, **Smilă** (Smaklaholi?), și apoi desghiățându-se **Dunărea**, ostea fōră pericolu', cu sabia în mână, arū înainta pōnē la **Constantinopole**; *erō dēca Serbiū arū afla despre trecerea Dunării, și ei inco s'arū resculla contra Turcilorū. Armata sã trecă prin Ucraina, căci astū-feliū și Turciū cu Tătariū vorū fi înspăimēntați, și țerra noastră nu va fi depredată, și noi înșine nu vomū căde în bănuellă la păgani.*

Grău și alte provisiuni, precum ordū, risū, untū, miere, se adună în magasie, ce **Turcii** au ziditū cu acestū scopū la **Tuțora**. Pe uscatū transporturile se facū cu cămille, *erō pe Prutu cu saice pōnē la Tuțora*. Ambassadorulū M. V. R. se întorče din **Crimă**; la 1 Octobree plecā din **Iasi** și merge la **Hotinū**, dupō porunca lui **Hussein-Pașa**.

Dēcā M. V. R. veți avē de gândū de a trimite uā armată la **Hotinū** contra **Turcilorū**, *apoi va sã vē trebuēscā 6,000 de infanteriā bună, aprōpe 12,000 de căllărime, și tunuri ușore, căci aū și ei uā oste allēssā, pōnā la 20,000 de omēni. În bătăliā Turciū vorū împinge înaintea ostei cămille, pentru a înfricoșā pe caii cei nedeprinși. Regimentariū M. V. R. catā sã scie a recunnōsce bine pe păgani, fiindū că noi ne vomū ținē la uā parte și vomū adjuta apoi a-i lua la gōnă.*

Rugāmū pe M. V. R. ca țerra noastră sã nu fiā jefuitā; de asemenea, ca aceste scrisori alle nōstre sã fie arse, ca sã nu cadā în mânele cui-vași; *erō ce va spune verbalē trimissulū nostru, M. V. R. sã-i dāți intru tôte credare.*

Turciū grămēdirō pe țermiū **Prutului** uā mare mulțime de provisiuni; dare-arū D-deū sã se nimerēscā pentru trebuința oștilorū creștine! În dioa de 2 Octombree ne veni aici vestea, că patru miū de cămille ducū la **Tuțora** feliurite provisiuni. De asemenea veri-uā 40 sēu 50 șeice transportēzā provisiunile pe Prutu pōnē la **Tuțora**, unde este depositulū generale.

Enumerarea dorințelorū, comunicate M. S. R. pe lōngă scrissōrea domnilorū Moldovenū și Muntēnū.

Mai ântaiū rugāmū pe Cellū de susū, ca sã bine-cuvinteze intențiunile M. V. R. d. n. g. astū-feliū, în cātū în acēstā expedițiune a M. V. R. in țerrele nōstre, capulū dușmanilorū sã cadā sub sabiā, și sã ne mântuimū noi, creștiniū, cari de viū simțimū caznele iadului.

Apoi rugāmū cu suppunere, că în casū de ne-reușitā, cāndū va voi sã-și resbune assupra-ne puterea păgānilorū, și va voi sã ia de la noi mai multū de cātū ce avemū, *căci ne storserā deja și suffletele*; atunci sã bine-voitū a ne priimi sub grațioșele și îndurătoriele aripe alle vōstre și alle regatului, și sã ne accordați unū locșorū, unde toți cāți ne vomū intēmpla sã putēmū avē odihnā.

Dēca D-deū, dupō dorințele nōstre, va încununa planurile M. V. R., rugāmū sã nu se schimbe atunci obiceiēle domnesci alle țerei nōstre, *nici veniturile domnesci și boieresci teritoriale, precum sunt: vāme, ocne, decime de oi, de albine, de porci, de vinū; și tôte altele venituri domnesci sã remānā alle domnilorū, dupo obiceiulū pāmēntulū (wedlug zwyczaju ziemie). Bisericele sã nu fiā assuprite.*

Boierū sã urmeze a fi boieri cu voia și al-legerea Domnilorū, *dupre vechiulū obiceiū pāmēntescū: sã se tēmā sluga de stăpānū.*

Cāndū vomū avē trebuință de adjutōrie, sã nu ni se refuse. *Nobilimea districtuale, numitā slugi domnesci (slachte zas ziemski, klōrzy sie zowja slugami Hospodarskiemi), sã nu fiā appēsātā de către oste, nici sã se punā soldați prin casele lorū, și sã nu suffere nici uā călcare în libertățile lorū.*

Tōtā țerra și toți suppușū domnesci, sã servēscā dupo poruncele domnesci, *pedepsindu-se acei neascultători dupre vechiā lege obiceinicā a țerei (prawem starēm ziemskiēm zwyczajnem).*

Pentru tôte aceste dorințe alle nōstre ceremū dela M. V. R. unū privilegiū cu iscāllitura autografā și sigilliulū M. V. R., pentru ca sã ne putēmū bucura de libertate.

No. 30.

Domnul Ștefanu cellu tînêru enumeră cu amănuntul tôte transacțiunile prin cari satul Casa-Oncăi cu uă móră și monastirea Brusturii trecură în stăpînirea postelnicului Șerpe, și anume dăndu în schimb ex-pûcălabului Petru satele sêlle de cumpăratură $\frac{1}{2}$ Cristesci și 4 părți din Iliesesci; apoi arrêtă cum postelnicul Șerpe pe acellu satu Casa-Oncăi cu móră și monastirea Brusturii și înco câte-va obiecte mîscătorie, le dede daniă monastirii Némțului cu óre-cari condițiuni precise; în fine, întăresce învoella încheiată între postelnicul Șerpe și monastirea Némțului.

† Миностію. кожією мы Стефан воевода. го-
сподаръ земли молдавской. знаменито чиним ис сим
листом нашим. вѣсѣм кто нас вѣзрит. или чѣм
его оуслышит. вже прїиде прѣд нами. и прѣд нами
молдавскими которе наш вѣрній болярин пан Козма
Шарпѣ постелник. никим непонужен. или присило-
ван. и измѣнил свои права итнини. и выкупае
свое. ит его праваго зрика. що он имал ит роди-
телѣх господствами Богдана воеводи. що он кна к-
ниа тотѣ половина село на имѣх Кржестеци. що на
Калиншы вышная частъ за сѣ злат татарскихъ. ит
Сорѣ дочка. Или Болдиша. и ит племенника своего.
ит Лагвр Грашницѣ. зыкове Данчала Болдиша.
и не привиліе що имал. Данчала Болдиш. за мар-
тѣрїю. ит дѣда господствами Стефана воеводи. а-
же привиліе що имал Данчол Болдыш. ит прѣ-
дѣда господствами ит Александра воеводи. а она. из-
горная. та измѣнила тотѣ половина село Кржестеци
и на Калинши вышная частъ. и чѣтири. части село ит
Плѣшечин. що кна кѣниа пан Козма Шарпѣ пос-
телник. тоти чѣтири части. ит Плѣшечин. ит наши
свѣги. ит Габри. и ит Ромашко. ит сынове Сор-
ни. и не привиліе що имал мати их Сорѣ. ит к-
неж. ит дѣда господствами Стефана воеводи за рк
злат татарскихъ. сѣ нашим свѣгом вѣрном сѣ Петрс
кѣвшій прѣкаалъ сынъ Пашкѣ Ххчсгъ. и свѣга
наш вѣрній Петрс кѣвшій прѣкаалъ дал нашѣм
вѣрном панѣ Козма Шарпѣ постелникъ. его пра-
вою итнинъ. и дѣднѣнъ (sic). ит его правыхъ зри-
кѣ що имал. итец его ит кѣнеж ит дѣда господ-
ствами Стефана воеводи. за мартѣрїю. аже при-
виліе що имал. Оанка. ит прѣдѣда нашего ит А-
лександра воеводи. а она загинула коли Тѣрци вое-
вали наши земли. що кна кѣниа тоѣ село гдѣ кна

двм Ѡанкы. на Краковѣ. и съ млинѣм. и съ млинѣм (sic) 8 Краковѣ втец его Пашко Хъчѣсгъ. вт Мараѣшкѣ дзѣци Ѡанки. и едиѣнѣ монастыр Тѣркатѣловъ. цю сѣ имѣнѣшет тепер Прѣстѣри. цю бѣла же кѣпѣла. тотѣ монастыр. втец его. Пашко Хъчѣсгъ. вт Ялѣзѣ. и вт Мѣхѣнѣ сѣнѣковѣ Тѣркатѣловѣ. и испрѣвѣнѣ цю вѣнѣ. имѣли вт прѣдѣлаѣ нашего. вт Ялѣзѣндра боеводи. за сѣмъ залатѣ татарскихъ. ино мы вѣдѣавѣше ихъ доврѣи воли. и тѣкѣмѣж. и доврѣи. измѣнѣнѣ. а мы такожде и вт насъ дали есмы нашему вѣрѣному панѣ Козмѣ Шарпѣ постѣлѣнѣкѣ. тотѣ село на имѣ гдѣ бѣла двм Ѡанки. на Краковѣ. и съ млинѣм 8 Краковѣ. и едиѣнѣ монастыр. Тѣркатѣловъ цю сѣ теперъ именѣшет. Прѣстѣри. како да ест есмы вт насъ сѣрик. и съ вѣсемъ дохѣдомъ есмы. непорѣшено николиже на вѣкѣ. а хотѣръ томѣ село на имѣ гдѣ бѣла двм Ѡанки на Краковѣ. и съ млинѣм 8 Краковѣ. и тоѣ монастырю Тѣркатѣловъ. цю сѣ теперъ именѣшет Прѣстѣри. да ест вт сѣихъ сторонѣ по старѣму хотѣрѣ. покѣда изъ вѣка ѣживѣли. и сѣ томъ тогожѣ дѣнѣ прѣидѣ прѣдъ нами. и прѣдъ нашими коѣрѣ. нашъ вѣрѣиѣ панъ Козма Шарпѣ постѣлѣнѣкѣ. и бѣлагопрѣнѣзѣволи. сѣомѣ. бѣагѣмъ. прѣнѣзѣволенѣмъ. и честѣмъ и сѣвѣтанѣмъ сѣрдѣцѣмъ. и дадѣ вѣхъ заравѣ. и спасѣнѣ дѣвшиѣ сѣоѣнѣ. нашему сѣвѣтомѣ монастырѣ немѣцѣкомѣ. и дѣже ест хѣрамъ. вѣзѣнесѣнѣ госѣпода коѣга и спаса нашего Исѣса Хрѣста. и гдѣ ест ѣгѣменъ моѣлѣкѣнѣкѣ. нашъ попъ Парѣдѣнѣ. тоѣ вышѣписѣнное село на имѣ. гдѣ бѣла домъ Ѡанки на Краковѣ. и съ млинѣм 8 Краковѣ. и монастыр Тѣркатѣловъ. цю сѣ теперъ именѣшет Прѣстѣри. и ешѣ даѣ едиѣнѣ сѣвѣшѣнѣкѣ вт шѣстѣнадѣсѣтѣ сѣомѣмъ сѣребра. и едиѣнѣ кадѣлѣнѣцѣ вт пѣтѣ сѣомѣмъ сѣребражѣ. и едиѣнѣ чѣшѣкѣ сѣребрѣнѣхъ и пѣтѣ лѣжѣи сѣребрѣнѣхъ. и едиѣнѣ патрѣхѣна. шѣтѣ сѣ фѣнѣрѣмъ. и съ иѣконами. и жанѣчѣгомъ. и каѣнафѣи сѣмъ залатѣмъ. и съ жанѣчѣгѣмъ. и иѣнѣшѣи. ѣкрашенѣмъ ѣдежѣи. цѣркѣи вт ѣрѣшѣнѣиѣ фѣрѣски сѣмъ залатѣмъ. ино мы выдѣвѣше его доврѣи волю. и дѣланѣ цѣлѣжѣи даѣ вѣхъ за заравѣ. и вѣхъ испѣсѣнѣ дѣвшиѣ сѣоѣнѣ. тоѣ вѣсѣ вышѣписѣнное село и монастыр. а мы такожѣ и вт насъ даѣли и потѣврѣдѣли есмы нашему сѣвѣтомѣ монастырѣ немѣцѣкомѣ и дѣже ест хѣрамъ. вѣзѣнесѣнѣ госѣпода коѣга и спаса нашего Исѣса Хрѣста. како да ест томѣ нашему сѣвѣтомѣ монастырѣ. немѣцѣкомѣ. сѣрикъ и съ вѣсемъ дохѣдомъ. непорѣшенѣно николиже на вѣкѣ. и пакъ вт томъ тогожѣ дѣнѣ прѣидѣша прѣдъ нами. и прѣдъ нашими коѣрѣ. моѣлѣкѣнѣкѣ нашъ попъ Парѣдѣнѣ иѣгѣменъ. и съ вѣхъ

сѣми братіями. въ немецкого монастырѣ. також по
иуже докромъ коли никимъ непоняженъ. ани прѣсно-
вани. и по токмилианскѣ. с нашимъ вѣрномъ спаномъ
Шарпею постелникъ. како и до где бѣдетъ. свѣти
монастир. и кто бѣдетъ нѣмѣн. и братіа въ мона-
стир. прѣ ихъ животѣ и пакъ по ихъ животѣ. а вни
аки. имали. сажити. по всенъ постъ вѣспеніе бого-
родице на всакъ денъ параклис. ани докоаѣ бѣдетъ
живъ нашъ вѣрній панъ Козма Шарпе постелникъ. а
пакъ по его животѣ и сажити. кто бѣдетъ нѣмѣн.
и вси братіа. 8 тои свѣтѣи монастыр. а вни аки
имали. помѣнати вси помѣни коли (sic) колико тра-
вѣютъ. испрѣва презъ едни годъ. и пакъ коли сѣ емъ
испавитъ годъ. вни аки имали емъ. сажити памѣт.
а пакъ въ тоаѣ наградъ. на всѣхъ годъ. аки имали
сажити 8 вечери парастасъ. и колихъ. а за стрѣнъ ле-
тѣи. и колихъ. и всамъ братіамъ имаетъ дати при-
либекъ. а на то естъ вѣра наша... вниписаннаго мы
Стефана воеводи. и вѣра прѣвзлюбленнаго брата
господства мы Петра. и вѣра всѣхъ бояръ нашихъ вѣ-
ра пана Исака. вѣра пана Петра дворника. вѣра па-
на Шандра вѣра пана Негриахъ вѣра пана Вас-
ка вѣра вѣра (sic) пана Гринковича и пана Талаба
хотинскихъ. вѣра пана Косте и пана Кондри немец-
кихъ. вѣра пана Петрика и пана Толдера погород-
скихъ вѣра пана Лска Яребре портарѣ сѣчавскаго
вѣра пана Хриха спатарѣ. вѣра пана Еремѣи ви-
старника вѣра пана Сакѣиана чашника вѣра пана Стрѣ-
чи столника. вѣра пана Вхцелѣна комиса. и вѣра
всѣхъ бояре нашихъ молдавскихъ. великихъ. и малыхъ. а
по нашимъ животѣ кто бѣдетъ господарь въ дѣтѣхъ
нашихъ. панъ въ нашего рода. панъ пакъ бѣдъ кого ко-
гда изберетъ господаремъ бити нашихъ молдавскихъ зем-
ли. тѣмъ би нмѣ не порѣшиа нашего аки нмъ ст-
вѣрѣна. и скрѣпила. занѣжъ би нмъ. стѣрѣна. и скрѣ-
пила. и пакъ. кто бѣдетъ нѣмѣн. и братіа. въ тѣмъ
празднѣченнѣмъ. немецкомъ. монастыри. въ такъ да са-
жити. и да сажити памѣтъ нашему вѣрному. пану Ко-
зми Шарпеви постелнику. также выше рѣхъ. а
пакъ кто сѣ поквититъ. порѣшити. панъ ненаполнити. ихъ
тѣмъже. сынъ непрошенъ да бѣдетъ. господомъ нашимъ
Исусъ Христомъ. и вѣстѣ да дастъ прѣдъ страшномъ. съ-
дищемъ. господа бога. и спаса нашего. Исусъ Христа
а на колѣе крѣпостъ и потрѣженіе вѣрѣи есмь на-
шему вѣрному пану Тотоушану агофету. пи-
сати. и нашъ печатъ привѣстити къ семъ листъ наше-

му: † писа Михоуца 8 Сѣчавѣ къ ато 1385 де-
кесрѣ кѣ.

Cu mila lui D-dei noi **Ștefanu** voevodă, domnul ȣerrei **Moldovei**, facemă cunnoscută cu acestă carte a noastră tutuloră cine o va vedă, sėu citindu-se o va aude, precum a venită in-naintea noastră și inaintea boieriloră nostri moldovenesci credinciosă. boierulă nostru panulă postelnicu **Cosma Șerpe**, de nemine silită, nici assuprită, și a schimbată a sea drėptă moșă și cumpăratură dintr'allă lui dreptă uricu, de la părintele domniei melle **Bogdanu** voevodă, din care urmeză, că cumperase ellă jumătatea satului numită **Cristescii**, pe **Calnișă**, partea de susă, dreptă 220 de galbeni tătăresci, dela **Sora** fiia lui **Ilea Boldeșu** și de la nēmălă ei **Lazără Grașă**, nepoți de fiuă ai lui **Dancu Boldeșu**, cu documentele de mărturiă ce luase **Dancu Boldeșu** de la moșulă domniei melle **Ștefanu** voevodă, căci documentele mai vechi alle lui **Dancu Boldeșu** de la strămoșulă domniei melle **Alexandru** voevodă arseră; și aș schimbată ellă acea jumătate de sată **Cristescii** pe **Calnișă**, partea de susă, și patru părți din satulă **Hiesesci**, care cumpărase postelniculă pană **Cosma Șerpe** de la slugele nōstre **Gavrillă** și **Ionașcu** fiu **Sorei** pe temeiulă documenteloră de cumperatură ce avea maica loră **Sora** de la moșulă domniei mele **Ștefanu** voevodă, dreptă 120 de galbeni tătăresci; le-a schimbată tōte cu credinciosă sluga nōstră **Petru** fostă pŃrcălabă, teciorulă lui **Pașcu Hăciugă**, dăndă acesta credinciosulă boieră allă nostru postelnicu pană **Cosma Șerpe** a lui drėptă ocina și moșă din dreptele sēlle urice de mărturiă, ce luase tatălă sēu pentru cumpăratură de la moșulă domniei melle **Ștefanu** voevodă; căci documentele mai vechi a lui **Oancă** de la strămoșulă nostru **Alexandru** voevodă, periră cândă **Turcii** veniră cu rēsboiă assupra pămēntulă nostru; și a-nume ocina și moșă: satulă unde a fostă casele **Ōncăi** pe **Cracău** și cu mōră in **Cracău**, carī le cumpărase tatălă sēu **Pașcu Hăciugă** de la **Mărușca** fiica **Ōncăi**, și uă monăstire a **Turbatulăi** numită acumă **Brusturii**, ce o cumpărase totă tatălă sēu **Pașcu Hăciugă**, de la **Alexa**

și de la **Mihnea** nepoții **Turbatului**, cu documente de la strămoșul nostru **Alessandru** voevodă, *dreptu 240 de galbeni tătăresci*. Deci și noi vedându a loră voință și tocmeală și bună schimbă (+) așijderea amă dată și de la noi credinciosului boierului nostru pană **Cosma Șerpe** postelnică acellă sată cu numele unde *aă fostă casele Oncăi*, pe **Cracău** și cu mără în **Cracău** și monastirea **Turbatului** numită acum **Brusturii**, ca să i fie lui de la noi urică, cu totă venitulă, neattinsă nici uă dată în veci; *éro hotarulă acellui sată pe nume unde aă fostă casele Oncăi* pe **Cracău**, și cu mără în **Cracău**, și allă acei monastiri a **Turbatului** numită acum **Brusturii**, să fie despre tôte părțile după *vechiulă hotară pe unde din vechi se locuia*. Și dupe aceia totă intru aceeași di aă venită înainte noastră și înainte boieriloră nostri credinciosă boierulă nostru pană postelnică **Cosma Șerpe** și a bine-voită cu a sa bună-voință și pură și luminată animă, și a dată pentru sănătatea și mântuirea sufletulă sêu santei nostre monastiri **Némțului**, unde este templulă Înălțarea Dumneșului și Mântuitorulă nostru Iisusă Cristă și unde este egumenă rugătoriulă nostru popa **Parteniă**, acellă mai susă scrissă sată pe nume unde *aă fostă casele Oncăi* pe **Cracău** și cu mără în **Cracău**, și Monastirea **Turbatului**, numită acum **Brusturii**, mai adăogându pe d'assupra ună sfeșnică de șesse-spre-dece somme (?) de argintă, și o cădelniță de cinci somme (?) totă de argintă, și ună pahară de argintă, și cinci lingure de argintă, și ună patrafilă cusută cu firă și cu icône și cu mărgăritară; și cănașuri cu aură și mărgăritară, și alte veștminte, podôbe bisericesci, de urșinică italiană (*) cu aură, și noi vedându a lui bună

(*) *Urșenică* înseamnă aci vederată uă scumpă stoffă de metasă, *era* prin cuvintulă italiană amă tradusă terminulă *орыски*, care ni se pare a nu fi de cătă *орыски*, de la *орар* sêu. Francă, precumă Rușii numiaă pe Genovesi și pe Venețiani.

(+) Totă jumetatea de mai susă fiindă pré incurcată prin desfășurarea istoriei fie-cării moșii, mai nainte de a începe ea în stăpânirea postelniculă Șerpe, credemă de folosă a simplifica detaliile într'ună modă sinoptică:

1. 1 satulă Cristescă, de'ntăiu proprietatea lui Dancu Boldeșu, dela care trece la nepoții sêi Lazară Grașă și Ilea Boldeșu, *éro* după mórtea acestui din urmă partea lui o moștenescă fiă-sea Sora; în fine, satulă se vinde lui Șerpe pentru 220 galbeni tătăresci.
2. 4 părți din satulă Ilieșescă, de'ntăiu proprietatea Sorei, dela care trece la fiul sêi Gavrilă și Romașcu, eari o vîndă lui Șerpe pentru 120 galbeni tătăresci.
3. Satulă Casa-Oancă cu uă mără în Cracău, de'ntăiu pro-

voia și daniă care ellă a dată pentru sănătatea și mântuirea sufletulă sêu, acelle tôte mai susă scrisse, satulă și monastirea, și noi așijderea și de la noi amă dată și amă întărită santei nostre monastiri **Némțului**, unde este templulă Innălțării D-șeului și Mântuitorulă nostru Iisusă Cristă, ca să fie santei acei monastiri a noastră **Némțului** urică, și cu totă venitulă, neclintită nici uă dată în veci. Și *éroși* totă intru aceeași di, a venită înainte noastră și înainte boieriloră nostri, rugătoriulă nostru popa **Parteniă** egumenă, și cu toți frați de la monastirea **Némțului**, de asemenea de a loră bună-voia, de nemine siliți nici assupriți, și s'au tocmită cu allă nostru credinciosă pană postelnică **Șerpe**, că pônă cândă va sta sânta monastire și oră-cine va fi egumenă și frați acollo, în viața loră și după mórtea loră (!), *ei să aibă a sluji în totă postulă Adormiri Născetorei de D-șeu în tôte dillele paraclisă, în cătă timpă va trăi allă nostru credinciosă pană postelnică Cosma Șerpe; éro dupe mórtea lui cine va fi egumenă și toți frați la acea sântă monastire, să aibă a-i face tôte poménirile după obiceiă, d'antéu după implinirea unui annă să facă uă amintire, și éro de atunci înainte în toți annă avéndă a sluji sêra paraclisă și colivă, și demănăta liturgiă și colivă, și la toți frați să se dea câte ună adausă de beutură*. Și la acésta este credința domniei melle cellui mai susă scrissă Iónne **Ștefană** voevodă, și credința pré-iubitulă frate allă domniei melle Petru, și credința tutuloră boieriloră nostri, credința panului **Isacă**, credința panului **Petru** vornică, credința panului **Șandru**, credința panului **Negrilă**, credința panului **Grincovici** și a panului **Talabă** purcălabii **Hotinului**, credința panului **Coste** și a panului **Condrea** de la **Némțu**, credința panului **Petrica** și a panului **Toderă** purcălabii **Cetății-noue**, credința panului **Luca Arbure** portarulă **Sucevei**, cre-

prietatea lui Oancă, dela care trece la fiă-sea Marușca, care illă vinde lui Pașco Hăclugă, de la care illă mostenește fiu-sêu purcălabulă Petru.

4. Monastirea Brusturii de'ntăiu proprietatea lui Turbată, dela care trece la nepoții sêi Alexa și Mihnea, eari o vîndă pentru 240 galbeni tătăresci lui Pașco Hăclugă, dela care moștenescă purcălabulă Petru.

În acestă modă, descureându-se transacțiunile teritoriale oc-curse în cursă de ună secolă, căci primii transacționari, Dancu Boldeșu, Sora, Oancă și Turbatulă trăiaă încă în dillele lui Alessandru-vodă cellă Bună, va fi lesne de a înțellege schimbulă, operatū între postelniculă Șerpe și purcălabulă Petru.

dința panului **Hrenū** spătarū, credința panului **Ieremia** visternicū, credința panului **Săcuianū** paharnicū, credința panului **Stărecē** stolnicū, credința panului **Cățellēnū** comisū, și credința tuturorū boierilorū nostri moldovenesci mari și mici; *erō după viața noastră cine va fi domnū din copiii nostri, seū din nēmulū nostru, seū orī pe cine D-deū va allege* a fi Domnū pămēntulū nostru moldovenescū, acella să nu strāmute a noastră daniā și întăritură, ci mai vērtosū să o întărescā; *erō cine va fi egumenū și frațiū intru acea mai susū numită mōnăstirea Nēmțulūi*, aceea așa să slujescā și să facā amintirea credinciosulū nostru panū postelnicū **Cosma Șerpe**, precumū mai susū amū dissū; și *erō cine se va ispiti a strāmuta saū a nu implini a lorū tocmelā*, acella neiertatū să fie de Domnulū nostru Iisusū Cristū și răspunsū să dea înaintea înfricoșatului județū allū D-deulū și Mântuitorulū nostru Iisusū Cristū. Și spre mai mare tăriā și confirmațiune amū poruncitū credinciosulū nostru panū **Totrușēnū** logofetulū a scri și a anina pecetea noastră la acestā carte a noastră: † A scrișsū **Mihuta** în **Sucēva**, anulū 7026 decembre 26.

No. 31.

Tergovisce, 1529, maiu 12, pergamenă.

Moise-vodă întăresce monastirei Tismēna vāmile dela Calăfatū și dela unele bălți, enumerând anume mărfurile supuse la vămire.

(Acestū documentū, de cellū mai mare interesū pentru istoria comercială a Romānilorū, se află la Archiva Statulūi).

† Милостію кождю Іу Мѡуѣи воєводи и господинѡ земан сѣрволахінско сынѡ великаго и прѣдобра Гладислав воєводи. дават господствомн. свѣтомѡ монастырс. зовомаго Тисмѣна храмже и вѣнтелю свѣтѣи прѣчисти и прѣблагословенѣи владичице нашеи когородице и пришо дѣвини Маріа и чеснаго. и славнаго еѡ спеніе. и наставникѡ. и счнтелю словеснаго стада христова. пермонах Бѣвстратіе. и вѣск братіем елици сѣт. вѣ свѣтѣи монастырс. дават господствомн. вама Калафатѡ. іакѡж да имѣсѣт вѣ вчинѡ. и вѣ вѣхѡвѡ и да сѣймаєт вѡмѡ вѣт Калафатѡ вѣт кон аспри 6. и вѣт кола г и вѣт крава ас в. и вѣт двоі вѣце аспрс. и вѣт крѣтницѡ пищеницѡ. ас в. и вѣт стѡ крѣшец г крѣшеци. и вѣт вѡзєлницѡ вѣно. ас

†. Бистрец и Бєлѡклатѡ и Платецѡ сѣт вчинѡ и сѣхѡвѡ. и дѣлѡнѡ. вѣт і рик рик а и вѣт тѡсѡ макара мало бѡлѡ макара велико до Калафата вѣт і рик рик а и на тѡн бѡлта. цѡ кет солѡти вѣт кораба. аспри а вѣт насад аспри еї. и вѣт кола аспри а и вѣт токар на коню аспри в. и вѣт вѡлѡтѡнѡ до Северина. макара мало макара велико. вѣт і рик а. ецеж закѡннѡнѡ поставѣт вѣт господствомн. како по сѣмерти господствомн кого изберет господѡ богѡ вѣтти господарѡ вѡлѡшкон земан. вѣт сѣрдичнаго плода господствомн. нан вѣт сѣродникѡ господствомн. нан по грѣскѡх нашех вѣт иноплѣмѣник. да аще почѣтет и да подѣржаѣт сѡю хрисѡвоѡ господствомн. того господѡ богѡ да сѣтвержаѣт и почѣтет и зѡхранит вѣт господствѣк еѡ. аще ли поперет и непочѣтет и неѣтвержаѣт. того господѡ богѡ да поперет еѡ и пострамит и сѣкнет зѣе телѡм а вѣт вѣздѡци вѣтцѣк дѡше еѡ. и да имѡт сѣнѣстіѡ сѣ Іѡда. и сѣ Яріѡм и сѣ и нѣкѡи Іѡдеѡнѡ иже вѣзѡхѡнѡше. на господа коѡа и спаса нашего. Іѡсѡса Христа и крѡвь еѡ на нѡх и на чѣдох нѡ іакѡже и вѣдет вѣт вѣкѡи амин. сѣѡ сѣт сѣдетеліе. жѡпан Драгич бѣше дворник. и жѡпан Іѡгоє велики дворник. и жѡпанѡ Фѣвѡдорѡ велики лѡгофет. и жѡпан Драгомир велики вѣстѡарѡ. и жѡпан Раѡѡа велики спѡт. и жѡпан Стѡнко велики пѣх. и жѡпан Драгич велики коѡис. и Бѡдѣк велики столник. и Раѡѡа велики постѡлник. и Фѣвѡдорѡ велики лѡгофет (?). и Драгомирѡ исписѡх вѣт сѡвѡноу град Тѣрѡговицѡ мѣсѡца маѡиѡ вѣт дѡл вѣт дѣт /злз/:

† Іѡ Мѡуѣи воєводи МИЛОСТІА БОЖІА ГОСПОДИНѢ.

Cu mila lui D-deū *Ionne Moise* voevodū, domnū a totā Tērra Ungro-romānā, fiulū mareluī și pré-bunulū **Vladislavū** voevodū. Dă domnia mea acestā poruncă a domniei melle santei mōnăstiri numită **Tismēno**, templulū și lōcașulū pré-santei și pré-blagoslovitei Feciōrei Mariei, și allū cinstitei și gloriōsei sēlle Adormiri, și egumenulū și povețuitorulū cuvēntătoriei turine a lui Cristū *Ieromonachulūi Hu-*
stratiū, și tutulorū frațilorū căți sunt în sânta mōnăstire; *dă domnia mea vama Calafatului ca să le fie lorū dreptū moșia oħavnică, și să iea vama de la Calafatū, de calli aspri 6, și de boi 3, și de vacă aspri 2, și de duo oi 1 aspru, și de unū sacū cu grăū aspri 2, și de uă sulă bo-*

lovani de sare 3 bolovani, și de uă bute vinu as-
pri 10. **Bistrețulă, Balta albă, și Plate-**
țulă le sunt avere ohavnică și moșia, luându ei
din 10 pesci 1 pesce, și fie ori-ce baltă mică seu
mare, pōnē la Calafatū, să ȳea din 10 pesci 1 pesce,
ēro in bālțile sārate să ieade uă luntre cu pesci
aspri 30, și de majă aspri 15, și de carrū aspri
4, și de povară pe calkū aspri 2; ērō de la bālțile
pōnē la **Severinū**, fie balta măcarū mică mă-
carū mare, de 10 pesci 1 pesce. Încă și blā-
stemū aședā domnia mea, cum că după mōrtea
domniei melle pe cine va allege D-deū a fi domnū
țerrei romānesci, din rodulū ānimei domniei mel-
le, seu din rudeniile domniei melle, seu după
peccatele nōstre din altā semintā, dēca va cinsti
și va intāri acestū crisovū allū domniei melle,
pe acella D-deū să lū intārescā și să lū cinstescā
și să lū păzescā intru domnia lui, ērō de lū va
cālca și nulū va cinsti și nulū va intāri, pe a-
cella D-deū să lū calce și să lū rușineze și să lū
uccidā, aici cu trupulū, ērō in viitorulū vecū cu
suffletulū seu, și să aibe totū nā parte cu **Iuda**
și cu **Ariū**, și cu cei-l-alti **Iudei**, ce au strig-
gatū assupra Dumneđeului și Māntuitorulū no-
stru Iisusū Cristū: sāngele lui assupra lorū și as-
supra copiilorū lorū, precumū și va fi in veci,
amin. Acestia sunt marturii: jupanū **Drā-**
ghiei fostū vornicū, și jupanū **Nēgoe** vel-vor-
nicū, și jupanū **Teodorū** vel-logofetū, și ju-
panū **Dragomirū** vel-Vistierū, și Jupanū **Ra-**
dulū vel-spatarū, și jupanū **Staiico** vel-pahar-
nicū, și jupanū **Drāghiei** vel-comisū, și **Ba-**
dēa vel-stolnicū, și **Radulū** vel-postelnicū. Es-
secutorū: **Teodorū** vel-logofetū. Și eū **Drago-**
mirū amū scrisū in gloriōsa cetate **Tērgove-**
ști, luna Maiū, dioa 12, annulū 7037.

† **Iōnne Moise voevodū cu mial lui**
D-deū domnū.

Documente inedite române.

No. 32.

(Brănesciū), 1622, Aprilū 23, hārtiā.

Actulū, prin care pe de uā parte boierii vel-vornicū
Veleu, vel-vistiarū Grigoriū și vel-armașū Bunea logofetū,
ērō pe de altā parte moštenii (rađașii) de la Brānesci Ia-
notā, Vladū Lifoe, Stanū portārellū și Sērbu, cei de ntēiu

prin cheltuella edificării și cei de allū duoilea prin accor-
darea teritoriulū, concurgū pe basea de ecualitate la fun-
darea schitulū Velcanii.

(Acestū documentū, prețiosū prin forma sea dramaticā și co-
municatū nouē de către d. N. Filemonū, se aflā la Archiva Statulū).

ТИТОРН БОЕРН СКИ: ТИТОРН МОЩНИИ
ТСАИ ВЪЛКЪНИИ: ПАН УТ БРЪНЪЦИ. ИАНОТЪ.
ВЪЛКЪЛ ВЕЛ ВОРНЕК: ГРИ-† ВЛАДЪЛ ИФОФ. СТАНЪ
ГОРІС ВЕЛ ВИСТІЕРЮ: БЪНЪ ПОРТАРЕЛ. ШІРЕБЪ.
ЛОГОФЪТЪЛ ВЕЛ АРМАШ.

АДНКА НОН АЧЕЦНЕ МОЩЕНИ УТ САТЪА: БРЪНЪ-
ЦИ. КАРЕ НЪМЪ НЪМНЪС. АДБЕРИМ: КЪ АЧЪСТЪ. СКРИСОА-
РЕ: А НОСТРЪ. ПРЕКЪМЪ СЪ СЪ ЦІЕ: КЪ АВЪНЪС. АДМНЪ-
ЛОР: БОЕРН. ПАН ВЪЛКЪЛ ГРИГОРІС. БЪНЪ ЛОГО-
ФЪТЪА: КЪМПЪРЪТОРН. ДЕ МОШНЕ АА САТЪА ВЪЛКЪ-
НИЦА: ДЕЛА АДМНЪЛОР: ПАН СТАН И СПИНЧЪЛ ДНН
ТЪРГОВИЦЕ: ШН ПРИМКАЗНАСЪ ПЕСТЕ МО-
ШИНА: АДМНЪЛОР: АС ВРКАТ ШН АА МОШИНА.
НОСТРЪ. АА ВЪРФЪА: ВЪЛКЪНИИ. ШН ВЪЗЪНЪС А-
ЧЕЛ ЛОКЪ АША ФРЪМОСЪ: АС ДАТЪ. АДМНЕЗЕВ
ГЪНЪС КА СЪ ФЛКЪ. СФЪНТЪ МЪНЪСТІРЕ: ШН
НЕ ФИНЪС МОШИНА: А АДМНЪЛОР: АС АНТРЕКАТЪ ПЕ
У РЕ. ЧННЕВА ДНН ВАМЕНН: А КЪН ЕСТЕ МОШИНА: ПЕ А-
ЧЕЛЪ: ВЪРФЪ: ФРЪМОСЪ: АЪС СПЪСЪ ЧННЕВАШ. КЪ ЕСТЕ.
А НОСТРЪ МОЩЕНИЛОР: БРЪНЪЦИ: АДМНЪЛОР. АДЪНН-
АШ АС ВЕНІТЪ: АА НОН ШН НЪС АНТРЕКАТЪ.
МОШНЛОР. А АДМНЪВОСТРЪ ЕСТЕ МОШИНА. ПЕ
АЧЕЛ: ВЪРФЪ АА ВЪЛКЪНИИ. НОН АМЪ СПЪСЪ КЪ ЕСТЕ
А НОСТРЪ. АДМНЪЛОР: АС ЗНЪС: НЪ НЕ ВЕЦИ ВИНДЕ НОН
АЧЕЛ ВЪРФЪ: КА СЪ ФАЧЕМЪ У СФЪНТЪ МЪНЪСТІРЕ: ДАР
НОН. АДЪННЪС КЪ ВА СЪ ФАКЪ СФЪНТЪ. МЪНЪСТІРЕ. НЪ-
МЪ АДЪНАТЪ: ТОЦН. ШН АМЪ ВОРЕНТЪ. ДЕ ВОР
ВРЪ СЪ НЕ ПРИМЪСКЪ ШН ПЪ: НОН: ТИТОРН:
НОН КОМЪ ДА. ШН МАН МЪАТЪ НЪС ПЪМАН. АЧ
ЧЕЛ ВЪРФЪ: ДАР: АДМНЪЛОР: АС ЗНЪС НОН
НЪ ЛЕНЪДЪМЪ: ПРЕ НИМНЪ: ДНН ЧЕН ЧЕ ВН.
НЪ: КЪ ДРАГОСТЕ КЪ ТРЕ АДМНЕЗЕВ: КЪ АДМ-
НЕЗЕВ: АРЕ МЪАТЕ СЪАШЕ: ГЪТИТЕ. КЪ РОРА
АШЪА ФАПТЕЛЕ ЛОР: ЧЕЛЕ ВЪНЕ: ДАР НОН АС:
ЗННЪС АША НЪМЪ ТОКМНЪС: КА СЪ НЕ. СКРИЕ ШН ПРЕ
НОН. АА ТИТОРНИЧНЕ: ШН НЪС СКРИЕ: ШН АЪМЪ ДАТЪ
ДЕ А НОАСТРЪ ВЪНЪ: ВОЕ ДЕ АА ПИСКЪА: ТЪТАРЪЛЪИ:
ДЕЛА РЪНЪ. ПЕ АПА ВЪЛКЪНИИ ДН СЪСЪ ПЪНЪ АА ПИ-
СКЪА. ГРЕЧИЛОР: ШН ПЪНЪ ДН СЪРЪСЪРА. ГЪН КЪИ-
НЪЛЪИ: ШН ПЪНЪ ДН ФЪНТЪНА: СЪРАТЪ: ДН ХОТА-
РЪА РЪДЪЛЪНИЛОР: ШН ПЕ АПА. ВЪРСЪТЪРІИ ДН
ЖОСЪ. ПРИН ГЪРА ГЪИ ДРОСЪЛЪИ. ШН ПРИН. ПОАЛЕЛЕ.

МЕСИЛОРЪ ЛЪИ НЕКИФОР: ши прии гсра взи
 ТИСИ: ши прии поаледе. пздври. прии сатъ: пзнъ
 паръш. ла малъ ТЪТЯРЪЛЪП: ла р...: ла апа ВЪЛ-
 КЪНИ: ши амъ датъ ачасть: скрисоре ла мзна. дѣм-
 нѣлор: боернлор: ка сѣ ле фне де вѣнъ крединцъ.
 ши сѣ цне: ши фенори ноцри: пентръ че
 есте: датъ ачасть мошине: кѣ есте датъ: пен-
 тръ вечника поменнре: ши не нскзлимъ: маи жосъ:
 пре анѣме: ши пѣнемъ: ши деѣетеле: лн локъ:
 де печете: о† ѡра: мес ап: кѣ: ши ам скрисъ еѣ
 ПРОКЪ ЛАГОФЪТА: ши ам датъ нон: † еѣ БРАНЪ
 † еѣ ИНОТЪ † еѣ ЕЛАДЪ ЛИФОЪ † еѣ СТАН:
 портърел: † еѣ ШЪРЪБЪ: еѣ попа ТОДЪВЪРЪ: еѣ
 ПЯВЪЛ: стикларъ адеверезъ: еѣ СТАН стикларъ
 адеверезъ, еѣ ШЪРЪБЪНЪ. вт ВЪЛКЪНЪ адеверезъ.
 ши ам скрисъ еѣ попа ТОДЪВЪР вт ВЪЛКЪНЪ. кѣ
 зиса лоръ. ПЪТРАШК постел вт ТЪРГОВИЦЕ
 адеверезъ. ВАСИЛЪ постелникъ адеверезъ. ТЪ-
 НИСЪ постелник вт КОЦЪНИ адеверезъ: Ѧ-
 ПРЪ постелник вт СЪТЪНИ адеверезъ.

No. 33.

Fără locū, 1630, aprilii 27, hărtiă.

Paharniculū Socolū vinde vorniculū Hrizea partea sea
 din satulū Gemenele, cu prețulū cu care o cumperase dela
 postelniculū Preda, adecă 68 de galbeni.

(La Comissiunea Documentale).

† Еѣ СОКОЛ пѣх скрисам ачеста ла мѣѣ за-
 писъ кѣ сѣ фѣ ла мзна чинститѣлѣ маі марелѣ но-
 стръ жѣпан ХРЪЗЪ вел ворникъ кѣм сѣ се цне кѣ ам
 фост кѣмпзрат еѣ СОКОЛ пѣх партѣ ПРЪДЪИ пост
 фенорѣ ПЪРЪВЪЛЪИ де ЛАЗЪРЪ кѣтѣ аѣ фост партѣ
 лѣи лн сат л ЦЕМЪНИЛЪ деспрѣ фракѣи лѣи а
 патра партѣ ше кѣ трен рѣмзні пре нѣмѣ ВОІКО
 ГЛЪВЪ ше КОМАН ше ВРЪСТЪ ше кѣ фенорѣи
 лѣр кѣм скрне ше л записеле ПРЪДЪИ пост карѣ
 мѣѣ фѣкѣт мѣ де ла мзна лѣи кѣндѣ мѣѣ вѣндѣт
 лѣр дѣпѣ ачѣи кѣндѣ аѣ фост акѣм лѣр дѣмнелѣи вор-
 никѣ ХРЪЗЪ мѣѣ датъ ванѣи кѣтѣ амъ датъ
 еѣ СОКОЛ пѣх л мзна ПРЪДЪИ пре ачест партѣ
 кѣм скрне маі сѣс лѣнѣ ванѣи сѣ сѣ цне ша-
 сѣзѣче ше вѣпѣс де галѣини ше ам датъ ше
 записеле ла мзна дѣмнелѣи ворникѣи карѣ ам лѣѣт
 еѣ де ла мзна ПРЪДЪИ пост де кѣмпзратѣ пен-

тръ кѣ аѣ фост дѣмнелѣи маі колник (?) а кѣмпзратъ
 ачѣста ам скрисъ писъ месѣца ап. кѣ вѣет ѡраи.

No 34.

Fără locū, 1631, martii 22, hărtiă.

Boerésa Marga Tăibula lassă prin testamentū la mo-
 năstirea lui Radu-voda casele, în cari își rezervă dreptulū
 de a locui pōnē la mōrte.

(Commissiunea Documentale).

† Вѣ имѣ вѣтѣи сына и светаго дѣ-
 ха тронѣа еѣиносѣиѣна нераздѣлима аминъ
 (In numele Tatălui și alū Fiiului și alū Duhu-
 lui Sântū, trinitatea consubstanțiale nedespărțită,
 aminū).

Скрисам еѣ жѣпзнѣса МАРГА ТАИБЪЛА. а-
 чачѣ картѣ а мѣ ка сѣ се цѣе кѣм амъ датъ ши ам
 лѣсат. кѣ воѣ мѣ ши кѣ лимѣа мѣ дѣпѣ мортѣ мѣ.
 сѣ фѣе касѣ мѣ ши кѣ тот лѣкѣа кѣт се ва алѣѣе
 сѣ фѣе. ла свѣнта мѣнѣстѣре че се кѣмѣ свѣта Тро-
 ницѣ. ѣнде лѣсте лѣрѣпат домнѣмѣѣс иѣ РЯДЪЛ воѣ-
 вод. лѣсѣ сѣ шѣз еѣ л касѣ пѣнѣ воѣ фѣ кѣс-
 флет лѣр дѣпѣ мортѣ мѣ сѣ цѣе свѣнта мѣнѣстѣрѣ
 кѣм зикъ маи сѣс. лѣр пѣринѣи кѣлѣгѣрѣи дѣ-
 ла мѣнѣстѣре. сѣ мѣ скрѣе ла свѣнта бо-
 жѣствѣна (d-deesca) лѣтѣргѣе. ши ла помѣ-
 никъ. сѣ мѣ поменѣскѣ л вѣѣѣ. лѣр чинѣ сѣ ва ис-
 пѣти дѣпѣ мортѣ мѣ. сѣ фѣкѣ датъ токѣѣлѣ лѣ-
 траат кип. ачѣл вѣм сѣ фѣе лѣѣрѣисѣт. дѣ вѣзѣѣа і-
 сѣс хрѣстѣс. ши сѣ фѣе вѣзѣстѣмѣт дѣ тѣи (318) све-
 ти отѣи иже вѣ. НИКЪИ. (sântii părinți de la Ni-
 chea) шѣ сѣ фѣе кѣ ІЪДЪ шѣ кѣ ЯРЪІА лѣтрѣ ѣн лѣк.
 вѣ вѣакѣ (in veci) аминъ: шѣ мѣртѣрѣе пѣринѣтеле е-
 гѣмен МѣЛѣТІѣ дохѣвникѣа РЯДЪЛА вод. и поп
 РОМАН. и поп НЕКЪЛА. и поп ИВАН, вт свѣта
 петѣа (de la sânta vinere). и поп ФАНѣСІѣ вт
 свети ИЛІѣ. и поп ПѣТРИКЪ. и поп ЯРѣѣНІѣ. и
 Лѣмѣерѣи шѣлар. и ДЯМІАН. и азъ стари (eū be-
 trănū) ѣФРѣМ лѣѣ вт ТРЪГОВИЦѣ. писъ месѣца
 Мартѣе кѣ дни вѣѣт ѡраѣ.

Abonamentele
se fac la Tipografia
Statului.

ARCHIVA ISTORICĂ A ROMÂNIEI.

Esse uă dată pe
septemână cu prețulu
de 1 galbenă pe anu.

SUB AUSPICIELE MINISTERIULUI JUSTIȚIEI, CULTELORŪ ȘI INSTRUCȚIUNII PUBLICE.

Annulă I.

Redactor: B. PETRICEȚCU-HĂJDEŪ,

Annulă I.

ex-professor superior de istoriă și statistică, ex-bibliotecar, ex-membru alu Comissiunii documentali.

Documente publicate in limbe străine.

No 35.

Vilna, 1545, (august).

Sigismundū Augustū, marele principe alu Litvaniei, răspunde la ambassada lui Șeptelici Ghenga și Burla, trimiși din partea lui Petru-vodă Rareșu; și anume: 1, do- resce domnului moldovenescu sănătate; 2, compătinesce pentru strimtorirea în care illū punū Turci; 3, îngăduesce trecerea prin Litvania pentru solii moldovenesci mergendū la Moscva; 4, regulază processulū lui vodă cu nesce ne- gușitori litvani pentru neplata datoriei; 5, se arrētă gata a estrada pe emigrații moldoveni dosiți în Litvania; 6, mustră pe vodă pentru strâmbetățile ce face negușitorilor Turci, Armeni și Ovrei.

(Testulū russescū allū acestui documentū, ca și allū celorlū. Alte duo carī urmēză, e publicatū în colecțiunea; Книга посольская В. К. Литовскаго, 1845—1872, издан. Оболенскимъ и Даниловичемъ, Москва, 1843, p. 2—5)

În acelașu annū 1545, în sâmbeta a opta, mergendū grația sea domnului (роцноааръ) rege Si- gismundū-Augustū la tată-seu la Craco- via, și oprindu-se la Lublin, aū adjunsū acolo la grația sea ambassadorii dela Iōnne Petru (И- анна Петра), voevodulū moldovenescu: boierulū seu Cosma Șeptelici Ghenga jtnicerulū (rs- менникъ) de Suceva și Nicolaiū Burla sta- rostele de Șipinū, pe cari grația sea regescă se mărgini a-i priimi acolo în palatū în presința mai multorū nobili poloni, inse pentru ascultarea am- bassadei lorū și darea răspunsului îi amănă pōne dupo inturnarea sea din Polonia la Vilna, în propria sea domniă marele principatū allū Lit- vaniei; sub pretestū că nu o pōte face de cătū numai în țerra, ce-î aparțineste lui în speciă ca patrimoniu.

Revenindū apoi din Polonia la Vilna, grația sea ascultă pe ambassadorii moldovenesci și le dade atunci următorulū răspunsū:

„La primulū punctū, relatatū din partea su- „veranului vostru Ioanne Petru vodă, domnulū „țerei Moldovei, dorindū sănătate grației sēlle „regesci și fericind'o cu installarea sea pe tro- „nulū părintescū allū marelui principatū litvanū, „în care se aședă acum cu mila lui D-deu și allū „părintelui, grația sea regescă priimesce acesta de „la domnulū vostru cu recunoscință, ca dela unū „amicū bunū, dorindu-î d'asemenea sănătate și ori- „care altū bine.

„La punctulū allū duoilea, că adecă grația „sea regescă să nu se mire, decă nui s'a trimisū „mai de demultū ambassadori, din cauza că dom- „nulū vostru aveā griji din partea sultanului tur- „cescū; apoi să sciți că grația sea regescă nu se „miră de locū, sciindū bine că domnulū vostru „nu este fără griji în țerra lui și e datoriu a „da ascultare sultanului turcescū.

„În cătū se attinge de recunoscința, ce es- „primă domnulū vostru grației sēlle regesci pen- „tru că lăssă pe ambassadorii lui să trecă prin „marele principatū litvanū, de bună-voiă, fără ză- „bavă seu vātemare, cândū se întorceaū acum de „currendū de la Moscva; la acēsta grația sea re- „gescă răspunde, că a făcut'o cu bucuriă pentru „unū amicū bunū ca domnulū vostru, care dreptū „resplată a grațiosei purtări și amicie regesci, tre- „bue și ellū să dea libera trecere ambassadorilorū „grației sēlle regesci, de câte ori vorū avē ei ne- „voiă de a trece prin Moldova.

„La cererea domnului vostru, ca să se dea „unū salvū-conductū (листвъ гаетованыи) ambassa- „dorilorū sei ordinari (ае:зкихъ пословъ), cari vorū „merge la Moscva, nu pentru nescari planuri „malițiose, ci pentru trebele domnului vostru, anu- „me pentru a cumpera acolo blāne, samuri, dinți „de pesce (збоекъ рыбныхъ), și alte lucruri, desti-

„nate pentru a imblândi prin daruri pe sultanul
„turcesc; la acesta grația sea regescă răspunde,
„că incuviințează dorința amicului său, domnului
„vostriu.

„Domnul vostru se plânge înaintea grației
„selle regesci, cerându dreptate contra lui **Ivan**
„și a lui **Olehno**, neguțitori foarte bogați de la
„**Krasno-staw**, cari cumperaseră dela domnul
„vostriu uă miia de boi ciobănesci (ВОЛГЕЗ. ЧАБА-
„НЬСКИХЪ), avându a-i plăti prețul trei mii de gal-
„beni buni unguresci, și n'au plătit nici pônă as-
„tăzi. Deci grația sea regescă, dorind să se fa-
„că dreptate domnului vostru, a trimissu scrisori
„la d. **Nicolaiu Grabia**, castellanul **Holmu-**
„lui și staroste allu **Lubomlei**, și la d. **Voiteh**
„**Starichowski**, starostele **Belzului**, și la d.
„**Bogusz**, starostele **Kraeno-stawului**, și
„se pune sorocă acei judecăți la ziua sânt-Mi-
„chailu duple calendariul latin, adică la 22
„Septembre, cu trei zile mai înainte de sânta Acco-
„perire, ca la acea zi ei să se intrunescă la **Krasno-**
„**staw**, și să chiame înaintea lor pe acei negu-
„țitori de acolo foarte bogați, și să facă dreptate
„dupe përa domnului vostru; și somma, care
„se va descoperi că se cuvine cu dreptu domnu-
„lui vostru, i se va plăti fără zăbavă, căci a po-
„runcit grația sea să se scrie și către inșiși a-
„cei neguțitori foarte bogați, dându-le de scire să
„se înfețișeze la zi înaintea numiților judecători
„și să se justifice în privința domnului vostru;
„eră acelle scrisori către judecători și către ne-
„guțitori s'au espedit înadinsu înaintea voastră,
„pentru ca voi s'o știți, și să păziți sorocul.

„Încătu se atinge de rugămîntea domnului
„vostriu ca să i se facă dreptate cu **Iordan** și
„**Senca**, cămarașii (КОМОРНИКОВЪ) cari cu banii
„domnului vostru au fugit în Polonia, apoi gra-
„ția sea a bine-voit a correspunde în această pri-
„vință cu părintele său regele, care făgăduesce
„de a pune la cale pe acellu **Iordan**.

„Mai însciințează domnul vostru pe grația
„sea regescă, că unii suppuși lui moldovenesci,
„după ce comisseră în **Moldova** fapte rele, au
„fugit și se ascund în țerra grației salle re-
„gesci, și de aceia cere, pe temeiul tractatelor
„jurate, ca grația sea regescă pe acei făcători de
„rele, suppuși moldovenesci, să nu-i îngăduescă

„în țerra sea, ci se să-estradă, se să- al-
„lunge. Grația sea regescă răspunde voue, că
„pe atari făcători de rele ea nu-i îngăduesce, și
„chiaru deca se va fi aflându veri-unul, apoi
„fără scirea grației selle; căci dorința grației selle
„este, ca țerra ei, marele principat litvanu, și
„țerra **Moldovei** să trăescă totu-d'a-una în bu-
„na pace și amicia, duple vechiul obicei.

„Domnul nostru regele a poruncit a vi
„se spune, că neguțitori **Turci**, **Armeni** și **Ovrei**,
„cari vin în domnia grației selle regesci marele
„principat litvanu cu mărfurile lor, se tangu-
„esc, cumcă de câte-ori aduceau ei din **Turcia**
„căr buni turcesci pentru vindare în **Polonia**, eră
„domnul vostru îi appucă în trecerea lor prin
„**Moldova** și le iea acei cari, nelăsându-i să-și scotă
„în **Polonia**. Așa deră, să spuneți domnului vos-
„tru din partea grației selle regesci, ca ellu să
„nu mai facă asemenea lucruri, să nu mai impe-
„dece pe neguțitori liberi de a veni în **Polo-**
„nia cu cari de vindare, și să nu le mai iea cari.

No. 36.

Vilna, 1545, august 15.

Sigismund Augustu accordă unu salvu-conductu pen-
tru solul ordinariu moldovenesc, care se va trimite la
Mosca, cu condițiunea de a trece prin **Vilna**.
(Vezi sumariul precedent.)

Sigismund Augustu, cu mila lui D-deu
regele **Poloniei**, etc.

Făcemu cunoscutu cu această scrișoră a nô-
stră, precum trimisse la noi **Ioanne Petru** vodă,
domnul țerei **Moldaviei**, pe ambasadorii sei,
boierul domnescu **Cosma Șepteliei Ghen-**
ga jîtniceru de **Suceva** și pe **Nicolaiu Burla**
staroste de **Șipin**, rugându-ne ca să accordăm
unu salvu-conductu de libera trecere prin țer-
ra noastră marele principat litvanu pônă la ho-
tarele **Moscoviei** și de sigura întorcere de a-
collo la **Moldova**, solului său, pe care cur-
rându va să-lu trimittă, nu cu veri-uă intențiune
malițioasă, ci pentru trebe bine-cuvântate, către fra-
tele nostru marele principe moscovitu **Ivan**
Vasilievici; așa deră, îndeplinim cererea lui
Ionne Petru-vodă, domnul țerei **Moldovei**,
și anume dăm acestu salvu-conductu solului său

ordinariu (посланца малага), pe care illu trimitte acum in trebele selle la marele principe allu **Moscoviei**; ero itinerariulu acellui solu va fi prin terra nostra marele principatu litvanu pone la hotarele **Moscoviei** si inapo, trecendu prin capitala nostra **Vilna**; in care itinerariu, la **Mos-cva** si inapo, prin tota intinderea terrei nostre, noi vomu lasa pe acellu solu de a merge liberu si intregu. fora impedicari si assupriri, dandu spre credinta domnului moldovenescu acesta scrisore cu sigilliulu nostru. Scrisu in **Vilna**, in annulu mantuirii 1545, luna Augustu 15, indicationu 3.

No 37.

Vilna, 1545, (augustu?)

Sigismundu Augustu autoriseza pe grammaticulu **Avramu Banilovschi** de a pune mana pe emigratii moldoveni, ascunsi in Litvania, si anume **Gliga**, **Crasnesu**, duo caluparite, **Vascanu**, **Toderu**, **Teutu**, unu altu **Vascanu** si **Vladu**.
(Vezi summariulu penultimu.)

In același timp, puțin după ambassada precedente, domnul moldovenescu trimise la grația sea regescă pe îmblătoriulu seŭ **Avramu Banilovski** grammaticu (писар), dorindu si cerendu cu stăruință despre suppușii seŭ, fugiți din **Moldova** in urma mai multor fapte relle, si cari se ascundu in Litvania, anume: **Gliga** fiulu lui **Arbure** si **Ionu Crasnesu**, fugiți din **Moldova** cu duo calugărite (gz двема черницями), **Vascanu** nepotulu de frate allu lui **Serpe** cu tovarosulu seŭ **Toderu**, **Teutul** fiulu lui **Petrascu** cu tovarosulu seŭ **Vascanu**, si **Vladu** omu de josu (простын человек); insistandu domnul moldovenescu, ca acești suppuși ai seŭ să-i fie estradați, dupre juramentu, si incredintați in mânele îmblătorulu **Avramu**, *intocmai precum mai nainte insuși fratele lui Avramu, Toderu purcălabulu Hotinulu, refugitu in Litvania, fu-se estradatu sultanulu turcescu*. Deci, domnul rege, consultandu pe grațiile lor consiliarii seŭ, eliberă îmblătoriulu **Avramu** uă porunca, ca să pună mana pe acei fugiți ai domnulu seŭ, oriunde îi va găsi in cupprinsulu marelui principatu litvanu.

Documente inedite române.

No. 38.

(Tergovisce?), fora dată (nainte de 1600), hartiă.

Mărturia județulu cu 12 purgari despre uă viia a vlădicăi **Pafomiu**.

(Acestu documentu, scrisu intr'ua limbă forte incureată, se afla la Archiva Statulu, între actele monastirii **Mareuța**. Ni l'a comunicatu d. G. Manu).

† Прѣ милостиве домне сз фие домни та сзнзтос сѣриш ес ждецса дѣмитрѣ кѣ доиспрезече пѣргари ачеста ано (sic) а ностро карти. дѣпз ачеса ас кѣмпзрат влздика **ПАФОМИѢ** в вие а **НИКЪѢ** (seu: **Яникзи**?) ши кзлѣ в кѣмпзрат влздика **ПАФОМИѢ** аша ас зисс дѣпз морте аши нимене алтѣ нимене сз нанѣз аскрѣ кѣ аче виа фѣрз . . . . аѣи кз в кѣмпзра кѣ бани сзи ши дѣпачеа ас фостѣ 8и вад аз морз . . . . кзлѣгзри ши аша сѣс сѣлат влздика **ПАФОМИѢ** дас ф аптѣ морз пре чна вад пар кѣ бани сзи ши мѣртѣрие ясте егѣменѣ **МАКСИНѢ** ши егѣменѣ дѣ ла мѣнзстира **СТѢЛИѢ** ши егѣменѣ дѣ ла **СВѢТИ СЯБѢ** ши **ПѢСКѢ** (?). дз ла **ТѢДГАНѢ** ши **КЛИСНАР** ас попа **ДРАГѢ** ши попа **ЗѢРНѢ** ши поп **ВИШАН** и поп **КОСТАНДИН** и поп **ФИРА** и поп **ПАШИЦИНА** (?) и поп **СТЯНЧЮЛ** и поп **ПѢТКО**. **СѢМАН** ждецса и **ЛѢПѢ** ждецса и **ДѢМИТРѢ** ждецса и **СТРА** подар и **ГѢРГѢ** ждецса и **ТѢДОР** стар (betrănu) ши дѣпачеѣе мѣлци мѣмене вѣни ши **НЕГѢЦТОРѢ**. кзлѣдѣ ас грзнт влздика **ПАФОМИѢ** домне ачеле кѣвенте кѣм сз нанѣз аскрѣ нѣчи кзлѣгзри кѣ ачеле мошѣи фѣр немене **МАѢ** (?) домне кз пре еа аас тѣмт **ТѢТАРѢ** ши аас мѣнкат (?). . . . ши аша мѣртѣрѣисмѣ . . . . нон кѣ сѣфлетеле ностре пар домниѣ домне верѣ ф аче кѣм те ва нѣстѣви **ДѢМНЕЗѢ** ши **ДѢМНЕЗѢ** сз те **ВЕСЕЛЕСКѢ**.

No. 39.

Fora locu si dată, hartiă.

Constantinu Bantășu rapportează lui vodă despre cercetarea processulu de hotare între monastirea **Seculă** si rădăși delă **Baloșesci**.

(Archiva Statulu).

† Милостиве ши асминате доамне сз фие мѣриѣ домниѣ тале сзнзтос. фачемши-

ex-purcalabulă Petru, dreptă somma de 280 galbeni tătăresci, arretându hotarele pământului vindută.
(Archiva Statului).

† Милостію etc. (ca în documentul sub No. 30) сѣбѣ нашъ Петръ. бывшій прѣкалакъ. по свои доброй воли. никимъ непонуженъ. а ни присилованъ. и продаа. свои права. и тѣмъ. и выкупленіе свое. едина въкатъ земли. въ хотарѣ Лаславиловъ що сѣтъ на Краковѣ. въ вышней сторонѣ. що въ ена кѣпна тотъ въкатъ земли въ Иншка дочка Станина. сына Ласлава глаголюща. и не привиліе що въ ималъ. въ кѣпне въ дѣла господства Стефана воевода. та продаа сѣбѣ нашему Тодеру камарашу въ вистарѣ. за сѣ златъ татарскій. и сѣбѣ нашъ Тодер камараш въ вистарѣ заплаати сѣмъ тотъ вышенихъ пинѣхъ сѣ златъ татарскихъ. сѣржи сѣбѣ нашему Петру бывшій прѣкалакъ. прѣдъ нами. и прѣдъ нашими молдавскими воев. и но мы видѣвши ихъ доброй воли. и тѣмъ. и поанію заплаати. а мы такожде и насъ даа. и потвердили есмы сѣбѣ нашему. Тодеру камарашу. въ вистарѣ. тотъ прѣдъ реченною въкатъ земли. що естъ въ хотарѣ Лаславиловъ що сѣтъ на Краковѣ. и що естъ въ вышней сторонѣ. како да естъ ема въ насъ сѣрикъ и сѣ всѣмъ доходу ема. и дѣтемъ его и сыномъ его и пращаратомъ его и всѣмъ роду его. кто сѣ ема. и беретъ на вѣки и непорочно николиже на вѣки. а хотаръ. той въкатъ земли. що естъ въ хотарѣ Лаславиловъ въ вышней сторонѣ. да естъ почени въ берегъ Краковѣ. въ копанной могилѣ. въ тоа на едина верѣхъ знаменанъ. на стоуенной крѣпости. въ тоа черезъ поле до краи дороги. на едина могила копана. въ тоа черезъ дороги. и черезъ поле. на едина хоръ бо вѣтъ. и знаменанъ. а въ тоа и въ краи дѣла. прости горѣ по дѣла та до врѣхъ дѣла. то естъ въ хотаръ той въкатъ земли. а на то естъ въ кра господства вышенихъ Стефана воевода. и въ кра правззакляеннаго брата господства Петра. и въ кра въсѣхъ воев. нашихъ. (urmăză enumerațiunea boierilor și blăstemul întocmai ca în documentul sub No. 30 pōne la cuvîntul: занъже) естъ ема права и тѣмъ. и выкупленіе шже въ кѣпна. за своихъ правыхъ пинѣхъ. а на болшее крѣпостъ (pōne la sferșitū ca în documentul sub No. 30) /зкзъ мѣсѣца генаръ о.

Cu mila lui D-șei noi **Stefan** voevodă

etc. (ca în documentul No. 30)... sluga noastră **Petru** ex-purcalabă, și de a se bună-voia, de nemine silită nici asuprită, a vindută a se dreptă ocină și comperatură, uă bucată de pământ din hotarul **Laslaonilor** pe **Cracău**, din partea de sus, ce ellă au fostă cumperată acea bucată de pământ de la **Anușca** fiica **Stanei**, nepota lui **Lasla** globnică, din documente ce avuse ellă de cumpăratură de la moșul domniei melle **Ștefan** vodă, și a vindută slugei noastre lui **Toder** cămărăș de vistieră, dreptă 280 galbeni tătăresci, și sluga noastră **Toder** cămărăș de vistieră a plătită toți acei bani sus-serși 280 galbeni tătăresci în mânele slugei noastre **Petru** ex-purcalabă, în-aintea noastră și în-aintea boierilor nostri moldovenesci; deci și noi vedendă a loră bună-voia, și tocmelă, și plăta de plin, și noi așijderea și de la noi amă dată și amă întărită slugei noastre lui **Toder** cămărăș de vistieră, acea mai sus-dissă bucată de pământ, care este din hotarul **Laslaonilor** pe **Cracău**, din partea de sus, ca să fie lui de la noi urică și cu totă venitulă, lui, și copiiloră lui, și nepoțiloră lui, și strănepoțiloră lui, și prestrănepoțiloră și la totă nemulă lui, cine va fi lui mai de aprōpe, nestrămutată nici uă dinioră în veci. Erc hotarulă acei bucăți de pământ, ce este din hotarul **Laslaonilor** din partea de sus, să fie începēdu-se din malulă **Cracăului** de la uă movilă săpată, de acolo la uă salciă însemnată, și la uă fontăna re-ce, de acolo peste câmpă pōne la marginea drumulă la uă movilă săpată, de acolo peste drumă și peste câmpă la ună teiă gârbovită și însemnată, eră de acolo din marginea pădurii prin pădure în sus, pōne în virfulă dēbulă, atăta este totă hotarulă acei bucăți de pământ. Și la acēsta este credința domniei melle mai sus scrisse **Ștefan** vodă, și credința pré-iubitulă frate allă domniei melle **Petru**, etc. (urmăză nomenclatură boierilor și blăstemul ca în documentul sub No. 30)... a lui dreptă ocină, și cumpăratură ce a cumperată ellă pe ai sēi dreptă bani. Erc pentru mai mare tăriă (urmăză ca în documentul No. 30). 7027 luna genariu în 9.

No 43.

Bucurescî, fără anm, 30 genariu.

Alessandru-vodă (1568—1577) întărește averile vel-vornicului Ivașcu și a familiei fratelui lui reposatului vel-cluceru Albulu, descriind cu amănuntul vitejiele acestor doi boieri în bătălia de la Focșani între Muntenii și oștea moldovenă a lui Ionașcu-vodă.

(Acest document, foarte prețios pentru istoria militară a Românilor, se afla în originalul slavon la mănăstirea Vîroșului, a cărui totă arhivă arse, rămânând numai un codex, făcut în 1780, depus la Arhiva Statului, și unde documentul în cestiune e copiat pe paginile 160 verso până la 161 verso. Acestă copie fiind foarte neglijentă în privința ortografiei slavone, ne mărginim a publica numai o traducere, pentru a cărei fidelitate putem răspunde. Redacțiunea mulțumesc d-lui N. Filimon pentru că a bine-voit a atrage atențiunea noastră asupra acestui pre-importante document.)

† Întru Cristu D-deu bine-credinciosul și bine-cinstitorul și iubitorul de Cristu și autocratul și de D-deu unsul **Ionne Alessandru** vodă fiul marelui și pre-bunului **Mircea**-vodă, nepotul lui **Mihnea**-vodă, cu mila lui D-deu stăpânind și domnind totă țerra Ungro-română, încă și părților de peste munte al **Amlașului** și al **Făgărașului** duce. Am bine-voit domnia mea cu însăși bună-voia, cu pură și luminată inimă a domniei melle, ca să glorific pe cellu ce m'a glorificat pe mine și cu slavă m'a înălțat pe scaunul celor sânti-reposați părinți ai domniei melle, și eto am dăruit domnia mea acestu a totu cinstit și bine-închipuit și pre-respectat mai presus de ori-car cinstite daruri crîșov al domniei melle, cinstitul boieru și anteiului consiliaru al domniei melle jupanul **Ivașco** vel-vornicu, și soției lui **Elenei**; ca să le fie lor averile și satele și **Tigani**, ce voru ave de moștenire și de cumpărătoare și de zestre de la jupanăsa **Elena** de mai susu disă, pentru că le sunt bătăne și drepte averi și moșii de moștenire. Eră după aceea, în timp când ne-a lovit pe domnia mea **Ionne vodă** cu **Moldovenii** cu înșelăciune pe la **Focșani**, pe când a vrut fratele domniei melle **Ionne Petru vodă** a intra la domnia țerei **Moldovei**, atunci am vedut domnia mea dragostea boierilor și a vitejilor domniei melle; și apoi mai mare dragoste am vedut de la cinstitul dregătoru al domniei melle de mai susu-disul jupanu **Ivașco** vel-vornicu, și de la fratele lui cinstitul dregătoru al domniei me-

le jupanu **Albulu** vel-cluceru, ce nici unul n'a făcut; fiindu foarte bucuroși a și pune ei capetele lor pentru capul domniei melle; și decă nu s'ar fi întors ei înderăt atunci în oștea moldovenă cu sulile (и ашеаи не хтѣае ест еи емао вратѣаи вни с заа тогаа с конекс моладобѣхуаи ка сбу конѣаи), de ai apperat capul domniei melle, apoi capul domniei melle ar fi cadut; și în acea ocaziune cinstitul dregătoru al domniei melle jupanu **Ivașco** vel-vornicu a scapat din războiu rănit, era cinstitul dregătoru al domniei melle jupanu **Albulu** vel-cluceru și a lăsat capul se acollo la vadul ce se zice **Rimna** lângă satul **Jiliștea**, pentru capul domniei melle, precum singur D-deu este martur și e adeverat. Eră în vreme ce a perit dregătorul domniei melle jupanu **Albulu** vel-cluceru, și după petrecania lui, fratele se cinstitul dregătoru al domniei melle jupanu **Ivașco** vel-vornicu și jupanăsa lui **Elena** . . . . . boierul domniei melle jupanu **Albulu** postelnicu, fiul dregătorului domniei melle jupanului **Albulu** vel-cluceru ca să fie . . . . . peste toate averile lor, ce voru ave ei din tenerețe până la bătrânețe; și nici un om după mărtea lor amestec să nu aibă cu averile lor, și cu starea lor, fără numai fiu lor, și nepotul lor de frate boierul domniei melle jupanu **Albulu** postelnicu, fiul dregătorului domniei melle jupanului **Albulu** vel-cluceru; așa au întocmit ei cu sufletele lor din-aintea domniei melle și din-aintea tuturilor boierilor din curtea domniei melle. Încă și blăstem au aședat cinstitul dregătoru al domniei melle jupanu **Ivașco** vel-vornicu și jupanăsa lui **Elena**: după mărtea lor, cine va voi să rupă această a lor întocmire, se din fiu lor, se din rudeniele lor, se din altă seminție, să fie blăstemat de sântii părinți de la **Nicea** și de cei de frunte apostoli ce și au alesu Domnul a judeca totu poporul în timpurile cele dupe urmă la înfricoșata judecată. Însă să se scie satele anume: **Goleșii** cu totu hotarul, și **Băltenii** cu totu hotarul, **Vîroșul** cu totu hotarul, și **Mărăcinii** cu totu hotarul, și din **Slănicu** două părți . . . . și din **Dobroesci** părțile lor câte voru ave, și din **Isvoreni** părțile lor de cumpărătoare, și din **Vitechesci** ju-

mătate și din **Crecești** partea lui **Borcea** totă ori-câtă se va allege, și cu **Borcea mare**, și **Purcărenii** cu totu hotarul, și **Ghimpații** cu totu hotarul, și din **Oresci** partea lui **Cârstea** vistierulă totă veri-câtă se va allege..... și **Căpăținenii** cu totu hotarul, și din balta **Bistrețului** jumătate, și **Bora** cu totu hotarul; și din **Sărata** din partea lui **Udriște** jumătate, și **Untenii** cu totu hotarul, și din **Crețesci** partea lui **Udriște** totă veri-câtă voru avé de cumpărătoare, și **Grecești** de lângă **București** cu totu hotarul, și din **Văcăresci** partea lui **Sava** veri-câtă se va allege de pretutindenă, și **Zemnițele** jumătate, partea lui **Vrăjogă** totă veri-câtă se va allege; și din **Jigoranii** câtă a fostu cumpăratu, și *satul jupănescă Anca* totu, și **Sfercescii** jumătate, și cu morile și cu viile și cu liveștile, și încă și partea lui **Țintea** totă, pentru că a cumpărat'o jupănelu **Ivașco** vel-vornicu de la **Pervulă** fiulul lui **Țintea** dreptu 5000 aspri gata, și dreptu unu callu bunu înșellatū și înfrénatū (и за еаних конх доерх ск-ааанх и сесзашах); și din **Dragomiresci** partea lui **Șerbanu** banulū și a **Dieului** totă, și partea lui **Mandea** totă, pentru că a cumpăratu jupănelu **Ivașco** vel-vornicu de la **Dragomir** fiulul lui **Mandea** dreptu 3000 aspri gata și dreptu unu callu bunu înfrénatū și înșelliatū. Dreptu aceea amū datū și domnia mea, fiilorū cinstitulū dregătoriū allū domniei melle jupānū **Ivașco** vel-vornicu căți D-deu' i va da; și boierulū domniei melle jupānū **Albulū** postelnicu, fiulul dregătoriulū domniei melle jupānū **Albulū** vel-clucerū, ca să le fie aceste de mai susū-șise sate, și **Țigani**, și averi, și de moștenire, și de zestre de la jupānesă **Elena** de mai susū-șissă, moșii de moștenire, lorū și fiilorū lorū, și nepoților și strănepoților lorū, și de ori și cine neclintite după șissa domniei melle. Âncă și blāstemū amū aședatū domnia mea, pe cine va allege D-deu' după petrecerea domniei melle a fi stāpānitorū țerii romānesci, sēu din rodulū domniei melle, sēu din rudeniile domniei melle, sēu după pēccatele nōstre din altă seminiță, de va cinsti și va întări acestū crisovū allū domniei melle..... 'lū va călea și va strica și va rușina acestū crisovū allū domniei

melle, pe acella domnulu D-deu' să 'lū derāme, și să 'lū rușine, și să 'lū uccidă aiei corpulū lui, éro în véculū fiitorū suflletulū lui, și să aibă parte cu **Iuda** și cu **Ariū** și cu alți necredincioși **Iudei** ce aū strigatū assupra lui Cristū D-deu' și mântuitorulū nostru Iisusū: Iea-'lū, iea-'lū rēstignesce'lū pre ellū, sāngele lui assupra lorū și assupra fiilorū lorū, precum este și va fi în veci. Etō și marturī amū pusū domnia mea; jupānū..... vel-banū de **Craiova**, și jupānū **Dragomir** fostulū vel-vornicu, și jupānū **Pană** vel-logofetū, și jupānū **Stanū** vel-spātarū, și jupānū **Mitrea** vel-..... și jupānū **Gonțea** vel-paharnicu, și jupānū **Stoica** vel-postelnicu; și *ispravnicū*: **Négoe** vel-logofetū..... Amū scrisū în minunata cetate **București**, luna Genariū, dīoa 30.

Fragmente documentali.

No.

Tergoviscē, 1557, aprilū.

Petrașcu-vodă confirmă vel-clucerulū **Radu** cu nemulū seū părțile lui **Chindea** din satele **Golescii**, **Mărăcineni** și **Vierosulū**.

(În urma arderii arhivei monastirei **Vierosulū**, acestū documentū slavonū s'a conservatū numai într'ua copīă forte incurcată, într'ua condică, care se conservă la **Archiva Statulū**, pagina 31. Totū acolo, pe pagina 60, se află uă traducere romānă greșită de la începutū pōnē la sfēșitū. Estragemū din acea copīă numai passagiulū cellū mai clarū și totū-d'ua-datū mai importante).

..... încă în dīllele lui **Bassaraba**-vodă a fostū hrānitū **Baldovlū** pe **Chinda** din casa lui, și l'a fostū rescumperatū din robia turcēscă (от турски темнищ) cu 7000 aspri și cu 4 cai, și i-a mai datū lui 2 cai buni, și 4 caftane bune, și 2 cămeșe cu gulere de firū; și la nunta **Chindei** 6000 aspri, și 4 cai buni, și 5 buți de vinū, și unū brū de argintū cu prețū de 3000 aspri, și uă sabīă ferecată cu prețū de 2000 aspri, și ānnelle de aurū 4, și caftane de ciatma 2, și 2 pāhare de argintū, și lingure de argintū, și dulāme de postavū 7, și cămeșe bune 4, și unū carrū cu 8 telegari, și unū plugū cu ferreși cu 24 de boi, și vacce cu lapte 12, și epe cu mândi 12, și oi 150, și porci 50, și matce de stupi 50, și caftane 2, și unū callū bunū, și buți de vinū 4, și caftanū de coftiriā 1, și altū caftanū de maia, și éro buți de vinū 4, și cai 1, și haīne cu ranțurī (и сские ка ушпи) 2, și dulāme 4, și cămeșe 2, și cai 2, și unū caftanū de māncășū, și altulū de lonirū, și cai 2, și buți 2, și aspri 1300, și uă cămeșă cu firū, și alta de metasse; dreptū aceia amū datū mārīa mea jupānului **Radulū** clucerū și feciorilorū seū.....

Imprimeria Statulū.

Abonamentele
se fac la Tipografia
Statului.

ARCHIVA ISTORICĂ A ROMÂNIEI.

Esse uă dată pe
septemână cu prefulă
de 1 galbenă pe annū.

SUB AUSPICIELE MINISTERIULUI JUSTIȚIEI, CULTELORŪ ȘI INSTRUCȚIUNII PUBLICE.

Annulă I.

Redactor: B. PETRICEȚU-HĂJDEŪ.

Annulă I.

ex-professor superior de istoriă și statistică, ex-bibliotecar, ex-membru ală Commisiunii documentali.

Documente publicate in limbe străine.

No. 45.

Tira, 201, februară 17, marmură albă.

Imperatulă Septimiū Severū și colegulă seū Antoninū Caracalla confirmă cetățeniloră Tirei privilegiulă scutirii de vame, accordatū loră de către imperații anteriori; și pen-tru mai mare claritate, reproduce rescriptulă imperatulă Commodū, datū pe numele procuratorulă Daciei Eraclitū, și in care se citeză actele mai vechi, anume de la părintele lui Commodū imperatulă Marcū-Aureliū (162—165), totū de la ellă dupo ce începu a domni împreună cu frate-seū imperatulă Luțiu-Verū (166—169), și de la legatulă Illiriculuiă Antoniu Iberū. Procuratoriulă Daciei Ovinū Tertullū gravéză pe pētră atātū rescriptulă ce-lū priimi de la Se-verū și Caracalla, cum și inclusa in ellū copiă a rescrip-tuluiă lui Commodū; adăogându de la sine, in limba grecească, unū epilogū către arconții, senatulū și poporulă Tirei, cu indemnare la recunoscintă și cu arretarea datei monumen-tului.

(Acestū documentū, care arruncă uă mare lumină assupra isto-riei municipali a Daciei in urma cuceririi romane și assupra începuturi-loră orașului Cetatea-Albă seū Akkerman, este analizatū de d. Becker in *Efemeridele Societății Odessane*, t. 2, p. 417—469. Pētra se găssi lângă Nistru și e depusă la Museulă de la Odessa. Noi reproducemū aici testulă, cu completările d-lui Becker in parentesi, și cu uă traducere a noastră, care differesece intru cātū-va de a archeologuluiă odessanū).

(Imperatoriam privilegii auctoritatem, e-pistula de jure immunitatis inspecta, quod (vo-bis datum ex ae)qua ratione videbatur, cum ju-sta (religi)one servavimus, ut neque ipsi cons-(titutio)ne diuturna pellerentur, et in poste(rum) decreta civium assumendorum consi(lio) Prae-sidis Provinciae v. c. perpenderent(ur).

Exemplum epistolae ad Heraclitum:

Quamquam Tyranorum civitas originem da-ti beneficii non ostendat, nec facile, quae per er-rorem aut licentiam usurpata sunt, praescriptione temporis confirmantur, tamen, quoniam Divi An-tonini, parentis nostri, litteras, sed et fratrum Im-

peratorum cogitamus, item Antonii Hiberi, gra-vissimi Praesidis, quod attinet ad ipsos Tyranos, quique ab iis secundum leges eorum in numerum civium adsumpti sunt, ex pristino more nihil mu-tari volumus. Retineant igitur quaque ratione quaesitam sive possessam privilegii causam in pro-mercalibus quoque rebus, quas tamen pristino more professionibus ad discernenda munifica mercemonio-rum edendas esse meminerint. Sed cum Illyrici fruc-tum per ambitionem deminui non oporteat, sciant, eos, qui posthac fuerint adsumpti, fructum immuni-tatis ita demum habituros, si eos legatus et amicus noster v. c. jure civitatis dignos esse decreto pronun-tiaverit; quos credimus satis abundeque sibi con-sultum, si grati fuerint, existimatos, quod, ori-gine beneficii non quaesita, dignos honore cives fieri praeceperimus.

Οοίνιος Τέρτυλλος ἀρχουσι βουλῇ δῆμον Τυ-ράνων χαίρειν.

Ἀντίγραφον τῶν θείων γραμμάτων πεμφθέντων μοι ὑπο τῶν κυρίων ἡμῶν ἀνεικῆτων καὶ ἐντυχε-στάτων αὐτοκρατόρων τούτοις μου τοῖς γράμμα-σιν προέταξα, ὅπως γνόντες τὴν θείαν εἰς ὑμᾶς μεγαλοδωρίαν τῇ μεγάλῃ αὐτῶν τύχῃ εὐχαριστή-σητε. ἐρρώσθαι ὑμᾶς καὶ εὐτυχεῖν πολλοῖς ἔτεσιν εὖχομαι. ἀπεδόθη προ II' καλανδῶν Μαρτιῶν Ἀγηῶνος Ἡ ἀνεστάθη ἐπὶ Μουκιάνου καὶ Φαβιάνου ὑπάτων ἐν τῷ EMP ἔτει ἀρχῆς II. Αἰλίου Καλ-πουρνίου.

După essaminarea rescriptului despre drep-tulă scutirii de vame, ce se constată a vē fi accor-datū într'unū modū legitimū, conservămū cu scru-pulositate puterea privilegiuluiă imperătescū; atātū pentru păzirea instituțiuniloră consânțite prin tre-cutū, cum și pentru assigurarea ulteriořiă a acel-loră, pe carī președintele provincieiă îi va socoti cu calle de a face cetățeni de acum înainte.

Copia rescriptului către Eraclit:

Deși cetățenii **Tirei** nu arată *origina privilegiului de care se bucură*, și deși nu se cade ca prescripțiunea timpului să întărească uă possessiune usurpată prin greșelă sevă prin licință; totuși, basându-ne pe actele dela părintele nostru fericitul **Antonin**, de la frații-imperați, și de la respectabilul președinte **Antoniu Iberu**, nu vom a schimba nemică *din obiceiurile vechie atătu ale inșiloru Tiriți, cum și alle acellorū priimiți în numerulu cetățeniloru dupre legile Tirei*. Așa dero, să rețină ei dreptul privilegiului, ori-cum fie modulă în care l'au căstigatū sevă illū posedū, *chiarū în privința esportatūni*; cu acea inse condițiune, ca, *dupre obiceiulū vechiū, să urmeze a declara mărfurile lorū, pentru a se deossebi acelle nesuppose scutiri*. Fiindū totuși, că venitulū **Illiriculu** nu se pôte micșura prin hatăruri, de aceia să se scie, că acei din ei, cari în viitorū vorū căpeta cetățenia, *număi atunci se vorū putē bucura de dreptulū scutiri de vame, după ce Legatulū și amiculū nostru ū va fi declaratū prin decretū demni de dreptulū cetățeniei*. Deci, de vorū fi ei recunoscători, apoi nu vorū tăgădai indetulla și inbelșugata ingrijire a noastră, de vreme ce amū poruncitū a se socoti ei ca cetățeni privilegiați, fără a intra în cercetarea originei privilegiului.

Ovinu Tertallu salută pe arcontū, senatulū și poporulū **Tirei**.

Copia divinelorū rescripte, trimisse mie dela domniū nebiruți și fericiti autocrați, le am pusū inaintea cuvintelor melle proprie, inadinsū ca voi, cunnoscendū divina lorū mărenimiă, să vē rugați pentru marea lorū ursită. Vē dorescū fericire și norocū intru mulți anni. S'a datū cu 13 dille inaintea calendelorū lui Martiū, *in a 8 di a lunei Lunei*; s'a espusū în timpulū consulatulu lui Lucianū și allū lui Fabianū, *in annulū 145, sub gubernarea lui P. Eliū Calpurniū*.

Documente inedite în limbe străine.

No. 46.

Ilărlău, 1549, fôră lună, hărtiă.

Ilășu-vodă specifică modulū, în care satulū Bosancesci

s'a împărțitū în cinci bucăți între moștenitorii din nēmulu unui Ghermanū.

(Archiva Statulu).

† Иліаш воєвода кожю милостію господарз земли молдавскон. вже прїдоша прѣд нами и прѣд нашими колѣри сьга наш Жсржа сынз Васко Епс. ре и Фрасина и сестра еи Марена дзци Марици. и тиж сьга наш Васко и Фзтсг и Андреїка сынове Магдалини и тиж Пзкврар и сестри его Одокиа и Марїнка и Стана дѣти Илѣнеи и по их добою волю и раздѣлили соки и меже сокою правою втнинс и дѣдинс. и ис привиліе за потвржденное що имал дѣд... сынз Германвс вт привилію що имал изгорѣною сз мартиріе.... сынз Германвс вт прѣсика.... Илѣандра воєвода на половина село вт Босанчещи нижною половинс. и досталосѣ Жсржс сынз Васко Епсрѣ петю част вт тота половина село и став. але вишнои част. а Фрасини и сестри еи Марени дзциам Марици. досталосѣ им вт тота половина село и став петю част пониже вт части Жсржи. сынз Васко Епсрѣ а сьгзк нашемс Васко самомс тиж досталосѣ емс вт тота половина село с став петсю част. такожде пониже части Фрасини и Марени дочера Марици. а сьггам нашим Фзтсгс и Андреїки дѣтем Магдалини тиж досталосѣ им вт тота половина село и став петю част пониже части Васкови. а пак Пзкврарю и.... его Одокии и Марїнки и Станки дѣтем Илѣнеи такожде.... вт та половина село на имѣ Босанчещи петсю част сз всем доходом пониже вт част Фзтсгсг и Андреїки. како да ест им и вт нас и да сѣ не змишаєт... пис вх Хрзалвк к лѣто згнз. Гетман. Дмитрс писал

Eū **Ilășu-vodă** cu mila lui D-deū Domnū ferrii **Moldovii**. Adică aū venitū inaintea noastră și inaintea ai lorū nostri boeri sluga noastră **Jurja** fiulū lui **Vascu Epure**, și **Frăsina** și sora ei **Mărena** fetele **Mărițai**, și așisderea sluga noastră **Vasco**, și **Fetulū** și **Andreica** feciorii **Măgdălinei**, și așisderea **Pecurarū** și cu surorile lui **Odochia** și **Marina** și **Stanca** feciorii **Ilenei**; și de a lorū bună-voiă și-au împărțitū în de sine a lorū dreptă ocină și moșia din documente de întăritură ce arseră, și cari le avuse moșulū lorū.... feciorulū lui **Ghermanū** de la moșulū domniei melle cellū mare **Alexandru-vodă** pe jumătate de satū de **Bosancesci**

partea din jos și jumătate de heleșteu; și a-nume s'a cădută lui **Jurja** feciorul lui **Vasco Epure** a cincea parte dintr'acea jumătate de sat și din heleșteu, partea din sus; éró **Frăsinei** și surorii ei **Marenei** fetelor **Marității** s'a cădută lor dintr'acea jumătate de sat și din heleșteu a cincea parte, din jos de partea lui **Jurja** feciorul lui **Vasco Epure**; éró slugei noastre lui **Vasco** singurului i s'a venit dintr'acea jumătate de sat și din heleșteu a cincea parte éróși din jos de partea **Frăsinei** și **Marenei** fetelor **Marității**; éró slujelor noastre **Fetului** și **Andreicăi** feciorilor **Magdalinei** éróși le s'a venit lor dintr'acea jumătate de sat și din heleșteu a cincea parte din jos de partea lui **Vasco**; și éróși lui **Pecurară** și sorilor lui **Odochiei** și **Marității** și **Stancăi** feciorilor **Ilenei** așjderea și lor s'a venit dintr'acea jumătate de sat și din heleșteu.... a cincea parte cu tot venitului din jos de partea **Fetului** și **Andreicăi**; ca să le fie și de la noi, și nemine să nu-i turbure. Scrisă în Hârleu, anulul 7057.— *Hatmanulă*.— Dumitru a scrisă.

No 47.

Constantinopole, 1574, 28 Iuliu.

În urma revoltei contra Turcilor și după perirea lui Ionașcu-vodă, marele vizir Mehmed descrie guvernatorului Gallitiei George Iazlowiecki, în termeni de mustrare, complicitatea Polonilor cu principele revoltante, caracterul perfid al lui Ionașcu-vodă, și câte-va evinamente de familie urmate după moartea lui; apoi cere cu amenințări de a se trimite la sultană averea lui Ionașcu-vodă și a boierilor, alle căroră nămură se refugiară în Polonia.

(Acest document, de cellă mai mare preț pentru istoria noastră prin bogăția faptelor necunoscute până acum, s'a estrassă din Codicele latinesc aflătoriu la Biblioteca Ossoliniană de la Lemberg, secțiunea manuscriselor No. 1042, pag. 31—33).

Nos Mechemeth Bassa Primarius, Gener et Consiliarius supremus invictissimi Caesaris Turcarum, Illustrissimo spectabili et magnifico domino domino Georgio Jazloweczky, consiliario et duci generali exercituum Regni nec non Palatino Russiae, amico dilecto, salutem.

Quanta pax, concordia, familiaritas, vicinitas, et quam firma amicitia intercesserit ab initio, et quasi ab annis trecentis, inter praedecessores et

parentes, avos atavosq Caesaris nostri invictissimi, et Reges inclyti Regni Poloniae, oportet ut Magnificentia vestra recordetur; sub quod concordia res quoque publica quanta in quiete vixerit, quis dicere potest! Nec ita cum illis actum est quemadmodum cum subditis Moschovitarum, Germanorum et Hispanorum, qui nostratibus subinde turbantur et in captivitatem ducuntur; vetri autem regni subditi non solum amantur a nostris, sed etiam defenduntur et proteguntur. Nam alieni quoque hostes vestri nequaquam in vos impetum facere audent, scientes Caesaris nostri invictissimi potestatem et in vos benevolentiam, cogitantesque sese cum dedecore redeundos fore. Sed mirum nobis est, tantam benevolentiam Caesaris invictissimi a quibusdam ingratis respui, et subinde ab illis pacem turbare. Quidam enim Regni vestri Nobiles talia adversum nos tentare audent, qualia nedum ab amicis, sed etiam ab hostibus naturalibus et manifestis non speraremus. Quorum factorum donum est hoc, quod, cum ille iniquus et reprobus adiungeret se ad prodicionem Jwon nempe Palatinus Moldaviensis, videretque milites Caesaris esse imparatos, impetum in Tchiniensem faciens, agricolasque et pastores in campo trucidans; statim Poloni quoque, viginti quinque caeloces instruens, et milites imponentes, impetum in Albam-Nester fecerunt, inciderunt et devastaverunt. Quod si Poloni negarent, aut ad Moschovitas iniicere culpam velint, quis credit Moschovitis eo iter patuisse? Insuper quorum milibus hominum duos praecipuos milites praeficientes, ad auxiliando Ivano misistis. Praeterea Constantinus et Laski, nobiles regni Poloniae, litteras suas ad Iwan dedere, inquietes: Amice nobis dilectel nunc agi de vita tua intelligimus, quod profecto dolemus vehementer; auxilium quoque tibi non denegavimus, si modo loci distantia non prohiberemur; nostris tamen ducibus et capitaneis in illis finibus existentibus mandavimus firmiter ut advigilent, tibi quoque auxilium ferant; tuum ipsum est litteris illos sollicitare, et illi modis omnibus tibi opem ferent. Quorum praedictorum litteras sub sigillo utriusque sunt ad nos ductae. Quid utilitatis ex illo proditore Iwan habuistis, cuius respectu hoc fecistis? Duos enim annos vix Regnum possedit: nonne plus utilita-

tis ex amicitia Caesarum nostrorum ab annis trecentis habuistis? quam si considerassetis, nequaquam proditori illi contra Caesarem opem tulissetis: nam et vestri et nostri illum fuisse proditorem manifestum est. Mortuo enim Rege vestro piae memoriae, subinde nos litteris suis sollicitavit, ut quinque millibus solum Turcarum adiunctis, licentiam illi in Poloniam daremus, et se illis totam Poloniam subiugatoriam tributariamque Caesari nostro invictissimo facturum praedicavit. Nos vero, antiquae pacis rationem habentes, nullo modo volumus illi licentiam dare; mirumque nobis vehementer videtur, quare tam manifestus hostis a vobis iuvatur? sin autem ratione christianitatis id fecisse diceretis, nonne etiam lege vestra cautum esse scimus, ne quis inique et sine lege bona subditorum eripiat, neve quaestores innocentes trucidet, et bonis propriis spoliaret? Talia autem facientes puniendos esse nonne dictat? Sed sicuti vos illum christianum putastis, ita nos turcam; et quidem circumcissum fuisse nescivimus, tandem cognovimus illum in omnibus fuisse inconstantem. Sed quod iam factum est cum infectum fieri nequeat, hoc tantum restat, ut (*) bona illius proditoris, thesaurum, socerum et tributum a subditis exactum, una cum pecunia quaestorum, coniuge Iwani, necnon coniugibus septem consiliariorum bonisque omnibus eorundem, in Choczim fore (?); solus enim ad pugnam fuit egressus, quamprimum autem Iwanum esse captum decollatumque Polonis innotuit, mox ducentis militibus missis socerum Iwani provissorem Choczimensem, coniugem, thesaurum, bonaque universa, necnon coniuges septem boierorum, viginti septem curribus imponentes, in Poloniam abstulistis. Quo viso praesens Palatinus Moldaviensis, et Transalpenis, legatum suum mittentes, ablata bona repetivere; quibus responsum est, regem Poloniae ad menses sex venia Senatorum Regni Poloniae discesisse legatumque Palatinorum praedictorum ad Senatores Regni transmissum fuisse; a quibus responsum tale legatum retulisse audivimus: si Palatinus Moldaviensis legitimus fuit Palatinus intelligemus certo, et nihil ex ablatis

(*) Frasea ce urmăzează deși prezintă un sens destul de clar, totuși grammaticește e de totu încurcată, lipsindu unu verbu corespundătoru cu *restitut ut*.

bonis peribit. Si tamen hoc fine abstulistis ne in praedam fiat Thartaris, prudenter egistis, et nos gratias agimus vobis; nam si Thartari offendissent, procul dubio in praedam vertissent. At si maligno consilio fecistis, nequaquam facere debuissetis: propter enim pauca millia talerorum pacem frangere et Rempublicam in summam conicere calamitatem, non est prudenter. Nos quoque autem facile negligeremus, nisi summo dedecori teneremus thesaurum et tributum Imperii nostri, in Thesaurario potentissimi Caesaris existentes, negligi: eam autem substantiam, qua ad vos est ducta, non minus ad Caesarem nostrum, quam Constantinopoli existentem pertinere scimus. Religio autem nostra nullo pacto patitur, ut ea bona abalienari a thesauro Caesaris potentissimi patiamur. Sed modis omnibus requiremus necesse est de hac re, Caesar quoque potentissimus litteras suas ad Mg. dominos Senatores Regni Poloniae dedit, ex quibus votum et voluntatem Caesareae Celsitudinis intelligere poteritis. Nuntium quoque eiusdem ex Mechmeth Czausio intelligitis, qui primum ad vos pervenerit: si pacis et tranquillitatis amantes estis, omnia bona, ad vos ducta, in manus Mechmeth Czausii tradentes, ad portam Caesaris nostri mittatis. Si, Regem non habemus, diceretis; illud nihil est: Rex enim pendet a vobis et consilio vestro gubernatur. Postremo, Petro Wojewodae, Palatini Transalpeni fratri, a nobis regnum esse datum scitote, amice, et fraterne vos vivere cum eo decet. Nam Regnum Moldaviae cum sit sub tutela et dominio Caesaris invictissimi, non minori cura illud regnum tuetur, quam Constantinopolitanum. Tandem Magnificentiam vestram feliciter valere opto. Datum Constantinopoli XXVIII Julii, anno 1574.

Caeterum significo Magnificentiae vestrae Caesaream Celsitudinem Andrinopolim profecturum. Peto, tanquam amicum dilectum, ne graveris Beluceras aves nempe aucupatorias mihi aliquid mittere iterum. Vale.

Noi **Mehmed** mai marele. pașă, ginere și supremul consiliaru allu nebirutulu imperatulu allu **Ottomaniloru**, către illustrissimulu, spec-tabile și magnificu domnu d. **Georgiu Iazlo-wiecki**, consiliariulu și commendantulu generale

allă ostiloră regali, și voevodul **Galliției**, amicul nostru iubit, salutare.

Să-ți adduci a-minte magnificența tea, câtă pace, concordiă, familiaritate, vecinătate, și câtă de traică amică unia de la început, putem dice în cursu de trei secol, pe predecesorii și părinții, moșii și străbunii nebirutului nostru imperat cu regii celebrului regat polon; încât nici că se pôte descri liniștea, de care se bucura poporul din cauza acelei concordie! Pecându, din contra, suppuși moscoviți, germani și spanioli suferiau din parte-ne mai multe turburări și robia, numai pe **Poloni** nu numai că-i iubiam, ci încă îi apperam și-i protegeam; încât chiar cei-alți dușinani ai vostri nu cutedau a năvăli cum-va assupră-vă, cunnoscându puterea nebirutului nostru imperat și buna-voință ce arreta către voi, și temându-se, prin urmare, a nu păti uă fugă rușinosă. De aceia, ne prinde acum mirarea, vedendu pe veri-uă căți-va nerecunnoscători din ai vostri desprețuind uă bună-voință a nebirutului imperat, și cari nu încetază de a turbura pacea. Nici chiar de la vrăjmași nostri firesci și declarați, necum de la nesce amici, nu ne-am fi asteptam de a vedé cea ce lucrăză contră-ne unii dintre nobilimea regatului vostru! *Și anume atunci când uă acellu nelegiuit și netrebnicu Ionu-vodă, domnul Moldovei, clocind uă trădarea și vedendu că ôstea imperătescă nu e gata, dedese năvălă assupra provinciei Tihinei, uccidendu în câmpu pe țerrani și pe ciobani; pe de altă parte în același momentu Poloni, imbarcându ostași în duo-deci și cinci de șaice, năvăliră assupra Cetății albe, tăind uă și pustiind uă. Nu cum-va veți nega acesta, arruncându vina Moscoviților, deși se va păre ori-și-cui neprobabile de a-i găsi tocmai în aceste locuri? Affară de acelle șaice, mai trimiseră în adjutoriul uă Ionu-vodă uă cetă de uă miă de ômeni sub duo povățuitori. Și nu numai atăta, ci încă Constantin (principele Ostrogski) și Laski (Albertu), nobili poloni, spediară uă scrisore la Ionu-vodă dicendu-i așa: „Iubite amice! ne-am însciată despre supremul pericol în care te affli. „Ne măhnim foarte mult, și n-am zăbăvi de a-ți ad- „juta, deca nu ne-ar împedeca depărtarea loculu. „Cu tôte astea, am poruncit cu stăruință la capu „militari ai nostri de pre hotarele Moldovei ca să*

„vegheze și să-și adjute la nevoia. Tu singur gră- „besce-i pre ei, și ve fi sprîjinit în tôte chipurile.“ Acastă scrisore, cu sigiliile lui Constantin și Laski, se afflă în mânele nostre. Care putea fi interesul vostru de a face atari lucruri pentru hatărul trădatoriului **Ionu-vodă**? Avut-ați de la ellu în cei d'abia duo ani ai domniei selle mai multe folose, decât acelle câstigate din amicia imperatorilor nostri în cursu de trei secol? Să vă fi gândit bine la acesta, nu i-ați fi adjutat în trădarea sea contra imperatului, cu atătu mai vertos că ellu era trădatoriu nu numai pentru noi, ci chiar pentru voi inși-vă. În adevăr, după mórtea regelui vostru de piôsă memoriă (Sigismundu-Augustu), ellu adesea se ruga de noi prin scrisori, ca să-i dăm uă continginte numai de 5,000 Turci, cu cari să năvălesc în Polonia, promittendu a o supune și a o face tributariă nebirutului nostru imperat. Noi inse n-am voit uă călca antica pace, accordându-i uă asemenea autorisațiune. Ne miram dără foarte mult, cum să adjutați voi unu dușmanu allu vostru atătu de inversunat? Din cauza creștinătăți? inse noi scim că însăși religiunea voastră opresce nedrepta și nelegiuita răpire a averii străine, omorul nevinovalilor implinitori de imposite și spoliarea banilor lor! Făcătorii unor așa crime ôre nu se pedepsesc ei, dupre legea voastră? S'apoi mai departe, precum voi illu credeati a fi creștinu, totu așa noi illu credeam a fi mahometanu; nu scieam de era tănatu impregiură seu nu, dără scim bine că era foarte nestatornicu în tôte lucrurile! Totuși, ce s'a făcutu, nu se mai pôte desface; rămâne dără următoriele. Avera trădatoriului, vistieria, socru-seu, tributulu priimit de la suppuși, de asemenea banu implinitorilor de imposite, nevasta lui Ionu-vodă cu nevestele altor șapte boieri, tôte astea se afflă depuse în Hotin, cându ellu singur eșise la luptă; éra după aceia, în dată ce se înscințară Poloni despre prinderea și descăpeșinarea lui, trimiseră 200 de ostași ca să transporte în Polonia în 27 de carre pe socrul lui Ionu-vodă purcalabulu Hotinulu, pe domna-sea, vistieria, tôte averele, și nevestele a șapte boieri, așa dără, avendu aceste impregiurări în vedere, domni actuali moldovenesc și muntenesc au trimis uă ambassadoru pentru a cere esti

darea cellor răpite. Răspunzându-se acestui ambasadur că regele, cu voia senatorilor regatului, lipsesce din țerră de șesse lune, ellu se adresa către inșiși senatorii, cari, dupre câte audim, i-ară fi răspuns, că urmăză ca ei să se incredințeze despre legitimitatea voevodului **Moldovei**, érá pôně atunci din lucrurile luate nu va peri nemica. Înse care a fostă însuși motivul luării acellor lucruri? Déca le-ați luat pentru ca să nu încapă în mânele **Tătarilor**, ați lucrată înțelepțesce și vă mulțumim; căci să le fi apucată **Tătarii**, fără îndoeală nu mai scăpaū din prědă; dérō ați greșitū multū de ați făcut-o din veri uă malițiositate, căci nu e de locū înțelepțesce de a călca pacea și de a arunca țerra în cea mai mare calamitate pentru veri-uă câteva mii de taleri! Noi inși-ne n'amū face atăta vorbă pentru acestū lucru, de n'amū socoti fôrte rușinosū pentru noi să lăssămū în nepesare visteria și tributulū imperătescū, ca unii ce suntemū renduiți assupra visteriei pré-puternicului imperatū; căci scimū că sommele transportate la voi sunt proprietatea imperatului nostru. întocmai ca și însăși visteria din **Constantinople**. Religiunea noastră nu iertă nici într'unū modū de a se instrăina unele atari averi din visteria pré-puternicului imperatū. Așa dérō, stăruimū și ceremū fôrte multū în acestă privință, éró însuși pré-puterniculū imperatū scrie către domniū magnifici senatori ai regatului polonū, ca să înțelegeți de asemenea dorința și voința. Celsitudinii s'elle imperătesci, allū cărui messagiū vē va fi remisū de către **Mehmed-ciauşū**. Déca vē place pace și liniste, apoi tôte averile răpite să le trimiteti la Pôrta Ottomană prin mânele lui **Mehmed-ciauşū**. Nu vē puteți scusa prin lipsa regelui, căci regele depinde de la voi și se cârmu-esce prin consiliulū vostru. In fine să sciți, că domnia **Moldovei**, care se află sub protecțiunea și imperiulū nebiruitului imperatū, și de care ne îngrijimū ca și de însăși domnia Constantinopolii, amū accordat-o fratelui domnului muntenescū, lui **Petru-vodă**, cu care se cade să trăiți în frățiă și amiciă. Incheiū dorindu- vē a petrece în fericire. Datū în **Constantinople**, 28 Iuliū, anulū 1574. Intre altele, vē înscințezū că Celsitudinea sea imperătescă a plecatū la **Adriano-**

pole. Vē rogū, ca pe unū amicū iubitū, să nu vē pară în sarcină de a-mi mai trimitte uă dată ce-va păsseri de venătoriă. Adio.

No. 48.

Fôră locū, 1599, Octombre 1, hărtiă.

Vel-vorniculū Nistorū Ureehea și vorniculū de glōră Ionū Mogēldea dănuescū monastirii Xeropotamū satulū Giulescii cu dependințele.

(Archiva Statului).

† Въ имѣхъ отца и сына и свѣтого дѣха, и въ молебъхъ и похвалахъ пречистѣхъ Богоматери, и свѣтомъ Іоанна Предтечи, и всѣхъ свѣтыхъ аминъ.

Смѣренніи и многогрѣшніи, и недостойни раби владыцѣ христѣ, Несторъ ѡрѣке великїи дворникъ долабїи земан, и Іоанъ Моглазѣ дворникъ глатїи, благоизволихомъ и срьдновахомъ съ кнѣгинѣми и чади нашими. ѡтъ всѣхъ нашихъ дѣшехъ и мисла и ѡтъ бога помошїхъ, даанъ и помилованъ есми нашѣ новосзданнаа свѣтаа монастырѣ зовемїа Зеропотамъ. храмъ свѣтого и славнаго пророка и предтечѣ крестителѣ христовъ Іоанна, и честномъ его сѣкновенїю, съ село Цюлещїи еже на рѣцѣ Рѣшци съ ока прикѣтки, и съ мѣсти за манн и за стѣнъ рѣцѣ Рѣшци, что сїе село по имѣ Цюлещїи съ ока прикѣтки и съ мѣстомъ за манн и за стѣнъ на Рѣшци, естъ намъ правое село и висклание на нашихъ питомихъ пенѣзи готовихъ. и того ради дадохомъ и помиловахомъ свѣтаа монастыри вишенпрѣдеченнаа, въ за дѣшн и ѡтпѣшенїе грѣхомъ нашимъ и кнѣгинимъ и чадемъ нашимъ, и въ за дѣшн и ѡтпѣшенїе грѣхомъ покойнымъ родителемъ нашимъ, бѣтъ намъ въ молебъхъ и памѣтъ непорѣшенно въ вѣки ѡтъ свѣтаа . . . . . (rosu) а по нашей смерты. еликогда въ нѣкое врѣмѣ възхоуиетъ нѣкто разорити наше даанїе и помилованїе. бѣдъ кто бѣдетъ да естъ непростѣнъ ѡтъ милостиваго господа бога и ѡтъ прѣчистаа его матер и ѡтъ всѣхъ свѣтыхъ. и сѣперникъ да бѣдетъ емѣ свѣтїи Іоанъ пророкъ и крестителъ христовъ прѣдъ страшнымъ сзданїемъ христовъ. в лѣто 73 р и 74 а. писалъ Пепелѣ кнѣ аѡтѣфъ.

Многогрѣшніи паче всѣхъ человекъ ѡрѣке дворникъ рѣка власна. (pecete). Многогрѣшніи паче всѣхъ человекъ Іоанъ Моглазѣ дворникъ рѣка власна. (pecete)

În numele Tatălui, și alii Fiului, și alii Sântului Duh, și intru rugăciunea și lauda Pré-Cu-

ratei Maicei lui D--deu și a Sântului Iónnū Înainte-mergătoriul, și a tuturilor sântilor, amin. Smeriți și multu-peccătoși și nevrednicii robii stăpânului Christosū: **Nestorū Urechia**, marele vornicū allū țerrei de josū, și **Iónnū Mogâldea** vornicū de glótă. Bine amū voitū și amū osărdutū, cu jupănesele și fiūi nostri, din totū sufletulū nostru și cugetulū, și din ajutorulū lui D--deu, amū datū, și amū miluitū a noastră de noi zidită sânta monăstire ce se chiamă **Xeropotamū**, hramulū sântului și slăvitulū Proorocū și Înainte-mergătoriū botezătorulū lui Christosū Iónnū, și cinstita lui Tăiare: cu satulū **Giulescū**, carei pe păreulū **Rășcei**, cu amēnduo coturile, și cu locū de mori, și de pioă în pârēulū **Rășcei**, care acestū satū pe nume **Giulescū**, cu amēnduo coturile, și cu locū de mori și de pioă pe **Rășca**, este noūe dreptū satū și cumpăratură pe ai nostri drepti banī gata; și pentru aceea, amū datū și amū miluitū sânta monăstire de mai sus-ḡissă, pentru suffletele și lăssarea peccatelorū nōstre, și a jupăneselor și a fiilorū nostri, și pentru suffletele și lăssarea peccatelorū rēposărilorū părințilorū nostri, să fiā noūe întrū rugăciune și pomenire neclătītū în veci de la sânta monăstire. Érō dupō a nōstră mōrte în vre-uā ore-care vreme, de arū fi voitū cineva să strice a nōstră daniā și miluire, fiā cineva fi, ca să fiā neiertatū de la milostivulū Domnulū D--deu, și de la Pré-Curata lui Maică, și pârīșū: ca să i fiā lui Sântulū Iónnū Prooroculū și botezătoriulū lui Christosū în ainea strașniculū județū allū lui Christosū. Anulū 7108 octobre 1. A scrisū **Pepelea** ce aū fostū logofetū.

Multū peccătosulū de cātū tofi ōmēniū: Nestorū Urechia vornicū cu mână stăpānitōriā.

Multū peccătosulū de cātū tofi ōmēniū: Iónū Mogâldea vornicū cu mână stăpānitōriā (*).

Documente inedite române.

No. 49

Fără locū și dată, hărtă.

Gligorașcu Cărligū vornicū de pōrtă și Constantinū Arapū. ex-purcalabū reportēzā lui vodā despre decisiunea

(*) Amū reproducū traducerea vechiā, făcutā de unū Sofroniū archimandritū allū Nēmțului la 1726, Dec. 17.

a duoi-spre-dece jurași assupra hotarelorū satulū Rușciorū, pentru care se judecā cālūgeri de Seculū cu răḡași de la Băloșesci.

(Archiva Statulū).

Мілостіве дѣмне сѣ фін мѣрнѣ та сѣ нѣтос. цире фачем мѣріеі тале. каѣ венит ла ноі, егѣменѣ де сѣкѣл кѣ тѣт сѣ корѣл. ши кѣ чин- ститѣ карта мѣріеі тале. скринѣс сѣ мерѣем ла сѣт ла рѣшчорѣ. сѣ сокотим пентрѣ ѡ ескѣтѣ де лок че аѣ приче: кѣ рѣзѣшіи дѣла бѣлошѣци. каре цюдец лаі алес мѣріа та. дѣнаинта дѣва- нѣлѣ. сѣ пѣнем доіспреѣаче. ѡмени бѣни вѣтрѣни. сѣ цюре преѣсѣм лаѣ фост ѣри- кѣл. бѣлошѣци лор. ѣн цара мѣнтѣнѣскѣ приѣлѣ. ши наѣ аѣст кѣ че сѣ ла пѣрѣ. ши пре- кѣм наѣ вѣнѣст нѣме дѣн рѣзѣшіи лор ши дѣн ѣ- рѣкѣл лор. кареле скріе ѣн сѣмне. дѣч ноі дѣ- кам вѣзѣст. чинститѣ карта мѣріеі тале. мѣрсѣм ла сѣт ла рѣшчорѣ. шам стрѣнѣс. ѡмени бѣни вѣтрѣ- ни. меѣелші дѣ прии преѣѣрѣ. ши іѣм ѣнтреѣт. кѣм цинѣ еі дѣ рѣнѣлѣ аѣелѣ лок. ши чинѣ кѣм аѣ цинѣст ѣр аѣеі ѡмени вѣтрѣни. аша аѣ мѣртѣрѣнт. кѣтрѣ ноі. преѣсѣм аѣа ескѣтѣ де лок. ѣѣс приче. аѣ цин- нѣто. тот кѣлѣгѣрѣн дѣ сѣкѣл. кѣ хотѣрѣл рѣш- чорѣлор. дѣ шѣсе зѣчі ши пѣтрѣ дѣ аі; ши дѣ нѣме наѣ аѣст нѣчі ѡ гѣлѣѣѣ. пѣнѣ ла дѣмѣ- трѣшко вод. ѣр ѣн зѣелѣ аѣі дѣмѣтрѣшко вод. аѣ ѣнѣпѣст пѣрѣ. рѣзѣшіи дѣн бѣлошѣци. ѣрѣ кѣлѣгѣрѣн дѣ сѣкѣл аѣ фѣкѣст карте дѣмнѣскѣ. ла КОСТѢНТИН БѢНТѢШ. сѣ ле аѣлѣѣ аѣел лок при- че дѣчі ши БѢНТѢШ. аѣ стрѣнѣс ѡмени бѣні ме- ѣелші. ши тот аѣ аѣлат ѣнтрѣчѣста кѣп. кѣм аѣ цинѣст тот кѣлѣгѣрѣн ши аѣ фѣкѣст БѢНТѢШѣ. ши мѣртѣрѣне. дѣ ла аѣеі ѡмени бѣни. дѣчі ноі дѣпѣ цѣ дѣцѣл мѣрѣ- еі тале ла мѣдат сѣ цѣре. доіспрѣѣаче ѡмени бѣни. ши сѣ раѣде кѣлѣгѣрѣн дѣ аѣел лок. цѣрѣтори наѣ гѣснт. ноі дѣпѣ зѣн. ам аѣѣѣнтѣт пѣнѣ а пѣ- тра зѣн. дѣкам вѣзѣст. кѣ наѣ цюрѣтори. бѣлошѣ- цѣи ам пѣрѣс кѣ ѡмени бѣни. меѣелші. шам стѣл- пѣнт дѣспре бѣлошѣци. пре хотѣрѣл ѣел вѣтрѣни. ѣѣс цинѣст дѣмѣнѣн вѣстарѣнѣкѣл. пѣрѣсѣм дѣн ѣл- ле че се кѣлѣѣ Тѣрѣѣѣѣ. ла дѣл шам пѣс пѣтрѣ. дѣсѣпра Тѣрѣѣѣѣ. ѣнтре хотѣрѣ. дѣ аѣола маі ла дѣла ла капѣтеле пѣмѣнтѣрѣлор. стѣлѣпѣ ѣнтре хотѣ- рѣ. дѣ аѣін ѣн мѣвила дѣн мѣжлѣк. дѣсѣпра пѣтрѣ ла гѣлѣѣѣѣ. дѣн мѣвила гѣлѣѣѣѣѣ ѣа дѣн мѣжлѣк. ла ѣале дѣрѣтѣ. пѣнтре хотѣрѣ пѣнѣ ѣн ѣала гѣлѣ-

ДИЦІН. АКОЛА ПІАТРЪ ЛН ЦЕРМЪРЕ ДЕСПРЕ ГРАДНІЕ. ДЕ
АКОЛА ПЕСТЕ ВАЛЕ ПІАТРЪ ЛН ЦЕРМЪРЕ ДЕСПРЕ БЪЛО-
ШЕЦІН. ДАЧІН ПІАТРЪ ЛН КАПЛА СІНІ ПЪМЪНТЪ. ЛН-
ТРЕ ХОТАРЪ. ЛН ПРОТИВА КАСІН БЪДЪРКЪ. ДЕ АКОЛА
ПІАТРЪ ДЕ НАНІТА КАСІН БЪДЪРКЪ. СІНДЕ АС ФОСТ
СТАЛОСЪ БЪТЪРН. ШІ АКСМЪ СІНДЕ СЕ АФАЪ. ДЕ АКОЛА АРЕПТ
ЛН ФЪНТЪНА. ЧЕ СЕ КІАМЪ БЪЛКІАНА. ДАЧІН КЪЛАМА
ПРЕ ДАА ПЪНЪ ЛН ХОТАРЪА ИТРИНЪЦІЛОР. ДАЧІН
АРЕПТЪ АА ВАЛЕ ПЕНТРЕ ХОТАРЪА ЖІДЪЦІЛОР ША
ИТРИНЪЦІЛОР ПЪНЪ ЛН АРСМ ЛН КАПЛА СЕЛІЦІН
ЖІДЪЦІЛОР ДЕН СЪС. ШІ АА АЧАСТЪ. СТАЛОПІТЪРЪ
АС ФОСТ АЧЕЦІН УМЕНІ. АНЪМЕ. ПОЛА ЦЕФАН ДІН
МАКСІНЪЦІН. ШІ ГЛІГОРЧА ЧЕЛ БЪТЪРН. ДЕ И-
ТРИНЪЦІН. ШІ БЪТЪМЪНЪА СТЪТІЛЪ ДЕ АКО-
ЛА. ШІ ПЪТРА ДЕ БЪЛЕНІ ШІ КОСТАН ДЕ АКО-
ЛА. ШІ ЦЕФАН ЧЕЛ БЪТЪРН ТІЖ ДЕ МАКСІНЪ-
ЦІН. АЧЕЦІН УМЕНІ ЧЕ МАІ СЪС СЪРНЕ АША АС МЪРТЪ-
РНІТЪ КЪ СЪФАТЕЛЕ ЛОР. КЪМ АС ЦІНІТЪ ТОТЪ КЪАЪГЪРН
АЧЕЛ ЛОК ШАЪ АЪАТЪ ДЕ АЪАЧА ДЕ ПРЕАЧЕЛ ЛОК
РЪЗАШИЛОР. ДЕН БЪЛОШЕЦІН. КАРІ АС АРАТ
А ПЪРІНЦІЛОР. ШІ А БЪТЪРНІЛОР АЧЕСТОРА
ЧЕ ПЪРЪСКЪ АКСМЪ. (sic?) ПРИЛЕЖІТЪСАЪ. ШІ ЯНДРІ-
АШ БАНТЪШ. ШІ ПЪТРАШКА ЗЕІАРА. ПЪРЪКА-
ЛАВІН ДЕ НАМЦЪ. ШІ ГЛІГОРІЪ БЪДЪКЪА. ШІ
ТОДЪР ПЪХОРАНЪА. ШІ ИКОР АНАКОНА. ДІНЪ
МЪСТАКЪН. ШІ ІЛІЪ ВОРНИЧЕЛ ДЕ БОЗІАН.
ШІ АЛЦІН. УМЕНІ БЪНІ. ДЕЧІ ПОІ ВЪЗЪНА. АТАЦА МАР-
ТЪРН. МЪРТЪРНІНА ТОЦІ АНТЪРН КІП. АМ ФЪКЪТЪ А-
ЧАСТЪ МЪРТЪРІЕ. ШІ АЧЕЦІН УМЕНІ ТОЦІ АС ІСКЪАНТ
ШІ ШАЪ ПЪС ПЕЧЕЦІАЕ. ЧЕ ВАФІН МІЛА МЪРІН ТАЛЕ. СЪ
ФІЕ МЪРІА ТА СЪНЪТОСЪ.

АНДРЕАШ БАНТЪШ ПЪРЪКАЛАЕ.
КОСТАНТИН АРАШЪА. ГРИГОРІЪ ДАСКАЛА.
СТЪТІЛЪ.
ГРИГОРЧА УТ ИТРИНЪЦІН. ТОДЪР ПЪХОРНЪА.
ПОЛА ЦЕФАН.
ПІСТРІА УТ БЪЛЕНІ. ІЛІЪ УТ БОЗІВІНІ.
АНАКОНА ИКОР. † РОВІН МЪРІН ТАЛЕ
ГЛІГОРАШКА КЪРЛІГ
КОСТАНТИН ВОРНИКА ВОРНИКА ДЕ ПОДЪТЪ ШІ КО-
УТ ИТРИНЪЦІН. СТАНТИН АРАШЪА ЧЕ АС
ФОСТ ПЪРЪКАЛАЕ, ФАЧЕМ ЦІН-
РЕ МЪРІН ТАЛЕ.

ЦЕФАН ЧЕЛ БЪТЪРН ДЕ МАКСІНЪЦІН.

Fragmento documentali.

No 50.

Urbea-mare, 1536, Septemvire 6.

Ioanne episcopulū de Lund, ambassadoriulū lūi Ca-

rolū V la Curtea Ungariei, comunică suveranului său no-
țiuni asupra Moldovei, culesse din conversațiunile visterni-
cului Matieșu, ambassadorulū lūi Petru-Rareșu.

(Serissorea, din care se estrage acestū importantē passagiū, s'a
publicatū în *Monumenta Hungariae historica, pars diplomataria*,
t. 1. (Pest, 1837), p. 367—68.)

... Se află acum aci visterniculū (the-
saurarius) voevodulū moldovenescū, *principe fă-
ră induoelă forte puternici* (certe potentissimi), alle
cărui stăpâniri sunt aședate între **Transilvania**
și otarele **Turciei**. Acestū visternicū a-dessea
mă vizitează în taină și *solicitează de a nu se în-
cheia pace cu Ioanne voevoda**) Promitte că la ori-
care cerere a mea domnului său va veni cu 30,000
său 40,000 de ostași alleși (militum optimorum)
și va supune Transilvania sub ascultarea regelui
Ferdinandū; erō deca maiestatea vōstră va între-
prinde ce va pe uscatū contra Turcilorū, domnului
său se va presinta la serviciulū maiestății vōstre cu
60,000, pōnē la 80,000 de ostași forte bine pre-
gătiți (optime instructorum). M'amū datū în mare
amiciā cu acestū visternicū și ne-amū învoitu a
avē totū d'a-una uā regulatā correspundință (ut u-
nūs alteri continuo scribere possit). În adevēru,
ellū estē unū bărbatū forte modestū, forte bunū și,
mai allessū, prudinte și atâtū de agerū în trebe,
precum nici că se află altulū în Ungaria (homo
modestissimus, optimus, praeterea prudens et sa-
tis circumspectus in rebus gerendis, ita ut sibi
similem in hic regno non invenerim.) Se silesee
de a-și sferși mai curenđū missiūnea, și nemica
altū nu-lū preocupă. Veni aci pentru redobūndi-
rea unei cetăți (eujusdam castrī), cu vicleniā ap-
pueate nu de multū de către unulū din suppușū
domnului său. Voevodulū moldovenescū e creștinū
de legea grēcă, adică a Sântului Paulū . . .

No. 51.

Leopole 1564.

Se descrie crudițele lūi Tomșa-vodă și Moțocū.

(Acestū fragmentū se află înscrisū în manuscriptulū No. 1076
allū Archivei municipali din Leopole, intitulatū *Notabilia ex Actis
Leopoliensibus*, pagina 673).

Stephanus Tomşa in locum Despoti ad Pa-
latinatum Moldaviae suffectus et Moezue gentis
primas praedas agebant, et mercatores spoliabant
aquisque submergebant.

Stefanū Tomşa, urcatū în loculū lūi Des-
pota pe tronulū Moldovei, și Moțocū, capulū
poporului, facū prede, spoliează și înneacă pe ne-
gufitori.

*) Zapolya.

Abonamentele
se fac la Tipografia
Statului.

ARCHIVA ISTORICĂ A ROMÂNIEI.

Esse uă dată pe
septemână cu prețulu
de 1 galbenă pe annu.

SUB AUSPICIELE MINISTERIULUI JUSTITIEI, CULTELORŪ ȘI INSTRUCȚIUNII PUBLICE.

Annulă I.

Redactor: B. PETRICEICU-HĂJDEŪ,

Annulă I.

ex-professor superior de istoriă și statistică, ex-bibliotecar, ex-membru allu Comissiunii documentali.

Documente inedite în limbe străine.

No 52.

Tergoviscii, 1546, octombre 23.

Radu-vodă Calugăru, enumerându vitejele vistierului Radu în bătălia cu Stroia Pribegulū, îi acordă satele Poenarii, Chiaianii și Căpăținenii.

(Acestu prețiosu documentu s'a estrasū din Condica MS. de la Vîeroșu, pag. 145).

† Милостію божією Іу Радѣ воевода и гос-
подинъ сынъ великаго и прѣдобраго Радѣ воевода
дават господство-ми сіе повелѣніе господства-ми сѣ-
гамъ господства-ми жбан Радѣ вистіарю и съ нх-
ми синовн елици емѣ бога припѣститъ іакоже да мѣ
ест село Поенаріи и Келаніи и Кзпзцженіи
съ взсем хотаромъ. занеже сіа села сѣт были гос-
подски а господство-ми помиловахъ по Радѣ висті-
арю за вѣрнѣю и правѣ сѣжѣе еже ми ест по-
сѣжнѣ егда вистъ прѣвнѣ кою съ Строе приѣтѣла.
и вѣдѣше насъ Строе. и разкисе вонска и ра-
зидѣшася вси. и взси повѣгоша. и вѣставнѣ висті-
арѣ господства-ми и почаша жаховати вистіарю
господствами. и разкиса карѣци. а Радѣ вистіа-
рю не вѣташа вистіарю господствами. но изваднѣ
ест своимъ мѣжествомъ и направиша карѣцимъ и до-
несѣша взѣс вистіарѣ до господства-ми до тѣрнѣ
нікополскіи. тогда господство-ми велма възрадовахъ
и възвеселѣхъ за правѣю сѣжѣе цю ми ест посѣ-
жнѣ Радѣ вистіар. того ради господство-ми помнѣ-
ловахъ по Радѣ вистіар съ вишеписаннѣ села на име
Поенаріи и Келаніи и Кзпзцженіи. іакоже
да мѣ ест въ учинѣ и въ ухабѣ и сыновомъ емѣ и
внѣскомъ имъ и прѣвнѣскомъ имъ и ни вът коже не-
покоѣнимо по вризмѣ господства-ми. сеже и свѣде-
телѣ поставаемъ господство-ми жбан Кодѣ вел
дворникъ. и жбан Татѣ вел логфет. и жбан Ѣдри-
це вел вистіар. и Строе вел спатар. и жбан Ял-
вѣл столникъ. и Крача пѣхарникъ. и жбан Бадѣ ко-
мисъ. и Соколъ столникъ. и пис аз Флорѣ 8 столнѣ
градъ Трѣговици. пис мѣсца въ крѣ вѣктъ 1398:†

† Cu mila lui D-deu Ioanne Radu vodă
și domnū, fiulū marehū și prѣ-bunulū Radu vodă,

dă domnia mea acéstă poruncă a domniei melle
slugelorū domniei melle jupânului Radu vis-
tierū și cu fiil sei căpi îi va dărui D-deu, ca
să fie lui satele **Poenarii, Chiaianii și Că-
păținenii** cu totū hotarulū; cari sate aū fostū
domnesci și le a hărăzitū domniea mea vistieru-
lui Radu pentru a lui credinciosă și dréptă
slujbă, intemplată în bătălia cea de'ntău cu Stroia-
Pribegulū, cândū ne biruise Stroia, și invinse o-
stile nōstre, și imprăștiându-se ai nostri, dederă
dosulū, lăssându vistieria domniei melle, și înce-
pură dușmanū a preda vistieria domniei melle, stri-
cândū cărruțele; eră vistierulū Radu nu lăssă
atunci vistieria domniei melle, ci o scăpă prin bār-
băția sea, și repară cărruțele, și addusse totă vis-
tieria la domnia mea la turnulū de la Nicopole,
făcendū astū-felū, ca multū să se bucure și să
se veselēscă domnia mea pentru dréptă slujbă
ce mi-a slujitū vistierulū Radu. Deci, miluesce
domnia mea pe vistierulū Radu cu supra dis-
sele sale pe nume **Poenarii, Chiaianii și
Căpăținenii**, ca să fie lui moșiă ohavnică, și
fiilorū lui, și nepoților lui, și strănepoților lui,
de nemine neattinsă dăpre decisiunea domniei
melle. Iattă și marturi pune domnia mea: jupā-
nulū Coda vel-vornicū, și jupānulū Tatulū vel-
logofetū, și jupānulū Udrisce vel-vistierū, și
Stroe vel-spătarū, și jupānulū Albulū stolnicū,
și Cracea păharnicū, și jupānulū Badea co-
misū, și Socolū stolnicū, și amū scrisū eū Flō-
rea în capitalea Tergoviscii, luna octombre
23, annulū 7055:

No 53.

Bucuresci, 1575, augustū 22.

Alessandru-vodă întăresce vorniculū Ivașcu uă pro-
prietate teritoriale a tatălui seū visterniculū Radu, trecutū
apoi în familia lui Benga, și pe care i-o dăruiesce acun
Barbu fiilulū lui Benga, care prin mișlocirea lui se împă-
că cu vodă și se întorșe din Transilvania, în timpulū cândū
vorniculū Ivașcu fuse trimissū acollo la Stefanū Batori pen-
tru a cere estradarea vorniculū moldovenescū Dumbravă.

(Acestă prefiosă documentă s'a estrăsu din Condica MS. de la Vîceroși, pag. 102 verso).

† Милостію кожію Іу Алєксандръ воевода и го-
сподинъ всѣхъ земѣи сѣровадхѣнское сынъ великаго и
прѣдобраго Мирчев воевода. анефѣс Михнев воевода.
даватъ господство—ми сѣю повеленіе господствами поч-
тенномъ правителю господствами жѣпан Івашко вел
дворникъ и сѣ синови еанци мѣ когѣ препѣститъ. іакожъ
да мѣ естъ гриндѣриле и сѣ всѣе силниѣове и сѣ
всѣе влатове и сѣ всѣе хотарове понеже сѣе виш
гриндѣриле и силниѣове вѣли сѣтъ господски. таже
вѣ томъ покоиннои Рада воевода помилува естъ Рада
вѣстѣиаръ родителю почтенномъ правителю господства-
ми жѣпан Івашко вел дворникъ сѣ техъ гриндѣри-
ле и силниѣове ради верно и право сѣвѣе. а кѣда
естъ вѣли при днѣ господства—ми приащѣна естъ гос-
подствами развою сѣ Молдовени на стрѣтеніе. таже
вѣтекъ Дѣмѣрава дворникъ вѣн (агъ требѣи: вѣнже) естъ до-
шеа сѣ лѣсти и хѣтѣиство на дѣ главѣсъ господа-
ствами. и вѣтекъ а потомъ вѣеа естъ вѣ сѣвѣрское зем-
ли на Бѣтѣр Іушѣан воевода ардѣлски. а почтенномъ
правителю господства—ми жѣпан Івашко вел дворникъ
вѣн естъ пошеа на Бѣтѣр Іушѣан тѣре естъ изѣвадиа по
Дѣмѣрава дворникъ сѣ много неволи и сѣ спѣнжѣни
много. и донесѣа гѣ естъ сѣ господство—ми сѣвѣзан іако-
же единъ хѣтѣи царѣви и господства—ми. а вѣ тае
хѣжденіе приащѣна естъ тѣре нашеа Бѣрѣва сынъ Бѣн-
говъ тамо презъ плаини и донесѣа гѣ естъ на верѣ сѣ
господство—ми. а господство—ми сѣ темъ простѣа сѣмъ
его и даа сѣмъ всѣхъ сѣла и комѣти и Ацигани
на рѣкѣ емѣ. а посѣе тѣе силниѣи и гриндѣриле
нашеа естъ и вѣ нѣкое кнѣги за дѣвѣни Бѣрѣв-
ловъ. таже Бѣрѣва ради добро цю мѣ естъ сѣтворѣа виш-
речѣни вѣластѣини господства—ми. и донесѣа гѣ вѣтъ
тѣрке земѣи. а вѣн естъ пришеа самъ прѣдъ господство-
ми. вѣзъ ни едно силностъ тѣре даде и поклони виш-
речѣни гриндѣриле и силниѣи вишречѣномъ вѣла-
стѣинѣсъ господства—ми. и изѣвадиа естъ вѣтъ нови кнѣ-
ги вѣтъ прѣдъ господствами. іакожъ да естъ вишречѣ-
номъ вѣластѣинѣсъ и почтенномъ правителю господства-
ми жѣпан Івашко вел дворникъ гриндѣриле и си-
лиѣи и сѣ всѣе влатове по всѣхъ хотарокѣмъ иже виш-
писани. вѣзъ вѣчинѣ и вѣзъ вѣхѣвѣсъ емѣ и синовиѣмъ
и вѣнкомъ и прѣвѣнчѣатомъ и ни вѣтъ когѣже непоколе-
вѣмо по. вѣризмо господства—ми. сѣже и сѣвѣдетѣліе по-
стаеае господствами. жѣпан Іѣкое вел лѣвѣфѣтъ. и
жѣпанъ Стѣанъ вел спѣтаръ. и жѣпанъ Мѣтрѣ вел вѣ-
стѣиаръ и Бѣратѣа вел комѣс. и Бѣадѣ вел столѣникъ. и
Гонѣцѣ вел пѣхарѣникъ. и жѣпанъ Стоѣнка вел пѣвѣстѣаникъ.
и исправѣникъ Іѣкое вел лѣвѣфѣтъ. и писѣахъ азъ Іѣкое
мали дѣаконъ вѣзъ днѣнемъ градѣ Бѣвѣрѣи мѣсѣца авѣ
вѣтъ Іѣдама текѣицѣаго лѣта досѣле іѣпрѣ.

Cu mila lui D-deu *Ionne Alessandru* voda

și domnă a totă țerra ungro-română, fiulă ma-
reli și pre-bunului *Mirce-vodă*, nepotului lui *Mih-*
nă-vodă; dă domnia mea această poruncă domne-
scă respectabilei dregătorii domnescă jupânului
Ivascu vel-vornic și cu fiii sei căți îi va dă-
rui D-deu; ca să-i fie lui grindurile cu toate si-
liscile și cu toate bălțile și cu toate hotarele, cari
grinduri fură domnesci și le hărăzise repozatul
Radu-vodă vistierului **Radu**, tatăl respectabi-
lului dregătorii domnescă jupân **Ivascu** vel-
vornic, pentru a lui credincioasă și drăptă sluj-
bă; eră apoi în dillele domniei melle, prilejindu-
ni-se resboii și bătăliă cu Moldovenii, cari veniră
assupra capului domniei melle cu înșellăciunea și
viclenia vornicului *Dumbravă*, și fugindă apoi a-
cestă *Dumbravă* vorniculă în țerra ungurască la
Batoru Istfanu voevodului *Ardelului*, mersă atunci
respectabilele dregătorii domnescă jupân **Ivascu**
vel-vornic la *Batoru Istfanu*, și cu multă bătăiă
de cap și cheltuielă a scosă pe vorniculă *Dum-*
bravă de la addusă la domnia mea legată ca pe
ună trădătorii alii sultanului și alii domniei mel-
le; în aceeași căllătorii i s'a întemplată de a da
acollo în Transilvania peste **Barbu** fiulă lui **Ben-**
ga, și l'a întorsă la credința domniei melle, fă-
cându-ne să-lă grațiamă și să-i înapoimă lui toate
satele, proprietățile și **Tigani** de moștenire; eră
după aceia acellă **Barbu** găssi într-ună docu-
mentă ală nemului se siliscile și grindurile de
mai sus și le dăru, foră nici uă violintă, înain-
tea domniei melle, menționnatului dregătorii dom-
nescă dreptă resplată pentru binele ce primise
de la ellă cândă illă scosese din țerră străină;
decă și noi amă dată acestă crîsovă menționnatu-
lui boieră respectabilei dregătorii domnescă
jupân **Ivascu** vel-vornic, ca să-i fie lui, și fi-
iloră sei, și nepotiloră sei, și strănepotiloră sei,
acelle grinduri și silisci cu toate bălțile și cu toate
hotarele moșă ohavnică, de nime neattinsă, du-
pre decisiunea domniei melle, care amă pusă și
marturi: jupân **Négoe** vel-logofet, și ju-
pân **Stan** vel-spatar, și jupân **Mitrea**
vel-vistier, și **Bratu** vel-comis, și **Badea**
vel-stolnic, și **Gonțea** vel-paharnic, și jupân
Stoica vel-postelnic; și *ispravnicu*: **Négoe** vel-
logofet; și amă scrisă eă **Négoe** mică diaconă
în minunatulă orașă **Bucuresei**, luna augustă
22, de la Adamă anulă curgătoră 7083.

Nr. 54.

Gorczyzna (Podolia), 1732, novembre 7.

Testamentul lui George Lupăscu Hăjdeu, nepo-
tulă lui Ștefană vodă Petriceicu, prin care deplânge

nenorocirile s lle de emigrante, inv t  pe urma ii se i a fi patrio i,  i enumer  propriet tile n mului se .

(Acest  document , pre os  prin spiritul  se  na ionale  i religios , se afl  inseris  in limba malorossian  in actele municipale al i jude ului Mohilew in Podolia. Un  copie legalisat  dupre t te formele,  i reproduc  aici intocmai, s a depus  la Archiva Statului de c tre redactorul  acestui  iar , urma ii in linia drept  al i autorului testamentului).

Za Roskazem Iego Imperatorskiew Mosci Samowladnacego cala Rossya      .
Wypis z Xiag Ziemskich Powiatu Mohylowskiego Gubernii Podolskiej.

Roku Tysiac Osmset Pietnastego Miesiaca Pazdziernika dwunastego dnia.

No. 65.

Przed Urz dem i Aktami Ziemskimi Powiatu Mohylowskiego Gubernii Podolskiej st nowszy osobiseie Urodzony Szymon Nowodworski, testament W-o niegdy Irz go Lupaszki Hyzdeu, na papierze prostym spisany charakterem Ruskim Cerkiewnym, reka tegoz W-o Hyzdewa i przyjaciol na n m wyrazonych podpisany, do Ob-laty podal, kt rego testamentu wyrazy nast puj ce:     Wo Imia Ota y Syna y Swiataho Duchu Amin. Ia hri-zniy czolowik Heorhiy Lupaszko Hyzdeu, syn Stefana Poharnyka Hyzdeu y Alexandry doczki Fiodora Wornyka Petryczeyki; ia rodnii plemenik y sukcesor krowy Stefana Woiewody Petryczeyki Hospodara Zemel Moldawskich; ia neszczaslywiy wyhn nec z derzawy rodyteley, didiwy pradiidiw moich; ia teper ulacz w czuzi zemli, pr ze byw bohatyi didyez, teper bidniy y syromasznyi szczo w starosty lit moich nemoha ostawity Bohu moiemu dostoynoy pamiaty y ofiry; to paki przykazuiu synam y potomkam moim wo wieczny czasy pod proklatijem, szczo by koly Boh dast, szczo Zemla Moldawskaia y Raja ot wrahiw Turkiw oswobodytsia y syny moi libo potomky do otezyn y derzaw swoich powernutsia, to szczo by wo wes y otea moiego na dolu starszoho rodnoho brata Nykolaia naznaczenoy, prozwanoy Dolineieny w Chotinszczyni wymurowaly cerkwu na slawu Bozuiu y Swiataho Heorhija nadprutekoho, y polowyn  sela moi ho po otcu Krublika so wsimy uhodijamy otdaliby na wiecznost Kijewskomu Swiato-Peczerskomu Monastyru, tak i ko w roku 13601 (:eo znaczy 7219:) darowaw ia y zapysaw, y bratmiy pewiy Wasyl, armasza syn, daryw paki swoiu polowyn  sela Negoreay; koly ieszcze my byly w sluzbi Welykoho Hosudaria Petra Alexeiewicza y stialy nad Prutom y duszno nam bulo meze Tureckoiu nawaloiu; ale pak Boh za przyczynoiu Swiataho Heorhija nas spas ot Tureckoy newoli, y zato uczynily my zapys, kotoryy ia sym Testamentom utwerz ju dla widomosty y pamiaty moich potomkiw wo wiki w kow, z nalozeniem proklatyia na protywnykw woli moi y zapysa naszoho, amin. Uwydiwszy ia pewniy koniec zywota moho, spowidaius pred Toboiu mylostywy Boz , pred Nebom y Zemleiu wsich hrichiw moich, Boze mylostyw budy mni hrisznomu! Ia choczu umyraty w swiatoy chrystianskoy wiri po Hreckomu Zakonu y blahocze-stywomu spowidaniu, y prybihaiu pod Twoim mylost Preczystaia Diwo Maty Mariie y wsi Swiatii molite za mnoiu Boha, Isuse Chryste Syne Bozyi pomyluy mia, amin. Pe womu bratu moiemu Wasylu Hyzdeu serdeczno diakuu z i cho mylost bratniuju y vyhody mni choromu w domi swoim; ia proszczaiusia y z tym y proszu duzewno sz zoby sey Testament oloslaw naystarszomu moiemu synu Stefanu Demnyku do Warszawy, y riczy moi, kotory tut iest, otoslaty do zi ky Imosci moi y staratysie o swoiu bratowuiu ho win iest iey Opekanom, y proszu i ho spolnyty vse po semu Testamentu. Z Imosceiu zi koiu moieju Konstancieiu Krzywkowskoiu serdeczno prosz zaiusia y diakuu iey dobrym serdecem za vse i ake szczastia, za mylost y druzbu za w nost y sluzby, kotory ia ot ney Pani moiey czrez R 3 (:eo znaczy 27:) rokiw doznaw, y proszu i i Pani moi wypolnyty ostatnuiu prozbu moiu, szczo by molodoho syna naszoho nauczyla st cha Bozoho, a naystarszomu synu Stefanu otdala szablu zlocistiu po Petryczeyki Woiewodi y perchat moiu y lramoty y dokumenty y on bude pomoszczaykom materie swoiey. A druhomu synu Franciszku takoz szablu srebnozlocistiu z k yzom iaspisowym; y molodomu Martinu koly dorosne daty takoz szablu moiu pozlocistiu, ktoruiu ia sam nosyw, y kulbaku moiu, a sukni moi rimno synam podilyty. Do Zolkwy do Swiataho Iwana Soczawskaho proszu odoslaty na moiytwy p (:eo znaczy 100:) tyufiw y do Peczerskoho Monoste a w Kiiewo takoz p. (:eo znaczy 100:) tyufiw, y do tuteszniy Gorczyczanskiy cerkwy za pochoron y na sluzby bozyi y parastasy tyufiw pu (:eo znaczy 150:), a koly Boh dast szczo di-tam libo potomkam moim powernutsia derzawy w Chotinszczyni to kozdoho roku na praznyk Swiataho Weliko-Muczenika Dimytrija oddawa-

syl, armasza syn, daryw paki swoiu polowyn  sela Negoreay; koly ieszcze my byly w sluzbi Welykoho Hosudaria Petra Alexeiewicza y stialy nad Prutom y duszno nam bulo meze Tureckoiu nawaloiu; ale pak Boh za przyczynoiu Swiataho Heorhija nas spas ot Tureckoy newoli, y zato uczynily my zapys, kotoryy ia sym Testamentom utwerz ju dla widomosty y pamiaty moich potomkiw wo wiki w kow, z nalozeniem proklatyia na protywnykw woli moi y zapysa naszoho, amin. Uwydiwszy ia pewniy koniec zywota moho, spowidaius pred Toboiu mylostywy Boz , pred Nebom y Zemleiu wsich hrichiw moich, Boze mylostyw budy mni hrisznomu! Ia choczu umyraty w swiatoy chrystianskoy wiri po Hreckomu Zakonu y blahocze-stywomu spowidaniu, y prybihaiu pod Twoim mylost Preczystaia Diwo Maty Mariie y wsi Swiatii molite za mnoiu Boha, Isuse Chryste Syne Bozyi pomyluy mia, amin. Pe womu bratu moiemu Wasylu Hyzdeu serdeczno diakuu z i cho mylost bratniuju y vyhody mni choromu w domi swoim; ia proszczaiusia y z tym y proszu duzewno sz zoby sey Testament oloslaw naystarszomu moiemu synu Stefanu Demnyku do Warszawy, y riczy moi, kotory tut iest, otoslaty do zi ky Imosci moi y staratysie o swoiu bratowuiu ho win iest iey Opekanom, y proszu i ho spolnyty vse po semu Testamentu. Z Imosceiu zi koiu moieju Konstancieiu Krzywkowskoiu serdeczno prosz zaiusia y diakuu iey dobrym serdecem za vse i ake szczastia, za mylost y druzbu za w nost y sluzby, kotory ia ot ney Pani moiey czrez R 3 (:eo znaczy 27:) rokiw doznaw, y proszu i i Pani moi wypolnyty ostatnuiu prozbu moiu, szczo by molodoho syna naszoho nauczyla st cha Bozoho, a naystarszomu synu Stefanu otdala szablu zlocistiu po Petryczeyki Woiewodi y perchat moiu y lramoty y dokumenty y on bude pomoszczaykom materie swoiey. A druhomu synu Franciszku takoz szablu srebnozlocistiu z k yzom iaspisowym; y molodomu Martinu koly dorosne daty takoz szablu moiu pozlocistiu, ktoruiu ia sam nosyw, y kulbaku moiu, a sukni moi rimno synam podilyty. Do Zolkwy do Swiataho Iwana Soczawskaho proszu odoslaty na moiytwy p (:eo znaczy 100:) tyufiw y do Peczerskoho Monoste a w Kiiewo takoz p. (:eo znaczy 100:) tyufiw, y do tuteszniy Gorczyczanskiy cerkwy za pochoron y na sluzby bozyi y parastasy tyufiw pu (:eo znaczy 150:), a koly Boh dast szczo di-tam libo potomkam moim powernutsia derzawy w Chotinszczyni to kozdoho roku na praznyk Swiataho Weliko-Muczenika Dimytrija oddawa-

lyby do Chramu Ieho w Gorczychnoy po p (:co znaczy 100:) tyńiw; szczo ia Lupaszkó Hyzdeu pod proklatijem przykazu. Wsiaka maietnost nasza tut w Polszczy, y korolewszczyny, y wes Koniuszki y summy y ruchomosty y skoń wszelakoho roda y ciloie gospodarstwo darniu Imosci Pani moi do iy zywota po naszymu zapy-su w Grodu Premyskim zapysanomu w kuyhy; a iezeliby kotoryi z ditey moich powazywsia mater swoiu kolotyty, proklat budet, bo taka iest wola otca waszego, szczo wy po przykazaniu Bozmu rodytelku waszu szanowaly; dla toho blagoslowlu was diti moi wo imia Otca y Syna y Swiataho Ducha amin. Teper howoru ia do was syny moi iako otec kotoryi na smertelnom lizku konec zywota i prawdu wydyt. Otcy nasi byli bohatymy, no Boh pokaral nas za hriehy nasza y Turky wo gruntach naszych zapanowaly y zahrabyly didowszczyny i otczyny nasi, no paki my terpymo dla Swiatcy Chrystianskoy wiry y za sluzby naszy u Chrystijanskich Monarchow, to w Bozi nadija szczo nas pomyliet y lubaia Moldawia neostanetsia nazawsze pid nohamy Bisurmanskymy. Ia otec wasz nemohu ostawyty wam dostatkiw, bo ia sam wyhnaty ot Turkow z zemli naszey y blydyw do starosty po czuzim carstwu; ale paki ostawiaiu wam szabli moi y slawu predk w waszych; wojnyte proklatoho bisurmana; to bude blagoslowennymy. A kotoryi z was poklonytsia Turkowi y powernetsia w poddanstwo ieho, toj proklat budy wo wiki wikow amin. Syny moi, szanuyte strija waszego Wasyla, bo win iest teper holowoinu rodu naszoho y opiekunom Imosci matere waszey. Lubitesia z soboiu y z bratankami Konstantynom y Gasprom Nykolaia synamy; takoz z Iwanom y Hryhorijem y Iurijem Wasyliia synamy. Lubitesia wsi iako rodny braty to y Boh lubyty was bude. Nero-bite kolotni y suda z soboiu, szczo soroma nebulo y hrozy bozyi. Dla toho hoditesia z soboiu iako bratia rodny y biytesia hrozy Bozyi nad wamy. Wyze wsi odnaja krow ot Ifryma Hyzdeu Parkalaby dida moiego, kotoryy wsi dity swoi ieszcze w Moldawij podilyw, i wsiakomu otdal czast ieho szczo meze nymy nebulo kolotni; a koly nas z Petryczeykom Wodoiu wyhnano, to my tut w Polszczy za radoiu y w domu diadi moiego staroho Armasza w seli Zaraysko wnowo podilywsia y czastiamy po titkach y materach y po druhiy rodni naszey; ale druhiy diadia miy Myron (:otпустy iemu sey hrieh Boze:) koly do Turkiw powernuwsia to wziaw z soboiu y perwuui y ostatnuju razdiku y druhyie dokumenty; dla toho pyszu w sem

Testamenti dla pamiaty rodiw naszych, szczo dostalosia na czast Wasyla y Maryi Bainskoy, ditey Heorhia Hyzdeu Armasza y Antymij Warty zanki ot staroho rozdilu Ifrymowoho w Chotinszczyni selo Paszkoucy, y polowyna Tulburen y polowyna Negoreny, y po materi ich selo Kirsztyncey y polowyna Oizawinec y polowyna Weliki Czarlina i tretaia czast Lukuczeny y Zelena y Wolowec, y w Soczawi Iordaneszti y Duracza y Wysznicz, i po titkach naszych Maryi Ahaficy y Oksani tretaia czast sela Szyndreny y polowyna Dumeny y polowyna Kostyecen y polowyna Fedkaucy y polowyna Szarbak y druhaia polowyna Negoren kuplena ot Maryi titkij. Myronu diadi dostaos po otcu ieho Ifymu w Chotinszczyni selo Czytnikauy to iest Hyzdeu y Neswoia, y Prekutowo, y po sestrach ieho w Chotinszczyni polowyna Belkauc hornych, y polowyna Okny, Wolna y Derzany y w Soczawi cile selo Berlincey. A Nykolaiewi y mni Lupaszkowi bratam rodnim dostalosia po otcu z didiwszczyny ot Ifryma w Chotinszczyni selo ciloie Dolineieny y polowyna Kruhlika, y po titkach naszych dostalos polowyna Chruszouc y Tuliteny polowyna Tulburen y polowyna Medwezy kuplena ot cilo ho roda, y polowyna Nehrinecw, y po materi naszey Alexandri y bratu iey diadi naszemu Petryczeyki Woiewodi dostalosia nam selo Buneny, y czast Dorny w horach y w Chotinszczyni selo Girczeny y Hankauy y Kafijeny y Bryndzeny y tretaia czast Kuliczeny, y takoe bulo razdilenije roda naszoho po smerty Petryczeyki Woiewody; a potomu razdilywsia ia z bratom moim Nykolajem y sestroi Maryieiu zenoiu Wasyliia Balszy Poharnyka, y dostalos dla Nykolaja y ditey ieho cile selo Dolinejeny y Tuliteny y Girczeny y Hankauy, a na czast moiu Lupaszki dostalasia polowyna sela Kruhlika, polowyna Medwezy y polowyna Tulburen y polowyna Chruszouc y cile selo Kafieny y Bryndzeny y tretaia czast Kuliczeny, a sestri naszey Maryi Balszoy kromi toho sz zo wziala ot rodyteley pydannoie y selo Ionoszeny, daryly my ieszcze y Buneny y czasti w Dorna y w Nehryncey y szest salaszi Cyhan y wsi nasi ruchomosty, katori my utikauczy zostawily w Moldawij; y takoe bulo ostatnoie razdilenie moie z bratom Nyko'ajem y sestroi Maryieiu. A chotia Nayiasniyszyi Koroli po prozbi Nyko'aja y moi daly nam Prewilehiju y swidetstwo o otczynach roda naszego w Moldawij, no paki syia Prewilehiia sluzyt cilomu naszomu rodu, y otom znaiut y widajut Wasylii brat miy y syny ieho Iwan y Hryhoryi y Iuriy; y syny Nykolaja Konstantyn y Gaspr

y samy prosyly mia: szczoby ia sim Testamentom ukrepyw razdily otczyn naszych; ibo diadia Myron zabraw z soboiu dokumenta naszi stariyszyie; toze ia sim Testamentom dawnyi naszyi razdily sym Testamentom iak w nym napysanno iest, po dobroy woli zatwerzaiu, dla pamiaty cilomu rodowi naszomu; y na konec proszczaiusia serdeczno z cilym rodem moim tut przytomnym y neprytomnym y o pamiat proszu, y molusia do Boha szczoby po hrobach predkiw naszych nedoptaly pohanskiie nohy y szczoby koly myni newilno, chotia potomkiw naszych koszty spoczywały w zemli didiów naszych. Boze pomyluy nas hrishnych amin. Tilo moie po smerty pochoronyty bez wseliakoy pompy przy dwerach Swiataho Chrama w nohach hroba stryia moieho Armasza. Kotoryi Testament y ostatnuju wolu moiu w przytomnosty roda moieho y Paniw przyateli naszych dla wahy y wiry moieju rukoiu podpysniu w selu Gorczyezni roku ot Sotworenija myra 1369 (co znaczy 7241) misiaca Noiembrie 3 (co znaczy 7) dnia. Na oryginalne podpisano moldowanskimi literami: Heorhiy Hyzdeu Lupaszko, miesce pieczeci na laku czerwonym wycisnioney. (: Polskimi literami:) Bazyli Hizdeu, miesce pieczeci na laku czerwonym wycisnioney. Ian Hizdeu. Irzy Hyzdeu. Grzegorz Hizdeu (: Ruskimi literami:) Konstantyn Hyzden, miesce pieczeci na laku czerwonym wycisnioney. (: Polskimi literami:) Gaspr Hizdeu *mp.* (: Ruskimi literami:) Iwan Barbowskiy, miesce pieczeci na laku czerwonym wycisnioney. (: Polskimi literami:) Iozef Golembiowski *mp.*, miesce pieczeci na laku czerwonym wycisnioney. Piotr Jaworski, miesce pieczeci na laku czerwonym wycisnioney. (: Ruskimi literami:) Swidok Anastasyi Wolczynskiy, miesce pieczeci na laku czerwonym wycisnioney. I Ia Stefan Papara, miesce pieczeci na laku czerwonym wycisnioney. Simeon Badul. Stefan Morgulec, miesce pieczeci na laku czerwonym wycisnioney. Sey Testament po woli y slowach Welmozhnoho Pana Rotmystra Heorhija Hyzdeu Lupaszki pysal Ja mnohohrishniy Ieremonach Kiryjak Smolnickiy †††. Boh spasy duszu Bohoboynoho Otea y blahoslowy Synam, kotoryi szanujut slowa y nauku Otea swoieho Amin. †††. Ieremonach Kiryiek Smolnickiy. — Czytal z Oryginalnym Testamentem y liczby Ruskie Cerkiewne przetlomaczyl Xiadz Michal Rudnicki, poczem z oryginalnym sprawdzal, zgodno zaswiadczam Ia Raymund Niedzielski. Po podaniu ktorego Testamentu do akt Oryginal przynoszacy na powrot odebral, U-

rzad y Kancellarya zakwitowal y podpisal sie Szymon Nowodworski, z kotorych Xiag i ten Wypis pod pieczęcia Sadowa iest wydany pisany w Miescie Iego Imperatorskiey Mosci Powiatowym Mohylowie przy Dniestrzu.

Pieczetne opłacono
No. 817.

L. S. Kaetan Machalski
Regent Ziemski Pttu
Mohylowskiego.

Zgodno z Aktami swiad ze Walenty Machalski.

††† În numele Tatălui, Fiului și Spiritului Sântu, aminu. Eu păccătosul om **George Lupascu Hajdeu**, fiulul păharnicului **Stefan Hajdeu** din **Alessandra** feta vornicului **Toderu Petriceicu**; eu nepotu și moștenitorul sângelui lui **Stefan** vodă **Petriceicu**, domnului țerei Moldovei; eu nenorocitul fugaru din țerra părinților, moșilor și străbunilor mei; eu care am fostu uă dată boieru bogatu, éro acum sum vagabundu în țerra străină, săracu și lipsitu astu-feliu, încatu nu mai potu la bătrânețele melle nici chiaru să lassu D-deului meu uă poménă și jertvă démnă de Ellu; eu poruncescu fiiloru și nepoților mei, în vecii veciloru, sub blăstemu, următóriele. *Déca va da D-deu, ca Moldova, seú judefulu Hotinulu, să scape de dușmanii Turci, și fii mei, nepoții mei, némulu meu să redobândescă moșiele și stăpânirile lor, atunci în satulu păintelui meu, cădutu în partea mai marelui meu frate bun Nicolaiu, anume Dolinenii, în județulu Hotinulu să zidescă uă biserică pentru gloria lui D-deu și a Sântului George Prutenulu; éro jumetatea satulu meu părintescu Cruhlieu cu tóte dependințele să o dea pentru eternitate monastirii Sânta-Pesceră de la Kiev, așa precum dedeiu și închinaiu eu încă în 7219 (1711), cându vărulu meu primariu Vasiliu, fiulul Armasului, dede și ellu jumetatea lui din satulu Negurenii; căci ne afflamu noi aménduoi în serviciulu marelui domn Petru Alexeiewicz, și stamú lóngă Prutu, și greú ne ferbia năvalla turcescă, déro ne-a scăpatu D-deu prin miđu-locirea Sântului George de robia turcescă, și de aceia amú făcutu acea daniă, pe care eu o întărescu prin testamentulu de fétă, pentru scirea și memoria urmașilor mei în vecii veciloru, mai punéndu și blăstemú asupra adversariloru daniel și voinței melle, aminu. Vedéndu acum sigurulú sferșitu allú vieței melle, mă spovedescu înaintea Tea, milostive Dómné, mărturisindu-mi peccatele înaintea Cerulu și a Pământulu! D-deule, fii milostivu pentru mine, păccătosulu! Eu voescu a muri în sânta lege creștinescă după ritulu gre-*

cesc, cu pioasă spovedire, și alergu la grația tea, Précurato Născătorii de D-deu Maria; toți Sântii midlociți la D-deu pentru mine; Isuse Criste, fiule lui D-deu, iertă-mă, aminu! Vărului meu primariu **Vasiliu Hăj** eu îi mulțumesc din inimă, pentru dragostea lui frățescă și pentru căutarea ce-mi dade la bătă în casa lui. La despărțirea noastră illu rogă suffi-tesce, să trimiță acestu testamentu mai marelui meu fiu **Stefanu Domnicu la Varsavia**, éro lucrurile melle să le trimiță de aici la dōmna nevēsta mea; și să o proteje pe ea ca unu episcopu ce este; și-lu mai rogă să îndeplinescă tōte potrivitū cu acestu testamentu. Luându adio de la dōmna nevēsta mea **Constanția Krzywowska**, îi mulțumesc din inimă pentru tōte fericirile, pentru amori și amiciă, pentru credință și servicie, câte amu cunoscutū de la ea în cursu de 27 de anni; și o rogă pe dōmna mea de a implini ultima mea rugămintē: pe *fiulū nostru mai micū să-lu învețe în frica lui D-deu, éra fiulū nostru mai mare să-i dea sabia aurită a lui Petriceicu-vodă, și ierillulū meu, și crisovele, și documentele, și ellū să fiă sprijn-lu mamei sēlle.* Fiulū nostru allū douilea **Franciscu** să-i dea de asemenea *sabia mea cea cu argintū și aurū, și crucea de jaspide; éro fiulū celū mai micū Martinu, cândū va adjuge mare, să-i se dea și lui sabia mea aurită, ce o purtamū eu insumū, și șēua mea; éro hainele melle să se împartă între toți fii.* La **Zolkiew**, unde este sântulū *Iōnne de la Sucēva*, rogă a se trimite pentru rugăciani 100 efimce; asemenea și la monastirea **Pescera de la Kiev**; și aici în **Gorczyczna** să se dea la bis rică 150 efimce pentru înmormēntarea mea, serviciulū divinū și parastasū; éro dé a va lassa D-deu, ca fii sēu urmașii mei să redobândescă moșiele nōstre din județulū Hotinulū, atunci poruncescū eu **Lu-pascu Hăjdeu** subblāstemū de a se da în toți anni, la d-ua sântulū mare-mucenicū **Dmitrie**, câte 100 de efimce la templulū sēu în **Gorczyczna**. Tōte proprietățile melle aici în regatulū **Poloniei**, pensiunile, satulū **Koniuszki**, capitalurile, lucrurile mișcătōrie, vite de totū felulū, și totū menagiulū, dăruescū dōmnei nevēstei melle pōne la mōrtea ei, dupre invoēla nōstră înscr-să în actele municipali de la **Przemisla**; éro decă verū-unulū din copiii mei va cuteda să supere pe mumă-sea, să fie blāstematū, căci voința părintelū vostru este să respectați pe născătorii voștră dupre porunca lui D-deu, și pentru asta vē bine-cuvēntezū, fiilorū mei, în numele Tatălū, Fiulū și Sântulū Spiritū, aminu. Acum vē vorbescū vouē, fiilorū mei, ca unū părinte, care

pe patulū mōrtei vede sferaitulū vieței sēlle și lumina adevērulū. Părinții nōstri erau avuți; déro D-deu ne-a pēdepsitū pentru peccatele nōstre, și **Turcii** au cupprinsū stăpānirile nōstre; și au răpitū moșiele și patrimoniile nōstre; totuși, mângāerea nōstră cată să fie că sufferimū pentru legea creștinescă și pentru slujbele nōstre la Domniū creștinū, încātu să nu perdemū speranța în D-deu, că ne va iertă, și că draga **Moldovă** nu va remāne pentru totū-d-a-una sub piciorile musulmane. Eu, părintele vostru, nu vē potū lassa avuție, căci eu insumū fū allungatū de către **Turci** din țerra nōstră și pōne la betrānețe re-tāciamū în străinētate; déro vē lassū vouē sabiele melle și gloria străbunilorū voștri; batteți-vē cu blāstematulū musulmanū și vēți fi bine-cuvēntați! Eră care din voi se va închina **Turculū** și se va întorče la suppunerea lui, acella blāstematū să fie în vecii vecilorū, aminu! Fiilorū mei! respectați pe unchiulū vostru **Vasiliū**, căci ellū remāne acum capulū nēmuliū nostru și episcopū allū dōmnei mamei vōst-e. Iubiți vē între voi, și ca verii voștri **Constantinū** și **Casparū**, fii lui **Nicolaiū**; asemenea cu **Ioanū**, **Grigoriū** și **George**, fii lui **Vasiliū**; iubiți vē cu toți ca nesce frați bunī, și D-deu vē va iubi; nu vē eriați și nu vē judecați între voi, ca să nu fie rușine și mācia lui D-deu; ci împăcați vē ca frați bunī și t-meți vē de mânia lui D-deu asupra vē. Să știți, că sunteți cu toți de acellasi sange allū părcălabulū **Elfremū Hăjdeu** moșulū nostru, care făcuse încō în **Moldova** împărtēllă între toți copiii sēi, dāndū fie-cărui câte ună parte ca să nu se certe; dupō aceia cândū amū fostū gonitū cu *Petriceicu vodă*, de amū venitū aici în **Polonia**, atunci cu consiliulū și în casa mai marelū unchiū allū meu **Aymașulū**, în satulū **Zarajsko**, ne-amū mai împărtēttū din nou ereditățile nōstre despre mătușe, despre mume și despre alte nēmuri alle nōstre; déro cellū-l-altū unchiū allū meu **Mironū**, să-i ierte D-deu acestū peccatū, cândū se întorče la **Turci**, luā cu sine ambele acte de împărtēllă și alte documente; de aceia, pentru memoria familiei nōstre, scriū în acestū testamentū următoriele. În partea lui **Vasiliū Hăjdeu** și **Maria Bainska**, copiii armașulū **George Hăjdeu** din **Antemia Varticū**, dupre vechia împărtēllă a lui **Elfremū** s'au cuvenitū: în județulū **Hotinulū** satulū **Pașcauții**, $\frac{1}{2}$ **Tulburenii**, $\frac{1}{2}$ **Negurenii**, despre mumă-sea satulū **Cristinescii**, $\frac{1}{2}$ **Orșavineci**, $\frac{1}{2}$ **Mare-Cerlină**, $\frac{1}{2}$ **Lucuceni** și **Zelena**, și **Volonții**; în județulū **Sucevei**: **Iordanescii**, **Duracia** și **Vișnița**; despre mătușele nōstre **Maria**, **Agafița** și **Oxana**, s'au cuvenitū $\frac{1}{2}$ **Sendrenii**,

$\frac{1}{2}$ Dumeni, $\frac{1}{2}$ Costicenii, $\frac{1}{2}$ Fedcauți, $\frac{1}{2}$ Șar-
baca, și cea-l-altă $\frac{1}{2}$ Negurenii, cumperată de
la mătușa Maria. Eră unchiului Mironu i s'au
cuenitu dupre tatălă seū Efremu: în județul
Hotinului satulă Citnicauții seū Hăjdava,
Nesvoia, Precutu; și despre surori în județul
Hotinului $\frac{1}{2}$ Belcauții de sus, $\frac{1}{2}$ Ocna, Slo-
bodîa, Denjani, și în județul Sucevei totu
satulă Berlinii. Eră lui Nicolaiu și mie
Lupașcu, frați bun, ni s'au cuenitu de la ta-
tălă nostru fiulă lui Efremu în județul Ho-
tinului totu satulă Dolinenii, $\frac{1}{2}$ Cruhlicu,
despre mătușele năstre $\frac{1}{2}$ Hrușouți, Tulitenii,
 $\frac{1}{2}$ Tulburenii, $\frac{1}{2}$ Medveja cumperată de la cei-
l'alți membrii ai nămului, $\frac{1}{2}$ Nehrinții, și des-
pre muma năstră Alexandra și frate seū un-
chiulă nostru Petriceicu vodă în munți satulă
Buneni, și uă parte din Dorna, și în jude-
țul Hotinului satulă Ghircenii, și Hancă-
uții, și Casienii, și Brânzenii, și $\frac{1}{2}$ Culiceni; și
așa a fostu împărțela nămului nostru după mărte lui
Petriceicu vodă. Eră mai în urmă m'amă mai îm-
părțitu eu cu fratele meū Nicolaiu și cu so-
ru-mea Maria, nevăsta paharnicului Vasiliu
Balșu, și s'au cuenitu lui Nicolaiu cu fii
sei totu satulă Dolinenii, și Tulitenii, și Ghir-
cenii, și Hancăuții; eră în partea mea, Lu-
pașcu, s'au cuenitu $\frac{1}{2}$ Cruhlicu, $\frac{1}{2}$ Medve-
ja, $\frac{1}{2}$ Tulburenii, $\frac{1}{2}$ Hrușouți, totu satulă
Casienii și Brânzenii, $\frac{1}{2}$ Culiceni; eră su-
rorii năstre Maria Balșu, affară de zestrea
luată de la părinți și affară de satulă Ionășeni,
i-amă mai dăruitu noi Buneni, și părțile Dor-
nei, și Nehrinții, și 6 sălase de Țigani, și
tote averile mișcătorie, lăssate în Moldova în
emigrațiunea năstră; și așa a fostu ultima mea
împărțellă cu fratele Nicolaiu și sora Maria.
Deși pre-luminații regi, după rugămintea lui Ni-
colaia și a mea, ne dederă nouă privilegiulă cu
mărturiă despre patrimoniile năstre în Moldova,
totuși acellu privilegiu servindū nămului nostru
întregu, de aceia fratele meū Vasiliu și fii lui:
Ioană, Grigoriu și George, și fii lui Ni-
colaia: Constantin și Casparu, m'au ru-
gatū în parte, ca să mai întărescu împărțella
năstră teritoriale și prin acellu testamentu, de
vreme ce unchiulă Mironu a luatū cu sine do-
cumentele năstre cele vechie. Deci, o întărescu
eu acea împărțellă și prin testamentulă de fătă,
precum este scrisu mai susu, pentru memoria
familliei năstre. În fine, mă despartu sufletesce
de totu nămulă meū presinte și absinte, rugân-
du-lă să nu mă uite; și implorū pe D-deu ca
piciorle păgănilorū să nu calce pe mormintele
străbunilor năstri; și deca nu alle melle, cellu

puțină alle urmașilor meū osse să reposeze în țēr-
ra strămoșescă! Iértă-ne Dómne pe noi peccă-
toși! Cadavrulă meū să fie îngropatū fōră nici
uă pompă în ușa santei biserice, la piciorle
mormintului unchiului meū Armașulă. Acestu
testamentu și ultima mea vointă, în presința nă-
mului meū și a domnilorū amici, pentru auto-
ritate și credință, amă subscrisu cu mâna mea
în satulă Gorczyczna de la zidirea lumei în
7241 noembre în 7. (Iscăllit:) ГЕОРГИЕ ХЪЖ-
ДЕС ДОПАНКО (pecete). Bazyli Hizdeu (pe-
cete). Ian Hizdeu. Irzy Hlyzdeu. Grzegorz
Hizdeu. КОСТАНТИН ХЪЖДЕС (pecete). Ga-
spr Hizdeu m. p. ИВАН БАРБОРСКИ (pecete).
Iósef Golembiowski m. p (pecete). Piotr
Iaworski (pecete). СВИДОК (martură) АНАСТАС-
ЕИ БОЛЧИНСКИ (pecete). И я (și eu) СТЕФАН
ПАПАРА (pecete). СИМЕОН БАДЮЛ. СТЕФАН
МОПГЪЛЮЦ (pecete). Acestu testamentu cu voia
și din cuvintele nobilelui domnă capitanu de ca-
valleriă George Hăjdeu Lupașcu am scrisu
eu, multu peccătosulă ieromonacu Chiracu
Smolnicki. ††† Măntuesce Dómne sufletulă
piosulă părinte, și bine cuvinteză filorū, cari
respectă cuvintele și povățuirea părintelui lorū,
aminu. ††† (Iscăllit:) ІЕРОМОНАХ ВІРІІАК
СМОЛНИЦКІ.

Documente publicate în limbe străine.

No. 55.

Fără lotu, 1737, genariu 20.

Rapportulă feld-mareșalului conte Münich și reso-
luțiunea imperatricei Anna Ioannovna despre priimirea
Romănilorū în armata rusescă.

(Testulă rusescu e publicatū în colecțiunea: Полное Собра-
ние законовъ, t. 10, p. 29).

Rapportulă.

Se află acum în armată veri-uă căți-va
Romăni (Романы) din cei înrolați în Polonia,
din cari unii, după dorința lorū, intrară în cor-
pulă husarilorū, eră cei-l'alți totu încă servescu
în oștea regulată. Fiindū probabile, că în vi-
itorlu și mai mulți Romăni se vorū presinta
pentru serviciu, după trecerea armatei peste Ni-
pru; și fiindū că n'arū strica să i avemū într'unu
numeri cătu-de mare, căci în resbellulă trecutū
mă incredințasemū eu-singurū cătu de zelosu ai
servitū acei Romăni Măiestății Văstre Imperiali, și
cătu de bine se bătteau cu dușmanii; de aceia se na-
sce întrebarea: aū să priimimū pe dișii Romăni

cu officiără loră, punându-i sub commenda unui din generali? in ce numără îi vomă puté priimi? și cu ce felu de soldă?

RESOLUȚIUNEA.

Să se primescă slujbașii cei buni ori câtă de mulți, și să se întrebunțeze duple cum va socoti cu calle capulă armatei.

Documente inedite române.

No 56

Iasi, 1644, octobrie 15, hărtia.

Vasiliu vodă poruncescă lui George Bofulă de a restabili hotarele satului Siliscea allă monastirii Pangarațu după vechiele semne de hotare cu imaginea zimbrului său bourului (bos-urus).
(Archiva Statului).

† Iw **ВАСИЛІС** воевода кожю милостію господаря земаи младавскои (cu mila lui D-deu domnului țerei Moldovei). Скріем домніа мѣла ла сага наострз. ла **ГЕОРГІС БОЦА** дака веі веде карта домніен мѣла. іар тс сз анбі а мѣрце ла сат ла **СИЛИЦЕ**. че іасте а мзастирін а **ПЪНГЪРЪЧЪНИЛОР**. ши сз стрзніі вамені вѣни. дінпреуер меуиаші. ши сз сокотніі. пре ґнде аґ фостс самне ле чѣле вѣтрзне. ши вѣрті. пре аколо. сз пѣнеці ачѣсте сѣмне. ґн кѣрті. пре ґнде аґ фостс де вак. немзрсі сз нс фзцзрніі. тои пишем. инак не ґчинити. † сам господинз релал. (acésta scriemă, altă-feliu să nu se facă, însuși domnului a poruncit) 8 Іас аґто ґрнв вк еі. рел аґрофет ґч (a făcutu).

No. 57

Fără locu, 1665, iuniu 9.

Radu-Leonă vodă scutesce pe Stoianu fiulul popei Stană de biră popesou și de biră de țerră, fiindu singur copillă allă unui preotă săracă.
(Condica MS. de la Vierosă, pag. 69 verso).

† Милостію кожю Iw **РАДЪЛ ЛЕОН** воевода и господинз. дават господствомі сію повеленіе господарамі (cu mila lui D-deu Iónne Radu-Leonă vodă și domnă, dă domnia mea acéstă poruncă a domniei mele) ачестсі сзракдз копна бетѣг анґме **СТОІАН** фечорса поп асі **СТАН** вт **ВЪЛНІЩІ** ка сз фіе ан паче дз кирса тзтзнісз шз дз кирса дз царз шз дз тоате дз ждіеле шз мзнкзтзрі ле кзте вор фи пре цара домніен мѣла дз немік вал саґ вѣнтзмаз сз наісз пентрз кз аґ веніт ачест превт пwn **СТАН** вт **ВЪЛНІЩІ** шз кс фіола

сзс **СТОІАН** ан анван анантѣ домніен мѣла де аґ жзасіт ксм іасте ґн вм вѣтрзш шз саак шз нс маі аре ніче ґн фечор фзрдз ачест копна бетѣг чершзнд дзлаа домніа мѣла вкарте а домніен мѣла дз мнлз шз дз рзпавс ксм аґнз моартѣ асі сз аісз а фі фіола сзс **СТОІАН** ан паче де кирса асі попескз шз дз кир дз царз дече шз домніа мѣла вѣззнд кз іасте ґн копна бетѣг датзлам ачестз карте а домніен мѣла ла мзна асі **СТОІАН** фечорса поп асі **СТАН** аґнз че ва мзрі поп **СТАН** ан ґрма асі сз фіе ан паче дз тоате ксм скріе маі ссз ан зилеле віеціи домніен мѣла іар чіне ар фаче вре ґн вал маре чертаре ва аґвѣ де кзтре домніа мѣла. † сам рече господствомі (a disu însăși domnia mea). юн 9, аґт 7173.

No 58

Fără locu, 1679, fără lună.

Postelniculă Necula de la Deleni vinde cumnatului seu Necula de la Pitești uă copilă Țigancă, prevedendă messuri pentru ca ea să nu se perdă.
(Condica MS. de la Vierosă, pag. 185.)

† Ядекз ес **НЪКЪЛА** сынз драґшіи пѣхарник де ла **ДЪЛЪНІ**. скрнсам ачест запис ла мѣс ка сз фіе де вѣнз крединца ла мзна ксмнатсаі **НЪКЪЛА** вт **ПІТЪЩІ** брат (frate) жѣпан **НЪКЪЛА**. ксм сз сз шіе кз іам вѣндѣт аґмнѣлаі в копназ де **ЦІАН**. анґме **ІОАН**. деі аґ жнд копнаа пзринці ам сокотит кз ва вені де в ва фсра. деі ам аґсц аґтз копназ а докѣ ачел. анґме **САМФІРА**. ши ачестз копназ о ам аґат ши ес де ла алці воарі. анґме **ДІКЪЛ** анн **ГРЪЧІ**. іар де нс ва фи стзтзтоаре ши ва вені **ДІКЪЛ** сз о а. саґ де в фсци. сз ансз а вені аґмнѣлаі ксмнатса **НЪКЪЛА** сзші а копнаа каре іам дат аґтз і ши пентрз крединца міам пс маі жос искзлнтсра ши ла ачестз токмѣлаз аґ фост мѣці воарі мзртзрін. карін аш вор пне маі жос искзлнтсрнле. пнс (scrisu). а ан (in a 30 di). аґт ґрнз: † (Iscăliți:) ґс **НЪКЪЛА** пост. ґс **ГІНѢ**. ші ам скрнс ес **ГЪРГЪ** **ГЪЛШЪКЪЛ**.

Documente publicate române.

No. 59

Brașov, 1602, septembrie 28.

Nicola, fiulul lui Michaiu-vodă celui Vitézu, hărăzește bisericei din Schiaș de lângă Brașov satul Micșeneșii din județul Ilfovului, în presința mai multor orașeni din Schiaș și din Brașov.

(S'a publicat foarte corectă după originalul românesc în *Tesaurul* d-lui A. Papiu Ilarianu, t. 1, p. 385—87).

Abonamentele
se fac la Tipografia
Statului.

ARCHIVA ISTORICĂ A ROMÂNIEI.

Esse uă dată pe
septemână cu prețului
de 1 galbeni pe annu.

SUB AUSPICIELE MINISTERIULUI JUSTIȚIEI, CULTELORŪ ȘI INSTRUCȚIUNII PUBLICE.

Annulă I.

Redactor: B. PETRICEICU-HĂJDEU.

Annulă I.

ex-professor superior de istoriă și statistică, ex-bibliotecar, ex-membru al Comisiunii documentale.

Documente publicate române.

No. 60.

Tophcenii, 1525, septembre 20.

Stefan-vodă cellu Tănărū, în urma tânguirii tergo-veșilor Vaslueni, amintindū pe de uă parte modulū, în care au fostū priimiți și aședați în Moldova emigranții străini sub Alessandru-vodă cellu Bunū, erō pe de altă parte avēndū în vedere prerogativele, cu cari Stefanū cellu Mare inzestrase orașulū Vasluū după bătălia dela Racova, poruncesce pūrălabulū Carabățu următōriele: 1. Să nu îngōduescă Armenilorū și Ovreilorū de acollo de a cumpera moșie și de a ține măcellărie sēu cărciūme sēu pitărie; 2. Să nu permită Grecilorū și la ori-și-cari alți străini de a cumpera moșie. 3. Să aibă voia străinii de a ține locuri numai cu chiriă dela pământeni. 4. Pentru pascerea vitelorū pe teritoriulū municipale sa plătescă străinii pe annu câte unū galbenū ungurescū la biserica domnescă din Vasluū, afară de darea generale pentru vistieră și de darea speciale pentru stégulū orașulū; adăugēndū, că călcarea tutorū acestorū regule va trage după sine pedēpsa spēndurătōriei.

(Reproducemū acestū documentū întōmai în transcripțiunea latină, dupe cum s'a publicatū într'ūă broșură intitulată "*Către opiniunea publică!*", și subscrisă de d. Iorgu Petala în numele orașulū Vasluū, ca uă protestațiune contra actualii proprietărie a acestei poltie, d. Elena Șubena. Dēca acestū documentū nu e falsū, — redacțiunea nu se pronunță de uă cam dată, — apoi fōră îndōelă, și prin anticietatea limbăgiulū sēu românescū, și prin detaliile sōlle istorico-juridice, ellū merită a fi consideratū ca una din aqvisitiunile cele mai prețioase pentru istoria română. Așa dēră, decidă criticiū nostră: este ellū falsū? pōte ellū a fi autenticū?).

Noi Stefanū voevodū, boji milosti gos-podarū zimli Moldavscui, facemū scire domnia mea la boerulū nostru Carabățu, pūrălabū de Vasluū, adică precum aceste credincioase slugile nōstre Mihociū, ușerulū curțū domnesci din Vashuiū, și Cocuzū păhărnicele și pūrălabū bivū pîrgariū, și Cotaie cupețu, și Hilatū cupețu, betrănū tîrgulū Vashuiū ce veni cu voinicū de ôste a tîrgulū la tabăra nōstră aice în prestanicea Milcovulū, și cu mare obidă plānsese înaintea

nōstră și înaintea a lorū nostri moldovenesci boeri: și Armeniū, și Jidoviū, și Greciū, cari se affla acollo în tîrgū oploș, precum multe neadjunsuri și năgete cășuna-le-arū la toți a lorū tîrgoveți, că se bagă la tōte cupețile Moldovenilorū, la care cei streini n'au dreptatea pe legea betrănă, meserniți, cărciūme și pitărie a ține, cum acollo în acellū tîrgū ținu; ma cumpără și locuri ocinā de case, și de fānețe și de priseci, și vaduri de făcāe, și ținu și dobitoce cum ținu toți tîrgoveți, la care solduđū și pîrgariū parte arū ține acellorū străini, și îngăduelă peste legea cea betrănă; ș'au cerșutū să le facemū dreptate pe legea betrănă și pe uriculū de daniā ce-lū au de la cellū mare Stefanū vodă, moșulū domniei melle, Dumneđū pomenescă-lū, care moșulū domniei melle cum isbāndi cea mare bătălie de la Racova și vinge pe Turci, și pe Munteni, și i frānse, și i fugāri, pentru pământia ce-i ven-cili, cumpără pe banii sēi tōtā moșia de la cei betrāni moșneni, și făcu sântă rugă și curte dom-nescă, și adăvase tîrgū acellū Vashuiū cu cei voi-nici, ciuintiți și slutiți din bătălie, și aședă tîrgo-veți, și bani le dete a cupețire, și tōtā moșia o dānuiră ocinā în vēcū a firē tîrgoveșilorū Mol-doveni, cari se vinge cu Turci acollo și voi-nicesce se luptă de pōvedi atāta mulțime de pă-gāni... năpădiseră în țerră. Cum vēđum dom-nia mea și toți boeriū domniei melle uriculū cellū de daniā, și altū uricū de întăritură de la pă-rintea domniei melle Bogdanū vodă Dumne-đū pomenescă-lū, ca să aibă acei tîrgoveți Mol-doveni și totū rodulū, semintiā lorū din nēmū în nēmū pōnē în vēcū, a stăpāni acea moșia în totū locu, cu totū venitulū, din câmpū, din pă-duri, dintr'apă, și din fānețe, și din lunci, și din locuri din țerrinā, și din vētra tîrgulū, volnici a-și

lua venitul din toate ca de pe dreptă a loră ocină și moșia, numai pe legea allor-allanți țirguri să aibă la vreme de pășu căllări voinică de oste a dare mistiți cu toate cele de trebă la băttaiă, cum și acum au voinică loră aicea în tabăra noastră; și vedendă domnia mea plânsorea slugiloră noastre cei mai susă scriși, și a toți țirgoveților din **Vaslui**, și deca vedumă și uricele cele bețrâne, iată numai ce ți scrimă și tare ți poruncim, cum a mână veniți-va cartea domniei melle, să nu intr'altă-feliu faci, numai ce de sîrgă să vă strîngeți cu șolduții și cu pîrgarii, și să chîamați pe toți cei streini cupeți, **Armeni și Greci și Jidovi**, să le luați sēma cu ce dereșe cumpără ocină, locuri de casă, și de finețe, și de priseci, și de țerrină, și vaduri de făcăe; și avendă dereșe, savă domnescă de ară firé, să le luați de la mână loră și să le trimiteți la domnia mea ca să le rumpemă, că n'au legi **Armeni și Jidovi** ocină a țineré în pămîntulă nostru moldovenescă; cu atare tocmelă și lege fost-au nuși prîimiți de strămoșulă domnia(?) bețrânulă **Alessandru-vodă** cellă bună, tindă aceste linghă curse întēi în pămîntulă nostru moldovenescă, fugăriți din țerra unghurască și dintr'alte țerră pentru legea a loră sei părinți; cari li se dete voia și lege de la domnă și de la țerră cu seimă de obșce a și ține legile loră și a face veră-ce cupeți, făr ce mesernițe și cărciumă și pitării a nu ține, ca nu care cumvașilea pe creștini spurce, cum datina loră ară fi... și pentru una ca asta iată tare vă poruncimă domnia mea ca de sîrgă pe toți cei streini, **Armeni și Jidovi**, tare să i popriți a face cupeți cu cărciumă, veră cu meserniți, veră cu pitării, numai fără ce **Greci** au vrea(?) cu volnică la aceste cupeți, ma ocină nimeni, veră care streină, fire-ară și **Greci**, n'are volnică în pămîntulă nostru moldovenescă cu a ținé veră a birui, că n'au lege de la cei bețrâni domni și moșneni, care agonoisi pămîntulă es'a cu sângele loră, illă ținu și lă arătue, și lă păstră moșia a firé pentru rodulă loră, și pentru semintenia loră pōne în vécū, că nu și versară sângele loră pentru cei streini cari n'avură nică un pășu pentru moșia noastră, cum și noi pōne în dīoa de astădi ținemu-ne moșia cu sabiă și cu sângele nostru; și pentru aceea toți streină ceștia, **Armeni, și Jidovi, și Greci**, cum se dete legea **Leșiloră și Rușiloră și Unguriloră și Bul-**

gariloră, care vină din dorulă loră de sluji în țerra noastră la oste și vrură pentru beșugu pămîntulă a se acina și hălădui la noi să și agonescă cu muncesta veră cu cupețiă pita loră, a și ține case și locuri de pămîntă unde ară puté găsi cu nămală de la moșneni, așijderea lege dedese și estora, și D-ta aflândă nucini cumpărate de veră care streină, numai ce să le ei zapisele, și să le întorcă țirgoveți banii cătă s'ară scri zapisele, și vrëndă streină ceia a hălădui acollo, și a ținé acelle locuri, să se învoescă cu țirgoveți cu nămală a le ține, și cari ară vrea dobtōce pentru a loră casă a ține pentru pășune să dea pe veră căte ună ugă la biserica Domnescă, și mai multă vală nu li se facă ca să pōtă și dînșii a hălădui în pămîntulă nostru, și a și agonisi pita loră, și ce sū aședăți a da pe totă anulă la visteria Domnescă și bană stēguluă cetății **Vashui, așa poruncimu-ți pārcălabă și cată a da ascultare deplină la porunca noastră, și înturnăndune din mila lui Dumneșeu cu sănătate la scaunulă nostru să ne faci de seire de toate ceste ce se plânse **Vasluieni**, și cum în calle pusuții, ca și noi de la noi să le dămă și să i miluimă, și să le întărimă dania și miluirea moșului nostru, și a părintelui nostru, Dumneșeu pomenescă i, cu uriculă nostru întărită cu cea mare a noastră pecete. Și ca mai nu îndrăsneșe veră care dregătoră a călcără legea bețrână de a îngăduire cupeți, cupeți cu cărciumă, și meserniți, și pitării **Armeniloră și Jidoviloră** și ocină a cumpărară veră care streină de rodulă moldovenescă în pămîntulă nostru, și în moșia noastră, poruncit-amă pe legea bețrână, uni ca aceia cu spondurătōriă să se omōre, cari atare porincă datu-am Domnia mea credincioși boeriloră nostri hatmanulu, și celoră mari vornici a țerrei de josă și a țerrei de susă, s'o plinescă numai de cătă.**

Sam Gospodă velélu.

(L. P.) Ot **Topliceni** u velétu 7034.

Mesița Septemvrie 20.

La **Movila** piseră amă scriptă.

No. 61.

Bucuresci, 1658, noembre 18.

Mihnea-Radu vodă, domnulă Țerrei Românesce, jură alianța cu George Ghica vodă, domnulă Moldovei, pe ur-

mătoriele base: 1, kihaii domnesci in Constantinopole să lucreze cu înțelegere mutuale; 2, cheltuielile diplomatice in Constantinopole pentru prevenirea intrigelor să se plătească de către amândouă domni; 3, kihaii cei contrari intereselor veri-unui din domni să se depărteze; 4, ambii domni să se appere in commune cu arma contra invasiunilor străine; 5, ómeni de pe la margini să nu se mai atragă prin făgăduințe dintr'ua țerră în alta; 6, emigrații respectivi să opteze pentru una din duo țerre pôně la Sân-Giorgie; 7, criminalistii emigrați să nu fie sufferiți nici dintr'ua parte; 8, boierii emigrați să se amnestieze.

(Acestu documentu românesc, fôrte interesant prin limbagiul seú, prin sigiliul seú, prin forma jurămîntului, etc. este publicatú duple originale in *Magazinul istoricú*, t. 2, p. 181—187.)

Documente publicate în limbe străine.

No. 62.

Fôră locú și lună, 1096.

Laurențiú, episcopulú catolicú allú Milcovului în Moldova, se adresează către toți creștinii din Transilvania, érá mai cu sémă către Secuii din Kezdi, Orbai și Sepsii, suppuși diocesií sélle, sollicitându-i în următoriele duo privințe: 1-o. Ca să adjute episcopiei milcovene prin uă collectă bânescă, precum se regulase încă sub precessorulú seú episcopulú Micaele, restauratorulú din cădere a acestei episcopii, pe care dentru'n-taiú o au fostú fundatú într'ua vechime depărtată străbunii Secuilorú. 2. Ca să se conforme cu indemnurile papei Urbanú II și allú regelú ungurescú Colomanú, allegându pe cei mai juní și mai voinici dintre Secui de ambe ordinele, adevă pedestri și căllări, și trimetându-i în cruciată în Palestina pentru rescumperarea Sântului Mormentu din mânele păgânilorú.

(Benkó a reproducú acestú prețiosu documentu de pre originale in *Milcovia sive episcopatus Milcoviensis explanatio*, Viennae, 1781, t. 1. p. 55—57. Desele lipse nu permittú de a-lú traduce litteralmente. Așa dérú, ne-amú mulțumitú de a resume în summarulú de mai susú totú cuprinsulú actului, rețipărindú mai josú originalele lătinescú, cu atătú mai vertosú, că cartea lui Benkó a devenitú fôrte rară.)

Laurentius, in Dei nomine Ecclesiae Milcoviensis minister licet indignus, presbyteris Siculorum de Keesd, Orbou et Scepus, fratribus in Domino venerabilibus, salutem in omnium Salvatore. Sicut fraternitatibus vestris, ceterisque sympresbyteris nostrae attententiae, et per vos ac illos omnibus praeconibus evangelii, traditum fuerat a Domino Michaelē, bonae recordationis praedecessore nostro et sedis huius vero restitutore, usque hodie tamen in finem non perductum, qualiter collecta undique . . . . . in ae-

dificationem Sedis et S. Ecclesiae M . . . . . universum populum hortarentur meminisse, hanc . . . . . Ecclesiam prisco tempore, cujus memoriam rerum alterationes prope deleverunt, pro se, cum pro suis antiquis parentibus fundatam, et duris temporibus conservatam, usque donec pot . . . . pari modo noverit, per prudentias vestras, et reliquum clerum, universus populus, ut quemadmodum insonuit plena zelo et pietate adhortatio Sanctissimi Patris Apostolici . . . . nec regis illustris contrar . . . . edictum: ita utriusque ordinis, tam loohfew, quam giharlog vocati, militares et fortes viri, juniores praesertim, quorum amor Salvatoris et spes suae mercedis corda implevit, et sine destructione sua . . . . sanctam ad terram, quam ipsi pedes Domini nostri Jesu Christi redemptioni nostrae dedicaverunt, ab hostibus nominis Christi violenter occupatam, pro opportunitate Christicolarum, Domino adjuvante, et aeternam beatitudinem dante, reoccupan . . . . tali modo armat . . . . ex septem Castris. Vos autem, clerus, orationes continuas fervidissime ad Christum Deum pro f . . . fundatis, ut attollat vexillum victoriae amantibus nomen suum, et pro eo sanguinem fundere non reformidantibus . . . . Dominicae incarnationis MXCVI . . . . ta.

No. 63.

(Vilna), 1506, (augustú).

Serissórea și instrucțiunea de ambasadă din partea consiliarilor poloni, după mórtea regelú Alessandru, către domnulú moldovenescú Bogdanú, îndemnându-lú a nu tulbura pacea pôně la allegerea unui nou rege, amintindu-i obligațiunile sélle în priivînța Poloniei, și amenințându-lú cu regele Ungariei.

(Testulú lătinú s'a publicatú în *Acta Tomiciana*, t. 1, p. 5-6)

Domnii consiliari bisericesci și mirenii al regatulú Poloniei, deși nu se înduiescú că tu scii deja despre incetarea din viétă a Serenissimulú principe domnú Alessandru regele Poloniei și că deplângi mórtea lui, totuși au cređutú de cuviință a-ți mai annuncia ei-nsiși durerea lorú assupra acestei triste intemplări, pentru ca să te mähnesci uă dată cu ei și să offeresci reposituluí teú amicú uă piósă adducere a-minte,

Domnii consiliari, luându actū de buna amicită și pace, păzită totū-d'a-una între regatulū și Moldova, atâtū în vieța regilorū, cum și în intreremnele urmate după mórtea lorū, voescū a o păzi și acum din partea regatulū, decă numai și tu vei voi a o păzi din parte-ți. Te mai îndemnă d-nii consiliari de a recommenda și suppușilorū tei păzirea acelei păci și amicie, oprindu-i de la prede și faceri de relle, și făcēndū să trăescă în armoniă cu locuitorii regatulū. Intocmai așa vorū porunci la ai sei și domnii consiliari.

Părintele teū, ca unū membru allū regatulū polonū, avea obiceiū, pentru mântinerea bunei vecinetați și mutuali amicie, de a păzi sub intreremnulū linistea astū-feliū, încâtū să nu ne pótă turbura dușmanii. Așa dērō, deși d-nii consiliari nu se înduiescū, că vei lucra în același modū, atâtū prin propria tea voință, cum și împinsū prin esemplulū părintescū; totuși mai stăruimū încō a te ruga, ca la casū de uneltiri dușmănesc, să le nimicesci și să te îngrijesci d'ale face cunnoscute d-lorū consiliari. Uă assemene purtare nu numai va întări buna voință a d-lorū consiliari către tine, ci încō îi va despune pre ei, și pre regele, pe care cu ajutorulū lui D-deū, după vechiulū obiceiū, împreună cu tine illū vomū allega, ca să se arrete către tine priitori și amici.

Deși de uă cam dată nu s'a regulatū timpulū elecțiunii, îngroparea reposatulū rege fiindū amânata pōnē la sossirea serenissimulū principe Sigismundū, totuși nu se va întârția multū de a se precisa diăa otărită, despre care d-nii consiliari te vorū încunnoseința, pentru ca uă dată cu ei să pui la calle allegerea nouiū rege, spre lauda și gloria lui D-deū și spre folosulū creștinătății și allū ambelorū nōstre țerre.

După darea scrisorii, ambassadoriulū să nu uite:

A aminti verbalmente lui vodă, cumcă după mórtea părintelui sei Stefanū, cândū voevodulū muntenescū (vojevod Montaniac) trimisese la regele Alessandru unū ambassadorū cu multe daruri și făgăduințe, cerēndū să-i adute Polonia pentru a cuceri Moldova și a resturna pe actualele vodă, atunci d-nii consiliari, dorindū strinsa

mântinere a amicieii cu Moldova și păstrarea dreptului ereditarū allū lui vodă, n'au sufferitū ca regele să dea dușmanulū cerutele adjutorie; și de assemenea n'au permissū regelū de a sprijini pe toți acei cari pretindeai atunci că arū fi ei adevērați successori și eredi ai Moldovei, pentru a împedeca astū-feliū întărirea nouei domnie. Decī, adducēndu-și a-minte tōte astea, d. vodă n'arū trebui să resplătēscă cu reulū atāta bunăvoință și statorniciă amicale a d-lorū consiliari ai regatulū.

Să se mai povestēscă lui vodă rellele, injuriile și pagubele, occasionate de currāndū de către suppușū și purcalabi (capitanaeos) sei atâtū în țerra Pocuției, pe care cu puținū mai nainte o restituise regatulū, precum chiarū în prejmetele cetăților Skala și Kamieniec; cari tōte de nu vorū fi innapoiate și despăgubite, nu va să fiă bună amicită și vecinătate. Inse d-nii consiliari nu-și vorū resbuna celle pătimate mai nainte de a consulta în acēstă priivintă pe serenissimulū d. rege allū Ungariei. Credemū, că Majestatea Sea nu va voi să priivēscă cu nepesare injuriile făcute regatulū sei ereditarū, decă pōnē atunci d. vodă nu va corege câte s'au întemplatū. Decă și ómenii nostri vorū fi greșitū ceva în respectulū Moldovei, d-nii consiliari se vorū grăbi a îndrepta și a despăgubi după dreptulū de pōnē acum.

Documente inedite române.

No 64.

Fără locū, 1679, aprilū 27.

Vel-vorniculū Badea Bălăcēnulū însărcinează completulū municipalității de la Pitești de a cerceta, decă măcellăria era aședată de mai nainte în casele ce cūperase logofetulū Necula de la Nedelea fratele Calii dreptū 3 galbinī unguresci; erō în casū contrariū să silēscă pe Necula de a întorce casele la proprietarulū primitivū, priimindū banii înapoi de la Calea sora Nedeliū, care nu vrea să suffere uă măcellăriă în vecinătatea locuinței sēlle.

(Condica MS. de la Vîeroșū, pag. 184 verso).

БАДѢ БѢЛѢЧЕНУ БА ВОРНИК СКРІЕМКАР-
ТѢ НОАСТРѢ ЦІЕ ЖСАЕЦСА ЕВТ ПИТЕЦИ ППРЕ-

8НХ К8 ПРЕОЦІИ. ШИ К8 ВРѢШАНІИ. КАРЕ СХН-
ТЕЦІ ВАМЕНІ КХТРХНІ АКОЛѢ. ДЗМ8ВХ Л ЦІРЕ
КХ АНЧѢ ЛНАННТѢ НОАСТРХ АБСТАѢ ЛТРЕКХЧ8НЕ
ДЕ ФАЦХ К8 НѢКХЛІА ЛОГОФХТ8А УТ ТАМ (de acol-
lo) ШИ К8 КІЛІИ СОРА НѢДѢЛІИ ПЕНТР8 8Н ЛОК ЧЕ
А8 К8МПЗРАТ НѢКХЛІА ЛОГ ДЕЛА НѢДѢЛІѢ ФРАТЕЛЕ
КІЛІИ. ДРЕПТ8 8Г Г. ШИ ЦІНЕ СКА8НЕ ПЕ АЧЕЛ ЛОК.
ІАР КХНД А8 ФОСТ АКСМ ФІИИД КАСА ПЗРИНЦІЛОР КІ-
ЛІИ АПРОПЕ ДЕ АЧЕЛ ЛОК. ШИ АКСМ ІАСТЕ ПЕ СѢМА ЕІ.
Н8 СХ С8ФЕРЕ СХ ФІЕ СКА8НЕЛЕ АКОЛѢ ЛНА-
ННТѢ КАСІИ ЕИ. ЗІЧЕ СХІ ЛТОАРКХ КАНІИ СХ
СТРИЧЕ СКА8НЕЛЕ. ІАР НѢКХЛІА ЛОГ АША ЗІСЕ К8М
КХНД А8 К8МПЗРАТ АЧЕЛ ЛОК. ДЕЧІ НОН НЕ КРЕЗХНД НИ-
ЧІ ПРЕ 8Н8А НИЧІ ПРЕ АЛТ8А. ЧИ АМ ДАТ ПЕ СѢМА
ВОАСТРХ. ЧИ СХ КХ8ТАЦІ Л ВРЕМЕ ЧЕ ВЕЦІ ВЕДѢ
КАРТѢ НОАСТРХ. ВОІ СХ ВХ СТРИНЦЕЦІ ТОЦІ АА 8Н ЛОК
СХ КХ8ТАЦІ ШИ СХ АДВЗРАЦІ ПЕ МЗР8НТ8А. ФЗР ДЕ
ФЗЦЗРІЕ. КХНД А8 К8МПЗРАТ НѢК8АА АЧЕЛ ЛОК ДЕЛА
НѢДѢЛІѢ ФРАТЕЛЕ КІЛІИ. ФОСТА8 СКА8НЕЛЕ ФХ-
К8ТЕ АКОЛѢ А8 ФХК8Т8АЛѢ8 НѢК8АА. Д8ПХ ЧЕ
А8 К8МПЗРАТ ЛОК8А. ДЕЧІ ПРЕК8М ВЕЦІ МЗРТ8РІСІ
ШИ ВЕЦІ АДВЗРА К8 С8ФЛЕТЕЛЕ ВОАСТРЕ. ШИ ДЕКА ВА
ФИ ПРЕК8М ЗІЧЕ НѢК8АА СХШІ ЦІЕ НѢК8АА
ЛОК8А К8 В8НХ НАЧЕ. ІАР ДЕ ВА ФИ ПРЕК8М
ЗІЧЕ КАЛѢ СХІ ЛТОАРКХ КАНІИ НѢК8АЛІИ
ЛНАПОІ. ШИ ПРЕК8М ВЕЦІ ЛІ ВЕЦІТОКМИ. ШІИ
ВЕЦІ АШХЗА. АША СХ ЛЕ ФАЧЕЦІ ШИ СКРИСОРІ
АА МЗНЕЛЕ ЛОР ДЕ ЛПХКХЧ8НЕ. АЧАСТА СКРІЕМ.
АП К8 ЛѢТ ЗРПЗ:†

No. 65.

Fără locū, 1679, iunie 15.

Unū ōre-care Basiliū se împrumută de la Necula din
Pitești cu 10 galbini ungurești, pōnē la Săn-Iliă, cu înda-
torirea de a responde cheltuēla judecāții la casū de nepla-
tă la sorocū.

(Condița MS. de la Vîeroșu, pag. 185)

† ІДЕКХ Е8 ВѢСІЮ СКРИСАМ ЗАПИС8А МІЕ8 АА
МЗНА Ж8ПЗН8А8І НѢКХЛІИ УТ ПИТЕШІИ. К8М СХ
СХ ЦІЕ КХ МІА8 ДАТ Д8МНѢЛ8І 8Г І. ПХНХ АА
СВѢТЫИ (sântū) ІІАІЕ СХІ ДА8 Д8МНѢЛ8І ВАНІИ ФЗР
ДЕ НИЧІ 8Н К8ВЖНТ. АР ДЕ Н8І ВОЮ ДА ВАНІИ. КХТХ
КЕЛТ8АЛХ СЕ ВА ФАЧЕ СХ ФІЕ ТОТ ДЕЛА МН-
НЕ. ШИ МАРТ8РІИ ФОСТА8 НѢКХЛІА СЫНХ Ж8ПАН ІА-
ПОСТОЛ. И СТРО8. ШИ ПЕНТР8 КРЕДІИЦА НѢМ П8С

ДѢЦЕТЕЛЕ КА СХ СХ КРѢЗХ. ЮН ЕІ. ЛѢТ ЗРПЗ. (Iscăli-
liți:) 88 ВѢСІЮ. 88 СТРО8 МЗРТ8РІИ.

No. 66.

Fără locū, 1679, decembre 29.

Duminica și familia sea vîndū lui Nécșu Cantaragiulū
unū locū de prāvāllīā dreptū 7 galbeni unguresci.

(Condița MS. de la Vîeroșu, pag. 184 verso).

† ІДЕКХ Е8 Д8МИНѢКѢ СЫНХ (fiulū lui) ГѢ-
СРГІЕ ШИ К8 МАМА СІАМНІА. И К8 ФРАТЕМІЕ8 ПѢ-
ТР8 СКРИСАМ ЗАПИС8А НОСТР8 АА МЗНА Д8МНѢЛ8І Ж8-
ПЗН8А8І НѢКХЛІА КАНТАРАЦІ8. К8М СХ СХ ЦІЕ КХ
ІАМ КХНД8Т 8Н ЛОК ДЕ ПРВЗХІЕ ДЕНАИИТѢ КАСІИ МѢ-
ЛЕ. К8М А8 ФОСТ ТОТ. . . . МАІНАИИТЕ ФХК8Т. ШИ К8
ЛОК8А ЧЕ АР ФИ ДЕН С8С. ІАР МАІНАИИТЕ СХ Н8 СХ
МАІ ЛТИНХЗ. ШИ ААМ ТОКМИТ ДЕ А НОАСТРХ В8НХ КОЕ.
К8 ЦІРѢ ВАМЕНІЛОР НЦІРІ ФЗРХ НИЧІ У СІАХ. ШИ ААМ
ТОКМИТ ПЕ КАНІИ ГАТА 8Г З ШИ АА ТОКМѢЛА НО-
СТРХ СА8 ЛТХМПАЛТ М8АЦІ ВАМЕНІ В8НІ. А8ММЕ МА-
НОЛѢ К8ПЕЦ. Д8МИТР8 ЛОГ. МАРТИИ ЛОГ. ШИ
АА СКРИС Е8 Д8МИТР8 К8ПЕЦ. КА СХ СХ КРѢЗХ.
ПИС (scrisū) ДЕК КА ЛѢТ ЗРПЗ. (Iscăliți:) 88 Д8МИ-
НѢКѢ. 88 СІАМНІА.

No. 67.

Fără locū, 1682, februarīū 11.

Radulū dela Preotesci, în locū de 10½ taleri datoriti
lui Necula pe mîere, ū dă 4 iēpe, și dreptū dobāndă 3 cārliani
(Condița MS. dela Vîeroșu, pag. 186 verso).

† ІДЕКХ Е8 РАД8А УТ ПРѢСѢТѢЩИИ. ДАТАМ
СКРИСОАРѢ МѢ АА МЗНА Ж8ПЗН8А8І НѢК8АЛІИ К8М СХ СХ
ЦІЕ. КХ ІАМ ФОСТ Д8МНѢЛ8І ДАТОР ТА І ПОЛ
ЛН8Х ПРЕ МѢРЕ. ДЕЧІ Е8 НЕЛВЖНД8 МѢРЕ СХІ
ДА8 НИЧІ ВАНІ. ІАМ ДАТ Д8МНѢЛ8І АПЕ Д ШИ
КХРАЛАНІ Г. ЛН8Х КХРАЛАНІИ ЛН ЛОК8 ДЕ ДР-
ЕХНДХ. ДЕ МАМ ПАХТИТ ДЕ Д8МНѢЛ8І. СХ АВЕМ ПА-
ЧЕ 8Н8А ДЕ КХТРЕ АЛТ8А. ШИ МЗРТ8РІИ А8 ФОСТ ГІА-
ВРІИЛѢ. АРСѢНІЕ ШИ СТРО8. ШИ ПЕНТР8 МАІ А-
ДВЗРАТХ КРЕДИИЦА МІАМ П8С ДЕЦЕТ8А. МАІ ЖОЕ. КА СХ
КРѢЗХ МЕСИЦА ФЕВ АІ ДЕН (dille) ЛѢТ ЗРЧ.

No. 68.

Fără locu, 1683, martii 10.

Necşulă Cantaragiulă amanetéză vñele sèlle lui Necula pentru 15 taleri 12 costande, costulă a 60 vedre de vină câte 30 de bani uă vèdră.

(Condica MS. du la Vîeroşu, pag. 187).

† Ядекъ ес НѢКШЛ Кантарацїсѧ. скрїс ши мзртсрисеск к8 ачест запис ал мїес ка сз фїе де маре крединцѧ ла мзча ж8пзн8л8і НѢКШЛІИ. к8м мїас фзк8т кинѧ де мїас дат w к8те де вин. ведре 3. вадрѧ кѧте канї л. фак8 талери еї костанде вї. сз аїес аї да канїн ла кзр-тов8л вїндур. фзрѧ ничї 8н к8вѧнт. ши іам п8с вїн-ле зѧлог пѧнѧ ат8нчѧ ла зї. іар неджнѧ канїн сз фїе вїле стѧтѧтоаре. ши ла ачест запис фостѧс м8л-цї ваменї к8нї. кариш вор п8не маї жос искѧлнт8-рилѧ. ка сз сз крѧзѧ. ши пентр8 крединцѧ. мїам п8с дѧцет8л. ши искѧлнт8рѧ ка сз сз крѧзѧ. пис мѧ-сица (scrisu in luna) март і. лѧт зрѧч†

No. 69.

Fără locu, 1687, iunii 22.

Testamentul lui Necula, prin care împarte totă averea sa mişcătoria şi nemişcătoria la femeia sa Aneuca, la nepoţii sei, şi la monastirea Vîeroşului.

(Condica MS. de la Vîeroşu, pag. 189 verso).

† Сѧ сз цїе че ам азсат ес НѢКШЛ ла врѧ-ме де сѧзѧнѧне. фїндѧ дѧкѧ л фире мїам сокотит ка-са мѧ м8лѧт п8цїн че ам л8вт. фїндѧмї ши непо-цїн де фацѧ. ши тоате р8денїлѧ мѧлѧ.

Б8кателе. вїтеле. грѧл. меюл. ши че сѧрѧфл. ст8пїн. рѧмзторїн. сз сз факѧг (3) пѧрцї. w парте мѧнзстїрїн. алтѧ парте ЯНКѢЦІИ соцїн мѧлѧ. ши мїе сѧмї фїе де помѧнѧ.

Вїлѧ афарѧ дїнтр8 алѧ мѧнзстїрїн карѧ сѧнт алѧсе чѧлѧ ден валѧ НОНѢ. ши дїн валѧ ТѢРКѢЛѢ.

Вїлѧ че сѧнт лѧгѧрѧ вѧн сз фїе пе ж8мзтѧте со-цїн мѧлѧ ЯНКѢЦІИ к8 касѧ к8 пїмнїца к8 хѧ-лѧцѧсѧ. сз фїе алѧ ЯНКѢЦІИ. іар ж8мзтѧте де вїе сз рѧмзѧ л партѧ мѧ. іар л 8рмѧ сз фїе іар алѧ ЯНКѢЦІИ.

Іар вїлѧ дїн лѧшѧорѧ сз фїе алѧ непоцїлор сз лѧ лѧрѧцѧ.

Мошїлѧ кѧте сз афѧз сз фїе пе сѧмѧ мѧнз-

стїрїн тоате. дѧкѧ пѧнѧ ва трѧн соцѧл мїес ЯН-КѢЦІИ сз лѧ пѧзѧкѧкѧ ши сз сз хрѧнѧкѧкѧ ши іа к8 дѧнселѧ.

Дїн дѧлнїце парте ЯНКѢЦІИ сз фїе. w дѧл-нїцѧ к8 вїлѧ карѧ сѧс дѧсемнѧт маї с8с сз фїе пе сѧмѧ ен.

Касѧ дїн ораш сз фїе іар ЯНКѢЦІИ соцѧл мїес.

Дїн морї сз фїе вроатѧ мѧнзстїрїн. алтѧ роатѧ сз фїе ЯнкѢцїн. алтѧ роатѧ сз фїе пе сѧмѧ мѧ. іар д8пѧ че мѧ вою петрѧче сз фїе л мѧнзстїрїн.

Рѧмзнїн кѧцї сѧнт тоцї сз фїе ертѧ-цї. ши сз лн сз дѧ ши записѧлѧ де ертѧнѧне.

Цїганїн сз фїе пе сѧмѧ ЯНКѢЦІИ.

Записѧлѧ де дѧторїн ши дїкисѧлѧ касїн сз фїе іар л трѧн пѧрцї. w парте мѧнзстїрїн. алтѧ парте ЯНКѢЦІИ. алтѧ парте мїе.

Сѧлѧ че сѧнт ши хѧїне фѧмеецї сз фїе алѧ ЯНКѢЦІИ.

Вїлѧ че сѧнт дѧсемнѧте маї с8с сз фїе пе сѧ-мѧ мѧ. сз анѧз л лѧ цїнѧ іар ЯНКѢЦІИ.

Д8лама чѧ рошїе ши 8н кал сз сз дѧ Нѧкѧлїн непот8мїес.

Контѧшѧ чѧлѧзнїт ши д8лама чѧ мохорѧтѧ ши нѧдѧрѧцїн сз сз дѧ л8н д8-мїнѧкѧ непот8мїес.

ГѢРГІНІИ непотѧтї ши НѧСТѧСІИ сз лн сз дѧ ст8пїн (8).

Юн кв. лѧт зрѧче

88 НѢКШЛ.

Ши ам скрїс ес СТѧН к8пецѧл к8 дѧзѧцѧ-т8рѧ д8мнѧл8і ши мзртсрисеск8.

No. 70.

Fără locu, 1695, iunii 30, hărtiă.

Dumitrache vătavul vîsternicului Goea scrie către fiul său Sandu şi către totă familia sa asupra unor împrejurări casnice.

(Acestu documentu, cu atăt mai interesante că ne arată forma scrisorilor întime la străbunii nostri, se află la Archiva Statului)

† Ла соцѧл мїес ла Голтѧнѧ ши ла сокрѧме Ялѧксѧндрѧ ши ла хїюл мѧс ла Сѧн-д8 ши алтор к8кони ла тоцї к8 сѧнзѧтѧте мѧ дѧнкін д8мїлорвострѧ т8т8рѧрѧ. пен-тр8 мїне сз цїнцї д8мнѧвострѧ кѧ к8 мїлѧ л8ї д8м-

НЕЗЪС НЕ АФЪЛЪМ КЪСЪНЪТЪТЕ. ДЕЧИ ПЪКЪТЪ КЪ ЛЪН-
ЦЪЛЪШІ ПЕНТРЪСЪ ФРАТЕ МІЕСЪ АНДРЕЮ КЪ МИ АЪСЪ АЪ-
АТЪ ШЕСЕ БОІ. ДЕЧІ ЕЪСЪ НЪСЪ МЪСЪ ЦЪІЪСЪ АЪІ ДАТОРІ. ПЪЛЪТЪІ-
СКЪІ АЪСЪМНЕЗЪСЪ. ШІ МИ ДАТОРІ ЕА МНЕ ШІ МІАЪСЪ ФОСТЪ
МІАЪСЪ ДЕ АЪНЪСЪА. АЪПЪСЪ СЪКЪПЪХЪЮНЕ АЪІ. ДАРЪ ЕЪСЪ ІАМЪ ТРИ-
МІСЪ АЪІ РЪ (190) ДЕ ВЕДРЕ ДЕ ВІНЪ ЛА БОТЪШЕІ
СЪМЪ ДЕ БАНІ КЪТЕ СЪНЪ ВРЪТЪ ПЕ ВАРЪЖ. ДЕЧІ
ДИНТРАЧЕІ БАНІ АЪСЪ ДАТЪСЪНІ ЦЪЗЪРНЪ АЪ МІЕСЪ. ПЕНТРЪСЪ
ХЪЗЪРЪТЪЕ ДЕ В(2) АЪЕІ. АЪСЪ ДАТЪСЪІ (16) АЪЕІ ШЪСЪНЪ ТЪЛЪ-
ТЪ ДІНЪ БАНІ АЪЧЕАЪІ ВІНЪ. АЪЦІ БАНІ АЪСЪ ТОЦІ ЛА
АЪНЪСЪГЪ. ШІ ДІНЪ БАНІНЪ ЧЕ АЪМЪ ДАТЪ ЛА ПРЪЖЪСЪСЪКЪЛЪ
ПЕНТРЪСЪ ВЪ МОШІЕ. АЪСЪМЕ ПЕНТРЪСЪ ДОЛЖЕЦІ АЪМЪ ДАТЪ
ЛА МЪЗНА АЪІ АНДРЕШЪ. ШІ МІАЪСЪ ТРЕКЪСТЪ В(2) ГАЛБЕНІ
МАІ МЪАТЪ. СЪ МИ АЪНТОРЕКЪ. ШІ НЪСЪ МИ ІАЪСЪ МАІ АЪНТОРСЪ.
ШІ НОІ АЪМЪ ВЪЗНАЪСТЪ ПАТРЪСЪ ФРАЦІ БАСІЛІ ГОЪШЪ ШІ
АЪСЪМІТРАКІ ГОЪШЪ БРАТЪ (frate), ШІ ДОІ КЪМНАЦІ АЪ
НОШТРИ. АЪСЪМЕ ДАРІЪШЪ ШІ ТОДЪВЪРЪ АЪПЪНІЦЪ АЪМЪ
ВЪЗНАЪСТЪ. НОІ АЪЧЕЦІ ПАТРЪСЪ ФРАЦІ. КАРІНЪ АЪМЪ СКРІСЪ МЪІ
СЪСЪ ВЪ МОШІЕ АЪСЪМЕ ЮКЪШЕІ. АЪ ТРИЕ ПАРТЕ. АРЪКЪПЪТЪ
П. (80) АЪЕІ. ДЕЧІ ДІНТРАЧЕЦІНЪ. П. АЪЕІ СЪ АЪНТОРЕЧЕМЪ АЪІ АН-
ДРЕШЪ КЪ ЕА НАЪСЪ АЪАТЪ ПАРТЕ. ДЕЧІ СЪІ АЪНТОРЕЧЕМЪ.
ДЕ ФРАТЕ КЪТЕ АЪ (4) АЪЕІ АЪЧЕЦІ ПАТРЪСЪ ФРАЦІ. КАРІ МАІ СЪСЪ
СКРІСЪ ШІІ ФАКЪ СЪНЪ СЪ ДЕ СЪІ. (16) АЪЕІ. АЪІ АНДРЕШЪ.
ШІ ЕЪСЪ АЪМЪ АЪАТЪ СЪНЪ ПОЛЪВЪКОКЪ. ДЕ МІЕРЕ. ДЕЛА ЛОГОФЪТЪА
АЪБЕЪЪ. КЪСЪ МИ СЪАЪСЪ РЪГЪАТЪ ФРАТЕ МІЕСЪ. АНДРЕШЪ.
ДЕ СЪАЪСЪ ПЪЛЪТІТЪ ДЕ ВЪ ДАТОРИЕ. ЧАЪСЪ АЪВЪСТЪ. ШІ ЕЪСЪ АЪМЪ ФЪ-
КЪСТЪ. СКРІСОРИ. ЛА МЪЗНА АЪСЪМІСАЛЕ ЛОГОФЪТЪАЪІ АЪБЕЪЪ.
ШІ АЪМЪ ПЪСЪ ЗЪЛОГЪ. ТЪЛЪПЪЛЪБЕЦІНЪ. ПЪЗНЪ ІА СЪАЪ ДА МІ-
ЕРЕ. ДЕЧІ АНДРЕШЪ. СЪНЪ ДЕ МІЕРЕ. ШІ СЪ ЕЪ ЗАПІ-
СЪА МІЕСЪ. ДЕЛА АЪСЪМНААЪІ. ПЕНТРЪСЪ ТОДЪВЪРАШЪКЪ АЪПЪ-
НІЦЪ. КЪМНАТЪСЪМІЕСЪ. ШІ СОРЪСЪМЕ. КАНДАКІЪСЪ. АЪМЪ КЪМ-
ПЪРАТЪ. ДІНЪ ДОЛЖЕЦІ. ДІНЪ ПАРТЕ ЛОРЪ ЦЪСЪМЪТЪТЕ ДІНЪ
ТОТЪ ЛОКЪА ЧЕ СЪ ВЪ ВІНІ КЪ ТОТЪ ВІНІТЪА ЛОКЪАЪІ. ШІ
ЗАПІСЪ НЪСЪ МІАЪСЪ ФЪКЪСТЪ. ДЕЧІ СЪ КЪАТЕ СЪМІ ФАКЪ ЗА-
ПІСЪ. ДЕЧІ СЪ СЪІ САНДЪАЪСЪ. СЪ ГРЪЦЕЦІ КЪ ДІНЪСЪА.
СЪЦЪ ФАКЪ ЗАПІСЪ. ЕЪСЪ ДАТОРІ НЪСЪ МЪСЪ ЦЪІЪСЪ. КЪ СЪФЛЕТЪА
МІЕСЪ. МЪЗРЪТЪРІСЪСЪСЪ. АЪННАІНТЕ АЪІ АЪСЪМНЕЗЪСЪ. КЪ НЪСЪ
ДАТОРІ ФРАЦИЛОРЪ МЕІ. НІЧІ КЪМНАЦИЛОРЪ МІЕІ ФЪЗЪСЪ ДЕ-
КЪТЪ. АЪМЪ СКРІСЪ АЪНТРАЧАСТЪ КАРТЕ ШІ ПЕНТРЪСЪ КРЕДІНЪ-
ЦА МІАМЪ ПЪСЪ. ПЕЧЕТЕ. ДА ЧАСТА ВЪСЪ СКРІСЪ. СЪ ФІНЪ-
ЦІ АЪСЪМНАКОСТЪСЪ СЪНЪЗЪТОШІ. АЪКЪТЪЗЪСЪ. ЮНЪ АЪДЪНЪ
(30 di).

ДѢМИ $\left\{ \begin{smallmatrix} \text{L. S.} \end{smallmatrix} \right\}$ ТРАКИ.

АЧАСТЪ СКРИСОРИ СЪ СТЕ ЛА МЪНА ВОСТРЪ. ШИ ФОР-
ТЕ БИНЕ СЪ В СТЪНЦЕЦІ. ЛА КЪМНАТЪМІЕС, ТОДЪРА.

ШКУ ДУПНИЦЪ. АМ АВСТ W КСТЕ ДЕ КИН. ДЕ
ШЕПТЕЗУЧІ. ДЕ ВЕДРЕ. ДЕЧІ ЧЕ ВА РЗДКА СОКРЖ-
МЕ КЪ СФЛЕТЪ ЕІ. СЪ СЪ ЦІЕ ДН СМЪ.

(Adressa:) † Ла САНДРА. сыноз. ДСМИТРАКИ ВЪ-
ТАВЛА ГОЛА ВИСТЕРНИКАСИ. КВ СХЪЗТАТЕ СЪ СЪ ДЕ.

No. 71.

Fără locū, din finitulū secolului XVII (*), hărtiă.

Notița unui boieru necunoscutu despre lucrurile casnice găsite la mórtea mumei sêlle și despre cheltuelile îngropării.

(Originalul, care a fost proprietatea redactorului, s'a depus la Arhiva Statului).

† Катастих де знеalte ши де вдорз ме сас гз-
сит ла морте маикїн.

† 6) пзрѣки де брзцзрі де арцинт8 полїите,

† ѿ пѣреке дѣ брѣзѣри дѣ аср. дплетите.

† Г (3) пзрѣки де саржи де аср.

† Г (3) ИМЕЛЕ ДЕ А8р.

† Аї (11) спонче де арцинтэ.

† Неце мзргзритари.

† 6 (5) БСКЗЦН ДЕ СЗРМЗ.

† ΦΛΣΤΣρι.

† Б (2) прѣки де цѣхѣри де мѣничи.

† Д (4) ТАЛЕРІ ПОЛИЦІ.

† Дї (14) 8Г КЗТЕ ДЕ В (2).

† З (6) 8г тиж.

† ФХРТЕБОТЕ. (?)

† Б (2) БЗКЗЦИ ДЕ ТАФТЗ.

† Г (3) МЗХРЗМИ ДЕ БРЗ8.

† 69 фотъ рошнѣ.

† Б (2) ПЕШКИРЕ.

† ѿ пэрѣке де алтице кѡ сѡрмѡ.

† G KZMEWZ M8NTENACKZ K8 CZPMZ.

† ѿ измѣ къ фла҃тѣри де кѣмѣс.

и (2) станбрі де пзнзх.

6) КЗМЕЧ К8 МЗТАСЕ МОХОРЪТЪ.

Г (3). пзрѣки де мзичі нехсоте.

• **Ω** ТАКЪ **ФЕРЕКАТЪ.**

В (2) простирн к8 мзтасе.

и (2) МЕСЕ МАРИ.

А (4) черци под.

(*) Data se cunoscce din alte documente moldovenesci, iscăllite, ca și acesta, de Nicolaiu Murgulețu.

- † ПЗКОД ДЕ КЕЛТШИЛЕ ЧЕ САС КЕЛТШИТ.
 † І (10) ЛЕІ ПЕ МНД.
 † Д (4) КОСТАНДЕ ПЕ СКЗНАСРІ.
 † Г (3) КОСТАНДЕ ПЕ ТЪМЪЕ.
 † Г (3) ВРЦИ ПЕ ХОРИАКЪ.
 † В (2) ВРЦИ ШОФРАН.
 † Я (1) ВРТ ПЕ СМОКИНЕ.
 † И (8) КОСТ ВРНЪ.
 † С (5) КОСТ ПЕ ПИПЕРЮ.
 † И (8) КОСТ ТЪМЪЕ.
 † Д (4) КОСТ ЦИНТЕ.
 † С (5) КОСТ МЪТАСЕ.
 † Д (4) ЛЕІ Г (3) ВРЦИ ТИЖ ПЕ МНЕД.
 † ЪН ЛЕС ПЕ ПЕЩЕ.
 † І (10) ЛЕІ САС ДАТ ПОПІН ТОМЕІ ПЕ Т (300)
 ДЕ ЛЕТРЮГНЕ.
 † Я (1) ЛЕС ГИЖ.
 † І (10) ЛЕІ ТИЖ ДЕ Т (300) ДЕ ЛЕТРЮГІН ПО-
 ПІН ДИИ МИХАЛАЧ.
 † ЧЕ САС ДАТ ПЕНТРС ЧИТИТ ПРЪСЦИЛОР.
 † В (2) ВРЦИ ПОПА ШЕФАН.
 † ЪН ВРТ ПОПА ГЕВРГИЕ.
 † Я (1) ВРТ8 ПОПА ПЕТРЕ.
 † В (2) ВРЦИ ПОПА ТОМА.
 † В (2) ВРЦИ ПОПА ИВНАШКО.
 † В (2) ВРЦИ ПОПА ДРОНИ.
 † С (6) ВРЦИ ПОПА ТОФАН.
 † Д (4) КОСТ ЯНАРЕІ.
 † Д (4) КОСТ АНАКОНСА.
 † С (6) КОСТ ИВН.
 † С (6) КОСТ ГИВРГИЕ.
 † І (10) ВРЦИ ПЕНТРС ПРОХОД.
 † В (2) ТОКСРІ ДЕ ТАЛЦИРЕ.
 † Д (4) ТИГЦИЦЕ.
 † Д (4) КЪЛАДЪРІ МАРІ.
 † С (5) КЪЛАДЪРШІ МІЧІ.
 † Ѓ ФРИГАРЕ.
 † Ѓ ГРАТНЕ.
 (Iscăliți:) ЯЗ (еѹ) НИКОЛАИ М8Р8АЕЦ МАРТЪР:
 ЯЗ (еѹ) Д8МИТРАШКО. (pecete).

Fragmente documentali.

No. 72.

Constantinople 1553, noembrie 6.

Mahmudî, primul dragomanu allu Porței Ottomane,

intr'ua scrissore confidentiale către regina ungară Isabella, își emite opiniunea asupra ambiloru domni români.

(Testulă latină în *Monumenta Hungariae historica, scriptores*; t. 4, p. 130, nota).

... Despre toate impregiurările de aici puteți afla mai pe larg și mai lămurit delă magnificulă **Alessandru-vodă**, domnulă **Moldovei**, de care vă potă incredința, că vă este mai bună și mai sinceră amică decâtă ori-cine altulă: pentru fidelitatea sea eă-unulă nu mă sfiesc de a responde cu capulă meă. Multă mai puțină incredere merită domnulă muntenescă **Mirce**, care nu este nici Turcă nici crestină ...

No. 73.

Constantinople, 1554, martiu 1.

Ambassadori Antoniu Veranzio și Franciscu Zay însciinteză pe regele ungaro-austriacă Ferdinandă despre numirea lui Petrașcu-vodă domnă în Valachia în loculă lui Mircă-vodă.

(Testulă latină în *Monumenta Hungariae historica, scriptores*, t. 4, p. 207.)

... Sunt acum patru zile de cândă s'a numită pentru **Valachia** ună nouă domnă anume **Petrașcu**, fiulă reposatului **Călugăr-vodă**; și ieri a și plecată de aici. **Mircea**, domnulă precedentă, e chămată la **Constantinople**, și nu scimă ce se pôte întâmpla de va veni aici. Causa schimbării nu e cunoscută...

No. 74.

Constantinople, 1554, august 12.

Ambassadori Antoniu Veranzio și Franciscu Zay însciinteză pe regele ungaro-austriacă Ferdinandă despre ună nouă ambassadoră francesă.

(Testulă latină în *Monumenta Hungariae historica, scriptores*, t. 4, p. 312.)

S'a răspândită vorba de la ómenî demni de credință, că regele **Franciei** a trimissă la regele **Poloniei** și la regina **Isabella** ună ambassadoră, care de acollo, prin **România** (per Valachos), va veni în **Turcia**. Se dice că e ună june schiopă, se numesce **De Cambrey**, și în anii trecuți a fostă secretară la d. **Ratrimon**, atunci ambassadoră în **Constantinople** ...

Abonamentele
se facî la Tipografia
Statului.

ARCHIVA ISTORICĂ A ROMÂNIEI.

Esse uă dată pe
septemănă cu preţul
de 1 galbenî pe annî.

SUB AUSPICIELE MINISTERIULUI JUSTIŢIEI, CULTELORŪ ŞI INSTRUCŢIUNII PUBLICE.

Annulă I.

Redactor: B. PETRICEÎCU-HĂJDEŪ,

Annulă I.

ex-professor superior de istoriă şi statistică, ex-bibliotecar, ex-membru allū Commissiunii documentali.

Documente publicate în limbe străine.

No. 75.

Iaşă, 1657, martiū 8.

Mitropolitulū Sucevei Gedeone şi episcopii Anastasiū dela Romanū şi Teofanū dela Huşū, ca primaî ai bisericeî moldovene, duple rugămîntea autorităţilor civilî şi ecclesiastice din ţerra Cazacilorū Zaporogî, şi cu invoirea domnului George Stefanū vodă, hirotonesco pe Lazarū Baranowicz cu demnitatea de episcopū allū Czernigowului.

(Acestū documentū, preţiosū pentru istoria vechiei nōstre importanţe bisericesci, s'a publicatū în originalele rusesco de'ntăiu în *Monitoriulū Officiate dela Czernigow*, seū Черниговскія губернска вѣдомости, 1850, No. 44, p. 407—408; şi apoi în *Diariulū Ministeriului Instrucţiunii Publice a Rusiei*, tomū 75, secţiunea 5, p. 96-97).

În numele Tatălū, Fiului şi allū Sântulū Spiritū, aminū.

Cine doreşte episcopatulū, frumosū lucru doreşte. Dero se cade ca episcopulū să fie bunū, nevişiosū şi deşteptū. Tōte aceste virtuţi s'au afflatū nesecate în pré-cinstitulū şi de D-deū iubitulū kir-părinte Lazarū Baranowicz, carele, de'ntăiu prin ademenirea lui D-deū şi chiāmarea Sântulū şi Vivificătorulū Spiritū (dupre cum dice şi Sânta Scriptură: nemine singurū nu-şi va cōpeta cîntea, ci chiāmātū fiindū de D-deū, ca Aaronū), apoi prin pacîniculū şi graţiosulū consiliū allū treptelorū bisericescā şi mirénă, s'a alle-ū ca să albă de la D-deū încredinţatā şi îngrijirea şi mântuirea suffletelorū oilorū cuvîntătorie din eparchia Czernigowului. Decî şi noi, basāndu ne pe adevărata mărturiā din partea pré-sânşitulū şi de Cristū iubitulū kir-părinte Silivestru Kossow, archiepiscopū şi mitropolitū allū Kievulū, Galîiei şi a tōtū Russia; de asemenea din partea graţiei sēlle pré-luminatului domnū Bogdanū Chmielnicki, hatmanulū oştilorū căzăcesci, şi

din partea graţiei sēlle luminatului domnū Iōne Wyhowski, grammaticulū generale allū acelloraşi oştî căzăcesci; din carî mărturie urmēză că, pe lōngă celle-lalte virtuţi, ellū s'a distinsū mai cu sēmă, chiārū din copillăriā, prin zelosulū dorū şi suffletēscā vocaţiune pentru vieţa călugērēscā; decî eū Gedeonū, archiepiscopū şi mitropolitū allū Sucevei, şi cu toţi archierei de aici, adecă Anastasiū episcopulū Romanului şi Teofanū episcopulū Huşului, cu autorisaţiunea pré-luminatū-strălucitorului şi piosului George Stefanū-vodă, domnulū ţerreî Moldovei, adunāndu-ne cu toţi, cu chiāmarea şi darulū sântulū, adevăratulū şi vivificătorulū Spiritū, amū sântitū pe pré-cinstitulū şi de D-deū iubitulū kir-părinte Lazarū Baranowicz, şi prin puterea, accordatā nouē dela D-deū, amū essecutatū în adevērū acēstā sântā hirotoniā. Să se urce acestū allū nostru de D-deū iubitū frate spirituale pe trēptā încredinţatā şi a episcopatulū de Czernigow; să aibe îngrijirea şi povēţuirea oilorū cuvîntătorie; să facā orî câte sunt iertate unū archiereū prin ordine, pravilā seū canonū: să numēscā cîtitōi, să punā cāntăreţi, ipodiaconî carî pōrtā făclie, şi diaconî; să creeze preuţi, bisericaşi, călugēri mari şi mici; si sântēscā biserice d-deesci; şi să facā orî-câte se încuviinţēză archiereului duple canōne. De asemenea, toţi creştiniî ortodossi din acea ţerrā, toţi preuţi, toţi boieri, să asculte pe susū numitulū archiereū şi păstorū allū lorū, care are dela D-deū puterea de a lega şi de a deslega, şi pe cine va lega pe pāmēntū legatū va fi şi în cerū, şi pe cine va deslega deslegatū va fi Éro pentru mai bunā mărturiā şi încredinţare a acesteî adevărate şi d-deitorie hirotonie, acutulū de fa cîă, emanatū dela noi toţi mai susū

numiți *archierei mai mari ai țerei Moldovei*, dându-lă la mână acestui de D-deu iubită kir-părinte **Lazară Baranowicz**, episcopul **Czer-nigowului**, în Cristă trate și colegă allă smerenieloră noastre, subscrimă cu mânele noastre și cu punerea pecetiloră noastre archierescă. Scrisă în capitala **Iasi**, 8 martiu 1657. (Iscăliți:) Smeritulă **Gedeon** mitropolitulă **Sucevei** (pecete). Smeritulă **Anastasiu** episcopulă **Romanului** (pecete). Smeritulă **Teofan** episcopulă **Hușului** (pecete).

No. 76.

Iasi, 1657, Martiu 8.

Stefan George vodă întăresce hirotonia de mai susă.

(Originalele rusesce s'a publicat la un loc cu documentul precedent, de care nu differesce nici în privința cuprinsului).

Documente inedite în limbe străine.

No 77.

Fără loc, 1490, genariu 7, pergamă.

Vladă vodă Tepeșă întorce monastirii Tismena hotarulă de josă allă satulă Céurii, pentru care s'a judecată boierulă Petru cu egumenulă Matei, câstigândă processulă ăstă din urmă, ca unulă care adusse pentru sine 24 jurători, pe cândă cellă-laltă n'a putută aduce decâtă numai 12.

(Archiva Statului).

† Милостиным Божиим Владъ воевода сынъ Влада Великаго воевода. даватъ господствомъ повелѣние господствами свѣтомъ монастырѣ Тисмене храмъ пречистити владичице наше Богородице и присно дѣвѣ Марии. и славнаго ея спсненіе. и честнѣишомъ штеѣ кир Младю. и вѣсемъ также въ Христѣ братне іако да имъ сѣтъ Чесръ и вѣси понежъ имъ сѣтъ стара и права учина. тако се подиже Петръ тако се заклеѣ въ болѣри та имъ сѣе долни хотаръ потомъ пакы се подиже старецъ Младю та се заклеѣ къ болѣри тако имъ дадоше хотаръ въ здола въ гдѣ изаѣзе Рѣци на въ положъ дори доколе сдаре с Жзю. сего ради имъ даде и господствомъ іако да имъ естъ въ учина и въ вѣха и ни въ когоже непотѣкновено по срѣзмъ господствомъ. свидетелеи жпанъ Драгомиръ Мленер. жпанъ Нѣгое Борчевъ жпанъ Драгичъ Стоиков.

жпанъ Прѣвса велики дворникъ. жпанъ Стоика Логофет. Данѣса комис. Ялесъ столникъ. Димитръ пѣхарникъ. Владиславъ спатар. Станко висти. Нѣгъ и Рааза страторници. и азъ граматикъ Станъ еже писахъ мещица генъ зъ день рѣтъ сѣчи.

† ІСВ ВЛАДЪ ВОЕВОДА МИЛОСТІА БОЖІА ГОСПОДИНЬ.

Cu mila lui D-deu **Ionne Vladă-vodă**, fiululă lui **Vladă marele voevodă**. Dă domnia mea această poruncă domnescă santei mănăstirii **Tismenei**, templulă **Pré-Curatei Stăpânei** noastre Născătoriei de D-deu și pururea Fecioarei Mariei și allă slăvitei s'elle adormiri, și pré-cinstitulă părinte kir **Matei**, și tutuloră celloră întru Cristă frați, ca să le fie satulă **Céurii**, pentru că le este bătrână și dreptă moșiă; căci s'a fostă sculată **Petru** de a jurată cu 12 boieri și a luată hotarulă de josă; dără pe urmă ărași s'a sculată și starefulă **Matei** de a jurată cu 24 boieri și a recăștigată acellă hotară de josă, de unde esse **Rugina** din pologă(?) și pône unde dă în **Jiu** Dreptă aceia le-amă dată și domnia mea ca să le fie dreptă moșiă și ohavnică, și de oră și cine neattinsă după hotărîrea domnescă. Marturi: jupână **Dragomir** allă lui **Manea**, jupână **Négoe** allă lui **Borce**, jupână **Drăghici** allă lui **Stoica**, jupână **Pervulă** mare vornic, jupână **Stăico** logofet, **Danciulă** comis, **Albulă** stolnic, **Dimitru** paharnic, **Vladislav** spatar, **Stăico** vistier, **Négoe** și **Radulă** stratornic, și eă grammaticulă **Stan** am scrisă în luna lui genariu, dîoa a șeptea, anulă 6998.

† **Ioanne Vladă voevodă** cu mila lui D-deu Domnă.

No. 78.

Hărlău, 1554, septembrie 24, hărtă.

Alessandru vodă Lăpușenulă vinde la 33 indiviți, împărțiți în trei cete, poena **Dumbravița**, cu prețulă de 30 boi și 2 cai.

(Archiva Statului).

† **Alezandăr** voevodă. кожію милостію господаръ зѣманъ младавскои . . . сазгамъ нашимъ Стоики ватахъ и панса столничелъ и владика мошса и Дра-

гот. и Лспе Бѣламаз. и Арзгич и Ялѣва и Лсп и Ставѣрѣ и Фѣтѣа и Мохила и Нистѣр. и Трифан и Стан и Микѣа. и Симѣѡн и Грозав и Михѣил и Шербан и Кирик и дрѣг Симѣѡн и Аѣма и дрѣг Стан и Бадѣюл. и Докре. и Ion Леѣа и Личюл и Дан и Чернат и Сабанѣил. Пепеаѣ и Стѣнна и Марко. една полѣна едно мѣсто цю сѣ именуѣт Аѣмерѣвица на Аѣмач и хотар тоѣ мѣсто ѡт брег Аѣмача ѡт кз запада правѣ по една грѣла на имѣ Стоѣнѣса до брег Сирѣтѣ. а ѡт кз восток пакѣ ѡт брег Аѣмача право по една грѣла на имѣ Бѣдра до брег Сирѣтѣ. але да ест им на три части. една част сѣвгам нашим Стоѣнки ватагѣ и Банѣа Стоѣнѣил и Бѣа-икѣа мошѣа и Драгот и Лспе Бѣламаз. втораа част сѣвгам нашим Арзгич и Ялѣва и Лсп и Ставѣрѣ и Фѣтѣа и Мохила и Нистѣр и Трифан и Стан и Микѣа и Симѣѡн и Грозав и Михѣил и Шербан. а третѣа част сѣвгам нашим Кирик и дрѣг Симѣѡн и Аѣма и дрѣг Стан. и Бадѣюл и Докре и Ion Леѣа и Личюл и Дан и Чернат и Сабанѣил и Пепеаѣ и Стѣнна и Марко. и дали ѡни господѣствѣи тридѣсѣт колове на ногаѣ и два конѣ добри. ино ми еѣма дал им взѣи тоѣ вишѣписанѣо мѣсто и полѣна на имѣ Аѣмерѣвица на Аѣмач како да ест им ѡт нас и сѣ взѣим дохѣдом. ин да сѣ не змѣнаѣет прѣд симѣ анѣстом нашим. пис 8 Хрѣлѣви в лѣто 1338 мѣсѣца сѣн-ка. Учѣинѣте им зрик.

† **Alessandru** vodă, eu mila lui D-deu domnului țerei Moldovei. Dăm slugelor noastre **Stoica vâtafă, Banul stolnicellă, Vlaicul moșulă(?)**, **Dragotă, Lupea Bulmédă, Drăghici, Albulă, Lupă, Stavără, Fătulă, Mohila, Nistoră, Trifană, Stană, Miculă, Simionă, Grozavă, Mihăilă, Șerbană, Chirică, altă Simionă, Duma, altă Stănă, Badiulă, Dobrea, Ionă Leulă, Liciulă, Dană, Cernată, Sabancilă, Pepelea, Stănilă și Marcu**, uă poenă în locul ce se numește **Dumbrăvița pe Dimaciă**, cu hotarul dela malul **Dimaciului** către apussă dreptă pe uă găr-lă a-**nume Stoenesa** pōnē la malul **Siretului**, ērō catre resărită ērōși dela malul **Dimaciului** dreptă pe uă găr-lă a-**nume Vidra** pōnē la malul **Siretului**; care pāmēntă să le fiă in trei părți: uă parte slugelor noastre **Stoica vâtafă, Banul stolnicellă, Vlaicul moșulă,**

Dragotă și Lupea Bulmédă; a dūoa parte slugelor noastre **Drăghici, Albulă, Lupă, Stavără, Fătulă, Mohila, Nistoră, Trifană, Stană, Miculă, Simionă, Grozavă, Mihăilă și Șerbană**; a treea parte slugelor noastre **Chirică, cellă-laltă Simionă, Duma, cellă-laltă Stană, Badiulă, Dobrea, Ionă Leulă, Liciulă, Dană, Cernată, Sabancilă, Pepelea, Stănilă și Marcu**; cari toți aū dată domnei melle 30 boi sânetoși și 2 cai buni, încătă să le fiă dela noi totă acellă locă cu poēna anume **Dumbrăvița-pe-Dimaciă** cu totă venitulă, fără amesteculă cui-va contra a-**cestei cărți** a noastre. Scrișă în **Hârleu**, anulă 7063 luna lui Septemvre 24. Să le să facă și ună hrisovă.

No 79.

Bucuresci, 1575, genariu 25.

Alessandru vodă **Mircea** hărăzește monastirii **Vierosulă** 5 aspri din venitulă vamei domnesci de la **Rucără**, pentru sufletulă postelniculă **Albulă**, ingropată acolo.

(Acestă documentă se cunnōște dintrăa copiă slavonă forte neessactă în condica **Vierosulă**, pag. 163. Ellă reproduce cuvintele documentulă sub No. 43 despre vitejia frajiloră **Ivașcu-Vornică** și **Albulă-postelnică** în bătălia de la **Focșani** cu **Ionașcu-vodă**)

No. 80.

Bucuresci, 1586, octobře 12.

Mihnea vodă întărește monastirei **Vierosă** dania vorniculă **Ivascu (Golescu)**, satele **Poenari, Căpăține** și **Chăeni**, ce le căstigase prin vitejia sea în bătălia dela **Fântăna Țiganulă** tatălă lui **Ivașcu**, clucerulă **Radu**, dela **Radu vodă Călogărlă**, și cari, trecēndă apoi în vremea emigrațiunii clucerulă sub **Mircea vodă** în mânele **Greculă Manta postelnică**, aū fostă cu nedreptă închinată de către acesta monastirii **Ezerulă**; ceia ce a fostă dată nascere la duo processe, cellă de-ntăiu între **Ezereni** și **Ivașcu** în ȝillele părintelă domnescă **Alessandru vodă**, care recunnoscu dreptulă lui **Ivașcu**, sprijinită prin crisove, prin jurămintulă a 12 boieră și prin uă cercetare la facia loculă; și allă duoi-lea processă, între **Ezereni** și **Vieroseni**, în care **Ezereni** aū scăpată termenulă, și în urma căruă s'a eliberată actualele crisovă.

(Acestă documentă, forte prețiosă și în priivința istorică, și în priivința procedură juridice la străbunii nostri, s'a estrasă din condica MS. a **Vierosulă**, pag. 165—166).

† Милостію кожію Іу Михѣ воевода и го-
сподина вѣсон земли вѣрхвладѣнскіи сына великаго и
прѣдобраго Алезандра воевода. дават господствоми
сїе повѣщеніе господствами свѣтѣи и кожественѣи
монастири что сѧ глаголемыи вѣрхш. іакоже да мѧ
вѣдет село по имѣ Понаріи и Казцженіи. ши Ке-
ліи сѧ вѣсом хотаром им. занежево села что виш-
писана сѧт праве и старей дѣдине жѣпанова Івашка
дворника. и еже достиганы и стежаны вт родителю
емѧ Радѣа велики ключарю. во дни покойнаго Радѣа
воевода. калѣгер. сѧ вѣрно и право сѧжевѣ. и сѧ крѣ-
вію проліат вт кою на Фантѣна Циганлов. кѣда
ест вѣла Радѣа воевода сѧ Строе приѣхѣла. а по-
слѣд Радѣа ключарю приѣхѣла емѧ приѣхѣе во дни
Мирчев воевода. вѣ вѣрхскіи земли. а кѣда ест вѣла
во дни Петрѣа воевода сына Мирчев. а сїе села виш-
речене дрѣжал их ест постелник Грексѣа Манта и сѧ-
творил ест дворѣа на Петрѣа воевода. тере ест дал
сїе села на монастир глаголемыи Іазерѣ. а кѣда ест
вѣла во дни покойнаго родителю господствами Але-
зандрѣа воевода. а почтенныи правителю господствами
жѣпан Івашко бывши дворник имѣ ест прѣніе сѧ
калѣгером вт Іазер. и тако прѣша калѣгери вт Іа-
зер како сѧт нѣхнн вишречени села. и пожаловал свѣ-
тѣи монастири вт Іазер Іу Петрѣа воевода. и Ман-
та постелник Грексѣа сѧ тѣх села. а сѧ тем господ-
ство емѧ родителю господствами Алезандрѣа воевода
гледал и сѣдил по правѣа и по законѣа. кѣпно сѧ вт-
цѣа владыци Серафим. и сѧ втцѣа Михѣа. и сѧ вѣ-
семи чиститими правителю господствѣа емѧ. и вѣдѣх
господство емѧ книга Радѣа воевода. и книга покойна-
го Пѣтрашко воевода. како ест вѣла помиловал сѧ сїе
села по Радѣа ключарю вт Радѣа воевода калѣгера. и
вт Пѣтрашко воевода втѣа по прежде время вт
калѣгери вт Іазер. и ежеже доносила правителю го-
сподствѣа емѧ жѣпан Івашко дворник вѣ колѣри тере
сѧт свѣдетелствовали прѣд покойнаго родителю го-
сподствами Алезандрѣа воевода. над нѣхне дѣши. ка-
ко ест вѣла помиловал по Радѣа ключарю сѧ сїе села
вт Радѣа воевода и вт Пѣтрашко воевода. занежде
сѧт вѣли села господски. за дѣдинѣа вт над прѣже
вѣрѣа. и такожде господство емѧ сѣди и гледах сѧ
втцѣа кир владыцѣа Серафим и сѧ втцѣа епископ Ми-
хѣа. и сѧ вѣсеми чиститими правителю господства
емѧ по правѣа и по законѣа вѣжн. . . . вишписани
сѣла правителю господства емѧ вишписаномѣа. занежево
вѣла прѣвѣи помилован Радѣа ключарю на прѣвѣи вт

покойнаго Радѣа воевода. и вт покойнаго Пѣтрашко
воевода. а сѧ тем господство емѧ еше послѣа покойна-
го втцѣа кир владыцѣа. тамо на вишречене
села. тере сѧт вѣдѣа и истинствовал. и вѣпрошал ме-
гѣаши вт вкрест мѣста. елице ест свѣдетелствовали
прѣд господствѣа емѧ Алезандрѣа воевода родителю го-
сподствами іакоже сѧ тѣх вѣ колѣри. и вѣташа ка-
лѣгери вт Іазер вт закон вт прѣд родителю гос-
подствами Алезандрѣа воевода. и вѣна книга господ-
ства емѧ родителю господствами. еже ест сѧтворил
господство емѧ калѣгером вт Іазер да дрѣжат сїе се-
ла. да сѧ не вѣрѣвет. тѣю книгѣа господствѣа емѧ. за-
неже нест вѣла стоати за лицѣа прѣд господствѣа емѧ
сѧ колѣрином господствами Івашко дворник. анѣ сѧт
вѣли прѣвѣаши калѣгери вт Іазер по господствѣа емѧ.
таже никогдаже не вѣрѣвет таа книга господства
емѧ. а сѧ тем и во дни господствами кѣда вторѣ-
крат паки раздѣражали калѣгери вт Іазер прѣх и прѣд
господствами. іакоже и прѣвѣи прѣд покойнаго ро-
дителю господствами Алезандрѣа воевода. и сорочили
сѧт по калѣгери вт вѣрхш прѣд господствами. и денѣа
им ест на свѣта преподобнаа Параскива. таже ка-
лѣгери вт вѣрхш вѣни прѣдоша прѣд господствами
на ден и на сорок за лицѣа прѣд господствами. а ка-
лѣгери вт Іазер нѣст дошли стати лицѣа како сѧт
сорочили по калѣгери вт вѣрхш. сѧзгали и вѣчеловали.
вѣташа калѣгери вт Іазер вт закон вт прѣд гос-
подствами іакоже и вт покойнаго родителю господ-
ствами Алезандрѣа воевода. и како ест дал и вѣста-
вил правителю господствами жѣпан Івашко дворник
сїе села иже сѧт вишписани на имѣ Понаріи и Ка-
зцженіи и Келіи свѣтѣи и кожественѣи мона-
стири что се зовет вѣрхш. іакоже да мѧ ест жѣ-
пан Івашко дворник. и вѣратси Алезѣа ключарю. и
родителю им Радѣа ключарю. помѣн им и ради дѣ-
ше им. тѣм ради дадох и господствами сїе села виш-
имѣнни свѣтѣи и кожественѣи монастири вт вѣ-
рхш. іакоже да мѧ ест вѣз вѣчинѣа и вѣз вѣхѣа во вѣ-
ки и ни вт когоже непоколѣеми по вѣрхш гос-
подствами. сеже и свѣдетелѣа поставих господство-
ми. жѣпан Митрѣа велики дворник. и жѣпан Кисар
велики лѣгофет. и Гѣрге вѣстинарю. и Пѣтрѣа спатар.
Іуи столник. и Михѣаки комис. и Радѣа пѣхарник.
и Параскива постелник. исправник Митрѣа велики лѣ-
гофет. и аз Иван Гѣнескѣа написах вѣ град Бѣвѣре-
цин. мѣсѣца вѣк ѡт ден вѣ лѣт вѣча:†

† Cu mila lui D-Ńeu IŃonne Mihne vodă

domnă a totă țerra ungro-română, fiulă mare-lui și pre-bunului *Alessandru vodă*. Dă domnia mea acăstă poruncă domnescă sânteî și d-gees ei monastiri numită *Vierosșu*, ca să-i fie satele a-nume *Poenariu*, *Căpăținenii* și *Chiaenii* cu toate hotarele lor; cari sate sunt drepte și vechie moșie alle jupânului *Ivașcu vornic*, meșritate și căstigate de către tată-seu *Radu mare clucer* în dillele reposatului *Radu-vodă Călugerulă*, pentru dreptă-credincioșă slugă, cându își versase sânge în bătălia dela *Fântăna Țiganului*, unde s'a luptat *Radu-vodă* cu *Stroia Pribeșkii*; mai în urmă, în timpulă lui *Mircă-vodă*, s'a întemplată clucerului *Radu* de a fugi în țerra ungară, și apoi sub fiulă lui *Mircă*, *Petru-vodă*, încăpându acelle sate în stăpânirea *Grecului Manta postelniculă*, le hărăzi cu întăritura domnescă monastirii numite *Ezeru*; în fine, în dillele părintelui domniei melle reposatului *Alessandru-vodă*, se sculă respectabilele boieru domnescu fostulă vornic jupânulă *Ivașcu*, întându processu călugărilor dela *Ezeru*, cari se apperau dîcându, că le sunt daniă acelle sate dela *Ionne Petru vodă* și dela *Greculă Manta postelnicu*; atunci părintele domniei melle *Alessandru vodă* s'a pusă a cerceta și a judeca duple dreptate și duple lege: de'ntănu vedu crisolulă lui *Radu vodă*, și allu reposatului *Petrașcu vodă*, din cari se descopere, că acelle sate au fostu hărăzite clucerului *Radu* dela *Radu vodă*, și i le întărise chiaru *Petrașcu vodă* mai nainte de a le da apoi călugărilor dela *Ezeru*; după aceia însuși jupânulă *Ivașcu vornic* adduse înaintea părintelui domniei melle *Alessandru vodă* 12 boieri, cari au mărturisit și ei cu suffletele lor, cumcă acelle sate, de'ntu'nceputu domnesc, fură hărăzite clucerului *Radu* dela *Radu vodă* și încă și dela *Petrașcu vodă*; după aceia a cumpenit *Alessandru vodă* toate mărturiile de mai susu împreună cu părintele kir-vlădică *Serafim* și cu părintele episcopu *Mihail* și cu toți boierii, și măcaru-că duple dreptate și duple legea divină se vedea că acelle sate sunt în adeveru alle jupânului *Ivașcu vornic*, fiindu dănuite mai întănu clucerului *Radu* dela reposatului *Radu vodă* și dela *Petrașcu vodă*, totuși domnia nu s'a mulțumit cu asta, ci încă a trimissu pe reposatului părinte kir-vlădică *Eutimiu*

acollo la acelle sate, ca să vedă cu ochii lui adeverulă și să întrebe pe megieșii de'npregăru, cari au și mărturisit atunci părintelui meu lui *Alessandru vodă* în tocmă ca și cei 12 boieri; deci în acestu chipu au perdut de totu processulă călugării dela *Ezeru* înaintea lui *Alessandru vodă*, părintelui domniei melle; și crisolulă contrariu, cu care se laudă ei că aru fi avându dela domnia sa, să nu se credă nici uă dată, fiindu înșellăciune, de vreme ce ei atunci n'au putut infrunta pe boierulă domnescu *Ivașcu vornic*; cu toate astea și acum în dillele domniei melle, s'au mai sculat și a duoa oră călugării dela *Ezeru* adducându pără înaintea mea ca și altă dată înaintea părintelui meu *Alessandru vodă*, și au sorocit pe călugării dela *Vierosșu* la judecata domniei melle, punendu-le și la *Sân-Parasceva*; dero pe cându călugării *Vierosșeni* au și venit la și la termenulă înfăcișare înaintea domniei melle, călugării *Ezereni* nu s'au presintat, ci au mințit și s'au rușinat, perdendu și astă dată processulă, ca și în dillele părintelui domniei melle reposatului *Alessandru vodă*; și fiindu că boierulă domnescu jupânulă *Ivașcu vornic* a hărăzit acelle susu-disse sate a-nume *Poenariu*, *Căpăținenii* și *Chiaenii* să fiă alle sânteî și d-geescei monastiri numite *Vierosșu*, pentru suffletele și pomenirea insului jupânulă *Ivașcu vornic*, și a fratelui său cluceru *Albulă*, și a părintelui lor *Radu clucer*; de aceea și domnia mea întărimu acăstă daniă, ca să fie moșia ohavnică în veci, de nime neattinsă, duple porunca domnescă. Iată și marturii domnesci: jupânulă *Mitră mare vornic*, jupânulă *Kisar mare logofet*, *Gherghie vistiari*, *Petru spatar*, *Ionu stolnic*, *Mihalaki comis*, *Radu peharnic* și *Paraskiva postelnicu*; ero esecutoru: *Mitrea* (?) mare logofet. Amu scrisu eu *Ioan Gănescu* în orașulă *Bucuresci*, octobre 12, anulă 7094:†

No. 81.

Iasi, 1620, aprilă 14, hărtiă.

Maria Paleologina hărăzesc monastirii Bisericii satulă *Venătoarii* din județulă *Nemțului*.

(Archiva Statului. Pecetea, mică și rotundă, întipărită pe ceru, dresintă vulturulă imperiale bisantină).

† Се аз кнѣзникъ Маріа благоспокоенномъ Дмитракіе Палеологъ иже быи вел постельникъ въ дни благочестиваго Іу Костантинъ Могила воевода. свѣдѣтелствомъ и вѣрѣ даемъ како имѣхомъ едно село на имѣ Бѣнжторѣи с волостъ немецкой. въ школ каменскіи трѣхъ. ксплену въ Костантинъ Могила воевода за 18 черленныхъ еже даа за потребу земскія како пишеть и срихъ. и елики милованіе намъ въ Костантинъ воевода какоже скажетъ въ срихъ и въ исписахъ. того ради и мы смыслихомъ въ глѣбени сердца нашего и въ всехъ дѣшн нашихъ ради надежди да благъ вѣчныхъ получимъ. и дадохомъ и помилованіемъ свѣта вел кнѣзю Бисерикани идежъ естъ храмъ благоустроеніе прѣсвѣтѣи богородици съ той село Бѣнжторѣи и съ вродъ за мана въ рѣцѣ Бистрици. и дадохомъ и два сриче въ Костан. Могила воеводъ и въ Гашипар воеводъ въ рѣки молебникомъ нашимъ кзавѣромъ акожъ выше писаномъ. и да имаютъ сзтворити намъ паматъ въ годъ до годъ доколѣ стоитъ свѣта мнѣнастире на възнесеніе господне. и да не имаетъ волѣ никтожъ въззати въ свѣта мнѣнастире. а иже кто поксится въззати его въ свѣта мнѣнастире въ да едетъ проклатъ и анаѣма въ господѣ бога и въ прѣчистѣ богоматеръ и въ дъ евангелисты и въ тѣхъ свѣтѣхъ вѣтецъ иже въ Никенъ и да имаютъ счастіе съ Ісѣю и съ беззаконными Ісѣи иже въззпнша крѣвъ его на насъ и на чадѣхъ нашихъ въ неискончаемыя вѣки аминъ. и въ дрѣгое село . . . . написани въ сепъ срихъ да не имѣютъ Бисерикани . . . . понеже сѣхъ даннъ въ дрѣгѣи мнѣнастиръ и съ прочими сриками. сице свѣдѣтелствомъ и даемъ знаніе. писъ 8 Іасъ въ лѣтъ турки мѣсѣца. апъ дѣи.

† Еу Maria, văduva reposatului *Dimitra-ki Paleologu*, care a fostu mare postelnicu în zilele prosului *Ioanne Constantinu Movila vodă*, mărturisescu și încredințazu, că amă avatū noi unū satū anume **Venătorii** iu județulu **Nemțulu**, ocolulū tērgulu **Petrei**, care satū l'amă fostu cumpēratū dela **Constantinū Movilă vodă** dreptū 1000 galbeni roșii, dați în trebuința țerrei, precum serie și uriculū, și cu întăritura dela **Constantinū vodă** prin urice și ispisăle; apoi amă gânditū noi din adânculū sufletulu și din totă â-nima noastră, în speranța bunurilor eterne, și amă datū și amă miluitū cu acelu satū **Venătorii**, și cu unū vadū de mōră în apa **Bis-**

trice, și cu duo urice dela **Constantinū Movilă vodă** și dela **Gasparū vodă**, pe rugătorii nostri călugării dela sântamare chinoviă **Biserica-nii**, templulū buneî vestiri a prē-santei Maiceî Domnulu; cu condițiunea ca să ne facă pomēnire în toți annii, cātū timpū va ființa însăși monastirea, la diūa Înălțării Domnulu; ȣrō cine se va încerca a lua acellū satū dela sânta monăstire, să fie blăstematū, și anat-mă dela D-deu și dela prē-curata Maica Domnulu, și dela 4 evangelistī, și dela 318 sânti pārioși din Nichea, și să se împărtășescă cu Iuda și cu nelegiuți Evrei, cari strigară: sângele lui assupra noastră și assupra copilorū nostri în secolii nefiniți. Ȣrō cellū-l'altū satū menționnatū în acellū uricū să nu fie allū **Bisericanilorū**, fiindū închinatū unei alte monastiri de'npreună cu alte urice. Așa mărturisimū și insciințamū. Scrisū în Iași în annulū 7128 aprilū în 14.

Documente inedite române.

No. 82.

Fără locū, 1608—1609, hărtiă.

Margareta, veduvalū **Simeone Movila vodă** și regentă în timpulū intreremnulu(?), insciințedă pe velvâafu și pe membrii municipalității dela **Petra**, că 6 butnari și 2 puntași de acollo au dela domniă privilegiulū scutellei de ori-ce angherie.

(Archiva Statulu).

† **МАРГИТА** госпожа свѣтопочинишмъ **СИМОНЪ МОГИЛА** воевода пишемъ вѣдѣникъ нашѣмъ и шватсгомъ и пзргаримъ въ трѣхъ **КЯМЭН** (**Margareta**, dōmna sântū-reposatulu **Simeone Movila vodă** scriemū vātavulu nostru și șoltusilorū și pūrgarilorū din tērgulū **Petra**).

Джмевжъ цире де ржндѣа честоръ **БСТНАРИ** кз ас кзрци домнеци де скѣтѣлжъ с **БСТНАРИ** ши с пѣнтѣши ши сз ле лаши **ФЖНАЦА** дентре вадѣри ши де подвоѣкъ ши сз аиежъ скѣтѣлжъ де тоате аггеріиале де ачкѣта скрнемъ ши въ джмъ цире. ши талерѣа фкж ам ертатъ **БСТНАРИЛОР**. (pecete).

No. 83.

Fără locū, 1612, martiū 20, hărtiă.

Săbanū Gliga din satulū Selivestrii rescumpe-
ră dela Ivalū uă bucată de teritoriū, dându-i dreptū
plată: unū boi cu prețū de 6 zlofi, uă vaccă cu vițellū
pentru 5 zlofi, unū cojocū— 1 galbenū, unū sucmanū
(zeghe)— 2 zlofi, și unū pămēntū aratū și semenatū—
1 galbenū.

(Archiva Statului).

† ЯДЕКЗ ЕС ИВБА ЛНСМИ ПРИ МЕНЕ МЗРТСРН-
СЗКС. КЗ ЧЕСТС ЗАПИСАА МЕС. КЗМ АМС ЛНТРС ПАР-
ТЪ ЛСИ СЪБАН ГЛИГА ДИН САТ ДИН СЪЛЪВЕ-
СТРИ. ПАРТЪ ЛСИ СЪБАН. ДЕН ПАРТЪ ЛСИ СЪБАН А
ТРЕМ ПАРТЕ. ШИ МИ АС ДАТ ЗН БУС ШИ В ВАКЗ КЗ
ВИЦЗАШИ ЗН КВЖВКС. ДЕРЕПТЗ ЗН ГАЛЕЗН. ШИ
ЗН СЪКМАН ДЕРЕПТЗ ДВІ ЗАВЦИ. ШИ ЗН ПЗМЗН-
ТЗ АРАТ ШИ СЗМЗНАТ. ДЕРЕПТЗ ЗН ГАЛЕЗН.
ШИ ЛН ТОКМАЛА НВСТРЗ АС ФВСТЗ. ТЪДЪР БЪЗДЪГ.
ДИН СЪЛЪВЕСТРЕ. ШИ БЪЛЪШ УТ ТАМ. ШИ ГИ-
СЪРГЪ ДЕ АКЛАВ. ШИ БЪГДАН УТ ТАМ. ШИ ПОППА
МЯФТЪЮ УТ ТАМ. ШИ ЯНДРЪНИК ДИН БЪДЪ-
БЪЦИ. КЗМ ЦИНС ЕІ ТВЦИ ДЕЦИН УМЕНЕ КЗ СЪФЛЕТЕЛЕ
ЛВР. КЗ ДИННАНТЪ ЛВР САЗ ФЗКСТ АЧЪСТЗ ТВКМАЛЗ
ШИ АЧЪСТЗ СКРИСВРЕ. ШИ КВЗЛА МИ АЛЗ БИЧЗЛЗ-
НТ АЧЕІЦИН УМЕНЕ БЗНІ ДЕРЕПТЗ З ЗАВЦИ.
ШИ ВАКА ДЕРЕПТЗ Е ЗАВЦИ ДИН ЗИЛЕЛЕ АСІ.
ЦЕФАН ВВА ДИН ДВМНИ ЛНТЗЮ. ЗРК МЕСИЦА
МАРТЕ ДНИ К. — СЗС ЦИНЕ ЛНТРЗ ВЪЧ ДЕ ВЪЧН.

No. 84.

Cordarenū, (către 1615), noembre 1, hărtiă

Nicoră Moțocū, mare vătafū de Dorohoiu, mărtu-
risesce, cum popa Mătieșū a scăpatū de pedepsă pe
unū furū, plătindū la vătavia unū caliū și uă epă.

(Archiva Statului. Pecetea lui Moțocū, mică, octogonă și întipă-
rită cu cernă, presintă pe scutū (éousson) unū ferrū de potcōvā, deas-
supra scutului unū coiffū (heaume), impregiurū lambrechini, ôră la mar-
gine se' potū citi inițialele: H. M.).

† НИКОЯРЪ МОЦОК ВЕЛ ВЗТАХ ДОРОХО-
ЮСКОИ. СКРІЕМ ШИ МЗРТСРСНМ. КЗМЗ АМ ПРИНСЗ ЗН
ФЗР АНЗМЕ БЪСТАХІЗ ФЗР ДЕРЕПТ. ДЕЧ АЧЕЛ ФЗР
БЪСТАХІН АА НЕВОМ АСІ. АЗ ПЗС СОЦІЕ ПРЕ ІСОНАШ-
КО ПЪШКЪЛЪЦ ДЕН СЪНОТЪНИ. ДЕЧ ІСОНАШКО
ЛКЗ НАЗ ПЗТСТ СЗ НЗ СЗ ДЪК ВИНОВАТ. ЧАС КЗЗСТ ДЕН
ПОПА МЪТІАШ. КА СЗ ПАЗТЪСКЗ. ДЕЧ НЪКЗ ДАТ
ПОПА ЗН КАА ДЗ ІАЗ ПАЗТІТ КАПЗА. ЧЕ НЗ И

САЗ ПАЗТІТ КАПЗА НЗМАН КЗ АЧЕЛ КАА ЧЕ
АМ АЗАТ ШИ В ІАПЗ А АСІ ПРОСТЗ. ДЕЧ СЗ
НЗ МАІ АІЕЗ ВАА ПРЕНТРАЧАСТА ПЗРЗ СЗ СЗ ЦІЕ. З
КОРДЪРЪНИН НЗЕК А.

No. 85.

Fără locū, 1631, genariū 19, hărtiă.

Marturia a 6 boiarī despre falsificarea unui do-
cumentū, in dauna monastirii Bisericanii, decătre unū
diaconū Bilăiu dela Schiăi, carele singurū recunōsce,
cā l'au indemnātū cālūgerii dela Bistrița.

(Archiva Statului).

† ПЪТРАШКЪ БАШЪТЪ БИВ ЛВГФ. И ПЪ-
ТРАШКЪ ЧЪЛПАИ БИВ ЖИТНИЧАР. И ГЪСЪРГІЗ
БАШЪТЪ БИВ ВИСТИАРИК. И ЮРАШКЪ БАШО-
ТЪ БИВ ДВЪРНИК. И БЪХЪШ БИВ ВИСТЪРНИК. И ДЪ-
МИТРЪ ШЪЛДАН БИВ СТВАНИК. ДЗМЗ ЦИРЕ КЗ ЧА-
СТЗ СКРИСВРЕ А НВСТРЗ. ШИ КЗ ТВАТЗ КРЕДИНЦА НВА-
СТРЗ. КЗМЗ АЗ МЗРТСРСНТ. ДИННАНТЪ НВСТРЗ ДИТА-
КОНЗА БИЛЪІ УТ ТЪРГ ШКЪІ ЛНСШ КЗ ГЪРА СА. КЗМЗ
КЗНАЗ АЗ ФВСТ ЕА ЗЧИННИК. АА НИКЪЛАІ ЕГЪМЕНЗЛА ДИН
МЗНЗСТИРЕ БИСТРИЦЫ. АЛЗ ЛНВЗЦАТЗ. НИКЪ-
ЛАІ ЕГЪМЕНЗЛА ШИ КЗ НЕЦИН КЗЛЗГЪРІ ДЕ А-
КЛАВ. ДЕ АЗ РАС ЗН ЗРИК. КЗ НЕЦИН МЕЩЕР-
ШЪГЪРІ ДИМЪВЛЕЦИН. ДЕ АЛЗ РАС ПЕСПРЕ ТВ-
ТЗ. ШИ АЛЗ СКРИС ХИКАФН. ДЕ АА ПЪТЪРЗ ВВ-
ДЗ. ЧЕЛ ВЪТЪРЗН. ШИ АЗ ПЗС ЛНТРЗНСЛА ШИ ХВТА-
РЛА МЗНЗСТИРЕІ БЪСЪРЪКАНИЛЪР. ШИ ПЕНТРЗ КЗ-
ЧЕ САЗ ШИ МЗРТСРСНТ. ДЕ АЧЕСТЗ ЗРИК ХИКАФН. КЗЧІ
КЗ САЗ ФВСТ СПЗРНІАТЗ ДЕ МВАРТЕ ДИНТРО ЗЪКАРЕ. ЧЕ
АЗ КЗЗСТ. ДЕ СЗ ВА НВН КАНДЪВА АЧЕЛ ЗРИК. ДЗПЗ ВІ-
ІАЦА НВСТРЗ СЗ СЗ КРИЗЗ АЧАСТЗ МЗРТЪРІЕ А НВА-
СТРЗ. КЗ АДЪВЗРАТ СКРИЕМ. В ЛЪТО ІЗРЛА ГЕН ГІ (Із-
сăliți:) ПЪТРАШКО ЛВГФ БИВ. ГИСЪРГІЗ БАШОТЪ
БИВ ВИСТ. АЗ (ей) ПЪТРАШКО ЧЪЛПАИ БИВ ЖИТ-
НИЧЪР. АЗ ЮРАШКО БАШЪТЪ КОРНИК БИВ. † ЛН-
СМИ ЕС БИЛИЗ ДИТАКОНЗЛА АМЪРТСРСНТЪ ДИННАНТЪ
ЧЕСТОРЪ КОАРЪ КЗМЗ СКРИЕ МАН СЪС.

No. 86.

Fără locū, 1634, genariū 5, hărtiă.

Moisi Movilă vodă hărăzesce logofetului Petrașcu
Ciogolea părțile din satele Puturenii, Sipotenii și Po-
mörä, mostenite după vėru-seu hatmanulū Isacū Bali-

ca; întărindă acestă actă prin uă apostillă scrisă cu însăși mâna domnescă.

(Archiva Statului).

† ИѦ МѦИСѦИ МОГИЛА КѦЕВѦДА КОЖИѦ etc. АДѦКЪ ДОМНИИ МѦ. МАМ МИЛОСТИИѦ. ШИ АМ ДАТ. ШИ АМ МИЛОСТИ. ПРЕ АД ПОСТРЪ КРЕДИѦНОС. КОПАРЕН. ПѦ-ТРАШКО ЧОГОЛѦ. ЛОГОФЕТЪ. ПИПТРЪ А ЛѦИ ДИРѦ-ПТЪ СЛѦЖЕЪ. ЧЕ МАЪ СЛѦЖИТ. ШИ НЕ СЛѦЖЕЩЕ. ШИ А-КМЪ. АМ МИЛОСТИ ДОМНИИ МѦ. КЪ АЛЕ МѦЛЕ. ДИРѦ-ПТЕ УЧИНЕ. ШИ КЪМПЪРЪТЪРІ. ЧИ ІАЪ КЪМПЪРАТ. ВЪ-РЪА ДОМНИИ МѦЛЕ. РЪНОСѦТЪА ИСАК БАЛИ-КА. ЧЕ АЪ ФѦСТ ХАТМАН ПРЕАІ СЪИ БАНІ. УЪМЪТАТЕ ДЕ СѦТ ДЕ ПѦЦЪРЪНІ. ЧЕ СЪМТЪ. ПРЕ СЪЛОВЪЦ. ШИ КЪТЕ ПЪРЦИ СЪ ВОР ЛѦЦЕ ПРЕ ЗАПИСЕ. А СѦТЪ СЪ-ПОТЪНІ. ЧЕ СЪМТЪ ПРЕ ИБѦНѦСЯ. ШИ НИЩЕ ПЪР-ЦИ. КАРНАЕ ВОР ХИ СКРИСЕ. ДН ЗАПИСЕ. ІАР А СѦТ А ПОМЪРІА. ЧЕ СЪМТЪ ТОЛТЕ А ЦЪНЪТЪА ДОРОХО-ЮЛѦ. АЧѦСТЕ СѦТЕ ПРЕКЪТ ВОР СКРІЕ. ВЪ АН ДЪТЕ. КА СЪ ФІЕ ДЪМИСАЛЕ. ДИ АА НОІ. ДИРѦПТЕ У-ЧИНЕ. ШИ МОШІИ А ВѦЧ. ШИ НИМЕ СЪ НЪ СЪ ИСПИ-ТѦСЪКА. А СТРИКА. ПИДТРЪ КЪЧ ДОМНИИ МѦ СЪМ-ТЪ МАІ АПРОАПЕ. РЪДЪ АЪИ ИСАК БАЛИКЪ ХАТ-МАНЪАІ. ІАР ЧИНЕ СЪ ВЪ ИСПИТИ. А СТРИКА. А ПОСТРЪ МИЛОСТИ. ДИД ФРАЦІИ НОЩРИ. СѦЪ ДИД РЪДА ПОСТРЪ. СѦЪ ШИ ДИД СТРЕНІИ КА СЪ ФІЕ ТРЕКАЦІИ. ШИ ПРО-КАЦІИ. ДН РѦЧ. ШИ СЪ АЗЪКЪСЪКА. КЪ АРІА ШИ КЪ ЮДА ДМИРЕШЪА А ВѦЧ † Б АТЪО ЗРМЪ ГИ Е. † Сам господиѦхъ вѦлка. (Iscllită:) ИѦ МѦИСѦИ МОГИЛА КѦЕВѦДА. (Adaussă cu mâna Domnului:) ДАТЪ-МАМ ДЪМНИИ ПЕНТРЪ СЛѦЖЕЪ ЧЕ НИЪ СЛѦЖИ-ТЪ ДЪМНИИ МѦЛЕ. НИМЕ СЪ НАВЪА А СТЪКА ПЕНТРАЧЕА. СЪНГЪР СКРИЪ. ДЪМНИИ МѦ КЪ А МЕ МЪНЪ СЪ СЪ КРѦХЪ. (Iscllitura grammati-cului:) † ФѦЧѦ.

No. 87.

Crestă, maiu 25, (cătре 1650), hărtiă.

Uă scrisoare intimă a lui Ioanne Boldescu către călugărul dela Biserican, vindendu-le nesce documente de moșă în schimbă pe nesce dobitoce.

(Archiva Statului).

† ИѦАНН БОЛДѦСЪКА СКРІЕМ ДНКИНЪ-ЧЪНІ АА АІ НОЩРИ ЧИНСТИЦІ ПЪРІНЦІ ДЕЛА СЪНТА МЪНЪСТІРѦ ВТ. БѦСЪРЪКАНІ ПЪРІНТЕЛЕ И-ГЪМЪНЪА ПАРТЕНІЕ ШИ АА ТЪТ СОКОРЪА ДЕЛА МАІ МНЪ ШИ ПЛЕКАТ ШИ МЪАТ ПЪКЪТЪС. СЪ ПРІИ-МІЦІ МОЛНФТА ВЪСТРЪ МЪТАННЕ ШИ СМЕРѦ-НИЕ. ААТ ТРИМЕЦЪ ШИ ИСПИСКЪ ШИ СКРІСЪАРЕ МОЛН-ФЕЛОР ВЪСТРЕ. ШИ КЪТЕ СЪ ВЪР АФЛА ТЪАТѦ ВЪ ВІААТѦ КЪМ АМ ГРЪИТ ШИ АМ СКРІС. НЪМАІ ЧЕ МЪ РЪГ СЪАІ ДАЦ ШИ МОЛНТЕА ВЪСТРЪ ДѦВІТОЧЕЛЕ КЪ ЗАПТ ДНТРЪ МЪНІАЕ ЧЕСТЪР ФІЧОРІ АН НОЩРИ КАРІИ ТРИ-МЕТЕМ АҚАААНЪМЕ. ПРОКОПИЕ. ГЛИГОРИЕ ШИ КА-РЕЛЕ ВА МАІ БЕНИ ДЕ АҚААА НВІ ВЪМ ПЪАТІ. ШИ МН-

ЛОСТИВЪА ДЪМНЕЗЕЪ СЪ ВЪ АЗЪРЪСЪКА ДННЪ-РЪЦІА ЧЕРНАІ МОЛНТФЕЛОР ВЪСТРЕ. ШИ ДЕ ВЪР ФН ВІАЕ ТЪНЦЕ РЕЦ СОКОТІ ДЕ ААТЕАКЪ СЪ ДАЦ. 8 КРІОТ МАІ КЕ. (Iscllită:) ИѦАНН БОЛДѦСЪКА.

(Adressa:) ДА ЧИНСТИТ ПЪРІНТЕЛЕ ИГЪ-МЪНЪА ПАРТЕНІЕ ШИ АА ТЪТ СОКОРЪА ДЕ-АА СЪНТА МЪНЪСТІРЕ БѦСЪРЪКАНІ СЪ СЪ АФ.

No. 88.

Constantinople, 1555, 25 o ctombre.

Ambassadorii Antoniu Veranzio și Franciscu Zay înscăintă pe regele ungaro-austriac Ferdinandu despre schimbările ce se pregătesc în domnia Moldovei.

(Testulă latină în Monumenta Hungariae historica, scriptores, t. 5, p. 221).

... Se proiectă pentru Moldova numirea unui nou vodă, care, se prin propria sea nebuniă, se prin uneltirile pașilor, dorindă cu la omia domnia a celei țere, se dice că ară și fi promissă Turciloră cessiunea a trei locuri, ocnele Rodnei, Ciceulă și cetatea Kykelleru, dea illă voră preferi altoră compeșitori. . . . Lui A-lessandru, acualelui vodă allă Moldovei, care căpetase domnia prin regele Poloniei, éro nu prin Turci, i s'a poruncită ca fôră zăbavă să vină la Constantinople, accependu-se pō-nie atunci, ca amanetă, nepotulă se, pe care l'a și trimissă aci.

No. 89.

Leopole 1563.

Despota-vodă regulă pe datornicii se din Leopole.

(Acestă fragmentă e înscrisă în MS-tulă No. 1076 allă Archi-vei municipali din Leopole, intitulată Notabilia ex Actis Leopoliensibus p. 671).

Plenipotencia sesquisedalis(?) et pomposa. Heraclides Jacobus Basilicus Dei gratia Despotas Sami, Pari, Doridos et caeterarum insularum, Regni Moldaviae princeps utriusque gentis Dominus et Haeres, constituit plenipotentem Sebaldum Achingier ad emonenda debita a Michaelae Corni-actor et Antonio Pandolfini, sibi autem reservavit Melchiorum Hass.

Heraclide Iacobu Basilicu, cu mila lui D-deu despota Samului, Parului, Doridei și alți celloră lalte insule, principele regatului Moldovei, domnului și moștenului Greciloră și Româniloră, prin uă plină-putință sesquisedale(?) și pomposă impu-ternicesce pe Sebaldu Achingier de a cere datoria dela Michaelae Corniactu și Anto-niu Pandolfini, escepționându-se din acestă plină-putință numai Melchior Hass.

Abonamentele
se facū la Tipografia
Statului.

ARCHIVA ISTORICĂ A ROMÂNIEI.

Esse uă dată pe
septemână cu prefulă
de 1 galbenū pe annū.

SUB AUSPICIELE MINISTERIULUI JUSTIȚIEI, CULTELORŪ ȘI INSTRUCȚIUNII PUBLICE.

Annulū I.

Redactor: B. PETRICEȚU-HĂJDEŪ,

Annulū I.

ex-professor superior de istoriă și statistică, ex-bibliotecar, ex-membru alū Comissiunii documentall.

Documente inedite in limbe străine.

No. 90.

Argeșu, 1430, septembre 16, pergamenă.

Danū vodă hărăzescē luī Stoica, Dimitru, Vlăscanū, Mihailū, Petru și Șismanū câte-va moșie scutite de orī-ce dare către fiscū.

(Archiva Statului)

† Язъ иже въ Христа Бога. благоверныи. и
благочестивыи. и христовлюбивыи Іу Дан великыи боево-
да и господинъ. кождѣю милостіа и кождѣм дарованіемъ
вѣладающими. и господствущими. въ всей земли сг-
гровлахискон. и западинскимъ. Ямлашъ и Фаграсъ
херцег. благопронзволи господствомы своимъ благымъ
произволеніемъ. чистымъ и свѣтлымъ сердцемъ. и даро-
вахъ сѣи благоверазныи. и прѣпочитанныи. надъ вѣскъ-
ми чисти даровъ. настожи хрисовѣа. сѣсгамъ господ-
ствами. Стоикъ. и Дмитръ. и Власканъ. и Михалъ. и
Петръ. и Шишманъ. іако да имъ естъ села. Чюри-
лещи. и . . . и Джмкова. и Търчинещи. и полъ Ба-
ломиреши. въ учинѣ и шхабъ. тѣмъ и дѣцамъ ихъ.
внѣчетомъ. и прѣвнѣчетомъ ихъ. почавше. въ вѣчѣго
вамъ. въ свинѣго вамъ. въ пчеларства. въ кжелар-
ства. въ винарства. въ джамъ. въ глобъ. въ
сѣнокосѣа. въ повожа въ подводъ. и въ нинхъ сѣж-
бахъ. и поданихъ. великихъже и малыхъ. въ тѣхъ вѣскъ
да имъ естъ въ шхабъ. и да ихъ не смѣетъ бантс-
вати. ни сѣдецъ. ни глобникъ. ни бирчи. ниже
въ нинхъ сѣсгахъ и работникъ господствами. посладе-
михъ по сѣсжбахъ. и работахъ господствами. въ поза-
бавивше тѣмъ. или тѣхъ людіемъ. то таковыи. иматъ
пріатъ велико зло и впріжъ въ господствами. како прѣ-
стѣпникъ. и прѣсѣшникъ. и посрамитель. и невѣрникъ
семъ хрисовѣаъ господствами. вѣачежъ и по сѣмъзр-
ти господствами. кѣго изверетъ господъ когъ . . .
власконъ земли. а иже почѣтетъ и стѣвздитъ хрисо-
вѣаъ господствами. и тѣго господъ когъ. да почѣтетъ

и стѣвздитъ въ господствѣ его. аже ли разоритъ. и
поперетъ. и тѣго господъ когъ да разоритъ. и да сѣ-
вѣетъ сѣа и въ вѣдѣшнимъ вѣцѣ. и сѣчастіе да иматъ
сѣ Іюджъ. и сѣ Ярѣжъ. и сѣ вѣтѣми. Людѣе иже рекошѣ
на Христа кога спаса нашего. крѣвѣ его на нихъ. и
на чѣдахъ ихъ. іакоже естъ и вѣдетъ въ вѣкы аминъ. и
свѣдѣтели. жѣпанъ Балѣ дворникъ. жѣпанъ Гарандино
лѣголетъ. Конко Балѣ пахарникъ. Негриаъ спатаръ
Станѣ столникъ. Стонка комисъ. и списасѣ. въ Яр-
гышъ. мѣсеца. сѣп. сѣ. денъ. въ лѣтъ ісцѣа. индѣ сѣ.

† Ісѣ ДАНЪ ВОЕВОДА МИЛОСТІА БОЖІ-
ВА ГОСПОДИНЪ.

Eū cellū întru Cristū D-deū bine-credinciosū
și pré-piosū și de Cristū iubitorū *Iónne Danū*,
mare voevodū și domnū, cu mila lui D-deū stă-
pânindū tótă țerra ungro-română, și încă allū
Amlașului și Făgărașului de peste munte
duce, amū bine-voitū cu a mea bună-voință, cu
pură și luminată animă, și amū dăruitū acestū
bine-închipuitū și pré-cinstitū crisovū, ce este
mai pré susū de câtū tóte cinstitele daruri, slu-
gelorū domniei melle **Stoica, Dimitru, Vlas-
canū, Mihalū, Petru și Șismanū**, ca să le
fie satele **Ciurilescii . . . Dâmbova, Turci-
nescii** și jumătate **Balomirescii** moșia ohav-
nică, lorū, și filorū lorū, nepoților și strănepo-
ților lorū; *scutindu-se de oieritū, de porcăritū,
de albinăritū, de găletăritū, de vinăriciū, de dijme,
de glóbe, de cositū-fénū, de căratū, de podvedī, și
alte slugbe și dajdie mari și mici; de tóte acestea*
să fie în pace cu statorniciă, și să nu cuteđe a'i
*bântui nici jude, nici glóbașū, nici birarū, nici din
alte sluge și impiegați a'i domniei mele, ce se tri-
mittū în slugbele și trebele domnesci; éró cellū ce'i*
va nedreptăți pré eī sēū pe ómenii lorū, unulū
ca acella are a primi mare răū și urgiă de la

dre, fiii lui **Junătate**; pană **Cosma** fiulul lui **Șandru**, pană **Lazăr** și fratele seî pană **Stanciu** postelnicu, pană **Bogdan** stolnicu, pană **Stanciu** fiulul lui **Pone**, pană . . . . . **Petru** spataru, pană **Ona** *Urelea (sic)*. . . . pană **Berindeiu** stolnicu, pană **Manoil** fiulul lui **Șerbu**, pană . . . . și fratele seî pană **Tadoru**, pană **Burciu** comissu, pană **Radu** **Pașu**, și toți boierii nostri moldovenesci mari și mici; ăro după mórtea noastră etc. (ca în documentul No. 2 cu excepțiunea numelui logofetului: **Coste**). A scrisă **Luca** în **Sucéva** în anulul 6950 martiu 8. †

No. 92.

Sucéva, 1481, februaru 1, pergaménă.

Stefanú cellu mare cumperă dela Danco și nepótele lui pentru 200 zloți tătăresci satul Selivestrii, și-lu cedéză Marinei Lolcă, cu unu adausu de 240 zloți tătăresci, luându dela ea în schimbú satele Borilescii și Dragotescii, pe cari le hărăzesc apoi monastirii Tazlău.

(Archiya Statului. Îmi permittu a face aci, sub tótă reserua, următoria observațiune: în acestu documentu se mențiunează trei Dragoși: 1. Dragoșu păreala bulu Romanului, unul din consiliarii lui Stefanú vodă; 2. Dragoșu poreclitu Vitézulu, cu patru generațiuni anterioru datei documentului, adecă trăindú cam pe la 1350; 3. Câmpulu lui Dragoșu, unu întinsu teritoriu în Bucovina, din care făcea parte satele Borilescii și Dragotescii.)

† Милостію кожією мы Стефан боевода, господарь земан молдавскон, знаменито чинимъ не сим листомъ наши, възъмъ кто на немъ сзрѣт. или его чѣсчи слышитъ. вже прѣидоша, прадъ нами, и прадъ възъмъ нашими молдавскими коары, великими и малыми, сазга нашъ Данко, сынъ Симин, не потъ Драгоша Витѣза, и съ своими, сестричичи, на имѣхъ Жържа, и Яншкѣ, и Васѣтка, и Мъріе, и Нѣгша, по ихъ докренъ воли, и никимъ непонъженѣ, а ни присиловани, и продали свое правое вѣтнинѣ, вѣт своего праваго и питомога срика, вѣдно село 8 Кокыле, на имѣхъ Селивестри. вѣка вѣти, та продали тоє село, самомъ господствомъ, 8 цинѣ за, с. злати татарскихъ, и оставши господствомъ, и запаатнанъ есми, сѣи тоѣти вышеписанныи пинѣзи, сѣе готовими пинѣзми, 8 рски сазгъ нашемъ, Данки, сынъ Симинѣ, не потъ Драгоша Витѣза, и 8 рски, сестричичи его, Жържи, и Яншкѣ, и Васѣтци, и Мъріи, и Нѣгши, передъ възъмъ нашими молдавскими коары, великими и малыми, а затимае пакъ прѣиде прадъ нами, и прадъ възъмъ

съими нашими молдавскими коары, великими и малыми. Мърина Лолка, дочка Іваныша Борилескѣа, по своемъ докренъ воли, и никимъ непонъжена, а ни присилована, и проминѣла съ господствомъ, свое права вѣтнина, вѣт своего праваго и питомога срика, два села, на имѣхъ Борилеции, и Драготеции, вѣт Драгошево поле, на Нѣкидѣ, и дала Мъринѣ Лолкѣ, тотѣи, два села, Борилеции и Драготеции, самомъ господствомъ, и пакъ 8 томъже часъ сѣтахъ господствомъ, по нашемъ докренъ воли, и дали есми, тотѣи два села, Борилеции и Драготеции, свѣтомъ нашемъ монастырю вѣт Тазлоба, а пакъ господствомъ, дали есми, Маринѣ Лолки за тотѣи два села еи, за Борилеци, и за Драготеци, вышеписанное село, Селивестри, 8 Кокыле вѣка вѣти, и еиже приложихъ господствомъ, Маринѣ Лолкѣ, за тоє село за Селивестри, см. злати татарскихъ, сѣе готови пинѣзи, прадъ възъмъ нашими молдавскими коары, великими и малыми, на то да естъ тоє село, Селивестри вѣка вѣти Маринѣ Лолки и вѣт насъ срик, и съ всемъ доходомъ юи, и братѣамъ еи, и зысчатомъ еи, и правысчатомъ еи, и правысрѣкомъ еи, и възъмъ родъ еи, кто съ юи изберетъ наивѣжнѣи непоръшено, николѣжъ на вѣки, а хотари томъ сѣлахъ Селивестри, вѣка вѣти, 8 Кокыле, да естъ съ възъмъ старыми хотари, вѣт сѣихъ сторонъ, кѣда изъ вѣка вѣживали, а на то естъ вѣра нашего господства вышеписанного мы Стефана боеводи, и вѣра правъзавоуженихъ дѣтѣи нашихъ, Александра, и Богдана, и вѣра коаръ нашихъ, вѣра пана Влаикѣа прѣкалаба Сърхенского, и сына его пана Дѣма, вѣра пана Зѣтари, вѣра пана Храпа дворника, вѣра пана Юга вѣстѣарника, вѣра пана Радѣа Гангѣра, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Хърмана, вѣра пана Шандри портѣра сѣавского, вѣра пана Германа, и вѣра пана Сѣани, прѣкалакове белоградскихъ, вѣра пана Нѣашко, и вѣра пана Максина прѣкалакове келенскихъ, вѣра пана Дѣжкога прѣкалака немецкого, вѣра пана Фѣте Готкѣ, вѣра пана Драгоша прѣкалака новоградского, вѣра пана Ицка Гѣдича, вѣра пана Цѣфѣа хотинского, вѣра пана Костѣ спѣтарѣ, вѣра пана Кираволѣ вѣстѣарника, вѣра пана Івана пахарника, вѣра пана Пѣтра столника, вѣра пана Грозда комѣса, и вѣра сѣихъ коаръ нашихъ молдавскихъ великихъ и малыхъ, а по нашимъ животѣмъ etc. (ca în documentul No. 30, cu deosebirea numelui vel-logofetului: Тѣвѣа) † писъ Борѣкъ 8 Сѣчарѣ въ акѣи мѣсѣца фѣврѣ а дѣз.

† Cu mila lui D-ului noi **Stefanú vodă**,

domnul Țerrei **Moldovei**. Inscințăm prin această carte a noastră pe oricine o va vedea și o va auzi, cumcă au venit înaintea noastră și a tuturor boierilor nostri moldovenesci mari și mici sluga noastră **Danco**, fiul lui **Sima**, nepotul lui **Dragoșu Viteazul**, și cu nepoatele selle de soră anume **Jurja**, **Anușca**, **Vasutca**, **Maria** și **Négșă**, de bună voea lor, de nemine siliți se nevoiți vindându insei domniei melle, pentru 200 zloți tătăresci bani gata, drépta lor moșia, din dreptul și adevăratul lor uric, un sat pe **Cobila** anume **Selivestrii**, ambe părțile; și apoi a mai venit înaintea noastră și a tuturor boierilor nostri moldovenesci mari și mici **Marina Lolcă**, fiia lui **Ianășu Borilescu**, de bună voia sea, de nimene silită se nevoită făcându schimb cu însăși domnia mea, dându-mi a sea dréptă moșia, din drept și adevărat uric, duo sate pe **Nechid**, în câmpul lui **Dragoșu**, anume **Borilescii**, și **Dragotescii**, pentru cari i-am dat ei domnia mea suprașul sat **Selivestrii** pe **Cobila**, ambe părțile, și am mai adaus 240 zloți tătăresci bani gata, care sat **Selivestrii** să-i fie dela noi uric cu totu venitul, ei, și fraților ei, și nepoților ei, și strănepoților ei, și restrănepoților ei, și la totu nemul ei, cine i se va allega nemu mai de aprópe, neclintit nici uă dată în veci, cu tóte hotarele bețrăne, celle din vechime locuite; éró acelle duo sate **Borilescii** și **Dragotescii** le-am hărăzit santei nóstre monastiri dela **Tzslău**. Incredințatori: Domnia noastră su praserisă noi **Stefan** vodă cu pré-iubiți fi ai nostri **Alessandru** și **Bogdan-Vlad**, și boierii nostri panul **Vlaicu** pûrcalab de **Orhei** și fiul se panul **Duma**, panul **Zbiarea**, panul **Hrén** vornic, panul **Iuga** visternic, panul **Radu Gangur**, panul **Nég**, panul **Hermann**, panul **Sendrea** portar de **Sucéva**, panul **German** și panul **Oana** pûrcalab de **Cetatea Albă**, panul **Ivașcu** și panul **Maxin** pûrcalab de **Kilia**, panul **Dajbog** pûrcalab de **Némț**, panul **Fetea Gotea**, panul **Dragoșu** pûrcalab de **Roman** (Cetatea-noă), panul **Iatco Gudici**, panul **Șteful** dela **Hotin**, panul **Costea** spatar, panul **Kiracola** visternic, panul **Ion** pe-

harnic, panul **Petru** stolnic, panul **Grozea** comis, și toti boierii nostri moldovenesci mari și mici; éró după mórtea noastră etc. (ca în documentul No. 30, affară de numele logofetului **Teut**). A scrișu **Borcea** în **Sucéva**, anul 6989 februarie 1.

No. 93.

Hotin, 1572, aprilie 17.

Bogdan vodă, fiul lui **Alessandru Lăpușn**, fiind allungat de către **Ionașcu** vodă, incredințea cetatea **Hotinului** apperării a uă sémă de **Poloni**, permittându-le a o închina, decă în cursu de trei lune nu vor fi adjutați.

(In archiva regatului **Galiției**, la **Leopole** în localul monastirei **Bernardinilor**, *Acta castrensia Leopoliensia*, t. 335, p. 294)

Bohdan z laski Bozey woiewoda i hospodar ziémie Moldawskiey wszem w obec i kazdemu z osobna komu tho wiedziecz bedzie naliezano oznaimuiemy i iawno themtho listhém czynimy isz themu sludze naszemu urodzonemu panu **Marcezinowi Dobrosolowskiemu** zamek nasz w **Chocimie** do czwiercei liatha w opiekiemy poruczili przy kthorem **Waczlawowi Bukowieczkiemu Stanislawowi Kanskiemu** i inszym thowarzyszom ich a slugom naszym dla nieprzyaczielia zamknacziemy w nim rozkazali. A gdybysmy my do thego czasu wymienionego rathunku a pomoczy nie dali a on by wthym zamek nieprzyaczielowi puszcil a z niego zestapil thedy thentho pan **Dobrosolowski** nam w them niez winien niezostanie a slawie iego dobrej i poczeziwosci i inszym wszytkiem przy nim bedaczym namniei skodziez niebedzie ezo sie stalo przy bythnosci ichmose panow **Stanislawa Danilowicza chorazego Lwowskiego Stanislaw Cziolka Balczura Lesniowskiego** i inszych zacnych ludzy za wiadomosczi thesz wielmoznego pana **Mikolaia Mieleczkiego** woiewody podolskiego thu na then czas bedaczego. A dla wiekszei wiary then listh reka swa podpisalismy i pieczecz nasze przyczisnacziemy kazali. Actum et datum in castro **Chocimiensi** XV die mensis **Aprilis** anno Domini 1572, **Bohdan Despothowicz** reka ma wlasna.

Bogdan, cu mila lui **D-deu** vodă și domn

allă **Moldovei**. Inscințăm prin această scrisore pe toți în genere și pe fiă-care în speciă, cui se va cuveni a sci, cumcă cetatea noastră a **Hotinului** amău incredințat'o pe trei lune îngrijirii aceste sluge a noastre, nobilelui d. **Martinu Dobrosolowski**, pe lîngă care amău poruncitū ca să remănă acollo, pentru a o apēra contra dușmanului, **Waslaŭ Bukowiecki**, **Stanislaŭ Kanski**, și cei-l'alți colegi ai lorū, sluge alle noastre. Déca pōnē la finitulū acellui terminū noi nu le vomū da adjutōrie, ca să-i scōtemū din greutate, atunci va fi liberū acellū d. **Dobrosolowski** a inchina dușmanului acea cetate, fără ca noi să-i putemū arrunca veri-uă vină și fără veri-unū prejudețū pentru onorulū și bunulū nume atātū allū d-lui, precum și allū cellorū-l'alți ai sei. S'a stipulatū acēsta în presința d-lorū **Stanislaŭ Danilowicz** stegarulū **Leopolii**, **Stanislaŭ Ciolek Balcour Lesniowski**, și alți bărbați onorabili, cu scirea d-selle d. **Nicolaŭ Mielecki**, palatinulū **Podollei**, care a fostū faciă. Pentru mai mare credință amău subscrisū și amău sigillatū acēstă scrisore cu mână noastră. Făcutū și eliberatū în cetatea **Hotinului**, 15 aprilie 1572 dela Cristū. **Bogdanū Despotovici** cu mână mea.

No. 94.

Galata, 1604, rubră 3, hărtiă.

Jeremia Movila vodă întăresce schimbulū, în puterea căruī monastirea Galata dă vorniculū Urechia Petricaniū cu uă mōră, luândū satulū Scociuhanū cu curțile boieresci, 60 bordeie de vecini si uă mōră.

(Archiva Statului)

† Іѡ Єремїа Могїлаа воевода вожїею мїлостїю господаря земан молдавскон. вже прїнде прѣд нами и прѣд есими нашими колѣри. молебници наши. Гєрвасїе егсмен и вес сѣбор старїи и малд еже в Христѣ братїи прѣбївають въ свѣтаа монастыри зовемїа Галатїѣ. по их докрои воли никим непонужденни а ниприслаованни. по тои мисли. и сѣтворили измѣнно междѣ ними. сѣ наш вѣрнии и почтеннии колѣрин пан Ърѣке вел дворник доанѣи земан. ино вишеписанїи Гєрвасїе егсмен и прочїи мнїхи вт Галатїѣ. даан панс Ърѣке великомс дворникс их пра-

вое втнїиш и даанїе селїицѣ на имѣ Петрикани еже с волост немецкомс на Тополицѣ и сѣ мѣсто за манн с Тополицѣ. вт ѡрик за даанїе и помилованїе еже имѣла свѣтаа монастыр вт поконнаго Петра воевода. а вишеписаннїи колѣрин наш панс Ърѣке вел дворник. даа вишереченнїи мнїхом вт свѣтаа монастыр Галатїнское свое правое втнїиш и вишпленїе вт ис привилїех кѣпєжнїх еже имала вт самаго господствами. село по имѣ Скопсханїи на Брзладѣ сѣ дворове и сѣ шестдєсѣт хїж сѣидских и сѣ манн с Брзлада. ино ми видѣхше их докровоное токмеж и измѣненїе сѣлагодно междѣ ними. даан и потврѣданїи есми нашемс вѣрномс и почтенномс колѣринс панс Ърѣке великомс дворникс. тоє вишепрѣдреченное селїице на имѣ Петрикани еже на Тополицѣ и сѣ мѣсто за манн с тоєж рѣцѣ. како да ест емс и вт нас ѡрик и измѣненїе сѣ вѣсем доходом и да ѡсцадит сєє село. а ин да не ѡмїшаєт прѣд сим лїстом нашим. пис с Галата в лѣто 1572 юл г. † Господїиш рече. † Стрїиц вел лѣт 84. Искан Стрїиц лѣт 84. † Пєпєлѣ.

† Ioanne Jeremia Movila vodă cu mila lui D-deu etc. Etă că au venitū inaintea noastră și a tuturorū boierilorū nostri rugătoriī nostri **Gervasiū** egumenulū cu toți în Cristū frați, *soborulū bētrānū și tenērū* din sânta monastire numită **Galatia**, de bună voea lorū, de nime siliți nici assupriți în cugetarea lorū, făcēndū schimbū cu credinciosulū și respectabilele boierū allū nostru panū **Urechia**, mare vornicū allū țerei de josū, dāndū d-selle a lorū drēptā moșiā și daniā siliscea a-nume **Petricaniū**, în județulū **Nēmțului**, cu uă mōră în apa **Topolitei**, hărăzită monăstirii cu uricū dela reposatulū **Petru** vodă, erō suprascriissulū boierū allū nostru panū **Urechia** mare vornicū dāndū lorū a lui drēptā moșiā și cumperătură, cu uricū dela însăși domnia mea, satulū a-nume **Scociuhanū**, *cu curți, cu 60 bordeie de vecini* (*) și cu uă mōră în apa **Berladului**; decī noi, vedēndū acēstă de bună voiă toemelă și acēstū amicale schimbū, amū datū și amū întăritū credinciosulū și respectabilulū nostru boierū panū **Urechia** mare vornicū acea supradissă silisce a-nume **Petricaniū** pe **Topolita**

(*) Testulū slayonū traduce litteralmente cuvīntulū *vecinū*: czech, vicinus, voisin.

cu locul de mără, ca să-i fie și dela noi uricu de schimbătură cu totu venitul, și să-și așede acolo unu satū; éró alții să nu se amestece contra acestei cărți a năstre. Serissū in **Galata**, anulū 7112, iuliū 3. Domnulū a đissū. **Stroici** mare logofetū a făcutū și a subscrissū. (Iscălitura gramaticului:) **Pepelca**.

No. 95.

Iasi, 1608, octombre 10, hărtiă.

Constantinū Movila vodă hărăzescce marelui postelnicū **Dumitraki Kiriță** (Paleologū) și nevestei sēlle mătușei domnesci **Maricuța** satulū **Venatoriū**; întărindū acutulū prin uă apostillă cu însăși mâna domnescă.

(Archiva Statului)

† Иѡ Костантинъ Могила ввевѡда кожю милостію господаря земли молдавскѣи. вѡже тотъ истинный нашъ вѣрный колѣрный панъ **Дмитракій Кирици** великий постелникъ, сажина право и вѣрно прѣжде съѣтоп. чинившемъ покориномъ родителю господарствами **Бре** мѣи воеводи вѣ лѣти и земли нашеѣ. а днесъ сажитъ намъ право и вѣрно. тѣмъ ми видѣвше его право вѣрно сажкою. жаловали есми всокною нашею милостію и дали и помиловали есми емъ въ насъ и тютки господарствами **киѣгини Мзрикѣци** **киѣгинѣ** наше-мъ колѣринъ панъ **Дмитракій Кирици** постелникъ съ еднъ село на имѣ **Бзничторѣи** въ **Камен** и съ мѣ-ни 8 **Бистричестѣи** рѣкъ. что тоѣ село на имѣ **Бз-** нхторѣи нашего праваго господарско присаженъ въ в-кол . . . . что 8 волостъ немецкои. тѣмъ ради како да естъ имъ и въ насъ дааніе и милуваніе и потврѣжъ и брѣжъ съ взсемъ доходомъ непорѣшенно имъ николижъ на вѣки. а по нашимъ животѣ кто вздетъ господаръ въ нашихъ вратѣхъ или въ нашихъ дѣти или въ на-шего рода. или пакъ вздъ кого возъ изверетъ госпо-даръ кѣти нашихъ земли молдавскѣи (urmăză blăstemulū ordinariū) . . . . и ни да съ не смеши-етъ предъ симъ листомъ нашимъ. писъ 8 **Іас** въ лѣто 7112 мѣсца **вх** 1. † Господина рече. (Iscălitū:) **Іо** ванне **Constantinū**. (Serissū cu mâna gramaticului:) † **Пе-** трашко великий дворникъ счинилъ. (Iscălitū:) **Іска** **Стрвнч** **авѣф**. (Iscălitura gramaticului:) **Небо-** жатко. (Adausū la margine cu mâna Domnului:) Чине ва вѣкъ съ стриче дарѣ и милуирѣ поастръ ачела съ фѣе неертатъ де **Дамнхъзъ**.

† **Ioanne Constantinū Movila** vodă etc.

Fiindū că acestū adevăratū credinciosū boierū allū nostru panū **Dumitraki Kiriță** mare postelnicū a servitū cu dreptate și cu credință de nătău sântū. reposatului părinte allū domniei năstre **Ieremia** vodă și țerrei în cursū de 12 annū, éró acum ser-vesce și noue cu dreptate și cu credință, deci noi, vedēndū a lui dreptū-credinciosă slujbă, l'amū miluitū cu deosebita năstră grațiă, dāndu-i lui, și nevestei sēlle mătușei năstre **Maricuța**, unū satū anume **Venatoriū** de lāngă **Pētra**, cu mori în apa **Bistriței**, care satū a fostū pōnē acum domnescū, dependinte de ocolulū **Petrei** în județul **Nēmțului**; ca să-i fie lui dela noi da-niă și miluire și întăritură și uricu cu totū ve-nitulū neclintitū nici uă dată în veci, éró du-pō mórtea năstră etc. (formula ordinariă de blă-temū). . . și altulū să nu se amestece contra ace-stei cărți a năstre. Serisū în **Iasi**, anulū 7117 octombre 10. Insuși domnulū a đisū. (Iscălitū:) **Ioanne Constantinū**. (Serissū cu mâna gram-maticului:) **Petrașco** mare vornicū a essecutatū. (Iscălitū:) **Stroici** logofetū a cercetatū. (Iscă-litura gramaticului:) **Nebojateco**. (Urmăză a-postilla domnescă romănesce, pe care caută în testū).

Documente inedite române.

No. 96.

Bisericanū, 1650, iuniū 20, hărtiă.

Unū neguțitorū din orașulū polonū **Szrogrod** offerindu-se din devoțiune a face unū ézū pentru mo-năstirea **Bisericanū**, călugērii din acea monăstire, nea-vēndū unū locū potrivitū pe teritoriulū lorū, se în-voescū cu călugērițele din învecinata monăstire nu-mită **De-preste-valle**, ca loculū să fie allū călugērițelorū, spesele călugērilorū, și usulū pentru amēnduo mo-nastirile; éró la casū de stricarea contractulū din verū-uă parte să se plătescū uă amendă de 50 boi

(Archiva Statului)

† **Ідежъ** ес по па **Митрофанъ** ерменска шн по па **Іаѡѡніс** шн тѡтъ съзѡрса дела съзнѣта мз-нжстире дела **Бесѡрекані**. шде іасте храмса свѣ-теле благоукрѣпѣни пречистыа владичицѣи нашихъ и припожѣрѣи (pré-curatei năstre stăpāne și purură **Fecioarei**) **Маріа**. мзртѡрнсемъ noi кѡ черѣ записъ аа пострѡ. кѡмъ аѡ іаѡекатъ милостивса **Дамнхъзъ** шн сѡзѡ.